NOVUM

TESTAMENTUM

GRAECE.

AD

CODICES MOSQUENSES UTRIUSQUE BIBLIOTHECAE SS. SYNODI ET TABULARII IMPERIALIS, ITEM AUGUSTANOS, DRESDENSES, GOETTINGENSES, GOTHANOS, GUELPHERBYTANOS, LANGERI, MONACHIENSES, LIPSIENSES, NICEPHORI ET ZITTAIENSEM, ADHIBITIS PATRUM GRAECORUM LECTIONIBUS, EDITIONIBUS N. TESTAMENTI PRINCIPIBUS ET DOCTORUM VIRORUM LIBELLIS CRITICIS, ITERUM RECENSUIT, SECTIONES MAIORES ET MINORES EUSEBII, EUTHALII ET ANDREAE CAESARIENSIS NOTAVIT,

PRIMUM QUOQUE NUNC

LECTIONES ECCLESIASTICAS

EX USU

ECCLESIAE GRAECAE DESIGNAVIT

AC

SYNAXARIA EVANGELIARII

ET

PRAXAPOSTOLI

ADDIDIT

ET

CRITICIS INTERPOSITIS ANIMADVERSIONIBUS

EDIDIT

CHRISTIANUS FRIDERICUS DE MATTHAEI.

TOM. II. CONTINENS ACTUS APOSTT. ET EPISTT. CATHOLL.

CURIAE VARISCORUM. ANNO MDCCCIV.
APUD GODOFREDUM ADOLPHUM GRAU.

AUGUSTISSIMO

ET

POTENTISSIMO

PRINCIPI ET DOMINO

ALEXANDRO I

IMPERATORI

ET

AUTOCRATORI

ROSSORUM OMNIUM

ETC. ETC. ETC.

SUMMAE

E I U S

AC

R E G A L I S

LIBERALITATIS ET MUNIFICENTIAE

CAUSSA

HOC

NOVI TESTAMENTI GRAECI

VOLUMEN SECUNDUM.

PRO DOCUMENTO

GRATI, PII ET DEVOTI ANIMI SUI

CUM

MAXIMA, RELIGIOSISSIMA ET PERPETUA VENERATIONE

CONSECRAT

WITTENBERGAE
DIE 26. JUNII
1804.

CHRISTIAN. FRIDER. DE MATTHAEI.

ʿΑι

Π ρ ά ξ ε ι ς

τ ῶ ν ἁ γ ί ω ν

ἀ π ο ς ό λ ω ν. cap. 1.

A. περὶ τῆς ἐξ ἀναςάσεως διδασκαλίας χριςοῦ καὶ ὀπτασίας πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ περὶ ἐπαγγελίας τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς, θείας τε καὶ τρόπου τῆς ἀναλήψεως τοῦ χριςοῦ, καὶ περὶ τῆς ἐνδόξου δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας.

A. I, 1. [ʼΑρχή.] Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησά-
μην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ
2. ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἧς
ἡμέρας, ἐντειλάμενος τοῖς ἀποςόλοις διὰ
πνεύ-

I, 1. A. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα καὶ τῇ ε. τῆς ἀναλήψεως· τὸν μὲν πρῶτον λόγον.

I, 1. Orig. IV, 6. hunc librum Lucae tribuens et initium notans omittit, ὦ Θεόφιλε et τε. Magis etiam statim a principio corruptionibus innotescunt Cod. Wetst. D. et Latinistae. Sed istas nugas nec Griesb. probare potuit. Multa notatu digna de actibus disputat Chrys. III, 54. 63. 65. 85. 88. 89. 102. 764. 766. Volumine autem IX. data opera interpretatur. Hic liber in re critica est difficillimus et impeditissimus, quod multa in eo turbata sunt. Sed corruptiones versionum Syrarum, Bedae et scribae Codicis D. omnem modum excedunt. Etenim ad ludibrium, et lectorum, et litterarum sacrarum excogitatae sunt.

πνεύματος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη.
οἷς καὶ παρέςησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ 3.
παθεῖν αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμε-
ρῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ
λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.
καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἀπὸ 4.
ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμέ-
νειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκούσα-
τέ μου. ὅτι ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδα- 5.
τι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι
ἁγίῳ ου μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.
οἱ μὲν ὄυν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν, λέ- 6.
γοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀπο-
καθιςάνεις τὴν βασιλείαν τῷ ἰσραήλ; εἶπε 7.
δὲ πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐςι γνῶναι χρό-
νους ἢ καιροὺς, οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ
ἐξου-

3. λέγων] ex Orig. I, 434. possis colligere, eum legisse καταγγέλλων.

4. συναλιζόμενος] συναυλιζόμενος. E. Chrys. cum aliis tum alibi probat vulg., tum VIII, 467. 522. IX, 7. 10. Ex eo est etiam interpretatio, ἁλῶν καὶ τραπέζης κοινωνεῖν VIII, 79. quae nititur 10, 41. Sic et Ps. 140, 4. ubi Symm. habet συμφάγοιμι, alius habet συναλισθῶ. Ab hoc verbo prorsus differt graecis usitatum ἁλίζειν *congregare* seu συναθροίζειν, ut explicat Schol. Theocrit. VII, 34. v. Polyaen. p. 49. 67. De etymologia huius vocis v. Plat. in Cratyl. p. 57. Notum est etiam ἡ ἁλία, conventus, concio populi. Sic occurrit etiam συναλίζεσθαι, quod temere etiam permutatum est cum συναυλιζόμενος apud Plutarch. Vide meas lectiones Mosquenses Vol. II, p. 69.

παρήγγειλεν] παρήγγελλε. E.

8. ἐξουσίᾳ· ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόν-
τος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ᾽ ὑμᾶς, καὶ
ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἔν τε ἱερουσαλὴμ καὶ
ἐν πάσῃ τῇ ἰουδαίᾳ καὶ σαμαρείᾳ καὶ ἕως
9. ἐσχάτου τῆς γῆς. [Τέλος.] καὶ ταῦτα Τέλος τῆς μεγάλης κυριακῆς.
εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη
ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.
10. καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν, πο-
ρευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο παρει-
11. στήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ, οἳ καὶ
εἶπον· ἄνδρες γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέ-
ποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ ἰησοῦς ὁ ἀνα-
ληφθεὶς ἀφ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως
ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πο-
B. 12. ρευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. τότε [Ἀρχή.]
ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ
καλου.

I, 12. B. τῇ β. τῆς διακαινησίμου καὶ αὐγούστου θ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ὑπέστρεψαν οἱ ἀπόστολοι εἰς ἱερουσαλήμ.

8. ἐν πάσῃ] ἐν — E. Orig. III, 465. ἔσεσθέ μοι — καὶ πάσῃ. IV, 88. ἔσεσθέ μου — καὶ ἐν πάσῃ. Omissum ἐν notavit, servatum non notavit Griesb. Sic ergo lectores decipiuntur. Quid vero ex Orig. efficitur? Nihil. De Cyrillo altum est silentium apud Griesb. qui tamen multa multis in locis ex his octo prioribus versibus laudat.

11. ἐμβλέποντες] βλέποντες. E. Utrumque Chrys. IX, 18. οὕτως] οὗτος. E. Errore frequente scribarum. Differte aliquoties vulg. Chrys. IX, 18. XI, 606. ut alios brevitatis caussa mittam.

12. ὑπέστρεψαν] + οἱ ἀπόστολοι. E. v. Birch. Wetst. Ex lectionariis, quae nulla integra ante me a quoquam comparata sunt.

καλουμένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐςιν ἐγγὺς ἱερουσα-
Τέλος τῆς λὴμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν. [Τέλος.] καὶ 13.
ἀναλήψεως. ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷόν, οὗ
ἦσαν καταμένοντες, ὅ,τε πέτρος καὶ ἰάκω-
βος, καὶ ἰωάννης, καὶ ἀνδρέας, φίλιππος καὶ
θωμᾶς, βαρθολομαῖος καὶ ματθαῖος, ἰάκω-
βος ἀλφαίου, καὶ σίμων ὁ ζηλωτὴς, καὶ
ἰούδας ἰακώβου. οὗτοι πάντες ἦσαν προσ- 14.
καρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ
τῇ δεήσει, σὺν γυναιξὶ, καὶ μαρίᾳ τῇ μητρὶ
τοῦ ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

B. πέτρου διάλογος πρὸς τοὺς μαθητευθέντας περὶ θανάτου καὶ ἀποβολῆς ἰούδα τοῦ προδότου· ἐν ᾧ περὶ ἀντεισαγωγῆς ματθίου, κληρωθέντος χάριτι θεοῦ διὰ προσευχῆς.

καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναςὰς πέτρος 15.
ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν, εἶπεν· ἦν τε ὄχλος
ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσι·
ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν 16.
ταύτην, ἣν προεῖπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ
ςόματος δαυὶδ περὶ ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδη-
γοῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν ἰησοῦν· ὅτι κατη- 17.
ριθμημένος ἦν σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆ-
Ὑπέρβα εἰς ρον τῆς διακονίας ταύτης. [Ὑπέρβα.]
τὸ τῆς β.

οὗτος

14. καὶ τῇ δεήσει] — E. Homines elegantes, iidemque κριτικοὶ καὶ ἐντοριкοὶ, hoc deleverunt. v. Eph. 6, 18. Phil. 4, 6. Nullus bonus Cod. omittit, nec ex iis, quos post priorem editionem meam examinavi.

16. ἔδει] δεῖ. E. Vulg. etiam Orig. IV, 457. bis. Sed bis omittit ταύτην.

18. οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ * μισθοῦ
τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε
μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα
19. αὐτοῦ, καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατ-
οικοῦσιν ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον
ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν ἀκελδαμὰ,
20. τουτέστι, χωρίον αἵματος. γέγραπται γὰρ
ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλις
αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐ-
τῇ. καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος.
21. [Ἄρξου.] δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀν- Ἄρξου τῆς
δρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξ- β.
22. ῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος ἰησοῦς, ἀρξάμε-
νος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος ἰωάννου ἕως τῆς
ἡμέρας, ἧς ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα
της ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα
23. τούτων. καὶ ἔστησαν δύο, ἰωσὴφ τὸν καλού-
μενον βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη ἰοῦστος, καὶ
ματ-

18. τοῦ μισθοῦ] τοῦ —. In proxima, ſeu tertia editione, Griesb. verſus 18. 19. et 20. uncis includet.

πρηνὴς — ἐλάκησε] πρησθεὶς — ἐλάκισε. E. v. Euthym. I, 1084. 1085. Πρησθεὶς ortum credo ex ridicula narratione Papiae, quam Apolinarius ad nos propagavit. Caeterum λακίζειν per ſe non eſt abſurdum. Euſeb. Praep. Evang. 774. a. τὰ λακισθέντα διαῤῥιπτεῖται ῥάκη.

19. ἀκελδαμὰ] Ita omnes graeci Codd. Qui vero ex Vulgata pendent, ἀκελδαμάχ, aut ἀχελδαμάχ. Haud dubie hoc quoque nomen proprium pro more ſuo mutaverat Orig. quem ſequitur Hieron.

20. λάβοι] λαβέτω. E. Chryſ. IX, 24. V, 244. unde in aliquos venit.

ματθίαν. καὶ προσευξάμενοι εἶπον· σὺ 24.
κύριε καρδιογνῶςα πάντων, ἀνάδειξον * ὃν
ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, λαβεῖν 25.
τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποςο-
λῆς, ἐξ ἧς παρέβη ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν
τόπον τὸν ἴδιον. καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, 26.
καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ ματθίαν, καὶ συγ-
κατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποςόλων.

Τέλος τῆς β. [Τέλος.]

Γ. περὶ θείας τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπιφοιτήσεως, ἐν ἡμέρᾳ πεντηκοςῆς γενομένης εἰς τοὺς πιςεύσαντας· ἐν ᾧ πέτρου κατήχησις περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν προφητῶν, περὶ πάθους καὶ ἀναςάσεως καὶ ἀναλήψεως *χριςοῦ, δωρεᾶς τε τοῦ ἁγίου πνεύματος, περὶ πίςεως τῶν παρόντων καὶ τῆς διὰ τοῦ βαπτίσματος αὐτῶν σωτηρίας, περὶ ὁμονοίας κοινωφελοῦς καὶ προσθήκης τῶν πιςευόντων.

cap. 2.

Καὶ [Ἀρχή.] ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέ- II, 1. Δ.
ραν τῆς πεντηκοςῆς, ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυ-
μαδὸν

II. 1. Δ. κυριακῇ τῆς ἁγίας πεντηκοςῆς· ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς — ἅπαντες οἱ ἀπόςολοι ὁμ.

24. ἀνάδειξον ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, ὃν ἐξελέξω] ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα.

25. λαβεῖν] λαχεῖν. E. Chryf. IX, 28. fed antea vulg. κλῆρον] τόπον. E. Ex proximo, τόπον τὸν ἴδιον.

26. αὐτῶν] αὐτοῖς. E. Sic Chryf. 28. fed antea vulg. Qui nondum ipfi Codices examinarunt, eos rogo, ut faltem hoc caput examinent in edit. Wetft. et Griesb. ut videant, quot nugae fint prolatae ex non nullis Codicibus, quas nec Griesbachius, minus vero etiam Wetftenius probavit. Hoc uno modo difcitur, quid iudicandum fit de certis Codicibus.

II. 1. ἅπαντες] πάντες 1 — E. Omittit fcilicet Chryf. IX, 32. Negligenter et varie haec laudat Cyrill.

II.

2. μαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς
βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν
3. καθήμενοι· καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζό-
μεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρὸς, ἐκάθισέ τε ἐφ᾽
4. ἕνα ἕκαςον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαν-
τες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν
ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου
5. αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. ἦσαν δὲ ἐν ἱερου-
σαλὴμ κατοικοῦντες ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλα-
βεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρα-
6. νόν. γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συν-
ῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη· ὅτι ἤκουον
εἷς ἕκαςος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐ-
7. τῶν. ἐξίςαντο δὲ * καὶ ἐθαύμαζον, λέγον-
τες πρὸς ἀλλήλους· οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί
8. εἰσιν οἱ λαλοῦντες γαλιλαῖοι; καὶ πῶς
ἡμεῖς

II, 393. 448. III, 616. Repetit etiam Chryſ. II, 464. III, 89. XII, 399.

ἅπαντες] + οἱ ἀπόςολοι. E. Ut 1, 12. ex lectionariis.

2. ὅλον] — E. Habet et omittit Chryſ. IX, 33. 34. 35. Pro omiſſo ὅλον ex Wetſt. notat Griesb. etiam Cyrill. Habet I, g. 45. IV, 1096. omittit totum, καὶ ἐπλ. — καθήμ. Habet III, 616. Ubi autem omittat, dic, quaeſo, Griesbache. Scil. II, 448. Nonne vero hoc eſt ludere lectores, tanquam pueros? Quid hic autem ex Chryſ. et Cyrill. efficitur? — Nihil. Ex eodem fonte non nulli ὁμοῦ arripuerunt. Qui vero? Infimi.

3. ἐκάθισε δὲ] καὶ ἐκάθισεν. E. Chryſ. IX, 33. 35.

7. δὲ πάντες] πάντες —. Omittunt etiam poſtea a me examinati. v. Wetſt. Birch.

ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαςος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ
ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; πάρθοι καὶ μῆδοι 9.
καὶ ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν μεσο-
ποταμίαν, ἰουδαίαν τε καὶ καππαδοκίαν,
πόντον καὶ τὴν ἀσίαν, φρυγίαν τε καὶ 10.
παμφυλίαν, ἄιγυπτον, καὶ τὰ μέρη τῆς
λιβύης τῆς κατὰ κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦν-
τες ῥωμαῖοι, ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι,
κρῆτες καὶ ἄραβες. ἀκούομεν λαλούντων αὐ- 11.
τῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα
Τέλος τῆς ι. τοῦ θεοῦ. [Γέλος] ἐξίςαντο δὲ πάντες καὶ 12.
διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί
ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι; ἕτεροι δὲ χλευάζον- 13.
τες ἔλεγον· ὅτι γλεύκους μεμεςωμένοι εἰσί.
[Ἀρχή.] ςαθεὶς δὲ πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, 14. E.
ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο
αὐτοῖς· ἄνδρες ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες
ἱερουσαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωςὸν ἔςω,
καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. οὐ γὰρ, 15.
ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν·
ἔςι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ 16.
τοῦτό ἐςι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου ἰωήλ·

καὶ

II, 14. E. τῇ γ. τῆς διακαινησίμου· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί-
ναις ςαθεὶς πέτρος.

οὗτοι — γαλιλαῖοι;] οἱ λαλοῦντες εἰσὶν ἰουδαῖοι; E.
Cyrill. III, 593. Ibidem et alia mutat.

12. ἄλλος πρὸς ἄλλον] πρὸς ἀλλήλους. E. Chryf. IX,
34. Ergo et Theophyl. Mox Chryf. ib. 34. 36.
τί θέλει τοῦτο εἶναι;

13. χλευάζοντες] διαχλευάζοντες. E. Paullo elegan-
tius. Ergo fic Chryf. l. l.

17. καὶ ἔςαι ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ
θεὸς, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ
πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ
ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσ-
κοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύ-
18. τεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται. καί
γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας
μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
19. πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι. καὶ
δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ση-
μεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ
20. ἀτμίδα καπνοῦ. ὁ ἥλιος μεταςραφήσεται
εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἢ
ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ
21. ἐπιφανῆ. καὶ ἔςαι, πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέση-
ται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.
3. 22. [Ἀρχή.] ἄνδρες ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς
λόγους τούτους· ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον, ἄνδρα
ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνά-
μεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις οἷς ἐποίησε δι᾽
αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς καὶ αὐ-
23. τοὶ οἴδατε, τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ
προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον λαβόντες, διὰ
24. χειρῶν ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλετε· ὃν

ὁ

II, 22. 3. τῇ δ. τῆς διακινησίμου· ἐν τ. ἡμ. ἐ. εἶπε πέ-
τρος πρὸς τὸν λαόν· ἄνδρες ἰσραηλῖται.

23. χειρῶν] χειρός. E. v. P. Χειρὸς ex eo ortum, quia
Chryſ. IX, 48. primo de Iuda, deinde de militibus
explicat. Nam ſchol. quod legitur in P. eſt Chryſ.
χειρὸς etiam Cyrill. IV, 403. qui reliqua verſ. 23.
et 24. ſine varietate habet.

ὁ θεὸς ἀνέστησε, λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θα-
νάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι
αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐ- 25.
τόν· προωρώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ
παντὸς, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν, ἵνα μὴ σα-
λευθῶ· διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία μου, 26.
καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου· ἔτι δὲ καὶ
ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι 27.
οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδου,
οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· πληρώσεις με εὐ- 28.
φροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. ἄνδρες 29.
ἀδελφοὶ, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παῤῥησίας πρὸς
ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου δαυὶδ, ὅτι καὶ
ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ
ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. προ- 30.
φήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ
ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος
αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χρι-
στὸν, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ. προ- 31.
ϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χρι-
στοῦ,

27. ᾅδου] ᾅδην. E.

30. τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χριστὸν] — E. Nullus meorum omittit, nec ex iis, quos poſtea conſului. Habet etiam Chryſ. Verum, etiam ſi omitteret, tamen id nihil valeret. Omittit enim verſum 26. et verſu 27. οὐδὲ δώσεις ad 28. προσ. σου IX, 49. Noluit enim ſingula verba recenſere. Omittit illa Cyrill. V, d. 19. (aut, ut Wetſt. notat, in Act. Epheſ.) et V, 692. Sic enim 680. ibi corrigendum. Repugnat hic adeo Wetſt. B. ſeu Vat. 1209. Servant etiam alii Latiniſtae apud Sabat.

σοῦ, ὅτι ὀυ κατελείφθη ἡ ψυχὴ ἀυτοῦ ἐις
ἅδου, ὀυδὲ ἡ σὰρξ ἀυτοῦ ἔιδε διαφθοράν.
32. τοῦτον τὸν ἰησοῦν ἀνέςησεν ὁ θεὸς, ὃυ πάν-
33. τες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες. τῇ δεξιᾷ ὄυν
τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ
ἁγίου πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς,
ἐξέχεε τοῦτο ὁ νῦν ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούε-
34. τε. ὀυ γὰρ δαυὶδ ἀνέβη ἐις τοὺς ὀρανούς·
λέγει δὲ ἀυτός· ἔιπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου·
35. κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχ-
36. θρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. ἀσφα-
λῶς ὄυν γινωσκέτω πᾶς ὄικος ἰσραὴλ, ὅτι *
καὶ κύριον καὶ χριςὸν ἀυτὸν ὁ θεὸς ἐποίησε,
τοῦτον

31. ὅτι ὀυ] ὅτι ὄυτε. E. Chryf. IX, 49. ὅτι ὄυτε ἡ ψυχὴ ἀυτοῦ ἐγκατελείφθη ἐις ἅδου, ὄυτε. Cyrill. V, d. 19. ὅτι ὄυτε ἐγκατελείφθη — ἐις ἅδην, ὀυθ' ἡ. Ibi et προειδώς. V, a. 692. προϊδὼν — ὅτι ὄυτε ἐγκατ. ἐις ᾅδαν ἡ ψυχὴ ἀυτοῦ, ὄυτε V, c. 127. ὄυτε ἐγκατ. ἐις ᾅδου ἡ ψυχὴ ἀυτοῦ. Probi Codd. nihil varietatis habent.

33. θεοῦ] πατρὸς — τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου — ὃ ὑμεῖς. E. Cyrill. III, 228. θεοῦ. I, g. 148. θεοῦ — τοῦ ἁγίου πνεύματος — ὃ ὑμεῖς V, d. 170. τῇ δυνάμει τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς VI, a. 174. Quid probi Codices hoc verfu mutant? Nihil.

34. τοὺς ὀυρανοὺς] τὸν ὀυρανόν. E. Cyrill. V, d. 170.

36. ἀσφαλῶς] Apud Oecum. I, 22. bis in fchol. eft ἀκριβῶς.

ὅτι] + καί. Habet ad h. l., omittit vero Chryf. VIII, 20. vide et XII, 7. 25. adde Cyrill. V, a. 533. 599. ubi ὅτι καὶ κύριον ἀυτὸν καί.

χριςὸν ἀυτὸν] ἀυτὸν aliqui exhibent poft κύριον, aliqui poft θεός. E.

Τέλος τῆς δ. τοῦτον τὸν ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐςαυρώσατε. [Τέ-
λος.] ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρ- 37.
δίᾳ, εἶπόν τε πρὸς τὸν πέτρον καὶ τοὺς λοι-
ποὺς ἀποςόλους· τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελ-
φοί; πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς· [Ἀρχή.] 38. Ζ.
μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαςος ὑμῶν
ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριςοῦ εἰς ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν· καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου
πνεύματος. ὑμῖν γάρ ἐςιν ἡ ἐπαγγελία καὶ 39.
τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν,
ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.
ἑτέροις τε λόγοις πλείοσι διεμαρτύρετο καὶ 40.
παρεκάλει, λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς
τῆς σκολιᾶς ταύτης. οἱ μὲν οὖν ἀσμένως 41.
ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθη-
σαν· καὶ προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυ-
χαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι. ἦσαν δὲ προσκαρτε- 42.
ροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποςόλων καὶ τῇ
κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς
προσευχαῖς. ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φό- 43.
βος,

II, 38. Ζ. τῇ ε. τῆς διακινησίμου· ἐν τ. ἡμ. ἐ. εἶπε πέ-
τρος πρὸς τὸν λαόν· μετανοήσατε.

37. ποιήσομεν] ποιήσωμεν. E. Utrumque Chryf. IX, 55. b. e. Ergo, ut faepius, in eadem pagina.

41. ἀσμένως] — E. Servat Chryf. IX, 56. d. Wetftenius ergo etiam Griesbachius, id negat.

42. προσκαρτεροῦντες] + ὁμοθυμαδόν. E. Chryf. IX, 56. idque etiam urget. Sed 58. omittit. Habent id tres apud Wetft. Ex verf. 46.

ταῖς προσευχαῖς] τῇ προσευχῇ. E. Chryf. IX, 56. e.

43. φόβος] + τῶν πιστευσάντων. E. Chryf. IX, 56. Sed
58.

βος, πολλά τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν
44. ἀποςόλων ἐγίνετο. [Τέλος.] πάντες δὲ οἱ Τέλος τῆς ε.
πιςεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅπαν-
45. τα κοινὰ, καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρ-
ξεις ἐπίπρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι,
46. καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε· καθ' ἡμέραν
τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ,
κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον
τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρ-
47. δίας, αἰνοῦντες τὸν Θεὸν καὶ ἔχοντες χά-
ριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετί-
θει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκ-
κλησίᾳ.

Δ. περὶ τῆς ἐν χριςῷ θεραπείας τοῦ ἐκ γενετῆς χωλοῦ. πέτρου τε κατηχήσεως ἐλεγκτικῆς, συμπαθητικῆς, συμβουλευτικῆς πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν· ἐν ᾧ ἐπιςασία τῶν ἀρχιερέων, ζήλῳ τοῦ γεγονότος, καὶ κρίσις τοῦ θαύματος, πέτρου τε ὁμολογία τῆς χριςοῦ δυνάμεώς τε καὶ χάριτος. cap. 3.

H. III, 1. Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ [Ἀρχή.] πέτρος καὶ ἰωάν-
νης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς
προσ-

III, 1. H. τῇ ϛ. τῆς διακινησίμου· ἐν τ. ἡμ. ἐ. πέτρος καὶ ἰωάννης.

58. urget πάσῃ. Ergo addit: καὶ τῶν μὴ πιστευσάντων. Sed haec et plura eiusmodi ſunt Chryſoſtomi oratoris, non critici.

44. πιςεύοντες ἦσαν] πιστεύσαντες, omiſſo ἦσαν, et mox καί. Orig. III, 673. Ita et divinus Wetſt. B. ſeu Vat. 1209. Wetſtenius in Origene aliquid, Griesbachius nihil omnino vidit.

47. λαὸν] κόσμον. E. Orig. III, 673. etiam vulg.
τῇ ἐκκλησίᾳ] — ι + ἐπὶ τὸ αὐτό. E. Chryſ. IX, 57.

προσευχῆς τὴν * ἐνάτην. καί τις ἀνὴρ χω- 2.
λὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβα-
ςάζετο· ὃν ἐτίθουν καθ᾽ ἡμέραν πρὸς τὴν
θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν, τοῦ
αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων
εἰς τὸν ἱερόν· ὃς ἰδὼν πέτρον καὶ ἰωάννην 3.
μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα ἐλεη-
μοσύνην. * ἀτενίσας δὲ πέτρος εἰς αὐτὸν 4.
σὺν τῷ ἰωάννῃ, εἶπε· βλέψον εἰς ἡμᾶς·
ὁ

57. repetit poſt hunc verſum: πάντες — ἐπὶ τὸ αὐτό. Ex verſ. 44. Cyrill. I, g. 185. d. ὁ μὲν κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ᾽ ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό. Quomodo ergo Wetſt. hunc locum intuitus eſt? v. P.

III, 1. ἐπὶ τὸ αὐτὸ] Hoc lectionaria omittunt. Id ergo meus a. in marg. notat, quod in priore editione omiſſum eſt. Illud autem lectionarium videre velim, in quo ſit, πέτρος δὲ.

ἐννάτην] ἐνάτην. v. P. Ita adeo editum apud Chryſ. IX, 63. 64. Recte! Editores non nulli metuerunt manes S. Welleri. Sic etiam mox, in αὐτοῦ.

2. θύραν] πύλην. E. ex verſ. 10.

3. ἐλεη. λαβεῖν] —. Habet Chryſ. 63. d. quod id ipſe paullo ante ibid. b. de ſuo interpoſuerat. Idem 64. c. Mordicus hoc retinuit Griesb. Ita contemnit divinum Wetſt. D. Sed nec ego iſtius auctoritate moveor. Semel h. l. monitum ſit hoc: ubi in Actibus tomus Chryſoſtomi non notatur, ibi ſemper intelligitur Tomus IX.

4. ἀτενίσας — βλέψον] ἐμβλέψας — ἀτένισον. E. Wetſt. D. Scurra ergo iſte ſolus invertit. Pertinet hoc ad fabricam variarum lectionum, quas in rupibus Ienenſibus, Griesbachio de arce ſua inſpectante, cum ſociis excudit membra nudus Pyracmon. Ex eadem fabrica hic in vicino permulta licet reperire. Etenim magna vi brachia tollunt illi inter ſeſe.

5. ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ᾽ αὐ-
6. τῶν λαβεῖν. εἶπε δὲ πέτρος· ἀργύριον καὶ
χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό
σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριςοῦ τοῦ
7. ναζωραίου ἔγειραι καὶ περιπάτει. καὶ πιά-
σας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε· παρα-
χρῆμα δὲ ἐςερεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ
8. τὰ σφυρά. καὶ ἐξαλλόμενος ἔςη καὶ πε-
ριεπάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν,
περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν
9. θεόν. [Τέλος.] καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς Τέλος τῆς ε.
10. περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· ἐπε-
γίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν
ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ
τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκ-
Θ. 11. ςάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ. [Ἀρχή.]
κρατοῦντος δὲ * αὐτοῦ τὸν πέτρον καὶ ἰωάν-
νην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ
τῇ ςοᾷ τῇ καλουμένῃ σολομῶνος ἔκθαμβοι.
12. ἰδὼν δὲ πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν·
ἄνδρες ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ,
ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσε-
βείᾳ

III, 11. Θ. τῷ σαββάτῳ τῆς διακαινησίμου· ἐν τ. ἡμ. ἐ. κρατοῦντος τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν πέτρον.

7. πιάσας] κρατήσας. E. Ita debebat eſſe.

11. δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν] δὲ αὐτοῦ τόν. Ex lectionariis. Τοῦ ἰαθέντος, omiſſo χωλοῦ, Chryſ. IX, 65. b. Ita neceſſario ſcribendum erat apud Chryſ. perſpicuitatis cauſſa. Eſſe iſta lectionis eccleſ., diſcitur etiam ex Guelph. 16, 7. v. P.

12. εὐσεβείᾳ] ἐξουσίᾳ. E. Ita Chryſ. VII, 508. a. Sed
ταῖς

βείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; ὁ 13.
θεὸς ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ, ὁ θεὸς
τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ
ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς * μὲν παρεδώκατε, καὶ ἠρνή-
σασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον πιλάτου, κρί-
ναντος ἐκείνου ἀπολύειν. ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον 14.
καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα
φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν· τὸν δὲ ἀρχηγὸν 15.
τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ
νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. καὶ ἐπὶ 16.

τῇ

vulg. IX, 69. bis. VIII, 385. c. Multoties haec laudat, sed loca omnia notari nequeunt. Cyrill. V, a. 108. ἄνδρες ἀδελφοὶ, τί ἡμῖν προσέχετε (Sic et Chrys.) ὡς ἰδίᾳ δυνάμει καὶ εὐσεβείᾳ. 619. ἄνδρες ἰσρ. τί θαυμ. — δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ. VI. a. 184. ἄνδρες, τί ἡμῖν προσέχετε ὡς ἰδίᾳ δυν. ἢ εὐσεβ. Quid hic probi Codd.? Nihil varietatis habent.

13. ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ] ὁ θεὸς ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ. E. Chrys. IX, 69. v. IV, 277. b.
ὃν ὑμεῖς] + μέν.
παρεδώκατε] + εἰς κρίσιν t εἰς κριτήριον. E. Pudet huiuscemodi memorare. Sed testes mendaces ipsi se arguunt mendacii. Mox scurrilis recensio Griesbachii: κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν αὐτὸν θέλοντος. Chrys. IX, 72. c. d. 70. a. οὐκ εἶπε θελήσαντος, ἀλλὰ κρίναντος αὐτοῦ ἀπολύειν, sed de suo inculcat βουλομένου et θελήσαντος. Sed 227. d. est etiam θέλοντος. Falsarii ergo ex omnibus latebris conquisiverunt corruptiones.

14. ἠρνήσασθε] Scurrilis recensio: ἐβαρύνατε, gravastis, aggravastis, inhonorastis. Cur non potius, ἐνεπαροινήσατε; Sic mox eadem recensio: φονέα ζῆν καὶ χαρισθῆναι. Suntne hae variae lectiones? Immo σκύβαλα, quibus nec filius perditus apud Lucam vescebatur.

τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον, ὃν
θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ δι᾽ αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ
τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων
17. ὑμῶν. [Τέλος.] καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι Τέλος τοῦ
κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρ- σαββάτου.
18. χοντες ὑμῶν· ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλε
διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ,
I. 19. παθεῖν τὸν χριστόν, ἐπλήρωσεν οὕτω. [Ἀρ-
χή.] μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς
τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας· ὅπως
ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου
20. τοῦ κυρίου, καὶ ἀποστείλῃ τὸν * προκεχει-
21. ρισμένον ὑμῖν ἰησοῦν χριστόν, ὃν δεῖ οὐρανὸν
μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως
πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος
πάντων * τῶν ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ᾽
22. αἰῶνος. μωυσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέ-
ρας εἶπεν· ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύ-
ριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς
ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν
λαλή-

III, 19. I. τῇ β. τῆς β. ἑβδ. ἐν τ. ἡμ. ἑ. εἶπε πέτρος πρὸς τὸν λαόν· μετανοήσατε καί.

20. προκεκηρυγμένον] προκεχειρισμένον. Ita et Chryſ. IX, 71. 74. 75. Sic poſt priorem edit. inveni etiam in Codd.

21. δεῖ] Oec. I, 31. δεῖ, ἀντὶ τοῦ ἔδει. Ibid. bis ὑποδέξασθαι.

στόματος πάντων] + τῶν. Chryſ. IX, 71. 74. στόματος τῶν et πάντων τῶν. Orig. III, 221. τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἀπ᾽ αἰῶνος προφητῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ.

λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς· ἔσαι δὲ, πᾶσα ψυχὴ 23.
ἥτις * ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου,
ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ· καὶ πάν- 24.
τες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ σαμουὴλ καὶ τῶν
καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ * κατήγγειλαν
τὰς ἡμέρας ταύτας. ὑμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν 25.
προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ
θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς
ἀβραάμ· καὶ * ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλο-
γηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς.
ὑμῖν πρῶτον ὁ θεὸς, ἀναστήσας τὸν παῖδα 26.
αὐτοῦ ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα
ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν cap. 4
Τέλος τῆς β. πονηριῶν ὑμῶν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Λαλούν- IV, 1. ΙΑ.
των δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν, ἐπέστησαν αὐ-
τοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ
οἱ σαδδουκαῖοι, διαπονούμενοι διὰ τὸ διδά- 2.
σκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν, καὶ καταγγέλλειν ἐν
τῷ ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν * τῶν νεκρῶν· καὶ 3.
ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς
τήρη-

IV, 1. ΙΑ. τῇ γ. τῆς β. ἑβδ. [καὶ ἐν τισι, σεπτεμβρίου κβ. εἰς τὸν προφήτην ἰωνᾶν.] ἐν τ. ἡμ. ἐ. λαλούντων τῶν ἀποστόλων πρὸς τὸν λαόν.

23. ἂν μὴ] ἐὰν μή.

24. προκατήγγειλαν] κατήγγειλαν.

25 καὶ τῷ] καὶ ἐν τῷ.

26. ἰησοῦν et αὐτὸν et ὑμῶν] — E. Chryſ. IX, 71. Plura etiam omittit. 76. a. Vide et XII, 54. Ex Chryſoſtomo quaevis lectio poteſt erui.

IV, 2. τὴν ἐκ νεκρῶν] τῶν νεκρῶν. Etiam Chryſ. IX, 80.

3. ἔθεντο] + αὐτούς. E. Chryſ. ibid.

τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.
4. πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπί-
ςευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν
5. ὡσεὶ χιλιάδες πέντε. · ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν
αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας
καὶ * τοὺς πρεσβυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς
6. ἱερουσαλὴμ, καὶ ἄνναν τὸν ἀρχιερέα καὶ
καιάφαν καὶ ἰωάννην καὶ ἀλέξανδρον, καὶ
7. ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. καὶ ςή-
σαντες αὐτοὺς ἐν * μέσῳ, ἐπυνθάνοντο· ἐν
ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε
8. τοῦτο ὑμεῖς; τότε πέτρος πλησθεὶς πνεύ-
ματος ἁγίου εἶπε πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ
9. λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ ἰσραὴλ, εἰ ἡμεῖς
σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώ-
10. που ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωςαι· γνω-
ςὸν ἔςω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἰσραὴλ,
ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριςοῦ τοῦ ναζω-
ραίου, ὃν ὑμεῖς ἐςαυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγει-
ρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέςηκεν ἐν-
11. ώπιον ὑμῶν ὑγιής. [Τέλος.] οὗτός ἐςιν ὁ Τέλος τῆς γ.
λίθος

5. ἄρχοντας καὶ] + τούς.
εἰς] ἐν. E.
7. ἐν τῷ μέσῳ] τῷ —.
8. ἰσραὴλ] — E. Nullus bonus Cod. omittit. Omittit Cyrill. II, 164. ſed ibi eſt etiam ἀνακρινόμεθα. V, a. 704. V, d. 31.
10. πᾶσιν] — E. Cyrill. II, 164. Habet V, a. 704.
ὑγιὴς] + καὶ ἐν ἄλλῳ οὐδενί. E. Ex verſ. 12. quem aliqui, ut Cyrill., poſt ὑγιὴς ſubiungunt.

λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδο-
μούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας·
καὶ οὐκ ἔςιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὔτε 12.
γὰρ ὄνομά ἐςιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ
δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι
ἡμᾶς. [Ἀρχή.] Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ 13. IB.
πέτρου παῤῥησίαν καὶ ἰωάννου, καὶ κατα-
λαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι
καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐ-
τοὺς ὅτι σὺν τῷ ἰησοῦ ἦσαν· τὸν δὲ ἄν- 14.
θρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑςῶτα τὸν τε-
θεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.

Ε. περὶ ἀπειλῆς τῶν ἀρχιερέων, ὡς οὐ δεῖ παῤῥησιάζε-
σθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ χριςοῦ, καὶ ἀνέσεως τῶν ἀπο-
ςόλων. εὐχαριςία ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς τῶν ἀπο-
ςόλων πιςῆς καρτερίας. περὶ ὁμοψύχου καὶ καθολικῆς
κοινωνίας τῶν πιςευόντων· ἐν ᾧ περὶ ἀνανίου καὶ σαπφεί-
ρας καὶ πικρᾶς αὐτῶν τελευτῆς.

κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου 15.
ἀπελθεῖν, συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους, λέ- 16.
γον-

IV, 13. IB. τῇ δ. τῆς β. ἑβδ. ἐν τ. ἡμ. ἐ. Θεωροῦντες οἱ ἰουδαῖοι τήν.

11. ἐξουθενηθεὶς] ἐξουδενωθείς. E. Nominatim Orig. IV, 25.

οἰκοδομούντων] οἰκοδόμων. D. v. P. Orig. l. l.

12. οὔτε] οὐδὲ t οὐ. E. Cyrill. V, a. 704. at mox, ἕτερόν ἐςιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον. V, d. 31. ἕτερον ὄνομά ἐςιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδ.

ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν] ὑπὸ τὸν οὐρανόν. — D. Habet Chryſ. 82. 84. bis. Cyrill. I, a. 83. ubi tamen alia mutat. 571. I, g. 13. 165. 264. 325. Servat etiam Baſil. M. III, 315. d. Omittit Theophyl. Oecum.

γοντες· τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις;
ὅτι μὲν γὰρ γνωςὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐ-
τῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλὴμ φα-
17. νερὸν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι· ἀλλ'
ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαὸν,
ἀπειλῇ * ἀπειλησόμεθα αὐτοῖς μηκέτι λα-
λεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων.
18. καὶ καλέσαντες αὐτοὺς, παρήγγειλαν αὐ-
τοῖς τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδά-
19. σκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ. ὁ δὲ πέ-
τρος καὶ ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς αὐτοὺς,
εἶπον· εἰ δίκαιόν ἐςιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὑμῶν
20. ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· οὐ
δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ εἴδομεν καὶ ἠκούσα-
μεν,

Oecum. Cum mihi locus alius non ſit notus, in quo haec legantur, non puto, ea aliunde huc translata eſſe. De Orig. vide ſchol. ad verſ. 11. in P.

13. τὴν τοῦ] τοῦ — E. Orig. III, 458.

14. βλέποντες] θεωροῦντες. E. Chryſ. IX, 82. ἐρῶντες.

16. ποιήσομεν] ποιήσωμεν. E. Facunde de his disputat Chryſ. VII, 304. d. XII, 370. c.

17. ἀπειλῇ] — E. Chryſ. IX, 82. c. omittit, habetque ἀπειλησώμεθα. Sic, ſed ſervato ἀπειλῇ. 83. b. Vide mox.

ἀπειλησώμεθα] ἀπειλησόμεθα. Etiam Chryſ. IX, 85. c. ἀπειλῇ ἀπειλησόμεθα.

18. καὶ καλέσαντες] καὶ προσκαλεσάμενοι t συγκατατιθεμένων δὲ αὐτῶν τῇ γνώμῃ φωνήσαντες. E. Griesbachii *Lucifer*, et alter *Lucifer*, Wetſt. D. In mentem venit tertius *Lucifer* Ieſ. 14, 12.

20. καὶ ἠκούσαμεν] Teſte *S. Rev. Henkio* in Cod. Helmſt. homil. Chryſ. in Matth. legitur: καὶ οὐκ ἠκούσαμεν, hoc eſt, quae *oculis*, non *auribus* percepi-

μεν, μὴ λαλεῖν. οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι 21.
ἀπέλυσαν αὐτοὺς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς
* κολάσονται αὐτοὺς, διὰ τὸν λαὸν, ὅτι πάν-
τες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι.
ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄν- 22.
θρωπος ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς
Τέλος τῆς δ. ἰάσεως. [Τέλος] [Ἀρχή.] ἀπολυθέντες δὲ 23. ΙΓ.
ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα
πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
εἶπον. οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυμαδὸν ἦραν 24.
φωνὴν

IV, 23. ΙΓ.' τῇ ε. τῆς β. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἀπολυθέντες οἱ ἀπόστολοι ἦλθον.

cepimus. Huiuſmodi arbitrariae lectiones non rarae ſunt in Chryſ. Accedit, quod ſecundum Herodot. I, 8. ὦτα τυγχάνει ἀνθρώποισιν ἐόντα ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν. Verum hic Apoſtoli duplici ſenſuum teſtimonio nituntur, ut 1 Io. 1, 1. 3. Res redit ad Chryſoſtomum. Is ergo VIII, 83. a. 85. d. e. 86. a. iſtud οὐκ non agnoſcit. Nec in homiliis ad Matth. ubi hunc locum non ſemel, ſed bis habet VII, 304. e. et 380. b. ubi ſecundo οἴδαμεν exhibetur. Nihil mutat ſic dictus Theophylactus edit. Venet. III, 211. qui tamen totus ex Chryſoſt. pendet. Accedit Cyrill. III, 330. IV, 642 et, quod maioris momenti eſt, Codices Actuum omnino omnes. Eſt ergo iſta lectio fortuita unius Cod. Helmſt., cuiusmodi plures pepererunt ſcribarum negligentia, levitas et temeritas, quam tamen monitus a tanto viro praeterire nolui. Ipſe Mosquae duodecim Codd. Chryſ. homil. in Matth. tractavi. Illud tamen οὐκ non animadverti. Omittit etiam Baſil. M. II, 671. c.

21. κολάσωνται] κολάσονται. Ita et in aliis Codd. poſtea reperi. Vulg. Chryſ. IX, 83. a. quod non miror. Sic enim debebat eſſe.

φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν, καὶ εἶπον· δέσποτα,
σὺ ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν
25. αὐτοῖς, ὁ διὰ ςόματος δαυὶδ * παιδός σου
εἰπών· ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέ-
26. τησαν κενά; παρέςησαν οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ
αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριςοῦ
27. αὐτοῦ. συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐπὶ
τὸν ἅγιον παῖδά σου ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας,
ἡρώδης τε καὶ πόντιος πιλάτος, σὺν ἔθνεσι
28. καὶ λαοῖς ἰσραὴλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου
29. καὶ ἡ βουλή σου προώριστε γενέσθαι. καὶ
τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν,
καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παῤῥησίας
30. πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, ἐν τῷ τὴν
χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα
καὶ τέρατα γίνεσθαι, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ
31. ἁγίου παιδός σου ἰησοῦ. καὶ δεηθέντων
αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγ-
μένοι·

25. δαυὶδ τοῦ] — τοῦ.

27. ἀληθείας] + ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. E. Nec ii, quos postea consului, id agnoscunt. Habet Chrys. IX, 89. d. Cyrill. I, g. 413. ἐπ' ἀληθείας γὰρ συνήχθ. ἐν τῇ πόλει ταύτῃ — ἰησοῦν χριςὸν — πόντιος πιλάτος III, 108. συνηχθ. γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ — πόντιος πιλάτος. 572. ἐπ' ἀληθείᾳ γὰρ συνήχθη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ — πόντιος πιλάτος. Ibidem deest vers. 28.

29. ἔπιδε] ἔφιδε. Wetst. A. D. E. Ex recensione Alexandrino-occidentali.

πάσης] — E. Cyrill. III, 572. IV, 887.

μένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος
ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ
Τέλος τῆς ι. παῤῥησίας. [Τέλος.] τοῦ δὲ πλήθους τῶν 32.
πιςευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία·
καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλε-
γεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ᾽ ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.
καὶ μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον 33.
οἱ ἀπόςολοι τῆς ἀναςάσεως τοῦ κυρίου ἰησοῦ,
χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς.
οὐδὲ γάρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι 34.
γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πω-
λοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομέ-
νων, καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν 35.
ἀποςόλων· διεδίδοτο δὲ ἑκάςῳ καθότι ἄν τις
χρείαν εἶχεν. ἰωσῆς δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς βαρ- 36.
νάβας ὑπὸ τῶν ἀποςόλων, ὅ ἐςι μεθερμη-
νευόμενον, υἱὸς παρακλήσεως, λευίτης, κύ-
πριος τῷ γένει, ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, 37.
πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε παρὰ
τοὺς

32. ἦν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδία πάντων τῶν πιςευόντων μία. Orig. III, 616. τοῦ πλήθους τῶν πιςευόντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ μία. 673. ἦν δὲ πάντων τῶν πιςευσάντων ἡ καρδ. I, 750. ἦν πάντων τῶν πιςευόντων καρδία καὶ ψυχή. II, 34. Tot recenſiones!

34. ὑπῆρχεν] ἦν. E.

35. ἐτίθουν] ἐτίθεσαν. E. Chryſ. IX, 90. e. ſed vulg. 97. e.

36. ἰωσῆς] ἰωσήφ. E. Bis vulg. Chryſ. IX, 90. e. ſed 91. b. ἰωσήφ.
ὑπὸ τῶν] ἀπὸ τῶν. A.

37. ἤνεγκε] ἤγαγε. E, Orig. III, 673. et, παρὰ τοὺς ἀποςόλους.

cap. 5

ΙΔ. V, 1. τοὺς πόδας τῶν ἀποςόλων. ['Αρχή.] Ἀνὴρ
δέ τις ἀνανίας ὀνόματι, σὺν σαπφείρᾳ τῇ
2. γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησε κτῆμα, καὶ ἐνοσ-
φίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίας καὶ τῆς
γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ
3. τοὺς πόδας τῶν ἀποςόλων ἔθηκεν. εἶπε δὲ
πέτρος· ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς
τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς
4. τοῦ χωρίου; οὐχὶ μένον, σοὶ ἔμενε, καὶ
πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί ὅτι
ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο;
οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ.
5. ἀκούων δὲ * ὁ ἀνάνιας τοὺς λόγους τούτους,
πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας
6. ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. ἀνα-
ςάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέςειλαν αὐτὸν, καὶ
7. ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν
τριῶν διάςημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα
8. τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ
πέτρος· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέ-
9. δοσθε; ἡ δὲ εἶπε· ναὶ, τοσούτου. ὁ δὲ πέ-
τρος

V, 1. ΙΔ. τῇ ς. τῆς β. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἰ. ἀνήρ τις ἀνανίας.

V, 3. διατί ἐπλήρωσεν] ἱνατί ἠπάτησεν. E. Theodoret. ad Corinth. p. 261. Vulgatum habet et Orig. III, 673. Miror, neminem intulisse ἐπείρασεν ex vulg. *tentavit.*

νοσφίσασθαι] + σε. D.

4. ἐν τῇ] ἐπὶ τῇ. E. Chryf. IX, 96.

5. ἀκούων δὲ] + ὁ. In fine ταῦτα videtur praetermittere Orig. l. l.

τρος εἶπε πρὸς αὐτήν· τί ὅτι συνεφωνήθη
ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ, οἱ πό-
δες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ
θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε. ἔπεσε δὲ παρα- 10.
χρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυ-
ξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν
νεκρὰν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν
ἄνδρα αὐτῆς. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας 11.
ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς
Τέλος τῆς ς. ἀκούοντας ταῦτα. [Τέλος.] [Ἀρχή.] διὰ 12. ΙΕ.
δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποςόλων ἐγίνετο σημεῖα
καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν
ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ ςοᾷ σολομῶνος·
τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐ- 13.
τοῖς· ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός. μᾶλ- 14.
λον δὲ προσετίθεντο πιςεύοντες τῷ κυρίῳ,
πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν· ὥςε κατὰ 15.
τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ
τιθέναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κραββάτων, ἵνα ἐρ-
χομένου πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ
αὐτῶν.

V, 12. ΙΕ. κυριακῇ τοῦ ἀντίπασχα· ἐ. τ. ἡ. ἐ. διὰ τῶν χειρῶν.

10. παρὰ] πρὸς t ἐπὶ t ὑπό. E. Deeſt adhuc ἀμφὶ et περί. Ex aliis notatur etiam ἐνώπιον αὐτοῦ. Mei omnino omnes παρά. Orig. III, 674. ἔπεσε γὰρ παραχρῆμα καὶ αὐτὴ πρός.

12. ἐγίνετο] ἐγίνετα. D

15. κατὰ] εἰς t καὶ εἰς. E. κατὰ h. l. eſt *per.*
ἐρχομένου] διερχομένου. E. Eleganter, ſed contra Codd.
τινὶ αὐτῶν] *Luciferorum* obſcurorum appendices notavit Griesb.

16. αὐτῶν. συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν
πέριξ πόλεων εἰς ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθε-
νεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκα-
θάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

5. ὅτι τοὺς ἀποσόλους ἐμβληθέντας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἄγγελος τοῦ θεοῦ νύκτωρ ἐξέωσεν, ἐπιτρέψας ἀκωλύτως κηρύσσειν τὸν ἰησοῦν· ἐν ᾧ. ὅτι τῇ ἑξῆς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς πάλιν συλλαβόμενοι, ἐφ᾽ ᾧ μηκέτι διδάσκειν μαστίξαντες ἀπέλυσαν. γαμαλιήλου γνώμη πιστὴ περὶ τῶν ἀποσόλων μετὰ παραδειγμάτων τινῶν καὶ ἀποδείξιων.

17. ἀναςὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν
αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν σαδδουκαίων, ἐπλή-
18. σθησαν ζήλου, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας
αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποςόλους, καὶ ἔθεντο αὐ-
19. τοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. ἄγγελος δὲ κυ-
ρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς
20. φυλακῆς, ἐξαγαγών τε αὐτοὺς, εἶπε· πο-
ρεύεσθε, καὶ ςαθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ
λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.
15. 21. [Τέλος.] ἀκούσαντες δὲ [Ἀρχή.] εἰσῆλθον Τέλος τῆς
ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκον. κυριακῆς.
παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν
τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ ἀπέστει-
λαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς.
22. οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐ-
τοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναςρέψαντες δὲ ἀπήγ-
γειλαν,

V, 21. 15. τῷ σαββάτῳ τῆς β. ἑβδ. ἐ, τ. ἡ. ἐ, εἰσῆλθον οἱ ἀπόστολοι [ὑπὸ τὸν ὄρθρον] εἰς τὸ ἱερὸν κεφ.
20. τῆς ζωῆς ταύτης] Sic et Orig. IV. 195.

γειλαν, λέγοντες· ὅτι τὸ μὲν δεσμωτήριον 23.
εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ
τοὺς φύλακας * ἑςῶτας πρὸ τῶν θυρῶν·
ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω οὐδένα εὕρομεν. ὡς δὲ 24.
ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ, τε ἱερεὺς καὶ
ὁ ςρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διη-
πόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο.
παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς * 25.
ὅτι ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ,
εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑςῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν
λαόν. τότε ἀπελθὼν ὁ ςρατηγὸς σὺν τοῖς 26.
ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτοὺς, οὐ μετὰ βίας·
ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαὸν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.
ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔςησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ· 27.
καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς, λέγων· 28.
οὐ παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ
διδάσκκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; καὶ ἰδοὺ,
πεπλη-

23. φύλακας ἔξω] ἔξω —.

24. ἱερεὺς καὶ ὁ] — E.* Sic notare volebam in priore edit. ex Cod. Mosq. d. Unus tantum ista omittit ex iis, quos postea consului. Ἱερεὺς h. l. est ὁ ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. Lex Mosaica enim in desuetudinem venerat. Appropingante enim interitu gentium, violantur prius leges sanctissimae, et dei, et maiorum, et humanitatis. Plerumque fit initium ab ultimis, cum magis impune perrumpantur, pluribus adiuvantibus propter commune lucrum.

25. αὐτοῖς λέγων] λέγων —.

28. οὐ παραγγελίᾳ] οὐχὶ παραγγελίᾳ. E. Chrys. IX, 103. b. et alibi. v. Wetst. Griesb.

διδάσκειν] λαλεῖν. E. Pro more suo utrumque Chrys. VII, 380. IX, 103. 104. Omisso οὐ, habet διδά-

πεπληρώκατε τὴν ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς
ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ
29. αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ἀποκριθεὶς δὲ
* πέτρος καὶ οἱ ἀπόςολοι, εἶπον· πειθαρχεῖν
30. δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. ὁ θεὸς τῶν
πατέρων ὑμῶν ἤγειρεν ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διε-
31. χειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. τοῦ-
τον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε τῇ
δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ ἰσραὴλ
32. καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν
αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ
τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς
15. 33. πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. [Τέλος.] οἱ δὲ [Ἀρχή.] Τέλος τοῦ σαββάτου.
ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο ἀνε-
34. λεῖν αὐτούς. ἀναςὰς δέ τις ἐν τῷ συνε-

δρίῳ

V, 33. 15. μαΐου ιγ. ἡ. τ. ή. ἱ. ἀκούσαντες. [τοῦτο τὸ ἀνάγνωσμα ἐν τοῖς πλείςοις οὐχ εὑρίσκεται.]

διδάσκειν Cyrill. I, g. 79. ὀυ παραγγ. — ὑμῖν μηδενὶ λαλεῖν II, 395. ὅτι παραγγ. — μηδενὶ λαλεῖν 455. v. Wetſt. Griesb.

πεπληρώκατε] ἐπληρώσατε. E. Cyrill. I, g. 79. vulg. 217. ἐπληρώσατε. II. 395. πεπληρώκατε. 455. Chryſ. IX, 104. ἐπληρώσατε. v. Wetſt. Griesb.

βούλεσθε] θέλετε. E. Chryſ. utrumque IX, 37. 104. 106. v. Wetſt. Griesb.

30. διεχειρίσασθε] ἀνείλετε. E. Utrumque Chryſ. IX, 104. b. Vulg. etiam Orig. IV, 195.

31. δοῦναι] τοῦ δοῦναι et ἐπὶ τῷ δοῦναι. Chryſ. l. l. 104. 105. 106.

32. ἐσμὲν αὐτοῦ] αὐτοῦ — E. Chryſ. habet et omittit. l. l. 104. c. 105. d.

33. ἐβουλεύοντο] ἐβούλοντο. E. Sic Chryſ. IX, d. ſed continuo addit, βουλεύονται. Iterum ἐβούλοντο. 106. d.

δρίω Φαρισαῖος, ὀνόματι γαμαλιὴλ, νομοδι-
δάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν
ἔξω βραχύ τι τοὺς ἀποςόλους ποιῆσαι·
εἰπέ τε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἰσραηλῖται, 35.
προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τού-
τοις, τί μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τού- 36.
των τῶν ἡμερῶν ἀνέςη θευδᾶς, λέγων εἶναί
τινα ἑαυτὸν, ᾧ * προσεκλήθη ἀριθμὸς ἀν-
δρῶν

34. τοὺς ἀποςόλους ποιῆσαι] τοὺς ἀνθρώπους γενέσθαι. E. Sic Chrys. IX, 110. Sic et mox, sed ποιῆσαι. Omittit etiam cum aliquibus τι post βραχύ.

36. τινα ἑαυτὸν] + μέγαν. E. τινὰ saepe sic occurrit: μέγαν ergo est explicatio. Μέγαν videtur inferre Orig. I, 372. et 638. sed et reliqua suis verbis exponit. E go habet etiam διεσκεδάσθησαν.

προσεκολλήθη] προσεκλίθη l προσεκλήθη. Alterutrum horum probandum videtur. Praefero nunc posterius, quod illud exquisitius est, quod in pluribus Codd. ortum est ex correctione litterae ι, loco η. quod nullibi in N. aut V. Test. occurrit, quod posterius, ut minus graecum, magis his scriptoribus convenit, quod nemo facile elegantius cum rudiori permutavit, quod denique προσεκλήθη propter η. propius accedit ad alteram correctionem προσεκολλήθη. προσεκλίθη ergo est correctio doctior: προσεκολλήθη N. Testamento accommodatior. Vulgatum habet Chrys. IX, 110. e. Προσκέκλημαι simili fere modo, sed in bonam partem, occurrit 13, 2. Προσετέθη auctoritate Codd. destituitur. Sed nec προσεκολλήθη, quod in N. Test. probari potest, adeo firmiter consistit per Codd. Pro προσεκλίθη Griesb. ex Wetst. ut semper, laudat Cyrill. Scilicet in Iesaiam pag. 161. Ibi nihil reperitur. Sed II, 165. est προσεκλίθη. Audi vero, mi Griesbachi, Cyrillus hunc totum locum a vers.
35.

δρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάν-
τες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διελύθησαν καὶ
37. ἐγένοντο εἰς οὐδέν. μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰού-
δας ὁ γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπο-
γραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω αὐ-
τοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι
38. ἐπείθοντο αὐτῷ, διεσκορπίσθησαν. καὶ τὰ
νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων
τούτων,

35. laudat etiam IV, 642. a. ibi: ᾧ προσεκολλήθησαν ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡσεὶ τετρακόσιοι. Ex Cyrillo ergo efficitur? Nihil. Conſulendi ergo ſunt furciferi *Luciferi* tui. Latiniſtae reddiderunt, *conſenſit*, *appoſiti ſunt*. Sed aliqui eorum reddiderunt etiam ἐπείθοντο, *conſenſerunt*. Ergo prius vocabulum ex poſteriore interpretati ſunt. Utrique accommodatum eſt προστίθεσθαι, quod et *apponi*. et *conſentire* notat. Recte graece enim dicitur προστίθεσθαί τινι, alicuius *ſententiam*. *conſilium ſequi*. *conſentire*. Ex ſtulta ergo interpretatione *conſenſit* docta orta eſt correctio προσετέθη, et hoc rurſus redditum eſt *appoſiti ſunt*. Error ex errore, fraus ex fraude. Reliquae ſic dictae *verſiones*, quae nos hic adiuvare debebant, apud Griesb. h. l. ſilent omnes. Codices non nulli, qui temere vocales confundunt, ut Wetſt. A. B. etc. nec pro ι, nec pro η certo laudari poſſunt. Idem ille A., qui hic habet προσεκλίθη, 1 Tim. V, 21. habet πρόσκλησιν.

ἐπείθοντο] εἵποντο. E. Cyrill. II, 165. Vulgatum IV, 642.

αὐτῷ] + ὄντες. E. Cyrill. IV, 642.

37. ἱκανὸν] — E. Cyrill. II, 165. Habet IV, 642. Rurſus ſolum pro omiſſo laudatur a Wetſt. Igitur etiam, ut ſemper, a Griesb. Πολὺν alii ſubiecerunt, quod ἱκανὸς hoc ſenſu non eſt graecum. Confuſionem Chryſ., qui haec transponit., v. IX, 111. a.

τούτων, καὶ ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ
ἀνθρώπων ἡ βουλὴ * ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, κα-
ταλυθήσεται· εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστιν, οὐ δύνα- 39.
σθε καταλῦσαι αὐτὸ, μήποτε καὶ θεομάχοι
εὑρεθῆτε. ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσ- 40.
καλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες παρ-
ήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ
ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς. οἱ μὲν οὖν 41.
ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνε-
δρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατη-
ξιώθη-

38. ἐάσατε αὐτοὺς] his addunt Latiniſtae: *non coinquinantes manus (veſtras.)* Accedamus iam ad fabricas Cyclopum. Quid ergo illi fabricati ſunt? Wetſt. D. μὴ μιάναντες τὰς χεῖρας. Eiusdem E. μὴ μολύνοντες τὰς χεῖρας ὑμῶν. Alter ergo ex Schrevelio μιαίνειν, alter μολύνειν arripuit. Suntne hae variae lectiones? Nonne manifeſte h. l. mulciberi iſti fraudis arguuntur? Satisne ſani ſunt, qui huiusmodi fraudes et mendacia non ſolum divulgant, ſed et hominibus credulis et ſtultis obtrudunt? v. Sabat. Nam Griesbachius h. l. pepercit Latiniſtis, commilitonibus ſuis. v. 6, 10. 7, 17.

βουλὴ αὕτη] αὕτη —. Addendi cauſſa erat, omittendi nulla. Orig. I, 372. ἡ βουλὴ αὕτη καὶ ὁ λόγος οὗτος καταλ. et mox: ἐὰν δὲ ᾖ ἐκ θεοῦ, οὐ δυνήσεσθε καταλ. τὴν τούτου διδασκαλίαν.

39. δύνασθε] δυνήσεσθε. E. Ita dicendum erat. Habet quidem δυνήσεσθε Chryſ. IX, 111. a. 112 d. ſed 128. e. vulg. Apoſtolorum ergo vocabula vi exprimenda ſunt Patribus.

αὐτὸ] αὐτούς. E. καταλύειν cum accuſativo perſonae recte quidem dicitur, ut τύραννον, δῆμον Hic autem non quaeritur, quid graecum ſit, ſed quid Codd. probent.

41. ὀνόματος αὐτοῦ] αὐτοῦ — D. Quae alii addunt, ut τοῦ χριστοῦ, τοῦ ἰησοῦ, τοῦ κυρίου, ea potius intelligen-

42. ξιώθησαν ἀτιμασθῆναι· πᾶσάν τε ἡμέραν
ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο δι-
δάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν
χριςόν. [Τέλος.] cap. 6 Τέλος μαΐου ιγ.

Ζ. περὶ χειροτονίας τῶν ἑπτὰ διακόνων.

ΙΖ. VI, 1. Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις [Ἀρχή.] πλη-
θυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς
τῶν ἑλληνιςῶν πρὸς τοὺς ἑβραίους, ὅτι παρ-
εθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ
2. χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώ-
δεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον· οὐκ
ἀρεςόν ἐςιν ἡμᾶς, καταλείψαντας τὸν λόγον
3. τοῦ θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. ἐπισκέψα-
σθε οὖν, ἀδελφοὶ, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυ-
ρουμένους ἑπτὰ, πλήρεις πνεύματος ἁγίου
καὶ σοφίας, οὓς * καταςήσομεν ἐπὶ τῆς
χρείας

VI, 1. ΙΖ. κυριακῇ γ. τῶν μυροφόρων· [ἐν ἄλλοις· ἰουλίου κη.] ἐ. τ. ἡ. ἐ. πληθυνόντων.

ligenda funt. Ex fcholio Ammonii apud Wetft. hoc faltem difcitur, eum nec χριςοῦ, nec ἰησοῦ, nec κυρίου legiffe. (Ceterum apud Wetft. corrigendum καθολικῷ.) Credo tamen, eum legiffe αὐτοῦ, quod ipfum appellat καθολικόν. Orig. I, 276. 421. αὐτοῦ fervat. Bafil. M. II, 140. a. unus tamen Cod. χριςοῦ. Sed 573. a. nulla eft varietas.

VI, 2. καταλείψαντας] καταλιπόντας. E. Chryf. IX, 111. 114. quod aor. 2. ufitatior eft.

3. ἐπισκέψασθε] ἐπιλέξασθε ˙t ἐκλέξασθε. E. Interpretationes, vel ex verf. 5.

ἁγίου] — E. Chryf. IX, 111.

καταςήσωμεν] καταςήσομεν.

χρείας ταύτης· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ 4.
τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.
καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλή- 5.
θους· καὶ ἐξελέξαντο ςέφανον, ἄνδρα πλήρη
πίςεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον,
καὶ πρόχορον, καὶ νικάνορα, καὶ τίμωνα, καὶ
παρμενᾶν, καὶ νικόλαον προσήλυτον ἀ'τιο-
χέα, οὓς ἔςησαν ἐνώπιον τῶν ἀποςόλων· 6.
καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖ-
ρας. καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανε, καὶ 7.
ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν ἱερου-
σαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων
Τέλος τῆς κυριακῆς. ὑπήκουον τῇ πίςει. [Τέλος.]

Η. Ἰουδαίων ἐπαναςάσις καὶ συκοφαντία κατὰ ςεφάνου, αὐτοῦ τε δημηγορία περὶ τῆς πρὸς ἀβραὰμ διαθήκης τοῦ θεοῦ, καὶ περὶ τῶν δώδεκα πατριαρχῶν. ἐν ᾧ τὰ περὶ τῆς λιμοῦ καὶ πυρωνίας καὶ ἀναγνωρισμοῦ τῶν υἱῶν ἰακὼβ, καὶ περὶ γενέσεως μωυσέως, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν μωυσέα θεοφανείας ἐν ὄρει σινᾶ γενομένης. περὶ τῆς ἐξόδου καὶ μοσχοποιΐας τοῦ ἰσραὴλ ἄχρι χρόνων σολομῶνος καὶ τῆς τοῦ ναοῦ κατασκευῆς. ὁμολογία τῆς ὑπερουρανίου δόξης ἰησοῦ χριςοῦ, ἀποκαλυφθείσης αὐτῷ, ἐφ' ᾗ λιθόλευςος γενόμενος ςέφανος ἐυσεβῶς ἐκοιμήθη.

[Ἀρχή.] ςέφανος δὲ πλήρης πίςεως καὶ δυ- 8. ΙΗ.
νάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα
ἐν

VI, 8. ΙΗ. τῇ β. τῆς γ. ἑβδ. καὶ εἰς τὸν ἅγιον πρωτομάρτυρα ςέφανον· ἐ. τ. ἡ. ἐ. ςέφανος πλήρης πίςεως.

4. προσκαρτερήσομεν] προσκαρτερήσωμεν. D. Vulg. Chryf. IX, 111. 114.

5. πλήρη] πλήρης D. Ita et alii notarunt, atque ipfe etiam reperi. Simile fere Io. 1, 14. Sic diceretur ἀπολύτως, nulla habita ratione τοῦ ἄνδρα.

7. τοῦ θεοῦ] τοῦ κυρίου. E. Ita ex Chryf. IX, 112. a.

ut

9. ἐν τῷ λαῷ. ἀνέςησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς
συναγωγῆς τῆς λεγομένης λιβερτίνων, καὶ
κυρηναίων, καὶ ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ
κιλικίας καὶ ἀσίας, συζητοῦντες τῷ ςεφάνῳ·
10. καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιςῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ
11. πνεύματι ᾧ ἐλάλει. τότε ὑπέβαλον ἄνδρας
λέγοντας, ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος
ῥήματα βλάσφημα εἰς μωυσῆν καὶ τὸν θεόν.
12. συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυ-
τέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιςάντες
συνήρπασαν αὐτὸν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συν-
13. έδριον, ἔςησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς, λέ-
γον-

ut opinor, laudat Griesb. Sed ibid. 114. e. eſt τοῦ θεοῦ. Tales ſunt *citationes* Griesbschianae! Ut lectores ludibrio habeat. Novit enim, neminem iſta XIII. volumina inveſtigaturum eſſe, ut locum, quem ita ſine nota tomi et paginae laudatum videt, inveniat.

ὑπήκουον] ὑπήκουε. E. Chryſ. IX, 112. 113. ſed 114. 115. ὑπήκουον, ubi tamen et alia mutat.

8. πίστεως] χάριτος. E. Scholia Cod. a. et Oecum. I, 56. quae in priore edit. laudaveram, ſunt ex Chryſ. IX, 119. a. b. ubi vocabulum χάριτος et πνεύματος volutat, tametſi ibi legatur πίστεως. Pro χάριτος ergo eum laudat Griesb. Atqui VI, 227. c. etiam vulgatum habet. Duo adeo Codd. cum ſcholiis, quos poſtea comparavi, πίστεως habent, etſi in altero ſit ſchol. Chryſ. πλείονα τὴν χάριν ἐπισπάσατο. χάριτος Baſil. M. I. 399.

10. Appendix Wetſt. D. et E. rurſus ex duobus diverſis lexicis fabricata eſt. Nam alter habet ἀντοφθαλμεῖν, alter ἀντιλέγειν. Mox Wetſt. 42. lexicographis commendat ψευδολέγειν, vocabulum Platonicum ſcilicet. v. 5, 38. 7, 17.

γοντας· ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήμα-
τα βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ
ἁγίου * καὶ τοῦ νόμου. ἀκηκόαμεν γὰρ αὐ- 14.
τοῦ λέγοντος, ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος οὗτος
καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει
τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν μωυσῆς· καὶ 15.
ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ καθεζό-
μενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐ- cap. 7.
τοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου. Εἶπε δὲ ὁ VII, 1.
ἀρχιερεύς· εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; ὁ δὲ 2.
ἔφη· ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε·
ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν
ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ
κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν χαῤῥάν, καὶ εἶπε 3.
πρὸς αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ
τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἄν
σοι δείξω. τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς χαλδαίων, 4.
κατῴκησεν ἐν χαῤῥάν· κἀκεῖθεν μετὰ τὸ
ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν
αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν
κατοικεῖτε· καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονο- 5.
Ὑπέρβα εἰς μίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· [Ὑπέρβα.]
τὸ τῆς β. καὶ καὶ ἐπηγγείλατο * δοῦναι αὐτῷ εἰς κατά-
τοῦ ἁγίου.
σχεσιν

13. βλάσφημα] — E. Chryſ. IX, 119. in fine et 122. c.
ἁγίου τούτου] τούτου —. Habet Chryſ. IX, 120.
VII, 2. κατοικῆσαι] οἰκῆσαι. E. Orig. IV, 286.
4. ἐν χαῤῥάν] εἰς χαῤῥάν A.
κἀκεῖθεν] καὶ ἐκεῖθεν. D.
μετῴκισεν] multi Codd. vitioſe μετῴκησεν. Ex pro-
ximo κατῴκησεν.
5. αὐτῷ δοῦναι εἰς κατάσχεσιν αὐτήν] δοῦναι αὐτῷ εἰς
κατά-

σχεσιν αὐτήν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ'
6. αὐτὸν, ὀυκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. ἐλάλησε δὲ
ὄυτως ὁ θεός· ὅτι ἔσαι τὸ σπέρμα αὐτοῦ
πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν
7. αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια. καὶ
τὸ ἔθνος, ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγὼ, ἐιπεν
ὁ θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ
8. λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. καὶ
ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ ὄυτως
ἐγέννησε τὸν ἰσαὰκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ὁ ἰσαὰκ τὸν ἰακὼβ,
9. καὶ ὁ ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. καὶ
ὁι πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν ἰωσὴφ ἀπέ-
δοντο ἐις ἄιγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐ-
10. τοῦ, καὶ ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν
θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ
σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου,
καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' ἄιγυπτον
11. καὶ ὅλον τὸν ὄικον αὐτοῦ. ἦλθε δὲ λιμὸς
ἐφ' ὅλην τὴν γῆν αἰγύπτου καὶ χαναὰν, καὶ
θλίψις μεγάλη· καὶ ὀυχ ἔυρισκον χορτάσ-
12. ματα ὁι πατέρες ἡμῶν. ἀκούσας δὲ ἰακὼβ
ὄντα σῖτα ἐν αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πα-
13. τέρας ἡμῶν πρῶτον· καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ
ἀνε-

κατάσχεσιν αὐτήν. A. t δοῦναι αὐτὴν ἐις κατάσχεσιν αὐτῷ. D. Chryſ. IX, 121. omittit δοῦναι — αὐτήν. 123. omittit ſolum ἐις κατάσχεσιν.

6. ὄυτως] αὐτῷ. E.

12. σῖτα] σιτία. E. Elegantius. Alii σιτεῖα, quod fortaſſe acceperunt loco σιτοδοχεῖα.

ἀνεγνωρίσθη ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ
φανερὸν ἐγένετο τῷ φαραὼ τὸ γένος τοῦ
ἰωσήφ. ἀποστείλας δὲ ἰωσὴφ μετεκαλέσα- 14.
το τὸν πατέρα αὐτοῦ ἰακὼβ, καὶ πᾶσαν
τὴν συγγένειαν, * ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα
πέντε. κατέβη δὲ ἰακὼβ εἰς αἴγυπτον, 15.
καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν,
καὶ μετετέθησαν εἰς συχὲμ, καὶ ἐτέθησαν 16.
ἐν τῷ μνήματι ὃ ὠνήσατο ἀβραὰμ τιμῆς
ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν ἐμμὸρ τοῦ συχέμ.
καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας 17.
ἧς ὤμοσεν ὁ θεὸς τῷ ἀβραὰμ, ηὔξησεν ὁ
λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν αἰγύπτῳ, ἄχρις 18.
οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ὃς οὐκ ᾔδει τὸν
ἰωσήφ. οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος 19.
ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοῦ
ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ
ζωογονεῖσθαι· ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη μωυσῆς, 20.
καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ, ὃς ἀνετράφη μῆνας
τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός. * ἐκτεθέντα 21.
δὲ αὐτὸν, ἀνείλετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ φαραὼ,
καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. καὶ 22.
ἐπαι-

14. συγγένειαν αὐτοῦ] αὐτοῦ —
16. ὃ] ᾧ. E.
17. ὤμοσεν] Ita omnes omnino mei. In vulgata eſt: *confeſſus erat.* Alii habent: *pollicitus erat.* Impigri ergo falſarii ſtrenue rediderunt, alii ὡμολόγησεν. alii ἐπηγγείλατο. Prius poſtea etiam ex B. notabit Griesb.
18. ἕτερος] + ἐπ' αἴγυπτον. E.
20. πατρὸς αὐτοῦ] αὐτοῦ —

ἐπαιδεύθη μωυσῆς πάσῃ σοφίᾳ αἰγυπτίων·
23. ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ * ἔργοις. ὡς
δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετὴς χρό-
νος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψα-
σθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ.
24. καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο καὶ ἐποί-
ησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας
25. τὸν αἰγύπτιον. ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς
ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐ-
τοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συν-
26. ῆκαν. τῇ * τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς
μαχομένοις, καὶ συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρή-
νην, εἰπών· ἄνδρες, ἀδελφοί ἐςε ὑμεῖς· ἱνατί
27. ἀδικεῖτε ἀλλήλους; ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλη-
σίον, ἀπώσατο αὐτὸν, εἰπών· τίς σε κατέςη-
28. σεν ἄρχοντα καὶ δικαςὴν ἐφ᾽ ἡμᾶς; μὴ
ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες χθὲς
29. τὸν αἰγύπτιον; ἔφυγε δὲ μωυσῆς ἐν τῷ
λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ
30. μαδιὰμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. καὶ πλη-
ρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ
ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους σινᾶ ἄγγελος κυρίου
31. ἐν· φλογὶ πυρὸς βάτου. ὁ δὲ μωυσῆς ἰδὼν
* ἐθαύ-

22. μωυσῆς] + ἐν. E. Orig. IV, 369. I, 478.
ἐν ἔργοις] ἐν —
26. τῇ δὲ] τῇ τε. A.
συνήλασεν] συνήλλασσεν. E.
ἐςε ὑμεῖς] ὑμεῖς — E. Chryf. IX, 130.
27. ἐφ᾽ ἡμᾶς] ἐφ᾽ ἡμῶν. E.
30. φλογὶ πυρὸς] πυρὶ φλογός. E.

* ἐθαύμαζε τὸ ὅραμα προσερχομένου δὲ
αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ κυρίου πρὸς
αὐτόν· ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ 32.
θεὸς ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ, καὶ ὁ θεὸς
ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος μωυσῆς οὐκ
ἐτόλμα κατανοῆσαι. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ κύ- 33.
ριος· λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ
γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐςίν. ἰδὼν 34.
εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν αἰγύ-
πτῳ, καὶ τοῦ ςεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ
κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο,
ἀποςελῶ σε εἰς αἴγυπτον. τοῦτον τὸν μωυ- 35.
σῆν ὃν ἠρνήσαντο, εἰπόντες· τίς σε κατέςησεν
ἄρχοντα καὶ δικαςήν; τοῦτον ὁ θεὸς ἄρχον-
τα καὶ λυτρωτὴν ἀπέςειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέ-
λου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. οὗτος 36.
ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα
ἐν γῇ αἰγύπτου καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ,
καὶ

31. ἐθαύμασε] ἐθαύμαζε. Frequentius in N. Teſt. ſolet eſſe aoriſtus. Sic h. l. Chryſ. IX, 131.
πρὸς αὐτὸν] — E. Chryſ. l. l.
34. ἀποςελῶ] ἀποςείλω. E. Chryſ. l. l.
55. δικαςὴν] + ἐφ' ἡμᾶς. E. Habet et omittit Chryſ. IX 135.
ἄρχοντα] ἀρχηγόν. E. Chryſ. l. l. bis.
ἀπέςειλεν] ἀπέςαλκεν. E.
ἐν χειρὶ] σὺν χειρί. E. Chryſ. bis l. l.
ὀφθέντος — βάτῳ] Sic ſemel, ſemel εἰπόντος αὐτῷ· ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ἀβραάμ. Chryſ. l. l.
56. ἐν γῇ αἰγύπτου] ἐν αἰγύπτῳ t ἐν τῇ αἰγύπτῳ t E. ἐν γῇ αἰγύπτῳ. A. Poſtremum habet Chryſ. IX, 136.

57. καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἔτη τεσσαράκοντα. οὗτός
ἐςιν ὁ μωυσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ· προ-
Φήτην ὑμῖν ἀναςήσει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ
τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσε-
38. σθε. οὗτός ἐςιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλη-
σίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ
λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει σινᾶ καὶ τῶν
πατέρων ὑμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα
39. δοῦναι ἡμῖν. ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γε-
νέσθαι οἱ πατέρες ὑμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο,
καὶ ἐςράφησαν * τῇ καρδίᾳ αὐτῶν εἰς αἴγυ-
40. πτον, εἰπόντες τῷ ἀαρών· ποίησον ἡμῖν
θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ μωυ-
σῆς οὗτος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς αἰγύ-
41. πτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ. καὶ
ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ
ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνον-
42. το ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἔςρε-
ψε δὲ ὁ θεὸς, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λα-
τρεύειν τῇ ςρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέ-
γραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· μὴ σφά-
για

37. ἐςιν ὁ] ἐςι. D. Chryſ. I. I. 136. 137.
θεὸς ὑμῶν] ὑμῶν — t θεὸς ἡμῶν. E. Chryſ. 136. 137. omittit ſemel ὑμῶν, ſemel ὁ θεὸς ad ſecundum ὑμῶν.
ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε] αὐτοῦ ἀκούσεσθε — A. Chryſ. II. II.

38. λόγια] + θεοῦ t λόγον. E. Vulgatum etiam Cyrill. III. 310.

39. ταῖς καρδίαις αὐτῶν] τῇ καρδίᾳ αὐτῶν.

41. ἀνήγαγον] ἀνήνεγκαν. B.

για καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσ-
σαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος ἰσραήλ; καὶ 43.
ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ μολὸχ, καὶ τὸ
ἄςρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥεμφὰν, τοὺς τύπους
οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοι-
κιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα βαβυλῶνος. ἡ σκηνὴ 44.
τοῦ μαρτυρίου ἦν * τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν
τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ
μωυσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν
ἑωράκει· ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ 45.
πατέρες ἡμῶν μετὰ ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει
τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῶσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου
τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν δαυίδ·
ὃς εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἠτήσατο 46.
ἌΡξου. τῆς β. καὶ τοῦ ἁγίου. εὑρεῖν σκήνωμα τῷ θεῷ ἰακώβ. [ἌΡξου.] 47.
σολομῶν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. ἀλλ' 48.
οὐχ ὁ ὕψιςος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ,
καθὼς ὁ προφήτης λέγει· ὁ οὐρανός μοι 49.
θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου·
ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει κύριος;
ἢ

42. ἐν τῇ ἐρ. τεσσ. ἔτη. E. Orig. I, 583.

43. θεοῦ ὑμῶν] ὑμῶν — E. Orig. l. l.

ῥεμφὰν] ῥεφφὰν t ῥεμφᾶν t ῥεφφᾶν t ῥεφὰν t ῥεφᾶν. Alii aliter. Apud Amos V, 26. reperi etiam in Codd. ῥαιφᾶν. Hunc totum locum tractat Cyrill. III, 310. a. ſeq.

τοὺς τύπους] καὶ τύπους. E. Orig. I, 583.

44. ἦν ἐν] ἐν —

48. ναοῖς] — E.

καθὼς] + καί. E. Chryſ. IX, 137.

50. ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεως μου; οὐχὶ
51. ἡ χείρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα; σκλη-
ροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ
τοῖς ὠσὶν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ
ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς.
52. τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες
ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγεί-
λαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ
νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς γεγένησθε·
53. οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγ-
54. γέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. ἀκούοντες δὲ
ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ
55. ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ᾽ αὐτόν. ὑπάρ-
χων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας
εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν
56. ἑςῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ,
θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεῳγμένους, καὶ τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑςῶτα τοῦ Θεοῦ.
57. κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ
ὦτα

51. τῇ καρδίᾳ — ὠσὶν] καρδίαις καὶ τοῖς ὠσίν. E. Cyrill. I, g. 214. V, a. 642. καὶ τοῖς ὠσὶν abelt. II, 24. τοῖς ὠσὶν ὑμῶν καὶ ταῖς καρδίαις. VI, b. 353.

52. ἐδίωξαν] ἀπέκτειναν. E. Cyrill. I, a. 371. I, g. 32. Vulgat. III, 66.

καὶ ἀπέκτειναν] — E. Orig. III, 464. Maxime probabilis lectio. Sed Orig. ſibi ipſe repugnat. Vide l. l. et IV, 268. Etiam contra ſunt Codd.

γεγένησθε] ἐγένεσθε. E. Cyrill. III, 66. Orig. I, 22.

55. πλήρης] + πίςεως καί. E.

56. ἀνεῳγμένους] διηνοιγμένους. E.

ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ᾿
αὐτόν· καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, 58.
ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ
ἱμάτια * παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλου-
μένου σαύλου, καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν ςέφα- 59.
νον. ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· κύριε ἰησοῦ,
δέξαι τὸ πνεῦμά μου. θεὶς δὲ τὰ γόνατα, 60.
ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ· κύριε, μὴ ςήσῃς αὐ-
τοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν
Τέλος τῆς β. καὶ τοῦ ἁγίου. ἐκοιμήθη. [Τέλος.] Σαῦλος δὲ ἦν συνευδο- VIII, 1.
κῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. [Τέλος.] cap. 46

Τέλος ἔν τισι τῆς β.

Θ. περὶ διωγμοῦ τῆς ἐκκλησίας καὶ ταφῆς ςεφάνου. ἐν ᾧ, περὶ φιλίππου τοῦ ἀποςόλου, πολλοὺς ἰασαμένου ἐπὶ τῆς σαμαρείας.

ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας
ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν ἱεροσολύμοις· πάν-
τες * δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς
ἰουδαίας καὶ σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποςό-
λων. συνεκόμισαν δὲ τὸν ςέφανον ἄνδρες 2.
εὐλαβεῖς, καὶ ἐποιήσαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ᾿
αὐτῷ. σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλη- 3.
σίαν,

58. ἱμάτια αὐτῶν] αὐτῶν —. Servat Chryſ. IX, 144. 145.

59. ἐπικαλούμενον] + τὸν θεόν. E. Chryſ. l. l. 144.
ἰησοῦ] + χριστέ. E. Chryſ. l. l.

60. θεὶς δὲ] καὶ θεὶς. E. Chryſ. l. l. bis.
ἔκραξε] καὶ κράξας. E. Chryſ. l. l. ſemel.

VIII, 1. πάντες τε] πάντες δέ. Ita poſtea et in aliis inveni. Chryſ. IX, 144. bis καὶ πάντες 145. ſemel πάντες δέ.
τας χώρας] τῆς χώρας ι τὴν χώραν. E.
ἰουδαίας] ἰδουμαίας. E. Ita in uno reperi.

σίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων
τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυ-
4. λακήν. οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον,
ΙΘ. 5. εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον. [Ἀρχὴ] Φί-
λιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς σαμα-
6. ρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν. προσ-
εῖχόν τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις * ὑπὸ τοῦ
Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς
7. καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. πολλῶν
γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα,
βοῶντα * φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχετο· πολλοὶ δὲ
παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν.
8. καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

I. περὶ σίμωνος τοῦ μάγου πιστεύσαντος καὶ βαπτισθέντος σὺν ἑτέροις πλείοσιν. ἐν ᾧ, περὶ τῆς τοῦ πέτρου καὶ ἰωάννου πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς καὶ ἐπικλήσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπὶ τοὺς βαπτισθέντας.

9. ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι σίμων, προϋπῆρχεν ἐν
τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς
σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν·
10. ᾧ προσεῖχον * ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέ-
γοντες·

VIII, 5. ΙΘ. τῇ γ. τῆς γ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. φίλιππος κατελθών.

6. ὑπὸ τοῦ] τοῦ — E. Fell. et Gregor ediderant, ἀπὸ τοῦ.

7. πολλῶν] πολλοί. E. Hoc nec poltea in ullo inveni. Notatu digna funt, quae hic in vicino ex Wetft. D. notantur, ἐνίζοντο et ἀπὸ πολλοῖς.
μεγάλῃ φωνῇ] φωνῇ μεγάλῃ.
ἐξήρχετο] ἐξήρχοντο. E.

10. προσεῖχον πάντες] πάντες —. Bis habet Chryf. IX, 145. 148.

γοντες· οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ με-
γάλη. προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῷ 11.
χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς. ὅτε 12.
δὲ ἐπίστευσαν τῷ φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ
τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ
ὀνόματος * ἰησοῦ χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες
τε καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ σίμων καὶ αὐτὸς 13.
ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν
τῷ φιλίππῳ· θεωρῶν τε * δυνάμεις καὶ ση-
μεῖα γινόμενα, ἐξίστατο. ἀκούσαντες δὲ οἱ 14.
ἐν ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι, ὅτι δέδεκται ἡ σα-
μάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς
αὐτοὺς τὸν πέτρον καὶ ἰωάννην· οἵτινες κα 15.
ταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως
λάβωσι πνεῦμα ἅγιον. οὔπω γὰρ ἦν ἐπ' 16.
οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκὸς, μόνον δὲ βεβα-
πτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
ἰησοῦ. τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐ- 17.
Τέλος τῆς γ. τοὺς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. [Τέλος.]
['Αρχή.]

θεοῦ ἡ] + καλουμένη. E. In uno omnino inveni v. Orig. I, 638. IV, 39. Utroque loco id de ſuo potuit addidiſſe, cum Lucae verba non recitet.

12. ὀνόματος τοῦ] τοῦ —

13. σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας] δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα.

16. ὑπῆρχον] ἦσαν. E.

τοῦ κυρίου ἰησοῦ] τοῦ χριστοῦ ἰησοῦ. A.

17. ἐπετίθουν] ἐπετίθεσαν. E. Wetſt. B. ἐπετίθοσαν, quod nihil eſt. Sic idem verſ. 25. εὐηγγελήζοντο, quae monſtra ſunt, non verba.

K. 18. [Ἀρχή.] Θεασάμενος δὲ ὁ σίμων, ὅτι διὰ τῆς
ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποςόλων δίδοται
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς
19. χρήματα, λέγων· δότε κᾀμοὶ τὴν ἐξουσίαν
ταύτην, ἵνα ᾧ * ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμ-
βάνῃ πνεῦμα ἅγιον.

ΙΑ. ὅτι οὐκ ἀργυρίου, οὐδὲ ὑποκριταῖς, ἀλλὰ ἁγίοις διὰ πίςεως ἡ μετοχὴ τοῦ ἁγίου δίδοται πνεύματος. ἐν ᾧ, τὰ περὶ ὑποκρίσεως καὶ ἐπιπλήξεως σίμωνος.

20. πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου
σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ
21. θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. οὐκ
ἔςι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.
ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔςιν εὐθεῖα ἐνώπιον
22. τοῦ θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας
σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ θεοῦ, εἰ ἄρα
ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου.
23. εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας
24. ὁρῶ σε ὄντα. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ σίμων εἶπε·
δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον,
ὅπως

VIII, 18. K. τῇ δ. τῆς γ. ἑβδ. ἑ. τ. ἡ. ἑ. Θεασάμενος ὁ σίμων.

18. Θεασάμενος] ἰδών. E. Chryſ. pro hoc laudatur. Scil. IX, 147. a. ſed ibid. d. vulgatum habet.

20. τὸ ἀργύριόν σου] τὰ νοήματά σου. E. Cyrill. V, a. 191.

21. ἐνώπιον] ἐναντίον. E.

22. θεοῦ] κυρίου. E. Ex verſ. 24.

23. χολὴν] σχολήν. E. Ita unus in marg. notat.
ὁρῶ] θεωρῶ. E. Ita bis Chryſ. IX, 147. 148.

24. κύριον] θεόν. D.

ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.
οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαν- 25.
τες τὸν λόγον τοῦ κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς
ἱερουσαλὴμ, πολλάς τε κώμας τῶν σαμαρει-
Τέλος τῆς δ. τῶν εὐηγγελίσαντο. [Τέλος.]

ΙΒ. ὅτι τοῖς ἀγαθοῖς καὶ πιστοῖς εὐοδοῖ ὁ θεὸς τὴν σωτηρίαν, δῆλον ἐκ τῆς κατὰ τὸν εὐνοῦχον ὑποθέσεως.

[Ἀρχή.] ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησε πρὸς 26. ΚΑ.
φίλιππον, λέγων· ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ
μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνου-
σαν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰς γάζαν· αὕτη ἐστὶν
ἔρημος. καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ, 27.
ἀνὴρ αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης κανδάκης τῆς
βασιλίσσης αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς
γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς
ἱερουσαλὴμ, ἦν τε ὑποστρέφων καὶ καθή- 28.
μενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνω-
σκε τὸν προφήτην ἠσαΐαν. εἶπε δὲ τὸ 29.
πνεῦμα τῷ φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλή-
θητι τῷ ἅρματι τούτῳ. προσδραμὼν δὲ ὁ 30.
φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν
προφήτην ἠσαΐαν, καὶ εἶπεν· ἆρά γε γινώ-
σκεις ἃ ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ εἶπε· πῶς γὰρ 31.
ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με; παρε-
κάλεσέ τε τὸν φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι
σὺν

VIII, 26. ΚΑ. τῇ ε. τῆς γ. ἑβδ. καὶ εἰς τὸν ἅγιον φίλιππον· ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἄγγελος κυρίου.

25. διαμαρτυράμενοι] διαμαρτυρόμενοι. D.
26. κατὰ] πρός. E. v. Chryf. IX, 152. IV, 350.
28. καὶ ἀνεγίνωσκε] καί. E.

32. σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς, ἣν
ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη· ὡς πρόβατον ἐπὶ
σφαγὴν ἤχθη· καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ
κείροντος αὐτὸν ἄφωνος· οὕτως οὐκ ἀνοίγει
33. τὸ στόμα αὐτοῦ. ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ
ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ
τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ
34. ζωὴ αὐτοῦ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ
Φιλίππῳ, εἶπε· δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προ-
φήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ
35. ἑτέρου τινός; ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ
στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γρα-
φῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν ἰησοῦν.
36. ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπί
τι ὕδωρ· καί φησιν ὁ εὐνοῦχος· ἰδοὺ ὕδωρ· τί
(37.) 38. κωλύει με βαπτισθῆναι; * καὶ ἐκέλευσε
στῆναι τὸ ἅρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι
εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ,τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος·
39. καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ
τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπασε τὸν Φί-
λιπ-

32. ἐναντίον] ἐνώπιον. E. Orig. IV, 16.
κείροντός] κείραντος. E. Chryſ. IX, 153. Idem mox, ἤνοιξε. Vulg. Orig. l. l. ſed omiſſo αὐτόν.

34. λέγει τοῦτο] λέγοι. E. Cyrill. I, g 270. Sed V, a. 199. λέγει, omiſſo tamen τοῦτο.

37. εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστι· ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν ἰησοῦν χριστόν.] — v. Chryſ. IX, 153. c. 155. a. Ex quatuor, quos poſtea conſului, tres non habent, et in duobus, qui ſcholia habent, nec in ſcholiis horum ſit mentio. v. P. Birch.

39. πνεῦμα] + ἅγιον ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον, ἄγγε-

λος

λιππόν, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦ-
χος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.
Τέλος τῆς ι. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς 40. ΚΒ.
ἄζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς
πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς
καισάρειαν.

ΙΓ. περὶ τῆς οὐρανόθεν θείας κλήσεως χριστοῦ τοῦ παύλου εἰς ἀποστολήν· ἐν ᾧ, περὶ ἰάσεως καὶ βαπτίσματος παύλου δι' ἀνανίου κατὰ ἀποκάλυψιν θεοῦ, παῤῥησίας τε αὐτοῦ καὶ συντυχίας τῆς διὰ βαρνάβα πρὸς τοὺς ἀποστόλους.

cap. 9

Ὁ δὲ σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου IX, 1.
εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν
τῷ ἀρχιερεῖ, ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστο- 2.
λὰς εἰς δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς,
ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας
τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς ἱερου-
σαλήμ. ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐ- 3.
τὸν ἐγγίζειν τῇ δαμασκῷ· καὶ ἐξαίφνης πε-
ριήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ.
καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέ- 4.
γουσαν αὐτῷ· σαοὺλ σαούλ, τί με διώκεις;
εἶπε

VIII, 40. ΚΒ. τῇ ε. τῆς γ. ἑβδ. ι. τ. η. ι. Φίλιππος εὑρέθη.

λος δέ. E. Ex eadem fabrica sunt, ex qua vers. 37. Pollunt ista etiam schol. Codd. d. f. h. quae edidi. Ex iis, quos postea contuli, haec nec is habet, qui versum 37. exhibet.

IX, 3. ἀπὸ] ἐκ. E. Vulg. Chrys. IX, 156. Tractat haec etiam III, 104. 111. 123. 124. V, 637. Cyrill. V, a. 294.

4. φωνὴν λέγουσαν] φωνῆς λεγούσης. E.

σαοὺλ, σαοὺλ] σαῦλε. E. Ath. I, 438.

5. εἶπε δέ· τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγώ
6. εἰμι ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. * ἀλλὰ ἀνάςη-
θι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθή-
7. σεταί σοι, τί σε δεῖ ποιεῖν. οἱ δὲ ἄνδρες οἱ
συνοδεύοντες αὐτῷ, εἱςήκεισαν ἐννεοὶ, ἀκούον-
τες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες.
8. ἠγέρθη δὲ ὁ σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεωγμέ-
νων * τε τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα ἔβλε-
πε· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν, εἰσήγαγον εἰς
9. δαμασκόν. καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέ-
KB. 10. πων· καὶ οὐκ ἔφαγεν, οὐδὲ ἔπιεν. [Ἀρχή.]
ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν δαμασκῷ ὀνόματι ἀνα-
νίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος ἐν ὁρά-
ματι·

IX, 10 — 19. KB. ὀκτωβρίου α. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου ἀνανίου καὶ τοῦ ὁσίου ῥωμανοῦ τοῦ μελῳδοῦ. ἔ. τ. ἡ. ἐ. ἦν τις.

5. κύριος εἶπεν] — t κύριος — t εἶπεν — E. διώκεις· σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. (v. 6.) τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνάςηθι] διώκεις· (ἀλλ᾽) ἀλλὰ ἀνάςηθι. Ista nullus omnino eorum, quos examinavi, habet. In uno, quem nuper comparavi, leguntur in marg. a man. rec. Ficta videntur ex 22, 10. 26, 14. Omittit etiam Chryſ. v. IX, 156. c. et III, 124. d. e. Excludit etiam Cyrill. V, a. 294. b. Ergo iungunt: διώκεις· ἀλλὰ ἀνάςηθι. Ath. I, 290. σκληρὸν — λακτ. ex 26, 14. laudat. Temere ergo editor huc traxit.

6. τί σε] ὅ,τι σε. E. Cyrill. l. l.

7. Componit haec cum 22, 9. Chryſ. IX, 353. d. Compara ſcholia prioris edit. p. 339.

ἐννεοὶ] ἐνεοὶ, poſt priorem etiam edit. in Codd. et ſcholiis reperi. v. P.

8. ἀνεωγμένων δὲ] ἀνεωγμένων τε.

ματι· ανανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ, κύριε.
ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀναςὰς πορεύθητι 11.
ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν, καὶ
ζήτησον ἐν οἰκίᾳ ἰούδα σαῦλον ὀνόματι, ταρ-
σέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται· καὶ εἶδεν ἐν 12.
ὁράματι ἄνδρα ὀνόματι ανανίαν εἰσελθόντα,
καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψῃ.
ἀπεκρίθη δὲ * ανανίας· κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ 13.
πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ
ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ 14.
ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆ-
σαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά
σου. εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, 15.
ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοί ἐςιν οὗτος, τοῦ βα-
ςάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν, καὶ βα-
σιλέων, υἱῶν τε ἰσραήλ. ἐγὼ γὰρ ὑποδεί- 16.
ξω αὐτῷ, ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός
μου παθεῖν. ἀπῆλθε δὲ ανανίας καὶ εἰσ- 17.
ῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν
τὰς χεῖρας, εἶπε· σαοὺλ, ἀδελφὲ, ὁ κύριος
ἀπέςαλκέ με, * ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ, ᾗ
ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ πλησθῇς πνεύ-

ματος

10. ανανία — v. 11. πρὸς αὐτὸν] — E. Cyrill. III, 229. ibid. εὐθῆ, loco εὐθεῖαν.

12. ἐν ὁράματι] — E. Habet quidem Chryſ. IX, 162. Sed 163. 263. videtur excludere.

13. δὲ ὁ] ὁ —.

15. Hunc verſum Cyrill. non tantum habet I, a. 368. uti Wetſt. notavit, ſed et III, 564. 747. IV, 389.

17. ἰησοῦς ὁ] ἰησοῦς —. Multoties habet Chryſ. ex quo fortaſſe illatum eſt, ut alia plura.

18. ματος ἁγίου. καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες, ἀνέβλε-
19. ψέ τε *, καὶ ἀναςὰς ἐβαπτίσθη. | καὶ λαβὼν
ΚΓ. τροφὴν ἐνίσχυσεν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἐγένετο τέλος τῆς ς.
δὲ * μετὰ τῶν * ὄντων ἐν δαμασκῷ μαθη-
20. τῶν ἡμέρας τινάς. καὶ εὐθέως ἐν ταῖς
συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν χριςὸν, ὅτι οὗτός
21. ἐςιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ἐξίςαντο δὲ πάντες
οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐςιν ὁ
πορθήσας ἐν ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμέ-
νους τὸ ὄνομα τοῦτο· καὶ ὧδε εἰς τοῦτο
* ἐλήλυθεν, ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ
22. ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; σαῦλος δὲ μᾶλλον
ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχυνε τοὺς ἰουδαίους
τοὺς

IX, 19. ΚΓ. τῷ σαββάτῳ τῆς γ. ἑβδ. [καὶ ἐν τισιν. ἀπριλλίου κς.] ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐγένετο [ὁ] σαῦλος μετὰ τῶν.

18. παραχρῆμα καὶ] παραχρῆμα — Habet Chryſ. IX, 162. Sed idem habet etiam ſemel εὐθὺς, loco ἀναςάς. 163.

19. ἐνίσχυσεν] ἐνισχύθη. E. Ἐνισχύειν dicitur etiam ἀμεταβάτως. Exempla ſunt apud LXX.

δὲ ὁ σαῦλος] ὁ σαῦλος — v. P.

μετὰ τῶν] + ὄντων. D. Sic et Chryſ. l. l. 163.

20. χριςὸν] ἰησοῦν. E.

21. ἐληλύθει] ἐλήλυθεν. Iſtud requirebatur.

22. συνέχυνε] συνήσχυνε. E. Chryſ. IX, 163. 165. ubi interpretatur: ἐπιςόμιζειν, οὐκ εἶα τι εἰπεῖν. Fruſtra hoc vocabulum ſollicitarunt Chryſ. et alii. Defenditur auctoritate LXX. Notat, *confuſos reddere*, ac ſic *refutare*. Apud. LXX. eſt etiam *terrorem iniicere*, *vincere*, *profligare*, *opprimere*. Sufficiebat tamen h. l. ἤλεγξεν.

τοὺς κατοικοῦντας ἐν δαμασκῷ, συμβιβάζων,
ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. ὡς δὲ ἐπληροῦντο 23.
ἡμέραι ἱκαναὶ, συνεβουλεύσαντο οἱ ἰουδαῖοι
ἀνελεῖν αὐτόν. ἐγνώσθη δὲ τῷ σαύλῳ ἡ 24.
ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετήρουν τε τὰς πύλας
ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι.
λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς, καθῆ- 25.
καν διὰ τοῦ τείχους, χαλάσαντες ἐν σπυ-
ρίδι. παραγενόμενος δὲ ὁ σαῦλος * ἐν ἱερου- 26.
σαλὴμ, ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς·
καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μὴ πιστεύοντες,
ὅτι ἐστὶ μαθητής. βαρνάβας δὲ ἐπιλαβό- 27.
μενος αὐτὸν, ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους,
καὶ διηγήσατο αὐτοῖς, πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε
τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς
ἐν δαμασκῷ ἐπαῤῥησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ ἰησοῦ. καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμε- 28.
νος * εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ παῤῥησιαζόμενος
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ. ἐλάλει τε 29.
καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπε-
χείρουν αὐτὸν ἀνελεῖν. ἐπιγνόντες δὲ οἱ 30.
ἀδελφοὶ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς καισάρειαν,
καὶ

24. παρετήρουν] παρετηροῦντο. E. Orig. II, 394.
τε τὰς] δὲ καὶ τάς. E. Orig. l. l. mox idem,
ἡμέρας καί.

25. αὐτὸν οἱ μαθηταὶ] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. E. Orig. l. l.
mox idem: τοῦ τείχους καθῆκαν.

26. εἰς] ἐν.

28. καὶ ἐκπορευόμενος] —. Quod alibi utrumque con-
iungi solet. Habet et omittit Chrys. IX, 169. 172.
ἐν] εἰς.

31. καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς ταρσόν. αἱ μὲν
οὖν ἐκκλησίαι καθ᾽ ὅλης τῆς ἰουδαίας καὶ
γαλιλαίας καὶ σαμαρείας εἶχον εἰρήνην, οἰκο-
δομούμεναι καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ
κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος ἐπληθύνοντο. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ΙΔ. περὶ αἰνέα παραλυτικοῦ, ἰαθέντος ἐν λύδδῃ διὰ πέτρου· ἐν ᾧ, τὰ περὶ ταβιθᾶς τῆς φιλοχήρου, ἣν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ πέτρος διὰ προσευχῆς ἐν ἰόππῃ.

ΚΔ. 32. ['Αρχή.] ἐγένετο δὲ πέτρον διερχόμενον διὰ
πάντων, κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους
33. τοὺς κατοικοῦντας λύδδαν. εὗρε δὲ ἐκεῖ
ἄνθρωπόν τινα αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ
κατακείμενον ἐπὶ κραββάτῳ, ὃς ἦν παραλε-
34. λυμένος. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πέτρος· αἰνέα,
ἰᾶταί σε ἰησοῦς ὁ χριστός· ἀνάστηθι, καὶ στρῶ-
35. σον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη. καὶ εἶδον
αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες λύδδαν καὶ
τὸν σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.
36. ἐν ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια, ὀνόματι ταβι-
θὰ, ἣ διερμηνευομένη λέγεται δορκάς· αὕτη
ἦν

IX, 32. ΚΔ. τῇ κυριακῇ δ. τοῦ παραλύτου· ἐν ἄλλοις· τὸ αὐτὸ καὶ νεκρώσιμον (ἀνάγνωσμα.) ἐν ἄλλοις· εἰς ἀσθενοῦντας. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐγένετο πέτρον.

35. σάρωνα] σαρωνᾶν t σαρωνᾶ t ἀσάρωνα t ἀσσάρωνα. Poltremum habet Chryſ. IX, 170.

36. ταβιθὰ] ταβηθὰ alii. Sic et verſ. 40. Tractat haec Chryſ. non ſolum IX, 171. ſeq. ſed et XII, 587. ſeq. Orig. III, 256. ταβιθὰ, ἥτις ἑρμηνευομένη. Divina autem ſunt, quae ibi docet: ἐπεὶ ἦσαν ἐν ὑπερῴῳ, οὐκ ἦσαν κάτω. et: Ταβιθὰ κάτω οὐκ ἦν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ ὑπερῴῳ. κ. τ. λ. At enim vero mortua demum eo ſublata eſt, ut legitur verſ. 37.

ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν,
ὧν ἐποίει. ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί- 37.
ναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαν-
τες δὲ αὐτὴν, ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ. ἐγγὺς δὲ 38.
ὄυσης λύδδης τῇ ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκού-
σαντες, ὅτι πέτρος ἐςὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέςειλαν *
πρὸς αὐτὸν, παρακαλοῦντες, μὴ ὀκνῆσαι διελ-
θεῖν ἕως αὐτῶν. ἀναςὰς δὲ πέτρος συνῆλ- 39.
θεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς
τὸ ὑπερῷον· καὶ παρέςησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ
χῆραι κλαίουσαι, καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας
καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν ὄυσα ἡ
δορκάς. ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ πέτρος, 40.
θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ ἐπιςρέψας
πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε· ταβιθὰ, ἀνάςηθι. ἡ
δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ ἰδοῦσα
τὸν πέτρον, ἀνεκάθισε. δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖ- 41.
ρα, ἀνέςησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους
καὶ τὰς χήρας, παρέςησεν αὐτὴν ζῶσαν.
γνωςὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς ἰόππης· 42.
Τέλος τῆς κυριακῆς. καὶ πολλοὶ ἐπίςευσαν ἐπὶ τὸν κύριον. [Τέλος.]
['Αρχή.]

37. ἔθηκαν ἐν] + τῷ. E.

38. ἀπέςειλαν δύο ἄνδρας] δύο ἄνδρας. — Duos iſtos miſit Chryſ. IX, 171. qui ibi omittit πρὸς αὐτὸν, quique ibidem et 173. παρακαλοῦντας et παρακαλοῦντες exhibet. Iſtos duos praetereuntes vidit etiam Hieron. Infra 10, 19. tres adeo vidit. Quae acies oculorum!

39. παρέςησαν] περιέςησαν. E. Chryſ. IX, 171. Elegantius. Praeclare de his diſputat VIII, 512. c.

41. δοὺς κ. τ. λ.] καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς, et rurſus vulgatum, ac mox, καὶ φωνήσας. Chryſ. IX, 172.

43. [᾿Αρχή.] ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι
αὐτὸν ἐν ἰόππῃ παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ.

ΙΕ. περὶ κορνηλίου, ὅσα τε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος εἶπε, καὶ ὅσα πάλιν πρὸς πέτρον οὐρανόθεν περὶ κλήσεως ἐθνῶν ἐῤῥέθη· ἐν ᾧ, ὅτι μετασαλεὶς ὁ πέτρος ἦλθε πρὸς κορνήλιον. ἐπανάληψις παρὰ τοῦ κορνηλίου, ὧν ὁ ἄγγελος ἐμαρτύρησε καὶ ὑφηγήσατο αὐτῷ τῷ κορνηλίῳ. πέτρου κατήχησις εἰς χριςὸν, τοῦ τε ἁγίου πνεύματος ἐπὶ τοὺς ἀκούοντας δωρεὰ, καὶ ὅπως ἐβαπτίσθησαν τότε οἱ ἐξ ἐθνῶν πιςεύσαντες.

ΚΕ. X, 1. [᾿Αρχή.] ᾿Ανὴρ δέ τις * ἐν καισαρείᾳ ὀνό-
ματι κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ * σπείρας
2. τῆς καλουμένης ἰταλικῆς, εὐσεβὴς καὶ
φοβούμενος τὸν θεὸν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ, ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ
λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντὸς,
3. εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ ὥραν * ἐνά-
την τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόν-
τα πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ· κορνήλιε.

ὁ

IX, 43. — X, 20. τῇ β. τῆς δ. ἑβδ. ἐν τισιν. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐγένετο ἡμέρας.

X, 1. ΚΕ. τῇ β. τῆς δ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἀνήρ τις ἦν.

X, 1. ἦν ἐν] ἦν — A. Arbitror ex lectionariis aſſumtum eſſe. ἦν requirit ſaltem verſ. 3. οὗτος εἶδεν. Sed nullus Cod. id agnoscit. ἦν tamen ſervat etiam Damasc. II, 465.

σπείρης] σπείρας. Credibile eſt, non ſolum σπεῖρα, ſed et σπείρη dictum eſſe, quod tamen non niſi apud poëtas reperi.

2. ποιῶν τε] τε — E. Chryſ. IX, 177. Sed idem ſemel habet παντὶ, loco πολλάς.

3. ὡσεὶ] + περί. E. mox ὥρα ἐνάτη bis Chryſ. IX, 177. De ἔνατος iam monui.

ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἔμφοβος γενόμενος, 4.
εἶπε· τί ἐςι κύριε; εἶπε δὲ αὐτῷ· αἱ προσευ-
χαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν
εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. καὶ νῦν 5.
πέμψον εἰς ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμ-
ψαι σίμωνα * τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον.
οὗτος ξενίζεται παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ 6.
ἐςιν οἰκία παρὰ θάλασσαν. * ὡς δὲ ἀπῆλ- 7.
θεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ κορνηλίῳ, φωνή-
σας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ, καὶ ςρατιώτην
εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ 8.
ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέςειλεν
αὐτοὺς εἰς τὴν ἰόππην. τῇ δὲ ἐπαύριον 9.
ὁδοιπορούντων ἐκείνων, καὶ τῇ πόλει ἐγγι-
ζόντων, ἀνέβη πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύ-
ξασθαι, περὶ ὥραν ἕκτην. ἐγένετο δὲ πρόσ- 10.
πεινος,

5. ὃς ἐπικαλεῖται πέτρος] τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον. Illud eſt ex 10, 32. Utrumque habet Chryſ. I. I, 178. 180.

6. θάλασσαν· οὗτος λαλήσει σοι, τί σε δεῖ ποιεῖσαι] θάλασσαν. Quatuor, quos poſt priorem edit. comparavi, haec etiam omittunt. Ex verſ. 32. huc relata. Credebant enim haec utroque loco vel legenda, vel omittenda eſſe. v. verſ. 32. Similem interpolationem Wetſt. notat, quae huc relata eſt ex 11, 14.

7. τῷ κορνηλίῳ] αὐτῷ. E.

8. ἰόππην] Semel addit: μετακαλέσασθαι τὸν πέτρον, Chryſ. IX, 186. d.

9. ἐκείνων] αὐτῶν. E.

δῶμα] ὑπερῷον. E. Orig. I, 386. εἰς τὸ δῶμα, III, 256. a. I, 216.

πεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι. παρασκευα-
ζόντων δὲ ἐκείνων, ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἔκστα-
11. σις· καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον,
καὶ καταβαῖνον ἐπ' αὐτὸν σκεῦός τι, ὡς ὀθό-
νην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς δεδεμένον,
12. καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν ᾧ ὑπῆρ-
χε πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ
θηρία, καὶ τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
13. οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν·
14. ἀναστὰς, πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. ὁ δὲ
πέτρος εἶπε· μηδαμῶς, κύριε· ὅτι οὐδέποτε
15. ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον. καὶ
φωνὴ

10. ἐκείνων] αὐτῶν. E. Orig. I, 386.
ἐπέπεσεν] ἐγένετο t ἔπεσεν. E. ἐπέπεσεν et ἔπεσεν Chryſ. l. l. 178. 180. Licet ergo eligere. Ἐγένετο ἔκστασις ἐπ' αὐτόν. Orig. I, 386.

11. ἐπ' αὐτὸν] — E. Orig. I, 386.
ὀθόνην] Ita Chryſ l. l. 178. ſed σινδόνα explicat 179. Vide etiam 180. d. 186. e. 193. c. Attingit Cyrill. I, a. 498. ubi eſt: τῆς σινδόνος ἄνωθεν καθιεμένης. Ibid. ἐν ᾗ πάντα γέγραπται τὰ τετράπ. ſed ὀθόνην IV, 924. ibi tamen rurſus: ἐν ᾗ πάντα ἐγέγραπτο. Rurſus ὀθόνη. III, 12. et ἐγέγραπτο 13. ſine hoc. Vide et VI, b. 318.
δεδεμένον καὶ] — E. Quia infra non additur 11, 5. Pro omiſſis laudatur a Wetſt. et Griesb. Cyrill. IV, 934. Voluit ſcribere 924. Sed ex iſto loco nihil efficitur. Omittit Orig. I, 386. qui et proxima cum aliis confundit. Confuſio eſt ex pluralitate membrorum.

14. μηδαμῶς] οὐχί. E. Chryſ. VII, 524. ſed IX, 178. vulg.
ἢ] καί. E. Orig. I, 586.
ἀκάθαρτον] + οὐδὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου πᾶν κρέας

φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ
θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ 16.
ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν ἀνελήφθη τὸ
Τέλος τῆς β. σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν. [Τέλος.] ὡς δὲ ἐν 17.
ἑαυτῷ διηπόρει ὁ πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ ὅρα-
μα ὃ εἶδε, καὶ ἰδού, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεςαλμέ-
νοι ἀπὸ τοῦ κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν
οἰκίαν σίμωνος, ἐπέςησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα·
καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο, εἰ σίμων ὁ ἐπι- 18.
καλούμενος πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. τοῦ 19.
δὲ πέτρου * διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράμα-
τος, εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα· ἰδού, ἄνδρες *
ζητοῦσί σε· ἀλλὰ ἀναςὰς κατάβηθι, καὶ 20.
πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος· διότι
ἐγὼ

κρέας βέβηλον. E. Cyrill. III, 12. et I, a. 498. VI, b. 319. Etsi Orig. aliquoties habeat ἔφαγον, infert tamen etiam εἰσῆλθεν, ut I, 615. et alibi. Ex confusione 11, 8.

16. πάλιν] — t εὐθὺς t εὐθέως. E. πάλιν abest. Orig. I, 386. Tria his farcimina occidentalia apposuit Griesb. p. 103. His escis inescare vult lectores.

17. ὅραμα] ῥῆμα. E. Ita alibi occurrit in N. T.
διερωτήσαντες] + καὶ μαθόντες. E. Pro hoc laudatur etiam Chrys. a Wetst. Igitur etiam a Griesb. Ego IX, 179. d. id video abesse. Sed nec in XIII. istis voluminibus inveni. Notassem enim mihi. Sic mox τοῦ, post οἰκίαν, quod habet Chrys. non notarunt.

19. ἐνθυμουμένου] διενθυμουμένου.
ἄνδρες τρεῖς] τρεῖς — E. Ex vers. 7. aut 11, 11. Wetst. B. infert δύο. Militem ergo pro nullo habuit.

20. διότι ἐγὼ] ὅτι ἐγὼ t ἐγὼ γάρ. E. διότι et ὅτι Chrys. IX, 179. e.

ΚΣ. 21. ἐγὼ ἀπέςαλκα αὐτούς. [Ἀρχή.] καταβὰς δὲ πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας, * εἶπεν·
ἰδοὺ, ἐγώ εἰμι, ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία, δι' ἣν
22. πάρεςε; οἱ δὲ εἶπον· κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
23. ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς, ἐξένισε. τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ * ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ.
24. καὶ τῇ ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν καισάρειαν· ὁ δὲ κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτοὺς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς
25. ἀναγκαίους φίλους. ὡς δὲ ἐγένετο * τοῦ

εἰσελ-

X, 21. ΚΣ. τῇ γ. τῆς δ. ἑβδ. ἱ. τ. ἡ. ἐ. καταβὰς ὁ πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ κορνηλίου πρὸς αὐτὸν [ἐν ἄλλῳ· ὑπὸ τοῦ κορνηλίου εἶπεν·] εἶπεν· ἐγώ εἰμι.

21. ἄνδρας τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ κορνηλίου πρὸς αὐτὸν] ἄνδρας. v. P. Omittunt etiam quatuor, quos poſtea examinavi.

23. ὁ πέτρος] ἀναςὰς t ἀναςὰς ὁ πέτρος. E. Poſterius Chryſ. 180. 184. Sed hic ſemel etiam ἦλθε, loco ἐξῆλθε et συνῆλθον εἰς τὴν καισάρειαν, omiſſis αὐτῷ — εἰσῆλθον.

ἀπὸ τῆς ἰόππης] τῆς —.

24. συγκαλεσάμενος] προσκαλεσάμενος. E. Utrumque Chryſ. l. l. 181. 184. a. b.

φίλους] Appendicem recenſionis ſcurrilis notat Wetſt. ad hunc verſum et ad 11, 1. 2.

25. ἐγένετο] + τοῦ. Omittit Chryſ. l. l. 184. c.

εἰσελθεῖν τὸν πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ
κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύ-
νησεν. ὁ δὲ πέτρος αὐτὸν ἤγειρε, λέγων· 26.
ἀνάςηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. καὶ 27.
συνομιλῶν αὐτῷ, εἰσῆλθε, καὶ εὑρίσκει συν-
εληλυθότας πολλούς. ἔφη τε πρὸς αὐτούς· 28.
ὑμεῖς ἐπίςασθε, ὡς ἀθέμιτόν ἐςιν ἀνδρὶ ἰου-
δαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ·
καὶ ἐμοὶ ὁ θεὸς ἔδειξε μηδένα κοινὸν ἢ
ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον. διὸ καὶ ἀναν- 29.
τιῤῥήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι
οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; καὶ ὁ 30.
κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι
ταύτης τῆς ὥρας ἤμην νηςεύων, καὶ τὴν *
ἐνάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου·
καὶ ἰδού, ἀνὴρ ἔςη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι
λαμπρᾷ· καί φησι· κορνήλιε, εἰσηκούσθη 31.
σου ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου
ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. πέμψον οὖν 32.
εἰς ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι σίμωνα, ὃς
ἐπικαλεῖται πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ
σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν· ὃς παρα-
γενόμενος λαλήσει σοι. ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμ- 33.
ψα πρός σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παρα-
γενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ πάρεσμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προςε-
ταγ-

32. ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι] — E. Scilicet, quia ſupra verſ. 6. non adduntur.

33. τοῦ θεοῦ prius] σου. E.

ταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.
ΚΖ. 34. [Ἀρχή.] ἀνοίξας δὲ πέτρος τὸ ςόμα, εἶπεν·
ἐπ᾽ ἀληθείας καταλαμβάνομαι, ὅτι οὐκ ἔςι
35. προσωπολήπτης ὁ θεός· ἀλλ᾽ ἐν παντὶ
ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν, καὶ ἐργαζόμενος
36. δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἐςι. τὸν λόγον,
ὃν ἀπέςειλε τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, εὐαγγελιζό-
μενος εἰρήνην διὰ ἰησοῦ χριςοῦ· οὗτός ἐςι
37. πάντων κύριος. ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον
ῥῆμα καθ᾽ ὅλης τῆς ἰουδαίας, ἀρξάμενον
ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα, ὃ
38. ἐκήρυξεν ἰωάννης· ἰησοῦν τὸν ἀπὸ ναζαρὲτ,
ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ
δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος
πάντας τοὺς καταδυναςευομένους ὑπὸ τοῦ
39. διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ
ἡμεῖς

X, 34. ΚΖ. τῇ ε. τῆς δ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἀνοίξας [ὁ] πέτρος τὸ ςόμα αὐτοῦ, εἶπε πρὸς κορνήλιον· ἐπ᾽ ἀληθείας.

τοῦ θεοῦ posterius] τοῦ κυρίου. E. Utroque loco repugnant Codices probi omnino omnes. Utrumque illatum eſt per Latiniſtas. Per totam hanc de Cornelio narrationem ſermo eſt Cornelio de *deo*. Nam *domini* et *Chriſti* nomen adhuc ignorabat. Ergo inepte inculcatum *domini*.

34. ἐπ᾽ ἀληθείας καταλαμβάνομαι] ἐπ᾽ ἀλήθειαν καταλαμβάνομεν. E. Cyrill. III, 367.

35. ἐργαζόμενος] ποιῶν. E. Cyrill. l. l.

36. ὃν] omittit Ath. I, 508. disputns contra haereticos.

38. ναζαρὲτ] Codices haud contemnendi et hic, et alibi ναζαρέθ. Ita editur etiam in aliquot locis Cyrilli et Baſil. hic notatis.

ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες πάντων, ὧν ἐποίησεν
ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν ἰουδαίων καὶ ἐν ἱερουσα-
λήμ· ὃν * καὶ ἀνεῖλον, κρεμάσαντες ἐπὶ ξύ-
λου· τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέ- 40.
ρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι,
οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι, τοῖς προ- 41.
κεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες
συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ
ἀναςῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. καὶ παρήγγει- 42.
λεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρα-
σθαι, ὅτι αὐτός ἐςιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ
θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. τούτῳ 43.
πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ
Τέλος τῆς ε. πάντα τὸν πιςεύοντα εἰς αὐτόν. [Τέλος.]
['Αρχή.] ἔτι λαλοῦντος τοῦ πέτρου τὰ ῥή- 44. ΚΗ.
ματα

X, 44. ΚΗ. τῇ ϛ. τῆς δ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. λαλοῦντος τοῦ πέτρου.

ὡς] ὅν. E. Vulg. Cyrill. I, a. 352. V, a. 749. et alibi. Tamen ὅν. VI, a. 227. ὡς etiam Ath. I, 356. et Basil. M. I, 302. II, 584. sed III, 23. et 33. ὃν ἔρχ. ὁ θεὸς τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ. Plura ergo his duobus locis pro arbitrio mutavit. ὃν etiam Ath. I, 510. rursus ὡς, sed vers. 37. ἐπίςασθε, loco οἴδατε, et ἀρξάμενος γὰρ ἀπὸ γαλ. II, 478. Rursus ὃν. II, 340. Patres ergo definiunt, quid hic legendum sit. Illud ὃν centum Graecis, levis armaturae, in mentem venire poterat.

ὃς διῆλθεν] negligenter haec laudat Orig. I, 790.

ὁ θεὸς] ὁ —. Cyrill. V, c. 166.

39. ἡμεῖς ἐσμὲν] ἐσμὲν — E. Chrys. IX, 186.

ὃν] + καί.

42. αὐτὸς] οὗτος. E.

ματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον.
45. καὶ ἐξέςησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιςοὶ, ὅσοι συν-
ῆλθον τῷ πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ
δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται.
46. ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ
μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη ὁ
47. πέτρος· μήτι τὸ ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί
τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον, καθὼς καὶ ἡμεῖς;
48. προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ κυρίου. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν
ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

15. ὡς πέτρος τὰ κατεξῆς καὶ τὰ καθέκαστα τῶν γεγονότων διηγεῖται τοῖς ἀποςόλοις, διακριθεῖσι πρὸς αὐτὸν, τὸ τηνικάδε τὸν βαρνάβαν ἐκπέμψασι πρὸς τοὺς ἐν ἀντιοχείᾳ ἀδελφούς.

cap. 11.

XI, 1. Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόςολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ
ὄντες κατὰ τὴν ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη
2. ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. καὶ ὅτε
ἀνέβη πέτρος εἰς ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο
3. πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, λέγοντες· ὅτι
πρὸς ἄνδρας ἀκροβυςίαν ἔχοντας εἰσῆλθες,
4. καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. ἀρξάμενος δὲ ὁ
πέτρος, ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς, λέγων·
ἐγὼ

48. τοῦ κυρίου] ἰησοῦ χριςοῦ t τοῦ κυρίου ἰησοῦ. E. Prius Chryſ. IX, 192.

XI, 2. διεκρίνοντο] ἐσκανδαλίζοντο, quod in unius Cod. marg. repereram, eſt interpretatio Chryſ. IX, 193.

ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ 5.
εἶδον ἐν ἐκςάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός
τι, ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς
καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις
ἐμοῦ. εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν· καὶ εἶδον 6.
τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ
τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
ἤκουσα δὲ φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναςὰς, πέ- 7.
τρε, θῦσον καὶ φάγε. εἶπον δέ· μηδαμῶς, 8.
κύριε· ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε
εἰσῆλθεν εἰς τὸ ςόμα μου. ἀπεκρίθη δέ 9.
μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ
θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ 10.
ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν ἀνεσπάσθη
Τέλος τῆς τ. ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. [Τέλος.] καὶ 11.
ἰδοὺ, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέςησαν ἐπὶ τὴν
οἰκίαν, ἐν ᾗ ἤμην, ἀπεςαλμένοι ἀπὸ Καισα-
ρείας πρός με. εἶπε δέ μοι τὸ πνεῦμα 12.
συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενον. ἦλθον
δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ
εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. ἀπήγ- 13.
γειλέ

6. Non nulli hic quoque turbas dederunt, ut 10, 12. Pluralitas membrorum in cauſſa fuit, ut quaedam omitterentur, ac deinde alieno loco insererentur. Accedebat, quod credebant, τῆς γῆς ponendum eſſe poſt ἑρπετὰ, ut τοῦ οὐρανοῦ poſt πετεινά. Igitur τῆς γῆς alii prorſus excluſerunt. v. Birch.

8. πᾶν] — E. Chryſ. IX, 193. c. e.

οὐδέποτε] + ἔφαγον ἤ. E. Ex 10, 14.

12. τὸν οἶκον] τὴν οἰκίαν. E. Ex Chryſ. IX, 194.

γελέ τε ἡμῖν, πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον, ἐν τῷ
οἴκῳ αὐτοῦ ςαθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ·
ἀπόςειλον εἰς ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετά-
πεμψαι σίμωνα, τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον,
14. ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ
15. σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. ἐν δὲ τῷ ἄρξα-
σθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν
16. ἀρχῇ. ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος κυρίου,
ὡς ἔλεγεν· ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι,
ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
17. εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς,
ὡς καὶ ἡμῖν, πιςεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν
χριςὸν, ἐγὼ δὲ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι
18. τὸν θεόν; ἀκούσαντες δὲ ταῦτα, ἡσύχα-
σαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν, λέγοντες· ἄρα
γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν
ΚΘ. 19. ἔδωκεν εἰς ζωήν. ['Αρχή.] οἱ μὲν οὖν δια-
σπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης
ἐπὶ ςεφάνῳ, διῆλθον ἕως φοινίκης καὶ κύ-
πρου

XI, 19. ΚΘ. *κυριακῇ τῆς σαμαρείτιδος [καὶ ἐν τισιν, ἰουνίου ια.] ἐ. τ. ἡ. ἐ. διασπαρέντες οἱ ἀπόςολοι ἀπὸ τῆς θλίψεως.*

17. *ἐγὼ δὲ*] *δὲ* — E. Poterat abesse. Omittit Chrys. l. l. 194. ubi servat *δυνατὸς*, quod tamen omittit 195. d.

19. *ἐπὶ ςεφάνῳ*]. *ἐπὶ ςεφάνου* ι *τῷ ςεφάνῳ*. E. Chrys. l. l. 200. Latinistae, vulgatus et vetus Italus: *sub Stephano*. Pueriliter! Propterea tamen aliqui correxerunt, *ἐπὶ ςεφάνου*. Id in nullo Codice, nec

 in

πρου καὶ ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν
λόγον, ἐι μὴ μόνον ἰουδαίοις. ἦσαν δὲ τινες 20.
ἐξ αὐτῶν ἄνδρες κύπριοι καὶ κυρηναῖοι, ὅιτι-
νες ἐισελθόντες ἐις ἀντιόχειαν, ἐλάλουν πρὸς
τοὺς ἑλληνιςὰς, ἐυαγγελιζόμενοι τὸν κύριον
ἰησοῦν.

in iis; quos postea comparavi, inveni. Tanquam Stephanus vel rex, vel summus sacerdos fuerit. *ἐπὶ* h. l. est pro *κατὰ contra* Stephanum et socios. Herodian. pag. 27. *αὐτὸς γὰρ ἐνταῦθα δύναμιν ἐπὶ σοὶ* (contra te) *καὶ χρήματα ἀθροίζει.* Philo p. 774. d. *ἐπ' αὐτῷ τιβερίου φονῶντος*, pro quo Zosimus 227. dixit, *φονᾶν κατ' ἀλλήλων.*

20. *ἐισελθόντες*] *ἐλθόντες.* E. Chrys. l. l. 200. Nam ex hoc, ut quilibet iam animadvertit, varias lectiones *καὶ ἰλαδὸν ἐςιν ἰλέσθαι ῥηϊδίως.*

κύπριοι καὶ κυρηναῖοι] qui graece loquebantur, cum reliqui hebraice tantum loquerentur. Nescio ergo, quid haec sibi velint apud Chrys. IX, 200. e. *ἐικὸς, αὐτούς τε λοιπὸν ἐιδέναι ἑλληνιςί.*

ἑλληνιςὰς] *ἕλληνας.* E. Similiter a non nullis corruptum 9, 29. Ita Wetst. et Griesb. repererunt etiam apud Oecum. Euseb. Chrys. Ego apud Chrys. IX, 200. e. reperi *ἑλληνιςάς.* Sed mox de suo habet: *ὅρα ἕλλησιν ἐυαγγελίζονται.* et 203. e. *πρὸς τοὺς ἑλληνιςάς. — ἴσως διὰ τὸ μὴ ἐιδέναι ἑβραϊςὶ, ἕλληνας αὐτοὺς ἐκάλουν.* Ita etiam apud Oecum. I. 102. *πρὸς τοὺς ἑλληνιςάς· ἴσως διὰ τὸ μὴ ἐιδέναι ἑβραϊςὶ, ἕλληνας αὐτοὺς ἐκάλουν.* Sic et Theophyl. ad h. l. Euseb. H. E. II, 3. *κορνηλίου — τὴν πίςιν καταδεξαμένου, πλείςων τε καὶ ἄλλων — ἑλλήνων.* Quilibet ergo videt, nec ex hoc loco aliquid posse effici, etsi Eusebius, Cornelii exemplo motus, ac duas diversas narrationes inter se miscens, de gentilibus (*ἕλλησιν*) hoc videtur accepisse.

21. ἰησοῦν. καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ᾽ αὐτῶν·
πολύς τε ἀριθμὸς πιςεύσας ἐπέςρεψεν ἐπὶ
22. τὸν κύριον. ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ
ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν ἱεροσολύμοις περὶ
αὐτῶν· καὶ ἐξαπέςειλαν βαρνάβαν διελθεῖν
23. ἕως ἀντιοχείας. ὃς παραγενόμενος καὶ
ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ, ἐχάρη, καὶ παρ-
εκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας
24. προσμένειν τῷ κυρίῳ· ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς
καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίςεως·
καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ.
25. ἐξῆλθε δὲ εἰς ταρσὸν ὁ βαρνάβας ἀναζητῆ-
σαι

pisse. De Oecumenio addo, quod Codex eius Aug. 6. etiam ἑλληνιςάς exhibet. Non ergo h. l. Iudaei et gentiles, sed Iudaei Hebraice et Graece loquentes opponuntur. Accedit, quod nec credibile est, Haebraeos, neglectis Hellenistis Antiochenis, continuo se convertisse ad gentiles, cum neminem adhuc nisi Iudaeos docuissent. Grotii explicatio nititur Codice Wetst. D. Ergo fundamento ruinoso. Codicis huius auctoritas vel ex hoc uno capite aestimari potest. Alexandrinus Cod. syllabas modo addit, modo omittit. Quid? quod Wetst. B. hic adeo repugnat, ac caeteri omnino omnes, summi, medii, infimi? Latinistarum nulla est auctoritas. Tribus enim locis 6, 1. 9, 29. et hic, ἑλληνιςάς reddiderunt *Graecos*.

21. μετ᾽ αὐτῶν] + τοῦ ἰᾶσθαι αὐτούς. E. Ex quatuor, quos postea consului, unus habet. Contra est Chrys. IX, 201. a. qui interpretatur: τουτέςι, σημεῖα εἰργάζοντο. Simile aliquid est Luc. 5, 17.

25. ὁ βαρνάβας] — E.

σαι σαῦλον· καὶ εὑρὼν αὐτὸν ἤγαγεν αὐτὸν
εἰς ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν 26.
ὅλον συναχθῆναι * τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι
ὄχλον ἱκανὸν, χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν ἀν-
Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς κυριακῆς. τιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς χριςιανούς. [Ὑπέρ-
βα.] [Τέλος.]

Τέλος ἔν τισι τῆς κυριακῆς.

ΙΖ. προφητεία ἀγάβου περὶ λιμοῦ οἰκουμενικοῦ, καὶ καρποφορία πρὸς τοὺς ἐν ἀντιοχείᾳ ἀδελφούς.

ἐν ταύταις δὲ * ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ 27.
ἱεροσολύμων προφῆται εἰς ἀντιόχειαν. ἀνα- 28.
ςὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι ἄγαβος, ἐσήμανε
διὰ τοῦ πνεύματος, λιμὸν μέγαν μέλλειν
ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ὅςις καὶ
Ἄρξου τῆς κυριακῆς. ἐγένετο ἐπὶ κλαυδίου καίσαρος. [Ἄρξου.] 29.
τῶν δὲ μαθητῶν, καθὼς ηὐπορεῖτό τις, ὥρι-
σαν ἕκαςος αὐτῶν, εἰς διακονίαν πέμψαι
τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς.
ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποςείλαντες πρὸς τοὺς 30.
πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς βαρνάβα καὶ σαύ-
Τέλος τῆς κυριακῆς. λου. [Τέλος.]

ΙΗ. ἰακώβου τοῦ ἀποςόλου κατασφαγή· ἐν ᾧ πέτρου σύλληψις πρὸς ἡρώδου, ὅπως τε αὐτὸν ὁ ἄγγελος θείῳ κελεύσματι ἐξείλετο τῶν δεσμῶν καὶ ὁ πέτρος ἐμφανὴς γενό-

αὐτὸν — αὐτὸν] —. t. prius — t. posterius —. E. Prius omittit Chrys. IX, 201.

26. αὐτοὺς] αὐτοῖς. E.

ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ] ἐν —. Habet Chrys. l. l.

28. μέγαν] μεγάλην. E. Mox ergo, ἥτις.

γενόμενος νύκτωρ τοῖς ἀδελφοῖς ὑπανεχώρησεν· ἐν ᾧ. περὶ τῆς τῶν φυλάκων κολάσεως, καὶ μετέπειτα, περὶ τῆς τοῦ ἀσεβοῦς ἡρώδου πικρᾶς τε καὶ ὀλεθρίου καταςροφῆς.

Λ. XII, 1. [Ἀρχή.] Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβα-
λεν ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί
2. τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. ἀνεῖλε δὲ
ἰάκωβον, τὸν ἀδελφὸν ἰωάννου, μαχαίρᾳ.
3. καὶ ἰδὼν, ὅτι ἀρεςόν ἐςι τοῖς ἰουδαίοις, προσ-
έθετο συλλαβεῖν καὶ πέτρον· ἦσαν δὲ * αἱ
4. ἡμέραι τῶν ἀζύμων· ὃν καὶ πιάσας ἔθετο
εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσι τετραδίοις
ςρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν· βουλόμενος με-
τὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.
5. ὁ μὲν οὖν πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ·
προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς
ἐκκλη-

XII, 1. Λ. τῷ σαββάτῳ τῆς δ. ἑβδ. καὶ εἰς τὴν τιμίαν προσκύνησιν τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἁγίου ἀποςόλου πέτρου. καὶ εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα γεώργιον [καὶ ἔν τισιν, ἰαννουαρίου ιϛ.] κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν.

XII, 3. ἦσαν δὲ] + αἱ. Griesbachius, Wetſtenio non conſentiente, tradit, ἦσαν — ἀζύμων omitti a Chryſ. Sed idem ex Chryſ cum Wetſt. notat αἱ. Eſt hic error humanus. Sed Chryſ. habet ſemel, ἦν δὲ ἡμέρα IX, 208. ſemel, ἡμέραι γὰρ ἦσαν. 209. d. Credas, alium Chryſoſtomum Griesbachio, alium Wetſtenio, alium mihi fuiſſe ad manus. Sed ſi Chryſoſtomus iſta prorſus omiſiſſet, eſſentne tollenda? Nullo modo. Multa enim in interpretatione ſilentio tranſit. Sic hic 11, 29. deſunt omnia ab ὥρισαν ad finem capitis. v. IX, 202. d. Sic rurſus abſunt 12, 4. ab φυλάσσειν ad fin. verſus. 208. b.

ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ. ὅτε 6.
δὲ ἔμελλεν αὐτὸν προάγειν ὁ ἡρώδης, τῇ νυκτὶ
ἐκείνῃ ἦν ὁ πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο
στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσι δυσὶ, φύλακές
τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν.
καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς 7.
ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν
πλευρὰν τοῦ πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν, λέγων·
ἀνάστα ἐν τάχει καὶ ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἁλύ-
σεις ἐκ τῶν χειρῶν. εἶπέ τε ὁ ἄγγελος 8.
πρὸς αὐτόν· περίζωσαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ
σανδάλιά σου. ἐποίησε δὲ οὕτω. καὶ λέγει
αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκο-
λούθει μοι. καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ, 9.
καὶ

6. ὑπὲρ] περί. E. Ita scilicet alibi in N. Test. περὶ occurrit, loco ὑπέρ. Hic contra sunt Codd.

6. κοιμώμενος] Sic Chrys. IX, 208. sed 210 c. καθεύδων, additque: ὅρα τὸν πέτρον καθεύδοντα — αὐτῇ τῇ νυκτὶ — ἐκάθευδε — οὐχ ἁπλῶς δὲ ἐκάθευδεν. Et mox rursus vulgatum: κοιμώμενος ἦν. Haec ex *meo* Chrys. notavi.

7. πατάξας] νύξας. E. Luciferi Griesbachiani.

ἐξέπεσον] ἐξέπεσαν (ap. Wetst. per errorem ἐπέπεσαν.) E. Chrys. IX, 208. c. ἐξέπεσον — ἐκ. Sed 210. e. ἀπέπεσον — ἀπὸ. Male habuit Wetstenium et Griesbachium, quod Chrysostomus tum alibi, tum maxime in Actibus eundem locum resumit, aut, ut ipse loquitur, ἀναλαμβάνει, τουτέστι, πάλιν ἄνωθεν ἑρμηνεύει.

8. περίζωσαι] ζῶσαι. E. Basil. M. II, 368.

ὑπόδησαι τὰ σανδάλια] Etiam haec urget Chrys. ac profecto satis ingeniose XI, 62. a. b. Hunc locum enim ibi etiam tractat a pag. 55.

καὶ οὐκ ᾔδει, ὅτι ἀληθές ἐςι τὸ γινόμενον διὰ
τοῦ ἀγγέλου· ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν.
10. διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν,
ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέ-
ρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίχ-
θη αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην
μίαν· καὶ εὐθέως ἀπέςη ὁ ἄγγελος ἀπ'
11. αὐτοῦ. καὶ ὁ πέτρος γενόμενος ἐν ἑαυτῷ,
εἶπε· νῦν οἶδα ἀληθῶς, ὅτι ἐξαπέςειλε κύριος
τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετό με ἐκ χει-
ρὸς ἡρώδου, καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ
ΑΑ. 12. λαοῦ τῶν ἰουδαίων [Τέλος.] [Ἀρχή.] Τέλος τοῦ
συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν μαρίας, τῆς σαββάτου
μητρὸς ἰωάννου, τοῦ ἐπικαλουμένου μάρκου, καὶ τοῦ ἁγί-ου.
οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχό-
13. μενοι. κρούσαντος δὲ τοῦ πέτρου τὴν θύραν
τοῦ

XII, 12. ΑΑ. τῇ β. τῆς ε. ἑβδ. ἰ. τ. ἡ. ἰ. συνιδὼν ὁ πέτρος ἦλθεν.

9. διὰ] ὑπό. E.

11. ἀληθῶς ὅτι] ὅτι ἀληθῶς. E. Chryſ. IX, 209. a. ubi etiam οἶδα et ἐξαπέςειλε. Sed 211. a. ἔγνων et ἀπέςειλε.

ἐξείλετο] ἐῤῥύσατο. D. ἐξείλατο. E. ἐξεῖλε et ἐξείλετο Chryſ. l. l.

12. συνηθροισμένοι] + ἀδελφοί. E. In edito Chryſ. IX, 209. b. non eſt.

13—15. Pro more ſuo de his pueriliter nugatur Orig. III, 608. c.

13. τοῦ πέτρου] αὐτοῦ. E. Lectionaria non nulla id omittunt, quae, quomodo lectionem incipiant, hic notatum eſt. Igitur in Cod. Guelpherbytano 16, 7. verſu 12. legitur: συνιδὼν δὲ ὁ πέτρος ἦλθεν. Sed

τοῦ πυλῶνος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι,
ὀνόματι ῥόδη· καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν 14.
τοῦ πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξε τὸν
πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν, ἑςᾶναι
τὸν πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. οἱ δὲ πρὸς 15.
αὐτὴν εἶπον· μαίνῃ· ἡ δὲ διϊσχυρίζετο, οὕτως
ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐςιν.
ὁ δὲ πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ 16.
εἶδον αὐτὸν, καὶ ἐξέςησαν. κατασείσας δὲ 17.
αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾷν, διηγήσατο αὐτοῖς,
πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλα-
κῆς· εἶπε δέ· ἀπαγγείλατε ἰακώβῳ καὶ τοῖς
ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς
Τέλος τῆς β. ἕτερον τόπον. [Τέλος.] γενομένης δὲ ἡμέ- 18.
ρας, ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς ςρα-
τιώταις, τί ἄρα ὁ πέτρος ἐγένετο. ἡρώδης 19.
δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν, καὶ μὴ εὑρὼν, ἀνακρί-
νας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι·
καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν
καισάρειαν, διέτριβεν. ἦν δὲ ὁ ἡρώδης θυ- 20.
μομαχῶν τυρίοις καὶ σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν
δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πείσαντες βλά-
ςον, τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως,
ᾐτοῦντο εἰρήνην· διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν
τὴν

ὁ πέτρος, liquore rubro, propter lectionem. Nam ille Codex lectiones ecclesiasticas notat. Iam si vers. 12. insertum erat, ὁ πέτρος, molestum erat id vers. 13. repetere. Evolui potest Goettingae Cod. Missyanus pag. 24.

20. τρέφεσθαι] διατρέφεσθαι. E. Chrys. IX, 215.

21. τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. τακτῇ δὲ
ἡμέρᾳ ὁ ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλι-
κὴν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημη-
22. γόρει πρὸς αὐτούς. ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει·
23. θεοῦ φωνὴ, καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παραχρῆ-
μα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου,
ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε * δόξαν τῷ θεῷ· καὶ γε-
24. νόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν. ὁ δὲ
λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο.
ΛΒ. 25. [Ἀρχή.] βαρνάβας δὲ καὶ σαῦλος ὑπέςρε-
ψαν ἐξ ἱερουσαλὴμ, πληρώσαντες τὴν διακο-
νίαν, συμπαραλαβόντες καὶ ἰωάννην, τὸν ἐπι-
κληθέντα μάρκον.

ΙΘ. ἀπο-

XII, 25. ΛΒ. τῇ γ. τῆς ε. ἑβδ. ἑ. τ. ἡ. ἑ. βαρνάβας καὶ σαῦλος.

23. τὴν δόξαν] τὴν —.

ἐξέψυξεν] Haud dubie ἐν παραδόσεως ὠριγένους, τοῦ πάνυ, Chryſ. XII, 243. c. tradit de Herode: ὅτι διεῤῥάγη καὶ ἐξεχύθη τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. Idem ergo fatum habuit, quod Iudas, cuius fidei, doctrinae, elegantiae et diligentiae criticae in Actibus debemus verſiones Syras. Syncellus eius fuit Beda; amanuenſis, ſcriba Cod. Weſt. D. Ergo hi tres plerumque ſocialiter concordant. v. Act. XXVIII, 19. et locis fere infinitis.

25. ἐξ ἱερουσαλὴμ] ἀπὸ ἱερουσαλήμ. D. εἰς ἱερουσαλήμ. E. + εἰς ἀντιόχειαν. D. Redit Lucas ad 11, 27—30. Ergo εἰς ἱερουσαλὴμ prorſus ineptum eſt, niſi explicetur, τὴν εἰς ἱερουσαλὴμ πληρώσαντες διακονίαν. De Chryſ. v. Montf. IX, 215. nota b. Marci ſeu Ioannis reditus Hieroſolymam memoratur 13, 13. Credo, non nullos motos eſſe verbis 11, 22. ut corrigerent, εἰς ἱερουσαλήμ. In Codice

Per-

ΙΘ. ἀποστολὴ βαρνάβα καὶ παύλου πρὸς τοῦ θείου πνεύματος εἰς κύπρον, ὅσα τε εἰργάσαντο ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ἐλύμαν τὸν μάγον.

Ἦσαν δέ τινες ἐν ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν XIII, 1.
ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ,τε
βαρνάβας καὶ συμεὼν, ὁ καλούμενος νίγερ,
καὶ λούκιος ὁ κυρηναῖος, μαναήν τε, ἡρώδου
τοῦ τετράρχου σύντροφος, καὶ σαῦλος.
λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νη- 2.
στευόντων, εἶπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορί-
σατε δή μοι τὸν * βαρνάβαν καὶ τὸν σαῦ-
λον εἰς τὸ ἔργον, ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.
τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ 3.
ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.
οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ πνεύ- 4.
ματος

Perillustris *Langerl*, qui Seren. Duc. Brunſ. a consiliis aulicis bibliothecae Guelph. praeest, ἐξ legitur post rasuram extra versum. Forte antea fuerat ἀπό. Post ἱερουσαλὴμ vero additum, explicandi caussa, ut arbitror, εἰς ἀντιόχειαν. Lectionaria non nulla, omissis ἐξ ἱερουσαλὴμ, in principio lectionis exhibent, εἰς ἀντιόχειαν.

XIII, 1. τινες] — E. Hoc caput in primis notabile est a multis corruptionibus.

2. τόν τε] τε —. Cyrill. V, a. 294. νηστευ. δὲ αὐτῶν καὶ λειτ. τῷ κυρίῳ — τὸν βαρν. Basil. M. I, 300. νηστευ. γὰρ, φησι, τῶν ἀποστόλων καὶ προσευχομένων εἶπε — τὸν παῦλον καὶ τὸν βαρν. Sed III, 41. τὸν βαρν. καὶ τὸν σαῦλον. Τὸν παῦλ. καὶ βαρν. Ath. II, 7. vide mox.

4. οὗτοι] οἱ. E. Cyrill. V, a. 294. mox πεμφθέντες διὰ τοῦ — ἀπῆλθον — ἐκεῖθεν δὲ — κατήγγειλαν — τοῦ θεοῦ. 343. λειτουργ. — τὸν βαρν. 642. νηστευ. δὲ

ματος τοῦ ἁγίου, κατῆλθον ἐις τὴν σελεύ-
κειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν ἐις τὴν κύ-
5. προν. καὶ γενόμενοι ἐν σαλαμῖνι, κατήγ-
γελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς τῶν ἰουδαίων· ἔιχον δὲ καὶ ἰωάννην
6. ὑπηρέτην. διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι
πάφου, ἕυρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην
7. ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα βαριησοῦς, ὃς ἦν σὺν
τῷ ἀνθυπάτῳ σεργίῳ παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ.
ὅυτος προσκαλεσάμενος βαρνάβαν καὶ σαῦ-
λον, ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.
8. ἀνθίςατο δὲ ἀυτοῖς ἐλύμας ὁ μάγος· ὅυτω
γὰρ μεθερμηνέυεται τὸ ὄνομα ἀυτοῦ· ζητῶν
δια-

δὲ ἀυτ. καὶ λειτ. τῷ κυρίῳ — τὸν βαρν. — παῦλ. Manifestum est ergo, Wetstenium et Griesbachium non solum alios Chrysostomos, sed et alios Basilios atque alios Cyrillos ad manus habuisse. Haec enim apud Wetst. et Griesb. non reperio. Ὁι μὲν ὄυν ἀποσαλέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πν. ἦλθον ἐις σελ. Ath. II, 7. nominatim.

ἐκπεμφθέντες] ἐκπέμψαντες. Cod. Wetst. B. Laudo! Sic idem vers. 14. τὴν πισιδίαν. v. 29. ἐτέλησαν, ut ex Birch. p. 29. colligo.

6. τὴν νῆσον] ὅλην τὴν νῆσον t τὴν νῆσον ὅλην. E. Posterius Chrys. IX, 220. e. v. Wetst. Griesb. Birch.

ἕυρον] + ἄνδρα. E. Chrys. l. l.

βαριησοῦς] βὰρ ἰησοῦ t βὰρ ἰησοῦν t βαριησοῦν. E. Supra etiam iunctim legitur βαρτίμαιος. Marc. 10, 46. Utrumque nomen haud dubie Origenis auctoritate mutavit Hieronymus. Hunc enim *Barieu*, illum *Barsemiam* appellat. Nullum fere nomen proprium est, quod illi non vexariat.

διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πί-
στεως. σαῦλος δὲ, ὁ καὶ παῦλος, πλησθεὶς 9.
πνεύματος ἁγίου, καὶ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν,
εἶπεν· ὦ πλήρης πάντος δόλου καὶ πάσης 10.
ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δι-
καιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς
κυρίου τὰς εὐθείας; καὶ νῦν ἰδοὺ, χεὶρ * 11.
κυρίου ἐπὶ σε· καὶ ἔσῃ τυφλὸς, μὴ βλέπων
τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ· παραχρῆμα δὲ ἐπέπε-
σεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος· καὶ περι-
άγων ἐζήτει χειραγωγούς. τότε ἰδὼν ὁ 12.
ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς, ἐπίστευσεν, ἐκπλησ-
Τέλος τῆς γ. σόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου. [Τέλος.]
['Αρχή.] ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς πάφου οἱ 13. ΛΓ.
περὶ τὸν παῦλον, ἦλθον εἰς πέργην τῆς παμ-
φυλίας. ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν,
ὑπέστρεψεν εἰς ἱεροσόλυμα. αὐτοὶ δὲ διελ- 14.
θόντες ἀπὸ τῆς πέργης, παρεγένοντο εἰς ἀν-
τιόχειαν τῆς πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς
τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων,
ἐκάθ-

XIII, 13. ΛΓ. τῇ δ. τῆς ε. ἑβδ. ἑ. τ. ἡ. ἑ. ἀναχθέντες ἀπὸ τῆς πάφου οἱ ἀπόστολοι, βαρνάβας καὶ σαῦλος, ἦλθον.

11. χεὶρ τοῦ] τοῦ —. Ab ἰδοὺ ad σε καὶ omittit. Orig. II, 117.

ἐπέπεσεν] ἔπεσεν. E.

13. ἀπὸ τῆς πάφου] ὑπὸ τῆς κύπρου. Chryſ. IX, 221. d. Forte ex verſ. 4. Non multum differt hoc. Sed Codd. omnes contra ſunt. Miror, hoc a nemine animadverſum eſſe. Scilicet alio, quam ego, Chryſoſtomo utebantur.

15. ἐκάθισαν. μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νό-
μου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν οἱ ἀρχι-
συνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες· ἄνδρες
ἀδελφοὶ, εἰ ἔςι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως
πρὸς τὸν λαὸν, λέγετε.

Κ. παύλου εὐθαλὴς διδασκαλία εἰς χριςὸν, ἔκ τε τοῦ νόμου καὶ καθεξῆς τῶν προφητῶν. ἱςορικὴ καὶ εὐαγγελικὴ· ἐν ᾧ, ὅτι καὶ ἐλεγκτικὴ καὶ συλλογιςική. περὶ μεταθέσεως τοῦ κηρύγματος εἰς τὰ ἔθνη. διωγμοῦ τε αὐτῶν ἐκεῖ, καὶ ἀφίξεως εἰς ἰκόνιον.

16. ἀναςὰς δὲ παῦλος, καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ,
εἶπεν· ἄνδρες ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι
17. τὸν θεὸν, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τού-
του * ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ
τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ, ἐν γῇ αἰγύ-
πτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν
18. αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς. καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ
χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ.

καὶ

16. καὶ οἱ] + ἐν ὑμῖν. E. Chryſ. 225. b. ſed mox c. vulgatum. Ἐν ὑμῖν et mox τὸν κύριον. Ath. I, 827.

17. τούτου ἰσραὴλ] ἰσραὴλ —. Omittit etiam Chryſ. IX, 225. b. c.

αἰγύπτῳ] αἰγύπτου. E.

18. ἐτροποφόρησεν] ἐτροφοφόρησεν. E. Vulgatum reperi poſtea etiam in Codd. Habet et Chryſ. l. l. Nec aliter habet Orig. reſpiciens Deut. 1, 31. v. III. 457. e. 770. b. 775. d. coll. 774. a. et 795. a. Item 247. f, coll. 248. e. Poſtremus locus videndus eſt in primis. Cyrillus a Wetſt. laudatus III, 182 d. habet, αὐτὸς ὁ τροφορήσας (Sic.) κατὰ τὴν ἔρημον. Si vero etiam haberet τροφοφορήσας, ta-

men

καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ χαναάν, 19.
* κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν.
καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ 20.
πεντήκοντα, ἔδωκε κριτὰς ἕως σαμουὴλ τοῦ
προφήτου. κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, 21.
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν σαοὺλ, υἱὸν
κὶς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς βενιαμὶν, ἔτη τεσσα-
ράκοντα. καὶ μεταστήσας αὐτὸν, ἤγειρεν 22.
αὐτοῖς τὸν δαυὶδ εἰς βασιλέα· ᾧ καὶ εἶπε
μαρτυρήσας· εὗρον δαυὶδ, τὸν τοῦ ἰεσσαὶ, ἄν-
δρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάν-
τα

men nihil ex eo efficeretur. Suis verbis enim ibi recenset beneficia divina Iudaeis tributa, nullum certum locum nec V. nec N. Test. respiciens. Neque ullibi alibi apud Cyrillum, quod huc pertineret, inveni, cum eum totum diligenter perlegerim. Cicero ad Atticum 13; 29. τὸν τύφον μου προσπεφόρησον.

19. κατεκληροδότησεν] κατεκληρονόμησεν. Postea etiam sic in tribus inveni, in uno vulgatum. Apud Chrys. l. l. notante Montf. Codd. variant. Κατακληρονομεῖν, eo sensu, ut sit, κλῆρον *tribuere, dividere alicui*. ita occurrit 1 Reg. 2, 8. Deut. 3, 28. Zachar. VIII, 12. ubi Hesychius in Cod. Mosq. interpretatur, καταμερίσαι. Ita quoque editur apud Cyrill. III, 720. Sic quoque inveni in multis ac praestantissimis Codd. LXX. interpretum, ut apparebit ex editione Oxon. quam nunc maxime curat eruditissimus *Robertus Holmes*.

21. αὐτοῖς ὁ θεὸς] ὁ θεὸς — E. Chrys. IX, 226. a.

22. ἄνδρα — ὃς] — E. Wetst. E. Habet Orig. etiam II, 598. sed mutato ordine et interposito υἱόν. III, 263. Servat et Ath. I, 195. sed mox omittit πάντα, ac deinde habet: ἤγειρε — σωτῆρα ἰησοῦν.

23. τα τὰ θελήματά μου. τούτου ὁ θεὸς
ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν * ἤγα-
24. γε τῷ ἰσραὴλ * σωτηρίαν, προκηρύξαντος
ἰωάν-

23. ἤγειρε] ἤγαγε. Iſtud frequentius occurrit. ἤγαγε poſtea in tribus, ἤγειρεν in uno inveni. Pro ἤγαγε laudatur etiam Chryſ. Accedamus ergo locupletiſſimum variarum lectionum promtuarium eius. Utor autem *meo* Chryſoſtomo. Is ergo IX. 226. a. ἤγειρε τῷ ἰσραὴλ σωτῆρα ἰησοῦν. 227. e. ἤγαγε τῷ ἰσραὴλ σωτηρίαν. denique 228. e. εἰς ἐπηγγέλλετο σωτηρίαν ἔσεσθαι. Ex Chryſ. ergo quidvis defendere licet.

σωτῆρα ἰησοῦν] ἰησοῦν — t σωτηρίαν. Σωτηρίαν eſt unice vera lectio. Prius explicandi cauſſa additum ἰησοῦν, deinde correctum etiam σωτῆρα. Cauſſae dubitandi erant. Praecedebat σωτηρίαν verſ. 23. ſequebatur v. 24. αὐτοῦ. Sed hic per ſyneſin intelligendum erat σωτῆρος ex σωτηρία. Secundo credebant, ex Davide non tam σωτηρίαν, quam σωτῆρα ortum eſſe. Sed ea dubitatio vana eſt. Nam nec verſ. 26. legitur, περὶ τοῦ σωτῆρος τούτου, ſed τῆς σωτηρίας ταύτης. Accedit, quod hic de certo ac dudum promiſſo Sotere ſeu Meſia ſermo eſt. Ergo deberet eſſe, τὸν σωτῆρα, ἰησοῦν. Illud denique nemini dubium eſſe poteſt, nullam cauſſam fuiſſe, ſi inventum eſſet σωτῆρα, cur corrigeretur σωτηρίαν, ſed contra, ſi inventum eſſet σωτηρίαν, cur corrigeretur σωτῆρα. Et in eo priores falſarii acquicuerant, donec alii curioſiores veniſſent, qui etiam inferrent ἰησοῦν. Millii coniectura non convenit in meos Codices, qui totidem litteris exhibent, absque iſta ſigla, σωτηρίαν. Praeterea σ̄ρ̄ῑᾱν̄, id eſt, σωτηρίαν, non tam facile confunditur cum σωτῆρα ἰησοῦν, quod per ſiglam ita ſcribitur, σ̄ρ̄ᾱ, et ſeorſim ῑν̄, non σρααν, quanquam non nego, ſcribam levem quidlibet ex quolibet fabricare poſſe. Quid vero dicetur h. l. de ἤγειρε; Nonne hoc manifeſte ex Chryſoſtomo huc translatum

ἰωάννου, πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ,
Τέλος τῆς δ. βάπτισμα μετανοίας * τῷ * ἰσραήλ. [Τέ-
λος.] ['Αρχή.] ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ ἰωάννης 25. ΛΔ.
τὸν δρόμον, ἔλεγε· τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι;
οὐκ εἰμὶ ἐγὼ, ἀλλ' ἰδοὺ, ἔρχεται μετ' ἐμὲ,
οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν
λῦσαι. ἄνδρες ἀδελφοὶ, υἱοὶ γένους ἀβραὰμ, 26.
καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεὸν, ὑμῖν ὁ
λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη. οἱ 27.
γὰρ

XIII, 25. ΛΔ. εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ προδρόμου· ἐ. τ. κ. ἐ. ὡς ἐπλήρου ὁ ἰωάννης.

tum eſt? Niſi forte hoc quoque ex ſigla ortum credant. Cur ſcribae ſiglas apud Chryſoſtomum, qui duplicem lectionem habet, non confuderunt in σωτηρίαν et σωτῆρα; Utrumque enim, ut reperiebant, ſcribebant. v. Birch. Weſt. Cui debeatur σωτῆρα ἰησοῦν, haud obſcurum eſſe credo. Plures enim Codices in hoc libro manifeſte interpolati ſunt ex Chryſoſtomo. Sic inferius 27, 34. μεταλαβεῖν, et 17, 5. ζηλώσαντες, et alia plura ſunt ex Chryſoſtomo. Editor Theophylacti Vinetus, criticorum princeps, in Cod. invenerat σωτηρίαν. Ipſe vero, propter vulgatam Latinam, ſcripſit σωτῆρα ἰησοῦν. Vide eius animadv. ad marginem T. III. p. 108. a. Quin etiam ibid. d. in interpretatione eſt, ἤγαγε τῷ ἰσραὴλ σωτηρίαν. Sed editor in margine adſcripſit: ἴσως σωτῆρα ἰησοῦν. Acute! Huiusmodi ergo homines ſunt, qui iſtas ſic dictas recenſiones fabricant.

24. παντὶ τῷ λαῷ ἰσραὴλ] τῷ ἰσραήλ. A. Semel vulg. Chryſ. IX, 226. a. ſemel ſolum ἰσραήλ. 228. a.

26. ἀπεστάλη] ἐξαπεστάλη. E. Chryſ. IX, 226. b. 227. a. Ex quatuor, quos poſtea examinavi, tres vulgatum habent. Quartus, quem aliquando 13. appellabo, alibi

γὰρ κατοικοῦντες * ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἄρ-
χοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς
φωνὰς τῶν προφητῶν, τὰς κατὰ πᾶν σάβ-
βατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες, ἐπλήρω-
28. σαν. καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόν-
τες, ᾐτήσαντο πιλάτον, ἀναιρεθῆναι αὐτόν.
29. ὡς δὲ ἐτέλεσαν * πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γε-
γραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθη-

alibi etiam corruptiones ex Chryſ. habet. Inter iſtos tres duo adeo ſunt cum ſcholiis. Tamen iſtam corruptionem non admiſerunt.

27. *κατοικοῦντες ἐν*] *ἐν* —. Omittit etiam Chryſ. l. l. 226. 227.

29. *ἐτέλεσαν*] Apud Griesb reperio in interiore marg. *ἐτέλησαν*, quod eſt apud Wetſt. in contextu. De *ἐτέλεσαν* autem Griesb. addit: *Codd. et Ed. plurimae.* Videamus Wetſtenium. Is ergo, poſtquam plures editiones memoraverat, et in his Elzevirianam, quae ſic dictum *textum receptum* ſeu *vulgatum* exhibet, quamquo Wetſtenius creditur ſecutus eſſe, addit: edita (id eſt, lectio, *ἐτέλησαν*) orta eſt ex vitio typographico edit. Ox. Quomodo ergo venit in textum Wetſtenii? Scilicet, ut ex pluribus exemplis didici, Wetſtenius, non Elzevirianam, ſed Oxonienſem editionem dederat typothetis, quanquam Elzevirianam etiam inter corrigendum videtur ad manus habuiſſe. Id incognitum manſiſſe Griesbachio, qui tamen Wetſtenium exſcripſit, turpe eſt. Si attendiſſet h. l. ad Wetſtenium, in iſtam foveam non incidiſſet. Quae vero eſt iſta editio Oxonienſis? Ea, quam notat Wetſt. Proleg. T. I. p. 178. Scilicet Fellii. Oxon. 1675. 8. In ea editione ergo pag. 349. legitur *ἐτέλησαν*. Ex ea expreſſa eſt Oxon. Gregorii 1703. fol. quam nos, ut aperte indicavimus, ſecuti ſumus. In ea idem error eſt fol. 174. Ex Fellii expreſſa eſt etiam Lipſ.

καν ἐις μνημεῖον. ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν 30.
ἐκ νεκρῶν. ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους 31.
τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας
ἐις ἱερουσαλὴμ, ὅιτινές ἐισι μάρτυρες αὐτοῦ
πρὸς τὸν λαόν. καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς ἐυαγγελι- 32.
ζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν
γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκε
τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν, ἀναςήσας ἰησοῦν·
Τέλος τοῦ προδρόμου. [Τέλος.] ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέ- 33.
ρῳ γέγραπται· ὑιός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον
γεγέν-

1702. 8. cum praefatione Franckii. Hic etiam repetitus eſt error iſte p. 349. Nam paginae utriusque editionis ſibi etiam ſunt aequales. Ex his tria efficiuntur. Primum, Griesbachium ipſum ignoraſſe, unde repetitus ſit textus, quem ſequitur. Secundo intelligitur, Griesbachium vitia typographica habere pro variis lectionibus, dignis adeo, quae in interiore margine ſuae editionis oſtentantur. Tertio, eum ridicule et malitioſe egiſſe. Me enim reprehendit, quod ſecutus fueram editionem Gregorii, cum tamen Wetſtenius Fellii editionem, quae eadem eſt, ipſe vero Wetſtenianam ſecutus eſſet. Quarto leviter et inhumaniter egit, quod a me poſtulavit, ut Mosquae eam editionem invenerim, quam ipſe probaret, cum tamen, quid ipſe ſentiret, in Roſſia divinare non potuiſſem. Si de editionibus ſermo ſit, ipſe probe novit, nullam a me exſcriptam eſſe. Ipſe vero Wetſtenianam exſcripſit. De τελέσω poterat evoluere vel ſola Chryſoloriae ἐρωτήματα, vel ſuam Halenſ. grammat.

ἅπαντα] πάντα. Mox Ath. III. 4. καθελ. αὐτόν.

33. δευτέρῳ] πρώτῳ. E. Juſtinus (Hoc eſt ergo, ut vulgo loquuntur, ἀντίγραφά τινα,) in Apolog. II. pag. 79 iunctim ſine ulla admonitione recitat Pſalmum primum

34. γεγέννηκά σε. ὅτι δὲ ἀνέςησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποςρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν· ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια

primum et secundum. Hoc ipsum quibusdam satis fuit, ut utrumque pro uno, adeoque pro primo haberent. Accessit deinde Origenis animadversio, valde ambigua et dubia. (v. Orig. II, 538. Hexapl. T. II. p. 88. edit. Bahrdt.) Hunc certatim expresserunt ceteri scholiastae, atque ita quidem, ut ex duobus sibi repugnantibus Codicibus, quos Origenes laudaverat, facerent plures ac multos. Ipse Origenes Psalmos non aliter, quam nos, numerat in praefatione ad Psalmos Hexapl. T. II. pag. 85. 86. Istam praefationem, quae apud Montf. fine caret, supplevimus ex Cod. Mosq. et edidimus Dresdae 1786. 4. In ea ergo a Psalmo primo ad initium Ps. 41. quadraginta Psalmos numerat, et sic deinceps. Plura in eam rem collegeram ex Codd. Mosqq., sed ea omnia ante plures annos transmisi in Angliam. Unum solum monere possum, in Cod. bibl. SS. Synodi Mosquensis num. 388. in principio Psalmi secundi legi: ὑπάρχει τοῖς πολλοῖς β. Ergo exinde colligas, eum aliis fuisse α. Sed fortasse haec ipsa animadversio repetita est ex traditione Origenis. Si Origenes, cuius fides valde dubia est, in eo tamen fidem meretur, cum dicit in Actibus legi, ἐν τῷ πρώτῳ ψαλμῷ, malu.t pro tempore suam interponere opinionem, quam accuratius investigare plures Codd. Actuum Apostolicorum. Πρώτῳ nititur uno Cod. Wetst. D. qui non solum Io. 19, 14. τρίτη, loco ἕκτη, sed in hoc ipso libro 10, 30. τρίτης, loco τετάρτης contra veri fidem exhibet. Exempla similia colligere nolui. Contra sunt Codices ceteri omnes, atque adeo Wetst. A. B. E. L. ac caeteri eius generis. Quod vero Oecumenii editionem pro πρώτῳ laudarunt, id imperite fecerunt. Nam textus istius editionis expres-

ὅσια δαυὶδ τὰ πιςά. διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέ- 35.
γει· οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
δαυὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας, τῇ 36.
τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη
πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδε διαφθο-
ράν· ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε δια- 37.
φθοράν. γνωςὸν οὖν ἔςω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελ- 38.
φοὶ, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν
καταγγέλλεται, καὶ ἀπὸ πάντων, ὧν οὐκ 39.
ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ μωυσέως δικαιωθῆναι,
ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιςεύων δικαιοῦται. βλέ- 40.
πετε οὖν, μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον
ἐν τοῖς προφήταις· ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ, 41.

καὶ

expressus est ex edit. Erasmi, qui ita exhibuerat, contra suos paucos et negligenter a se tractatos Codices, auctoritate, ut ipse fatetur, Hieronymi, Hilarii et Augustini, quorum nulla est auctoritas in re critica. In Codice Oecumen. Aug. 6. legitur, ἐν τῷ β. ψαλμῷ. De Georgio, quem hic laudat Griesb. v. Caten. Corderi in Psalmos T. I. pag. 28. Quantum succurrit memoriae, Hesychius quoque in Codd. Mosqq. idem monuerat. Omnes, ut dixi, pendent ex Origene. In editione Griesbachii haec est nota n. Videamus duas proximas notas m. et o propter Codicem D. Nota ergo m. habet solus, οὕτως γὰρ, loco ὡς καί. Nota o. habet solus ἑτέρως, loco ἐν ἑτέρῳ. Cui in mentem venit hac probare? Ne Griesbachio quidem. Nonne ergo ἐπανορθωτὴς deprehenditur scriba Cod. D. ut falsarius? Volumine praegrandi opus esset, si quis istius Codices vesanas ac brutas corruptiones recensere vellet.

36. Attingit Orig. II, 820.

καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον
ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, * ὃ οὐ
μὴ πιςεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.
ΛΔ. 42. [Ἀρχή.] ἐξιόντων δὲ * αὐτῶν, παρεκάλουν
τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆ-
43. ναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. λυθείσης
δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν
ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ
παύλῳ καὶ τῷ βαρνάβᾳ· οἵτινες προσλα-
λοῦντες αὐτοῖς, ἔπειθον αὐτοὺς ἐπιμένειν τῇ
χάριτι

XIII, 42. — XIV, 8. ΛΔ. Ἔν τισιν [ἐν ἄλλοις γὰρ ἀναγινώσκεται τὸ λϛ. κεφ.] τῇ ε. τῆς ε. ἰ. τ. ἡ. ἐ. ἐξιόντων τῶν ἀποςόλων ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν ἰουδαίων παρεκάλουν.

41. καὶ θαυμάσατε] alii ante haec, ut Chryſ. IX, 227. 229. alii poſt haec inſerunt, καὶ ἐπιβλέψατε. E.

ἔργον ὃ] ὅ. Ita etiam Chryſ l. l. 227. 229. In fine verſus rurſus Cod. D. cum Syro aſſuit, καὶ ἐσίγησε, vel καὶ ἐσίγησαν. Ultra centum eiusmodi appendices iſti duo ſoli habent. Unde? Ex infimis Codicibus Latiniſtarum. Vide mox poſt finem verſ. 43.

42. ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν ἰουδαίων] αὐτῶν. v. P. Chryſ. l. l. 233. b. Idem ibidem παρεκάλουν habet, non ἠξίουν, ut Griesb. notat.

τὰ ἔθνη] — E. Auctoritate Chryſ. excluſa, v. l. l. ἔθνη ſunt Chriſtiani ex gentilibus.

μεταξὺ] ἐπιόν. E.

τὰ ῥήματα ταῦτα] ταῦτα — E.

43. προσλαλοῦντες αὐτοῖς] αὐτοῖς —. Habet Chryſ. l. l.

ἐπιμένειν] προσμένειν. E. Chryſ. IX, 233. προσμένειν αὐτοὺς et 236. ſine αὐτούς. De αὐτοὺς nihil monet Wetſt. Ergo nec Griesb.

χάριτι τοῦ θεοῦ. τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαβ- 44.
βάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦ-
σαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. ἰδόντες δὲ οἱ ἰου- 45.
δαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ
ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ παύλου λεγομένοις,
ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. παῤῥη- 46.
σιασάμενοι δὲ ὁ παῦλος καὶ ὁ βαρνάβας,
εἶπον· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε
αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς
αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ, στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη·
οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος· τέθεικά 47.
σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν
ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. ἀκούοντα δὲ τὰ 48.
ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ
κυρίου·

44. τῷ δὲ] τῷ τε. A.
ἐρχομένῳ] ἐχομένῳ. E. v. P.
τοῦ θεοῦ] τοῦ κυρίου. E.

45. ἀντιλέγοντες καὶ] — E. Bis habet Chrys. IX, 233. d. e.

46. παῤῥησιασάμενοι] παῤῥησιασάμενος. E. Vide de hoc versu Euth. I, 70. 841. Ab ὑμῖν ad 47. ὁ κύριος, sine varietate Cyrill. I, g. 112. sed 321. ὑμῖν ἀναγκ. πρ. λαλῆσαι — σεαυτοὺς κρίνεται — ἐντέταλκε. II, 37. deest πρῶτον, mox λόγον τοῦ κυρίου — ἐντέταλκεν. III, 777. ἡμῖν ἐντέταλται ὁ θεός. Wetst. ex Cyrill. solum ἐντέταλκε notavit, Griesb. nihil. Orig. cum maxima varietate laudat III, 143. 147. 348. 742. 758. et 792. unde recensiones omnes peti possunt.

οὐκ ἀξίους] ἀναξίους. E. Ath. I, 863.

48. ἔχαιρον] ἔχαιρε. E.

κυρίου· καὶ ἐπίστευσαν, ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι
49. εἰς ζωὴν αἰώνιον· διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ
50. κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας. οἱ δὲ ἰουδαῖοι
παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας καὶ
τὰς εὐσχήμονας, καὶ τοὺς πρώτους τῆς πό-
λεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν παῦ-
λον καὶ τὸν βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐ-
51. τοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. οἱ δὲ ἐκτινα-
ξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ'
52. αὐτοὺς, ἦλθον εἰς ἰκόνιον. οἱ δὲ μαθηταὶ
ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

ΚΑ. ὅπως ἐν ἰκονίῳ κηρύξαντες τὸν χριστὸν, πολλῶν τε πιστευσάντων, ἐδιώχθησαν οἱ ἀπόστολοι.

XIV, 1. Ἐγένετο δὲ ἐν ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελ-
θεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν ἰουδαίων,
καὶ λαλῆσαι οὕτως, ὥστε πιστεῦσαι ἰουδαίων
2. τε καὶ ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. οἱ δὲ ἀπει-
θοῦντες ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν
τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.
3. ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παῤῥησια-
ζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ, τῷ μαρτυροῦντι τῷ
λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, * διδόντι σημεῖα
καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν.
4. ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ
μὲν

50. καὶ τὰς] καὶ — E.
51. κονιορτὸν] + ἀπό. E.
XIV, 2. ἀπειθοῦντες] ἀπειθήσαντες. E.
3. διέτριψαν] ἐποίουν. E. Chryſ. IX, 235. a. ſed et vulg. 237. b.
καὶ διδόντι] καὶ —. Et Chryſ. l. l. 235.

μὲν ἦσαν σὺν τοῖς ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς
ἀποςόλοις. ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν 5.
τε καὶ ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν,
ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτοὺς, συνιδόν- 6.
τες [Ἀρχή.] κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς ΛΕ.
λυκαονίας, λύςραν καὶ δέρβην, καὶ τὴν περί-
χωρον· κἀκεῖ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι. 7.

ΚΒ. περὶ τοῦ ἐν λύςροις ἐκ γεννητῆς χωλοῦ, ἰαθέντος διὰ τῶν ἀποςόλων. διόπερ ξεναί τε θεοὶ καὶ παρεῖναι ἔδοξαν τοῖς ἐγχωρίοις. ἔνθα δὴ καὶ μετέπειτα λιθάζεται ὁ παῦλος παρὰ τῶν ἰουδαίων τῶν ἀςυγειτόνων.

καί τις ἀνὴρ ἐν λύςροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν 8.
ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ
ὑπάρχων, ὃς οὐδέποτε * περιπεπατήκει.
οὗτος ἤκουε τοῦ παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενί- 9.
σας αὐτῷ καὶ ἰδὼν, ὅτι πίςιν ἔχει τοῦ σω-
θῆναι, εἶπε μεγάλῃ τῇ φωνῇ· ἀνάςηθι 10.
ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός· καὶ * ἥλατο καὶ
περιε-

XIV, 6. ΛΕ. τῇ δ. τῆς μεσοπεντηκοςῆς· ἐ. τ. ἡ. ἐ. κατέφυγον οἱ ἀπόςολοι βαρνάβας καὶ παῦλος εἰς τὰς πόλεις.

8. περιεπεπατήκει] περιεπάτησε. E. περιπεπατήκει. Et Chryſ. l. l. 235. Wetſt. et ex eo Griesb. notant περιεπάτησεν.

10. φωνῇ] + σοὶ λέγω ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριςοῦ. E. Sex diverſis modis hanc appendicem notat Wetſt. Ex quatuor, quos poſtea comparavi, unus iſto modo habet. Non agnoscit Chryſ.
ὀρθὸς] ὀρθῶς. E.
ἥλλετο] ἥλατο. Aoriſtus et imperfectum alibi etiam iuncta ſunt. Apud Chryſ. IX, 235. d. e. bis vitioſe editur

11. περιεπάτει. οἱ δὲ ὄχλοι, ἰδόντες ὃ ἐποίησεν
ὁ παῦλος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, λυκαο-
νιςὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις
12. κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς. ἐκάλουν τε τὸν
μὲν βαρνάβαν, δία· τὸν δὲ παῦλον, ἑρμῆν·
ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου.
13. ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ διὸς, τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πό-
λεως αὐτῶν, ταύρους καὶ ςέμματα ἐπὶ τοὺς
πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις * ἤθελεν
14. θύειν. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόςολοι βαρνά-
βας καὶ παῦλος, διαῤῥήξαντες τὰ ἱμάτια
αὐτῶν εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζον-
15. τες, καὶ λέγοντες· ἄνδρες, τί ταῦτα ποι-
εῖτε;

editur ἥλλατο, uti Codices non nulli etiam exhibent. Sic a ſcribis, Graecis etiam, locis fere innumerabilibus μέλει et μέλλει confunduntur.

11. κατέβησαν] ἦλθον. E. Cyrill. III, 496.

12. ἐκάλουν τε] ἐκάλουν δέ. E. Cyrill. l. l.
ἐπειδὴ] ὅτι. E. Cyrill. l. l.

13. πόλεως αὐτῶν] αὐτῶν — E.
ἐπὶ] πρός. E.
ἤθελε] ἤθελον. A.

14. εἰσεπήδησαν] ἐξεπήδησαν. E. Idem a Wetſt., ergo etiam a Griesb. laudatur ex Chryſ., qui tamen, ut alibi, utrumque habet. v. IX, 236. a. 240. e. Idem poſteriori loco habet etiam ἐπήδησαν. Plures ac fere innumerabiles huiusmodi errores Chryſoſtomi, ceterorumque Patrum graecorum, notavi in exemplo editiones meae. Sed chartis parcendum eſt. Ergo ad alium uſum haec ſervo. Illud autem vix ferendum, quod Griesbachius tam impudenter mentitur, eiusque mendaciis lectores ſimplices decipiuntur.

εἶτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμὲν ὑμῖν ἄν-
θρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς, ἀπὸ τούτων
τῶν ματαίων ἐπιςρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν
ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐ-
τοῖς· ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς 16.
εἴασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς
αὐτῶν· καί τοι γε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν 17.
ἀφῆκεν, ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν ἡμῖν ὑετοὺς
διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν
τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν.
καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν 18.
τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς. [Τέλος.]

Τέλος τῆς δ. Μετὰ τὸ, θύειν αὐτοῖς, ἐν ἄλλοις ἄλλα πρόσκειται διὰ τὸν πραξαπόστολον, ἅτινα οὐκ ἔςι τοῦ συνεχοῦς ὑφάσματος.

ἐπῆλ-

15. ἀπὸ τούτων] τούτων — E. Ath. I, 27. ibid. ἐπὶ θεὸν ζῶντα.

16. εἴασε] Latinista apud Griesbachium, *sanavit.* Ipse p. 117. coniicit, *finivit,* ut *legivit!* Scurra iste acceperat pro ἰάσατο.

17. ἀγαθοποιῶν] ἀγαθουργῶν. E. Ath. I, 27. Vulg. Chrys. IX, 241. attingit etiam V, 23.

ἡμῖν — ἡμῶν] ὑμῖν — ὑμῶν. E. Vulg. Chrys. l. l.

18. θύειν αὐτοῖς] Quae hic assuuntur in lectionariis, ea probi Codices non agnoscunt. v. P. ubi late disputavi de hoc loco. Unum addo, ista: διατριβόντων δὲ αὐτῶν κ. τ. λ. videri mihi esse continuationis lectionis ecclesiasticae, τῇ ι. τῆς ι. quae a 13, 42. ad 14, 7. pertinet, atque haec 14. 18. — 15, 4. continuo subiungit. Nam 14, 6 — 18. singularem lectionem efficiunt. Istam priorem lectionem autem credo fuisse ecclesiae magnae. Nam in ceteris ecclesiis in hunc ipsum diem legitur 14, 20. — 15, 4. Ex quatuor Codd. quos post priorem editionem consului, tres nihil omnino hic addunt, etsi inter eos sit unus, qui lectiones eccle-

siasti-

19. ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ ἀντιοχείας καὶ ἰκονίου ἰου-
δαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθά-
σαντες τὸν παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως,
20. νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι. κυκλωσάντων
δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναςὰς εἰσῆλθεν
ΛΞ. εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον [Ἀρχή.]
21. ἐξῆλθε σὺν τῷ βαρνάβᾳ εἰς δέρβην. εὐαγ-
γελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μα-
θητεύσαντες ἱκανοὺς, ὑπέςρεψαν εἰς τὴν λύ-
22. ςραν καὶ ἰκόνιον καὶ ἀντιόχειαν· ἐπιςηρί-
ζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακα-
λοῦντες ἐμμένειν τῇ πίςει, καὶ ὅτι διὰ πολ-
λῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βα-
23. σιλείαν τοῦ θεοῦ. χειροτονήσαντες δὲ αὐ-
τοῖς

XIV, 20. ΛΞ. τῇ ε. τῆς ε. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. [εἰσῆλθεν.] ἐξῆλθε [ὁ] παῦλος σὺν τῷ βαρνάβᾳ εἰς.

ſiaſticas notatas habeat. Quartus, qui etiam lectiones eccleſiaſticas notat, exhibet iſtam longiorem appendicem, ſed ſine ulla nota, niſi quod poſt θύειν αὐτοῖς ſit, τέλος τῆς δ. et ante verſ. 20. ἀρχή· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. et τῇ ε. τῆς ε. λϛ. Sed haec ſigna vel ſine iſto Codice nota erant. Haud dubie aliquando aliquis in Codice aliquo ante διατριβόντων δὲ αὐτῶν reperiet, Ἄρξου, addito fortaſſe etiam, τῆς ε. τῆς ε. Chryſ. IX, 241. d. conſentit cum integris textus perpetui Codicibus in θύειν αὐτοῖς. ἐπῆλθον δέ.

19. ἔσυρον] ἔσυραν. E. Chryſ. modo hoc, modo iſtud habet, illud tamen frequentius. v. IX, 241. d. e. bis. 243. e. 244. e. Attingit etiam XI, 55.

22. τοῦ θεοῦ] τῶν οὐρανῶν. E. Orig. II, 815. τοῦ θεοῦ, I, 257. et Baſil. I, 146. 171., ſed τῶν οὐρανῶν II, 120. 574. et Ath. II, 315. Levitas Patrum nihil definit, nec hic, nec ullibi alibi. Codices conſulendi.

τοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ
κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. καὶ διελθόντες 24.
τὴν πισιδίαν, ἦλθον εἰς παμφυλίαν. καὶ 25.
λαλήσαντες ἐν πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν
εἰς ἀττάλειαν. κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς 26.
ἀντιόχειαν· ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι

25. κατέβησαν] κατήντησαν. E. Chryſ. IX, 242. e. ἀττάλειαν] ἰταλίαν. E. v. Wetſt. Griesb. oblitus eſt haec transſcribere. Codicem Mosquenſem c. quod obiter noto, ſcribendum curavit Θεογνώστος μητροπολίτης πέργης καὶ ἀτταλείας καὶ ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος τῆς παμφιλίας. v. P. ad Theſſ. pag. 183.

26. ἀντιόχειαν] Sic habet etiam Cod. Oecum. Aug. 6. Apud Oecumenium tamen contra editionem Erasmi editum eſt, εἰς μίλητον, quod non ſine ſumma ſtultitia factum eſt. v. Oecumen. I, 119. In Cod. Oecum. Aug. 6 fol. λς. pag. 2. ita in ſcholiis legitur: Φασὶ δὲ οἱ μὲν ἐν μιλήτῳ, οἱ δὲ ἐν ἀντιοχείᾳ χειροτονηθῆναι παῦλον. Scholia hic corrupta eſſe, patet ex comparatione. Scholiaſta vero hic non loquitur de verſu 26. ſed de verſu 23. ad quem duo ſcholia leguntur. Primum eſt, ab διὰ τί ad τὰς χειροτονείας. Secundum eſt, ab σημείωσαι ad πιθανώτερον. Id autem corruptum eſſe, ex eo patet, quod hic non ſermo eſt, περὶ παύλου καὶ βαρνάβου χειροτονηθέντων· dudum enim iſti κεχειροτονημένοι ἦσαν· ſed περὶ παύλου καὶ βαρνάβα ἄλλους χειροτονησάντων πρεσβυτέρους. Iam quia hic diſerte non erat traditum, in qua urbe Paulus et Barnabas presbyteros conſtituiſſent, homines male ſeduli, qui ſibi actum ſolemnem fingebant, quaerebant, in qua urbe id eſſet factum. Alii ergo affirmabant Mileti id factum eſſe, alii Antiochiae. Maxi-

ρίτι τοῦ Θεοῦ ἐις τὸ ἔργον, ὃ ἐπλήρωσαν.
27. παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκ-
κλησίαν, ἀνήγγειλαν, ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς
μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύ-
28. ραν πίστεως. διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ
ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

ΚΓ. ὅτι οὐ δεῖ περιτέμνειν τοὺς ἐξ ἐθνῶν πιστεύοντας δόγματι καὶ κρίσει τῶν ἀποστόλων· ἐν ᾧ, ἐπιστολὴ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἐξ ἐθνῶν, περὶ τῶν φυλακτέων. ἀντίῤῥησις παύλου πρὸς βαρνάβαν διὰ μάρκον. Cap. 15.

XV, 1. Καὶ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς ἰουδαίας,
ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς· ὅτι ἐὰν μὴ περι-
τέμνη-

Maxime probabile videbatur, Antiochiae id accidiſſe. Cur? Scilicet, quod Antiochia poſtea ſedes fuit episcopalis. Quilibet vero intelligit ex verbis Lucae, in ſingulis iſtis urbibus conſtitutos eſſe presbyteros. Vana ergo erat tota iſta quaeſtio. Scholia autem in editione ita, adhibito Codice Aug., corrigenda ſunt: σημειωτέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἐν μιλήτῳ ἐχειροτόνησαν οἱ περὶ βαρνάβαν καὶ παῦλον· ἄλλο δὲ ἀντίγραφον (non textus, ſed ſcholiorum) εὗρον, ἔχον ἀντὶ μιλήτου, ἐν ἀντιοχείᾳ, ὃ καὶ πιθανώτερον. Scholium Cod. Aug. facilius ita corrigitur, ſi ſolum in fine ſcribatur χειροτονῆσαι τὸν παῦλον. Scholium Cod. Aug, vetuſtius, editum recentius videtur. Ego in recentiore memorabatur ἀντίγραφον, ſcilicet interpretis. Qui catenas et ſcholia tractarunt, norunt, quaeque ſcholia brevioriora, plerumque eſſe vetuſtiora, quod deinceps alius poſt alium ſuae ſapientiae ἐξανθήματα extulit.

ὅθεν — ἐπλήρωσαν] Id non Mileti, ſed Antiochiae factum eſſe, conſtat ex 13, 1 — 4.

27. ἀνήγγειλαν] ἀνήγγελλον ι ἀπήγγειλαν. E. Chryſ. IX, 243.

28. ἐκεῖ] — E,

τέμνησθε τῷ ἔθει μωυσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. γενομένης οὖν ςάσεως καὶ * ζητή- 2.
σεως οὐκ ὀλίγης τῷ παύλῳ καὶ τῷ βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς, ἔταξαν ἀναβαίνειν παῦλον καὶ βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποςόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς ἱερουσαλὴμ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.
οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλη- 3.
σίας, διήρχοντο τὴν φοινίκην καὶ σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιςροφὴν τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς.
παραγενόμενοι δὲ εἰς ἱερουσαλὴμ, ἀπεδέχθη- 4.
σαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποςόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε, ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν. [Τέλος.]
[Ἀρχή.] ἐξανέςησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς 5. ΛΖ.
αἱρέσεως τῶν φαρισαίων πεπιςευκότες, λέγοντες· ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον μωυσέως. συνήχθη-

Τέλος τῆς ε. πρόσκειται δὲ ἔν τισι· καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίςεως.

XV, 5. ΛΖ. τῇ ς. τῆς ε. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐξανέςησάν τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν φαρισαίων πεπιςευκότων, λέγοντες. [Τοῦτο τὸ ἀνάγνωσμα ἔν τισι περατοῦται μετὰ τό· (v. 23.) τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποςόλους· ἔχει δὲ καὶ προσθήκην· ἔδοξε δὲ τῷ σίλα ἐπιμεῖναι αὐτοῦ.

XV, 2. συζητήσεως] ζητήσεως.

4. ἀπεδέχθησαν] ὑπεδέχθησαν. E.
μετ' αὐτῶν] + καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίςεως. E. Ex 14. 27. v. P. Unus ex quatuor, quos poſtea conſului, hoc addit in lectione eccleſiaſtica ante notam: τέλος τῆς ε.

5. πεπιςευκότες] πεπιςευκότων. E. v. Montf. ad Chryſ. IX, 248.

ἤχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι
7. ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. πολλῆς δὲ
συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς πέτρος εἶπε
πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστα-
σθε, ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ θεὸς ἐν * ἡμῖν
ἐξελέξατο διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ
ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦ-
8. σαι. καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρη-
σεν αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον,
9. καθὼς καὶ ἡμῖν· καὶ οὐδὲν διέκρινε μετα-
ξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας
10. τὰς καρδίας αὐτῶν. νῦν οὖν τί πειράζετε
τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον
τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν, οὔτε
11. ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ τῆς
χάριτος * τοῦ κυρίου ἰησοῦ * πιστεύομεν σωθῆ-
12. ναι, καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. ἐσίγησε δὲ
πᾶν

7. ἐν ὑμῖν (ita edit. Gregor.)] ἐν ἡμῖν. Chrys. IX, 248. 249. a. d. ter, ἐν ὑμῖν.

10. νῦν οὖν] καὶ νῦν. E. Cyrill. I, a. 460. mox, οὔτε ὑμεῖς, οὔτε οἱ πατέρες ὑμῶν ἴσχυσαν. I, g. 283. καὶ νῦν — οὔτε ἡμεῖς, οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν ἰσχύσαμεν. ita et II, 154.

τὸν θεὸν] — E. Chrys. IX, 249. b. repetit et explicat: τί ἀπιστεῖτε τῷ θεῷ, ὡς οὐκ ἰσχύοντι σῶσαι τῇ πίστει; τὸν θεὸν omittit Theophyl. ad Hebr. 959. Nec aliter ibi inveni in Cod. Rhodie. Item Mutianus apud Chrys. XII, 145.

11. ἀλλὰ διὰ] Sic Chrys. IX, 249. b. sed ibid. c. ἀλλ' ἢ διά. Sic ibid. mox καθ' habet et omittit.

χάριτος] + τοῦ

ἰησοῦ χριστοῦ] χριστοῦ —,

πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ
παύλου ἐξηγουμένων, ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς
σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν.
Τέλος τῆς ς. [Τέλος.] μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς, 13.
ἀπεκρίθη [Ἀρχή.] ἰάκωβος, λέγων· ἄνδρες ΑΖ.
ἀδελφοὶ, ἀκούσατέ μου· συμεὼν ἐξηγήσα- 14.
το, καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λα-
βεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ·
καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προ- 15.
φητῶν· καθὼς γέγραπται· μετὰ ταῦτα 16.
ἀναστρέψω, καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν
δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεσκαμ-
μένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω
αὐτήν· ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοι- 17.
ποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα
τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου
ἐπ' αὐτούς· λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα
πάντα. * [Τέλος.] διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρ- 18. 19
ενοχλεῖν

Τέλος τῶν ἐγκαινίων· πρόσκειται δὲ· γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός [ἐστι τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.] Ἐν ἄλλοις· ἅ ἐστι γνωστὰ αὐτῷ ἀπ' αἰῶνος. Ἐν ἄλλοις· φανερὰ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ἐστι τῷ θεῷ.

XV, 13. ΑΖ. ἐν τισιν· εἰς ἐγκαίνια ναοῦ· ἐ. τ. ἡ. ἐ. εἶπεν ἰάκωβος πρὸς τούς.

14. ἐπεσκέψατο] ἐπιλέξατο. E. Sic supra etiam sollicitarunt hoc vocabulum 6, 3.

ἐπὶ] — E. Chrys. IX, 253. b. d. 255. c.

16. ἀνοικοδομήσω] + καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος. E. v. P. Ista postea in nullo Cod. inveni. Inveni autem in uno omnino, qui haec in altera lectione addit, in altera omittit. Sunt ex Amos IX, 11. Tamen haec interpretatur Oecumen. I, 123. d. 124. b.

18. γνωστὰ] ἅ ἐστι γνωστὰ ‡ γνωστὰ γὰρ ‡ γνωστόν.

ἐνοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιςρέφουσιν
20. ἐπὶ τὸν Θεόν· ἀλλὰ ἐπιςεῖλαι αὐτοῖς, τοῦ
ἀπέχε-

γνωςὰ ἀπ᾽ αἰῶνός ἐςι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ] φανερὰ γὰρ ἀπ᾽ ἀρχῆς ἐςὶ τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ t ἃ ἐςι γνωςὰ αὐτῷ ἀπ᾽ αἰῶνος, omiſſis reliquis ad finem verſus.

ἐςι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ] — t εἰσι τὰ ἔργα αὐτοῦ τῷ Θεῷ πάντα.

ἐςι] — t εἰσίν.

τῷ Θεῷ] — t τῷ κυρίῳ.

πάντα] —

τὰ ἔργα] τὸ ἔργον.

αὐτοῦ] —. Poſui huius verſus varias lectiones omnes tam meorum, quam aliorum Codicum, quae cum in his decem vocabulis tot ſint, quot vix in ullo longiori loco, eae iam de corruptione ſuſpecta faciunt iſta verba. Maneo ergo in ea ſententia, ut credam, hanc appendicem eſſe lectionis, εἰς ἐγκαίνια ναοῦ, quae incipit verſ. 13. deſinit verſ. 17. cui, ut nimis brevi, haec in fine, tanquam baſis, ſubiiciebantur. Similes appendices lectionum permultae a me notatae ſunt. Sufficit in memoriam revocare Act. 15, 4. 14, 18. Matth. 8, 13. ubi fere tot ſunt variae lectiones, quot hic. Marc. 11, 26. Luc. 14, 24. 21, 4. 18. Io. 5, 24. 30. 35. 58. de quibus monui partim ſuis locis, partim ad Evang. Io. in appendice 4. Chryſoſtomus haec habet IX, 254. a. neque tamen repetit 255. e. Ex Theophyl. Oecum. et ex Cyrill. ad Amos III, 349. 350. nihil efficitur. Illud autem notabile videtur, quod Cod. Mosq. d. in textu praetermittit, ἐςι τῷ — ἔργα αὐτοῦ, in ſcholiis autem habet totum locum, ut legitur apud Chryſ. IX, 254. a. ab γνωςὰ ἀπ᾽, cum eius interpretatione. Contrarium reperire licet apud Theophyl. Nam ibi in textu reperiuntur iſta verba, ſi ſcilicet editor fideliter expreſſit Codicem. Sed in interpretatione ſcholium

ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ ἅιματος. μωυσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρ- 21.
χαίων

Chryfoftomi fine textu repetitur. v. Edit. Venet. III, 181. a. Credo tamen hic apud Theophyl. quaedam excidiffe, quae fupplenda funt ex Chryf. Appendix ifta huc translata videtur ex Proverb. 16, 5. aut 3 Esdrae, 6, 8. quod eo minus mirandum eft, cum ea, quae praecedunt, fint etiam repetita ex Vet. Teft. Denique addo. Scholia, quae in priore editione editi, mirabiliter conflata funt ex Chryf. VIII, 65. a. IX, 254. a. Pofteriori loco prorfus ita legitur, ut in vulgatis editionibus. Credo ergo, Chryfoftomum breviorem appendicem lectionis ecclefiafticae aliquanto rediditfe auctiorem. Hunc fecuti funt priores editores, viam monftrante Erasmo. Nam Complutenfis editio diffentit ac multa praetermittit; v. P.

19. ἐπιςρέφουσιν] ἀποςρέφουσιν et ἐπιςρ. Chryf. IX, 254. a. 256. a. b.

20. καὶ τοῦ πνικτοῦ] — E. De Latinillis v. Sabat.

πορνείας] Nulla coniectura hic opus eft. Simile mandatum eft Exod, 34, 14 — 16. Quin etiam Paullus iftum locum refpiciens 1 Cor. 10, 7. 8. ἰδωλολατρείαν et πορνείαν iungit. Vide etiam 1 Theff. 4, 3.

ἅιματος] + καὶ ὅσα ἂν μὴ θέλωσιν αὐτοῖς γίνεσθαι, ἑτέροις μὴ ποιεῖν. E. v. verf. 29. Poftea in uno inveni, qui plerumque interpolatus eft. In tribus deeft. Nimis breve videbatur non nullis hoc praeceptum, ergo ex fua theologia morali id amplificarunt. Verum quaeftio folum fuerat de lege ceremoniali et in primis de circumcifione. Ergo hoc refponfum fufficiebat. Cyrill. I, a. 153. e. ὀλίγα τε καὶ ἀναγκαῖα τηρεῖν ἐκέλευσεν. Sic fupra aethiopi, ante baptisma, expreflerunt pleniorem religionis chriftianae profeffionem dogmatici. 8, 37.

χαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν
ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάβ-
22. βατον ἀναγινωσκόμενος. τότε ἔδοξε τοῖς
ἀποςόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ
ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν
πέμψαι εἰς ἀντιόχειαν σὺν * παύλῳ καὶ
βαρνάβᾳ, ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον βαρσα-
βᾶν, καὶ σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς
23. ἀδελφοῖς· γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν
τάδε· οἱ ἀπόςολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ
ἀδελφοὶ, τοῖς κατὰ τὴν ἀντιόχειαν καὶ συ-
ρίαν καὶ κιλικίαν ἀδελφοῖς, τοῖς ἐξ ἐθνῶν,
24. χαίρειν· ἐπειδὴ ἠκούσαμεν, ὅτι τινὲς ἐξ
ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις,
ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες
περιτέμνεσθαι, καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ
25. διεςειλάμεθα· ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμο-
θυμαδὸν, ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς
ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν βαρνάβᾳ
26. καὶ παύλῳ, ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς
ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου
27. ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ. ἀπεςάλκαμεν οὖν ἰού-
δαν καὶ σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγ-
γέλ-

22. ἄνδρας κ. τ. λ.] Semel Chryf. vulg. IX, 254. femel 256. e. τότε ἔδοξε τοῖς ἀποςόλοις, φησὶν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς πέμψαι, idque etiam urget. Laudo!

σὺν τῷ] τῷ —.

25. ἐκλεξαμένους] ἐκλεξαμένοις. E. Ex dativo nemo facile accufatium fecerit, fed contra.

γέλλοντας τὰ αὐτά. ἔδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ 28.
πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι
ὑμῖν βάρος πλὴν τῶν ἐπάναγκες τούτων·
ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ 29.
πνικτοῦ καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες
ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε· ἔῤῥωσθε. οἱ μὲν οὖν 30.
ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς ἀντιόχειαν· καὶ συν-
αγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστο-
λήν. ἀναγνόντες δὲ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ 31.
παρακλήσει. ἰούδας * τε καὶ σίλας, καὶ 32.
αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ
παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐπεστήρι-
ξαν.

28. ἐπιτίθεσθαι] ἐπιθῆναι. E. Damasc. II. 398.
τῶν ἐπάναγκες τούτων] — E. Cyrill. I, a. 153. II, 843. VI, d. 44. τῶν ἐπ᾽ ἀνάγκαις. VI, b. 325. τῶν ἐπ᾽ ἀνάγκης τούτων. Damasc II, 398. Miror ſane, graecos haeſitaſſe in, τὰ ἐπάναγκες.

29. ἀπέχ. κ. τ. λ] ἀπέχεσθαι ὑμᾶς πορνείας καὶ πνικτοῦ καὶ αἵματος. E. Cyrill. I, a. 153. II, 843. Sic, ſed in fine addit, καὶ εἰδωλοθύτου VI, d. 44. ἀποσχέσθαι ὑμᾶς εἰδωλοθύτων καὶ πορνείας καὶ πνικτοῦ καὶ αἵματος. VI, b. 325 Hunc locum attingens I, a. 575. habet, πορνείας καὶ πνικτοῦ καὶ αἵματος. Theodoret. ad Epiſt. ad Gal. pag. 367. εἰδωλοθύτου καὶ πορνείας καὶ πνικτοῦ καὶ αἵματος.
πνικτοῦ] πνικτῶν. E. Damasc. l. l.
πορνείας] + καὶ ὅσα μὴ θέλετε ἑαυτοῖς γίνεσθαι, ἑτέροις μὴ ποιεῖν. E. ut ſupra verſ. 20. v. Schol. ad h. l. in P. p. 328. Irenaei tantum ſupereſt latina interpretatio, in qua illa appendix p. 199. legitur. Caret illa appendice Clem. Alex. pag. 172. 513.
ἔῤῥωσθε] Bis omittit Chryſ. IX, 254. e. 258. a. Nulla ſcilicet interpretatione indigebat.

32. ἰούδας δὲ] ἰούδας τε. A.

33. ξχν. ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν
μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς
34. 35. ἀποστόλους. * [Τέλος.] [Ἀρχή.] παῦλος δὲ Τέλος ἐντεῦ.
ΛΗ. καὶ βαρνάβας διέτριβον ἐν ἀντιοχείᾳ, διδά- τῆς ε. πρόσ-
σκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέ- κειται δὲ· ἔδοξε δὲ κ.
36. ρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ κυρίου. μετὰ τ. λ.
δέ τινας ἡμέρας εἶπε παῦλος πρὸς βαρνά-
βαν· ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς
ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς
κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς
37. ἔχουσι. βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο συμ-
παραλαβεῖν τὸν ἰωάννην, τὸν καλούμενον
38. μάρκον. παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα
ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ παμφυλίας, καὶ μὴ συνελ-
θόντα

XV, 35. ΛΗ. τῷ σαββάτῳ τῆς ε. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. παῦλος καὶ βαρνάβας.

33. ἀπὸ] ὑπό. E.

ἀποστόλους] ἀποστείλαντας αὐτούς. E.

34. ἔδοξε δὲ τῷ σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ] — v. P. Ex quatuor, quos poftea confului, duo omittunt. Tertius, qui lectiones eccl. notat, habet. In fine vero exhibet αὐτόθι, loco αὐτοῦ. In quarto, qui etiam lectiones ecclefiafticas notat, eadem manus haec in rafura fcripfit litteris paullo minoribus et arctius, quam alibi, inter fe iunctis, pluribus etiam quam alibi, figlis. Ergo in ufum lectionis. Eodem modo, ut hic, in fine lectionis 18, 21. quaedam affuta funt. Haec excludit adeo Wetft. B.

36. ἀδελφοὺς ἡμῶν] ἡμῶν — E. Chryf. IX, 260. e. fed 261. b. ἐπισκεψώμεθα τὰς πόλεις, ἐν αἷς.

37. ἐβουλεύσατο] ἐβούλετο. E.

τὸν ἰωάννην] καὶ ἰωάννην. E. Chryf. IX, 261. b.

καλούμενον] ἐπικαλούμενον. E.

θόντα αὐτοῖς ἐις τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλα-
βεῖν τοῦτον.

ΚΔ. περὶ τῆς κατηχήσεως τιμοθέου καὶ τῆς κατὰ ἀποκάλυψιν ἀφίξεως παύλου ἐις μακεδονίαν. ἐν ᾧ περὶ πίστεως καὶ σωτηρίας τινὸς γυναικὸς λυδίας. περὶ ἰάσεως τῆς πνεῦμα πύθωνος ἐχούσης παιδίσκης, δι' ἣν τὸν παῦλον καθεῖρξαν οἱ δεσπόται. περὶ τοῦ συμβάντος ἐκεῖσε σεισμοῦ καὶ θαύματος, καὶ ὅπως πιςεύσας ὁ ἐιρκτοφύλαξ ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἐβαπτίσθη πανέστιος. ὅτι παρακαλούμενοι ἐξῆλθον τότε ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου οἱ ἀπόςολοι.

ἐγένετο ὄυν παροξυσμὸς, ὥςε ἀποχωρισθῆναι 39.
αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων· τόν τε βαρνάβαν,
παραλαβόντα τὸν μάρκον, ἐκπλεῦσαι ἐις
κύπρον· παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος σίλαν, 40.
ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ ὑπὸ
τῶν ἀδελφῶν. διήρχετο δὲ τὴν συρίαν καὶ 41.
Τέλος τοῦ σαββάτου. κιλικίαν, ἐπιςηρίζων τὰς ἐκκλησίας. [Τέλος.] 16
Κατήντησε δὲ ἐις δέρβην καὶ λύςραν· καὶ XVI, 1.
ἰδοὺ, μαθητής τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι τιμόθεος,
υἱὸς γυναικός τινος ἰουδαίας πιςῆς, πατρὸς
δὲ ἕλληνος· ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν 2.
λύςροις καὶ ἰκονίῳ ἀδελφῶν. τοῦτον ἠθέλη- 3.
σεν ὁ παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν· καὶ λα-
βὼν περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς ἰουδαίους
τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν
γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι ἕλλην
ὑπῆρχεν. ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, 4.
παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα
τὰ

39. ἀποχωρισθῆναι] χωρισθῆναι. E.
XVI, 1. τίς — τινος] — E.

τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποςόλων καὶ τῶν
5. πρεσβυτέρων, τῶν ἐν ἱερουσαλήμ. αἱ μὲν
οὖν ἐκκλησίαι ἐςερεοῦντο τῇ πίςει, καὶ ἐπε-
6. ρίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ᾽ ἡμέραν. διελθόν-
τες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν γαλατικὴν χώ-
ραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος
7. λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ ἀσίᾳ, ἐλθόντες
κατὰ τὴν μυσίαν, ἐπείραζον κατὰ τὴν βι-
θυνίαν

5. ἐπερίσσευον] περιέσσευον. E. Prorsus inepte. Est enim ab περισσός. Notat tamen hoc Wetst. ex E. 3. et Montf. ad Chrys. IX, 263. et 265. Astute tacet Griesb.

6. διελθόντες] διῆλθον. E. Ath. II, 10. Vulg. Chrys. l. l. 263. attingit etiam XI, 443. e. et Theodoret. ad Ephes. pag. 399. διῆλθον Cyrill. V, a. 299. Ibid. 387. (sic, non 381.) διελθόντες. 99. διελθόντες δὲ ἀσίαν καὶ τὴν γαλ. χώραν ἐπείραζον εἰς τὴν βιθ. ἀπελθεῖν — τὸ πνεῦμα ἰησοῦ. Vide v. 7.

Φρυγίαν] παμφυλίαν. E. v. P. Mox, τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλῆσαι. Ath. l. l.

7. ἐλθόντες] παρελθόντες t + δέ. Cyrill. V, a. 299. et mox, πειράζοντες εἰς τὴν — πνεῦμα ἰησοῦ. Immo addit: ἰδοὺ, πάλιν ἐνθάδε σαφῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, πνεῦμα κέκληκεν ἰησοῦ. Ibid. 387. ἐλθόντες δὲ εἰς τὴν — εἰς τὴν βιθ. — τὸ πνεῦμα ἰησοῦ. 644. ἐπείραζον μὲν εἰς — ἀπελθεῖν, οὐκ εἴασε δὲ αὐτοὺς τὸ πνεῦμα ἰησοῦ. V, c. 108. ἐλθόντες δὲ κατὰ — εἰς τὴν βιθ. πορευθῆναι καὶ οὐκ — πνεῦμα ἰησοῦ. V, d. 174. ἐλθόντες δὲ κατὰ — εἰς τὴν βιθ. πορευθῆναι — πνεῦμα τοῦ ἰησοῦ. IV, 124. ἐλθόντες γὰρ κατὰ — εἰς τὴν βιθ. ἀπελθεῖν — πνεῦμα ἰησοῦ, ubi ex πνεῦμα ἰησοῦ adeo argumentatur.

ἐπείραζον κατὰ] ἐπείραζον εἰς. E. Chrys. IX, 263. d. Duplex κατὰ aliquibus fraudi fuit. Ex quatuor illis, quos post priorem edit. comparavi,

servant

θυνίαν πορέυεσθαι· καὶ οὐκ ἔιασεν ἀυτοὺς τὸ
πνεῦμα. παρελθόντες δὲ τὴν μυσίαν, κατ- 8.
έβησαν ἐις τρωάδα. καὶ ὅραμα διὰ τῆς 9.
νυκτὸς ὤφθη τῷ παύλῳ· ἀνήρ τις ἦν μακε-
δὼν ἑστὼς, παρακαλῶν ἀυτὸν, καὶ λέγων·
διαβὰς ἐις μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν. ὡς 10.
δὲ τὸ ὅραμα ἔιδεν, ἐυθέως ἐζητήσαμεν ἐξελ-
θεῖν ἐις τὴν μακεδονίαν, συμβιβάζοντες, ὅτι
προσκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος ἐυαγγελίσασθαι
ἀυτούς· ἀναχθέντες ὄυν ἀπὸ τῆς τρωάδος, 11.
ἐυθυδρομήσαμεν ἐις σαμοθράκην, τῇ τε ἐπιού-
σῃ ἐις νεάπολιν· ἐκεῖθέν τε ἐις φιλίππους, 12.
ἥτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος τῆς μακεδονίας
πόλις,

ſervant tres. Quartus, ſeu 13. ſaepius aberrat. Birch. ex uno ſolum notat ἐις.

πνεῦμα] + τοῦ ἰησοῦ. E. Quatuor, quos poſtea conſului, non agnoſcunt. Habet ergo ex omnibus meis unus tantum, qui ceterorum auctoritatem, cum ſaepius diſcedat a vero, non tollit. v. P. Omittit etiam Chryſ. Opus erat illo vocabulo ad diſputationes contra ſic dictos haereticos. Dogmatice! Critici indignantur fraudes.

9. ἀνὴρ] Semel vulg. Chryſ. IX, 263. e. ſemel 265. καὶ ἰδοὺ, φησὶν, ἀνήρ.

10. κύριος] θεός. E. Griesbachius ad hunc locum: *ſaepiſſime haec* (θεὸς et κύριος) *permutantur in Actis Apoſt.* Addendum erat, *in Codd. Latiniſtarum et graecis, qui ex Latinis ſunt interpolati.* Praeſentit iam locos aliquos, quorum cauſſa haec ſcripſit. Ex meis hic nullus habet θεὸς praeter l. et ex illis quatuor unus, qui eſt minoris et hic, et alibi auctoritatis. Eum aliquando appellabo 13. Non ex ſingulis locis ſpectandi et aeſtimandi ſunt Codices, ſed ex contextus perpetuitate.

πόλις, κολώνια. ἦμεν δὲ ἐν * αὐτῇ τῇ πόλει
13. διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. τῇ τε ἡμέρᾳ
τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως
παρὰ ποταμὸν, ὃυ ἐνομίζετο προσευχὴ ἔιναι·
καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθού-
14. σαις γυναιξί. καί τις γυνὴ ὀνόματι λυδία,
πορφυρόπωλις, πόλεως θυατείρων, σεβομένη
τὸν θεὸν, ἤκουεν· ἧς ὁ κύριος διήνοιξε τὴν
καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ
15. παύλου. ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ ὄικος
αὐτῆς, παρεκάλεσε, λέγουσα· ἐι κεκρίκατέ
με πιςὴν τῷ κυρίῳ ἔιναι, ἐισελθόντες ἐις τὸν
ὄικόν μου, μείνατε. καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.
ΛΘ. 16. [᾿Αρχή.] ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν ἐις
προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα
πύθω-

XVI, 16. ΛΘ. κυριακῇ ς. του τυφλοῦ· ἱ. τ. ἡ. ἱ. ἐγένετο πορευομένων τῶν ἀποςόλων ἐις προσευχήν.

12. τῆς μερίδος] — E. Chryf. l. l. 264. a. attingit etiam XI, 18[illegible]

κολώνια] κολώνεια. E. Chryf. 264. a. b.

ταύτῃ] αὐτῇ.

13. πόλεως] πύλης. E.

14. ἤκουεν] ἤκουσεν. E. Chryf. IX, 268. e. Idem ibid. ἤνοιξε. Sed rurfus διήνοιξε et ἤνοιξε. 269. 270. Attingit V, 310.

15. ἐβαπτίσθη] + αὐτή. E. Chryf. IX, 296. ibidem, et ὁ ὄικος, et ἡ οἰκία. Item: λέγουσα· κύριοί μου, ἐι. femel etiam omittit ἔιναι. Attingit V, 360. VII, 712.

16. ἐις] + τήν. E. Orig. IV, 389. et mox πύθωνα. Πνεῦμα πύθων et πνεῦμα πύθωνος per fe aeque recte dicitur. Hic de Codd. quaeftio eft.

πύθωνος, ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν
πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευο-
μένη. αὕτη κατακολουθήσασα τῷ παύλῳ 17.
καὶ ἡμῖν, ἔκραζε, λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρω-
ποι, δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἵτι-
νες καταγγέλλουσιν * ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας.
τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπο- 18.
νηθεὶς δὲ ὁ παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ
πνεύματι εἶπε· παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνό-
ματι ἰησοῦ χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. καὶ
ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι 19.
αὐτῆς, ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας
αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν παῦλον καὶ τὸν
σίλαν, εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς
ἄρχοντας· καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς 20.
στρατηγοῖς, εἶπον· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκτα-
ράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, ἰουδαῖοι ὑπάρ-
χοντες. καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη, ἃ οὐκ 21.
ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι, οὐδὲ ποιεῖν, ῥω-
μαίοις οὖσι. καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' 22.
αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιῤῥήξαντες αὐτῶν
τὰ

ἀπαντῆσαι] ὑπαντῆσαι. E. Orig. l. l.

17. κατακολουθήσασα] παρακολουθήσασα. E. Mox τῷ, ante παύλῳ abest Orig. l. l.

καὶ ἡμῖν] Id obscurum erat in lectione ecclesiastica. Ergo: καὶ τῷ σίλᾳ.

ὑμῖν ὁδὸν] ἡμῖν ὁδόν. Orig. l. l. ὅτι οὗτοι — ἡμῖν.

19. ἐξῆλθεν] ἐξέλιπεν. E. Correctio graeca, quam in uno inveni.

21. καταγγέλλουσιν] Sic Chrys. IX, 270. sed 271. d. παραδιδόασιν ἡμῖν ἔθη. Ita fere plerumque variat.

23. τὰ ἱμάτια, ἐκέλευον ῥαβδίζειν. πολλάς τε
ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλα-
κὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφα-
24. λῶς τηρεῖν αὐτούς. ὃς παραγγελίαν τοι-
αύτην εἰληφὼς, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσω-
τέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφα-
25. λίσατο εἰς τὸ ξύλον. κατὰ δὲ τὸ μεσονύ-
κτιον παῦλος καὶ σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν
τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι.
26. ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥςε σαλευ-
θῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἀνεῴ-
χθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ
27. πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. ἔξυπνος δὲ γε-
νόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας
τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μά-
χαιραν, ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων
28. ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. ἐφώνησε δὲ
φωνῇ μεγάλῃ ὁ παῦλος, λέγων· μηδὲν πρά-
ξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐν-
29. θάδε. αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ
ἔντρομος γενόμενος προσέπεσε τῷ παύλῳ
καὶ

24. εἰληφὼς] λαβών. E.
25. παῦλος] + τε. E. Cyrill. V, a. 299. mox hic, et verf. 29. σύλας idem. Attingit Orig. I, 216.
προσευχόμενοι] Omittit Bafil. M. II, 384.
26. ἐγένετο μέγας] μέγας ἐγένετο. E. Cyrill. l. l.
τε παραχρῆμα αἱ] δὲ αἱ. E. Cyrill. l. l.
ἀνέθη] ἀνείθη. E. Alibi ex aliis Codd. notavi etiam ἀφείθην. Exempla nota funt.
29. γενόμενος] ὑπάρχων. E. Ita Chryf. IX, 275. vulg. Cyrill. l. l. Attingit etiam Chryf. III, 154. 155. XI, 56. 59. 60. 65. 66.

καὶ τῷ σίλᾳ. καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω. 30.
ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν, ἵνα σωθῶ; οἱ 31.
δὲ εἶπον· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν χρι-
στὸν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. καὶ 32.
ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ
πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ παρα- 33.
λαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς,
ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν· καὶ ἐβαπτίσθη
αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα.
ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 34.
παρέθηκε τράπεζαν, καὶ * ἠγαλλιᾶτο παν-
Τέλος τῆς οικὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ. [Τέλος.] ἡμέ- 35.
κυριακῆς. ρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς
ῥαβδούχους, λέγοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀν-
θρώπους ἐκείνους. ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμο- 36.
φύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν παῦ-
λον· ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοὶ, ἵνα ἀπο-
λυθῆτε. νῦν οὖν ἐξελθόντες, πορεύεσθε ἐν
εἰρήνῃ.

30. αὐτοὺς] + εἰς τό. E. Cyrill. l. l.

31. χριστὸν] — E. Cyrill. l. l.

καὶ ὁ] καὶ πᾶς ὁ. E.

32. καὶ πᾶσι] σὺν πᾶσι. E. Cyrill. l. l.

34. οἶκον αὐτοῦ] αὐτοῦ — E.

ἠγαλλιάσατο] ἠγαλλιᾶτο. Et Chryf. IX, 275. b. 276. d. Sed vulg. Cyrill. l. l. Ita fere alibi in N. Teft. Aorilius.

35. ἀπόλυσον] ἀπέστειλον. E. Operae pretium eft, h. l. evoluere edit. Griesb. p. 126. 127. propter interpretationem Syram et Cod. Weft. D.

37. εἰρήνῃ. ὁ δὲ παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· δεί-
ραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους ἀνθρώ-
πους, ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυ-
λακὴν, καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν;
οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγα-
38. γέτωσαν. ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς
οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐφο-
39. βήθησαν, ἀκούσαντες, ὅτι ῥωμαῖοί εἰσι. καὶ
ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξαγα-
40. γόντες ἠρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως. ἐξελ-
θόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον * πρὸς
τὴν λυδίαν· καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς, παρ-
εκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξῆλθον.

37. δείραντες] δήραντες, de quo ſaepius monitum. v. P.
αὐτοὶ ἡμᾶς] ἡμᾶς — A. Credo, hoc a pluribus non animadverſum eſſe, quod ter occurrit.

38. ἀνήγγειλαν] ἀπήγγειλαν. E. vulg. Chryſ. IX, 275. c.

39. ἐλθόντες] ἐξελθόντες. E. Et Chryſ. IX, 275. c.
ἐξελθεῖν] ἀπελθεῖν ἀπό. E. Semel vulg. Chryſ. l. l. ſemel 276. e. καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς ἐξελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. Sed ex his contrariis lectionibus Chryſoſtomi, quas tamen omnes mihi notavi, nihil efficitur. Igitur plures ſilentio praetermittenda indicavi, et in hoc, et in aliis libris.

40. ἐκ] — t ἀπό. E.
εἰς τὴν] πρὸς τήν. v. Birch. Ita quoque ii, quos poſt priorem editionem contuli. Sed in uno hic deeſt unum folium. Magnam vim habet, quod hic adeo Mosq. l. et iſte quem 13. appello, conſentiunt. πρὸς cum aliis habet etiam Chryſ. IX, 275. d. v. Wetſt. Si Codices id poſtularent, libenter probarem εἰς. Nam apud LXX. ſaepius eſt εἰσελθεῖν εἰς τινα, de perſona. Locus ſimilis N. Teſt.

ΚΕ. περὶ ςάσεως γενομένης ἐν θεσσαλονίκῃ τοῦ κηρύγματος ἕνεκεν, φυγῆς τε παύλου ἐις βέῤῥοιαν, κἀκεῖθεν ἐις ἀθήνας.

[Ἀρχή.] Διοδεύσαντες δὲ τὴν ἀμφίπολιν XVII, 1.
καὶ ἀπολλωνίαν, ἦλθον ἐις θεσσαλονίκην, M.
ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν ἰουδαίων. κατὰ 2.
δὲ τὸ ἐιωθὸς τῷ παύλῳ ἐισῆλθε πρὸς αὐ-
τοὺς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐ-
τοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ πα- 3.
ρατιθέμενος, ὅτι τὸν χριςὸν ἔδει παθεῖν καὶ
ἀναςῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι ὁυτός ἐςιν ὁ
χριςὸς ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσ- 4.
εκληρώθησαν τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ τῶν
τε σεβομένων ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναι-
κῶν τε τῶν πρώτων ὀυκ ὀλίγαι· * προσ- 5.
λαβόμενοι δὲ οἱ ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες τῶν
ἀγο-

XVII, 1. M. τῇ β. τῆς ς. ἑβδ. ἑ. τ. ἡ. ἑ. διοδεύσαντες οἱ ἀπόςολοι τὴν ἀμφίπολιν.

nunc non ſuccurrebat. Griesbachius utrumque edidit, impoluitque τὴν ἐις τῇ πρός. Hac impoſtura poſtea habebit opus. Sed iſta aſtutia non erat opus. Quibus enim imponit, *iniquae mentis* ſunt omnes, ac demittunt auriculas. Igitur nec cervices levant, nec calces remittunt. Quomodo vero ſcribae h. l. de regione Lydiae cogitari potuerint. id non intelligo. Mox enim Amphipolis et Apollonia memoratur.

XVII, 2. διελέγετο] διελέξατο t διελέχθη. E. Ita ſemel Chryſ. IX, 281. c. Vulg. 280. a.

5. ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς] προσλαβόμενοι δὲ οἱ ἰου-

ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς, καὶ ὀχλο-
ποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν· ἐπιςάντες
τε τῇ οἰκίᾳ ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν
6. εἰς τὸν δῆμον. μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυ-
ρον τὸν ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς
πολιτάρχας, βοῶντες· ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην
ἀναςατώσαντες, οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν,
7. οὓς ὑποδέδεκται ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες
ἀπέναντι τῶν δογμάτων καίσαρος πράτ-
τουσι, βασιλέα λέγοντες ἕτερον εἶναι, ἰησοῦν.
8. ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρ-
9. χας, ἀκούοντας ταῦτα· καὶ λαβόντες τὸ
ἱκανὸν παρὰ τοῦ ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν,
10. ἀπέλυσαν αὐτούς. [Τέλος.] οἱ δὲ ἀδελφοὶ Τέλος τῆς β.
εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε
παῦλον καὶ τὸν σίλαν εἰς βέροιαν· οἵτινες
παραγενόμενοι, εἰς τὴν συναγωγὴν * ἀπήεσαν
11. τῶν ἰουδαίων. οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέςεροι τῶν
ἐν θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον
μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ καθ' ἡμέραν
ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς, εἰ ἔχοι ταῦτα
οὕτω.

ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες τῶν ἀγοραίων τινάς. Chryf. intulit ζηλώσαντες IX, 280. d. Ipfe id omittit 282. a. Ex Chryfoft. hic pendet vulgata. Ex quatuor, quos poftea comparavi, folus ifte 13. habet ζηλώσαντες, exhibet tamen, οἱ ἰουδ. οἱ ἀπ. Sed quartus, qui hic deficit, incipit demum verf. 18.

10. βέροιαν] βέῤῥοιαν. Apud Steph. de urbb. eft βέροια. Apud Chryf. IX. 281. a. b. et hic et verf. 13. editur βέροια.

τῶν ἰουδαίων ἀπήεσαν] ἀπήεσαν τῶν ἰουδαίων.

11. ἔχοι] ἔχει t ἔχοιεν. E.

οὕτω. πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίςευ- 12.
σαν, καὶ τῶν ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχη-
μόνων, καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. ὡς δὲ ἔγνω- 13.
σαν οἱ ἀπὸ τῆς θεσσαλονίκης ἰουδαῖοι, ὅτι
καὶ ἐν τῇ βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ παύ-
λου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ, σαλεύον-
τες τοὺς ὄχλους. εὐθέως δὲ τότε τὸν παῦ- 14.
λον ἐξαπέςειλαν οἱ ἀδελφοὶ, πορεύεσθαι ὡς
ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμενον δὲ ὅ,τε σίλας
καὶ ὁ τιμόθεος ἐκεῖ. οἱ δὲ καθιςῶντες τὸν 15.
παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως ἀθηνῶν· καὶ λα-
βόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν σίλαν καὶ τιμό-
θεον, ἵνα ὡς τάχιςα ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν,
ἐξήεσαν.

Κϛ. περὶ τῆς ἐν ἀθήναις ἐπιβωμίου γραφῆς, φιλοσόφου τε κηρύγματος καὶ εὐσεβείας τοῦ παύλου.

[Ἀρχή.] ἐν δὲ ταῖς ἀθήναις ἐκδεχομένου 16. ΜΑ.
αὐτοὺς τοῦ παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα
αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντι κατείδωλον οὖσαν
τὴν

XVII, 16. ΜΑ. εἰς τὸν ἅγιον διονύσιον· ἐν ἄλλοις· τῇ γ. τῆς ϛ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. [ἐν ταῖς ἀθήναις.] ἐκδεχομένου τοῦ παύλου τόν τε σίλαν καὶ τὸν τιμόθεον παρωξύνετο.

13. κἀκεῖ] κἀκεῖσε. E.

σαλεύοντες] + καὶ ταράσσοντες. E.

14. ὡς] — t ἕως. E.

15. ἤγαγον αὐτὸν] ἦλθον t αὐτὸν — E.

16. θεωροῦντι] θεωροῦντος. E. Per ſe non inepte.

17. τὴν πόλιν. διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συνα-
γωγῇ τοῖς ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ
ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς
18. παρατυγχάνοντας. τινὲς δὲ * καὶ τῶν
ἐπικουρείων καὶ τῶν ςωϊκῶν Φιλοσόφων συν-
έβαλλον αὐτῷ· καί τινες ἔλεγον· τί ἂν θέ-
λοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ· ξέ-
νων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι
τὸν ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάςασιν αὐτοῖς εὐηγγε-
MB. 19. λίζετο. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἐπιλαβόμενοί τέλος ἐν
τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν ἄρειον πάγον ἤγαγον, τισι.
λέγοντες· δυνάμεθα γνῶναι, τίς ἡ καινὴ αὕτη
20. ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; ξενίζοντα
γάρ

XVII, 19. MB. τῇ γ. τῆς ς. ἑβδ. ἐν ἄλλοις· εἰς τὸν ἅγιον διονύσιον. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐπιλαβόμενοι οἱ ἰουδαῖοι (ἐν ἄλλοις· οἱ ἐν ταῖς ἀθήναις.) τοῦ παύλου ἐπὶ τὸν ἄρειον.

17. παρατυγχάνοντας] ἐντυγχάνοντας. E. Nec hoc per ſe ineptum, cum παρατυγχάνοντες ſint ii, qui *caſu. fortuito* occurrunt, incidunt.

18. τινὲς δὲ] + καί.

συνέβαλλον] συνέβαλον t προσέβαλλον. E.

τί ἂν] τίνα. E. Sic et verſ. 20.

ἀνάςασιν] + αὐτοῦ. E. Prorſus inepte. Nam iſti Ἀνάςασιν credebant *deam* eſſe.

αὐτοῖς εὐηγγελίζετο] εὐηγγελίζετο αὐτοῖς. A. αὐτοῖς — D. αὐτοῖς abeſt. Chryſ. IX, 286.

19. ἐπιλαβόμενοι] Hic in lectionariis non nullis in principio lectionis additur, οἱ ἰουδαῖοι. Alia rectius habent, οἱ ἐν ταῖς ἀθήναις.

λέγοντες] + οὖν. E. Hoc omnino in duobus tantum reperi.

γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν.
βουλόμεθα οὖν γνῶναι, τί ἂν θέλοι ταῦτα
εἶναι. ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδη- 21.
μοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν, ἢ
λέγειν τί καὶ ἀκούειν καινότερον. ςαθεὶς 22.
δὲ ὁ παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ ἀρείου πάγου,
ἔφη· ἄνδρες ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισι-
δαιμονεςέρους ὑμᾶς θεωρῶ. διερχόμενος 23.
γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν,
εὗρον καὶ βωμὸν, ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ἀγνώςῳ
θεῷ· ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον
Ὑπέρβα τοῦ ἁγίου. ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. [Ὑπέρβα.] ὁ θεὸς 24.
ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐ-
τῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς κύριος ὑπάρχων,
οὐκ

21. ἕτερον] Basil. M. I, 176. ἄλλο.

22. ἄνδρες — 23. καταγγ. ὑμῖν] Cyrill. I, g. 123. sine varietate. Multoties hunc locum attingit Chrys. II, 596. XI, 408. III, 56. I, 695. II, 112. IV, 10. δεισιδαιμονεςέρους] Chrys. IX, 286. explicat, εὐλαβεςέρους. Alius: πάντα θειάζοντες, καὶ ξύλα καὶ λίθους. v. 25, 19.

23. διερχόμενος] περιερχόμενος. E. Clem. Alex. 588. sed vulg. 314. περιερχόμενος τὰ σεβάσ. Ath. II, 591. qui ibi et alia corrupte exhibet.
ἀναθεωρῶν] Sic Clem. 588. sed 314. ἱςορῶν. Ex hoc Wetst. D. fecit ἀπιςορῶν, quod nihili est. Debebat esse ἀνιςορῶν, quo utitur Sophocl. Trach. p. 342. et alii.
εὗρον καὶ] καὶ — E. Clem. 314. sed vulg. 588.
ἐπεγέγραπτο] ἀνεγέγραπτο. E. Clem. sed et vulg. ll. ll. ἐγέγραπτο. Orig. IV, 167. et mox ὃ οὖν — τοῦτο ἐγώ.

24. κύριος ὑπάρχων] ὑπάρχ. κύρ. E. Clem. 314. vulg. 584. Ex eo ergo efficitur — nihil.

25. οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ
ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσ-
δεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ
26. πνοὴν * κατὰ πάντα, ἐποίησέ τε, ἐξ ἑνὸς
αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ
πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὁρίσας * προσ-
τεταγμένους καιρούς, καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς
27. κατοικίας αὐτῶν· ζητεῖν τὸν κύριον, εἰ ἄρα
γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν· * καίγε
οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάϛου ἡμῶν ὑπάρχον-
τα.

25. ἀνθρώπων] ἀνθρωπίνων. E. Clem. Alex. 315. et mox δούς. 584. ἀνθρωπίνων, sed διδούς.

καὶ τὰ πάντα] κατὰ πάντα. Ita omnes omnino mei habent, etiam illi quatuor, quos postremo consului. v. Wetst. Birch. Chrys. IX, 287. c. 289. c. καὶ τὰ πάντα. Item Clem. Alex. 315. et 584. πνοὴν καὶ ζωὴν καὶ τὰ πάντα.

26. αἵματος] — E. Clem. l. l. mox γένος, loco ἔθνος, et ἐπὶ παντὸς προσώπου.

ἔθνος] γένος. E. Ex vers. 28. 29.

προτεταγμένους] προστεταγμένους. Clem. l. l. Chrys. IX, 287. c. 289. e. 290. a. τεταγμένους habet Mosq. l. non d. Error est typothetae. Sic habet etiam iste 13. Reliqui tres προστεταγμένους. In his unus etiam in scholiis. v. P.

27. τὸν κύριον] τὸ θεῖον. E. ex vers. 29. Clem. l. l. mox ψηλ. ἢ εὕροιεν ἄν, et ὑπάρχοντος.

κύριον] θεόν. D. v. P. Et Chrys. IX, 287. c. 290. a. Ex posterius examinatis duo θεὸν, duo κύριον.

καίτοιγε] καίγε. v. Birch. Wetst. Vulgatum Chrys. l. l. 287. c. 290. b.

ὑπάρχοντα] ἀπέχοντα. E. Eleganter! Id etiam postea in uno reperi. Inveni etiam ὑπάρχοντος, quod ipsum non absurdum est.

τα. ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, 28.
Τέλος τῆς γ. καὶ ἐσμέν· [Τέλος.] ὥς καί τινες τῶν καθ'
ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι· τοῦ γὰρ καὶ γένος
ἐσμέν. γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ, 29.
οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ
λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως
Ἄρξου τοῦ ἁγίου. ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. [Ἄρξου.] 30.
τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν
ὁ θεὸς, τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις
πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν· διότι ἔςησεν 31.
ἡμέραν, ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν
δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ, ᾧ ὥρισε, πίςιν παρα-
σχὼν πᾶσιν, ἀναςήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
ἀκούσαντες δὲ ἀνάςασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλέ- 32.
υαζον, οἱ δὲ εἶπον· ἀκουσόμεθά σου πάλιν
περὶ

28. ποιητῶν] Servat etiam Orig. IV, 167. Quinque infignes et probabiles varietates Cod. Wetſt. D. in hoc uno verſu vide apud Wetſt.

29. νομίζειν] — E. Cyrill. V, a. 670. mox abeſt λίθῳ, et: ἢ ἐνθυμ. Servato νομίζειν, omittit ἢ λίθῳ Ath. II, 452. Mox idem ἀνθρώπων. Attingit etiam Chryſ. IV, 61. d.

30. πᾶσι] πάντας. E. Ath. I, 195. Sed II, 514. θεὸς παραγγέλλει πᾶσιν. Cyrill. III, 573. V, a. 372. V, c. 167. τανῦν πᾶσιν ἀνθρ. παραγγ. μετ. VI, a. 14.

31. διότι] καθότι. E. Ath. I, 195. II, 386. 514. Cyrill. III, 573. ὅτι ἔςησεν ἡμέρα. (immo, ἡμέραν.) V, a. 372. καθότι ὥρισεν ἡμέραν κρίσεως. V, c. 167. διότι Chryſ. IX, 369. καθότι XII, 86. Licet ergo eligere, διότι, καθότι, ὅτι. Nos Codices ſequimur. Bis hoc verſu inculcat ὁ θεὸς Ath. II, 386.

μέλλει κρίνειν] κρινεῖ. E. Cyrill. V, a. 372.

33. περὶ τούτου. καὶ οὕτως ὁ παῦλος ἐξῆλ-
34. θεν ἐκ μέσου αὐτῶν. τινὲς δὲ ἄνδρες κολ-
ληθέντες αὐτῷ, ἐπίςευσαν· ἐν οἷς καὶ διονύσιος ὁ ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ, ὀνόματι δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ἁγίου διονυσίου.

ΚΖ. περὶ ἀκύλα καὶ πρισκίλλης. τῆς τε κορινθίων ἀπειθείας καὶ τῆς κατὰ πρόγνωσιν ἐπ' αὐτοῖς εὐδοκίας τοῦ θεοῦ, ἀποκαλυφθείσης τῷ παύλῳ. ἐν ᾧ, περὶ κρίσπου ἀρχισυναγώγου, πιςεύσαντος σὺν ἑτέροις τισὶ καὶ βαπτισθέντος. ὅτι ςάσεως κινηθείσης ἐν κορίνθῳ, παῦλος ὑπανεχώρησεν, ἐλθὼν δὲ εἰς ἔφεσον καὶ διαλεχθεὶς ἐξῆλθε. περὶ ἀπολλὼ, ἀνδρὸς λογίου τε καὶ πιςοῦ.

XVIII, 1. Μετὰ δὲ ταῦτα [Ἀρχή.] χωρισθεὶς ὁ παῦ-
MB. λος ἐκ τῶν ἀθηνῶν, ἦλθεν εἰς κόρινθον,
2. [Ὑπέρβα.] καὶ εὑρών τινα ἰουδαῖον, ὀνόματι ἀκύλαν, ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς ἰταλίας, καὶ πρίσκιλλαν, γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι κλαύδιον, χωρίζεσθαι πάντας τοὺς ἰουδαίους Ὑπέρβα τῆς ια.
3. ἐκ τῆς ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, ἔμενε παρ' αὐτοῖς, καὶ εἰργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην.
[Ἄρξου.]

XVIII, 1. MB. μαΐου ια. ἔν τισιν· ἐν ἄλλοις· τῇ γ. τῆς ς. ἑ. τ. ἡ. κ. χωρισθείς.

34. ἀρεοπαγίτης] Birch. notat, in Vat. 10. hic additum esse, ὁ πολυςάθεια. Hoc monstri simile. Adiecta credo in laudem Dionysii, cuius isti praeclari scilicet libri feruntur. Voluit autem scribere: ὁ πολὺς τὰ θεῖα. Succurrit nunc Cinnami locus pag. 67. ἀνδρὸς ἱεροῦ καὶ πολλοῦ τὴν ἀρετήν. Pluribus exemplis in re nota non est opus.

XVIII, 2. διατεταχέναι] τεταχέναι 1 προστεταχέναι. E.

Ἄρξου τῆς [Ἄρξου.] διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κα- 4.
ια. τὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέ τε ἰουδαίους καὶ
Ὑπέρβα τῆς ἕλληνας. [Ὑπέρβα.] ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ 5.
ια. τῆς μακεδονίας ὅ,τε σίλας καὶ ὁ τιμόθεος,
συνείχετο τῷ πνεύματι ὁ παῦλος, διαμαρ-
τυρόμενος τοῖς ἰουδαίοις τὸν χριςὸν ἰησοῦν.
ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούν- 6.
των, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς
αὐτούς· τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ, ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ
ἔθνη

5. συνείχετο] συνείργετο. E. Inepta interpretatio. Συνείργειν nullibi in N. Teſt. occurrit. Fortaſſe volebat διηγείρετο ex Chryſoſtomo. Vide mox. Aut συνηγείρετο.

πνεύματι] λόγῳ. E. Nullus bonus Cod. repertus eſt, qui ita haberet. Chryſ. IX, 295. d. vulg. v. Wetſt. Locus Theodoreti eſt ad epiſt. Paul. p. 5. Credo, per incogitantiam fictum eſſe ex διελέγετο κ. τ. λ. verſ. 4. Interpretationes Latiniſtarum abſurdae ſunt. Quomodo enim reddi poſſit, *inſtabat verbo. ſermoni, premebatur verbo?* Qui *inſtare* reddiderunt, fortaſſe in mente habuerunt συνετείνετο τῷ λόγῳ, *contendebat oratione.* Si autem omnino probandum ſit, τῷ λόγῳ, tamen pro ſynonymo accipiendum erit τοῦ τῷ πνεύματι, τῇ διανοίᾳ, i. e. *mente urgebatur,* atque ita ad dicendi libertatem incitabatur. Sic παρωξύνετο τὸ πνεῦμα, pro quo dici quoque poterat, τῷ πνεύματι. 17, 16. quodque Chryſ. IX, 288 a. interpretatur διέγειρειν, ζῆλον et διηγείρετο. Quid, ſi λόγῳ in Theodoretum venerit a priore editore? Adiecta enim eſt interpretatio Vulgatae: *inſtabat verbo.*

ἰουδαίοις] + ἰησοῦ. E. Ex verſ. 28.

7. ἔθνη πορεύσομαι. καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν,
ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς, ὀνόματι ἰούςου, σεβο-
μένου τὸν θεὸν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα
8. τῇ συναγωγῇ. κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγω-
γος ἐπίςευσε τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν κορινθίων ἀκούοντες
9. ἐπίςευον, καὶ ἐβαπτίζοντο. [Ἄρξου.] εἶπε Ἄρξου τῆς
δὲ ὁ κύριος δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ παύ- ια.
λῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ σιω-
10. πήσῃς· διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ
οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι, τοῦ κακῶσαί σε· διότι
λαός ἐςί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.
11. ἐκάθισέ τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων
ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς
12. γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς ἀχαΐας, ια.
κατεπέςησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ ἰουδαῖοι τῷ
παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,
λέγον-

7. ἰούςου] τίτου. E. v. P. et Chryſ. XI, 729. nota a.
συνομοροῦσα] Pro eo ex Wetſt. A. D. laudatur συνορooῦσα. Ades, Stephane! Theſauros tuos locupleta. Vox ἅπαξ λεγομένη. Mirabile autem eſt, duos Codices in tam ſingulari ac proprio vitio conſentire. Chryſ. IX, 295. e. explicat, ἦν ὁμοροῦσα, ἐγειτνίαζεν.

8. κρίσπος] hunc et Soſthenem pro uno habet Chryſ. IX, 297. d.
ἀκούοντες] ἀκούσαντες. E.

9. σιωπήσῃς] σιώπα. E. Cyrill. IV, 1. Sed vulg. Theodoret. ad epiſtr Pauli p. 163.

12. ἀνθυπατεύοντες] ἀνθυπάτου ὄντος. E. Quia Latiniſtae per *verbum* id reddere non potuerant. Ex ἀποπάτου, hoc eſt, ex Cod. B. adeo profertur, ἀντιπάτου.

λέγοντες· ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος ἀναπεί- 13.
θει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν.
μέλλοντος δὲ τοῦ παύλου ἀνοίγειν τὸ ςόμα, 14.
εἶπεν ὁ γαλλίων πρὸς τοὺς ἰουδαίους· εἰ μὲν
οὖν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρὸν,
ὦ ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην ὑμῶν·
εἰ δὲ ζήτημά ἐςι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων 15.
καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί·
κριτὴς γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι.
καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 16.
ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ ἕλληνες σωσθένην 17.
τὸν ἀρχισυνάγωγον, ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ
βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ γαλλίωνι
ἔμελεν. ὁ δὲ παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέ- 18.
ρας ἱκανὰς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος,
ἐξέπλει εἰς τὴν συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ πρίσ-
κιλλα καὶ ἀκύλας, κειράμενος τὴν κεφαλὴν
ἐν κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν. κατήντησε 19.
δὲ εἰς ἔφεσον, * καὶ ἐκείνους κατέλιπεν αὐ-
τοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν,
διελέχθη τοῖς ἰουδαίοις. ἐρωτώντων δὲ 20.
αὐτῶν, ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι παρ' αὐ-
τοῖς, οὐκ ἐπένευσεν· ἀλλ' ἀπετάξατο αὐ- 21.
τοῖς,

17. ἕλληνες] — t ἰουδαῖοι. E. v. P. Attingit Chryſ. XII, 3. qui IX, 296 c. etiam vulg. habet. Ἕλληνες cum aliis etiam exhibet Theodoret. ad epiſt. Pauli p. 165. Mei omnino omnes habet ἕλληνες. Birch, in uno B. non invenit. v. Sabat.

19. κἀκείνους] καὶ ἐκείνους.

τοῖς, ἐιπών· δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν
ἐρχομένην ποιῆσαι ἐις ἱεροσόλυμα· πάλιν δὲ
ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ θεοῦ θέλοντες.
22. κὴ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς ἐφέσου. [Τέλος.] κὴ Τέλος ἐν
ΜΓ. [Ἀρχή.] κατελθὼν ἐις καισάρειαν, ἀναβὰς, τισι.
κὴ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη ἐις
23. ἀντιόχειαν. κὴ ποιήσας χρόνον τινὰ, ἐξ-
ῆλθε διερχόμενος καθεξῆς τὴν γαλατικὴν
χώραν κὴ φρυγίαν, ἐπιςηρίζων πάντας
24. τοὺς μαθητάς. ἰουδαῖος δέ τις, ἀπολλὼς
ὀνόματι, ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος,
κατήντησεν ἐις ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς
25. γραφαῖς. ὅυτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν
τοῦ κυρίου· κὴ ζέων τῷ πνεύματι, ἐλάλει
κὴ

XVIII, 22. ΜΓ. τῇ δ. τῆς ς. ἑβδ. καὶ ἰαννουαρίου ζ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. κατελθὼν ὁ παῦλος ἐις καισάρειαν.

21. δεῖ με — ἱεροσόλυμα] — E. Habet cum aliis Chryſ. IX, 302. a. Habent mei omnes, praeter illum 13. qui ita exhibet: ἀλλ' ἀποταξάμενος ἀυτ. καὶ ἐιπὼν, πάλιν ἀνακάμψω. Ita ad verbum legitur in ſchol. v. P. 332,

ἀνακάμψω] ἀνακρκάψω. Wetſt. D. Arrige aures, Stephane!

ἐφέσου] + τὸν δὲ ἀκύλαν ἔιασεν ἐν ἐφέσῳ. Id unus ex meis addit ante finem lect. eccl., quas notare ſolet. Eſt autem in iſto Cod. lect. μ. ſeu 40. Similis appendix ſupra 15, 34.

22. κατελθὼν] καταβάς. E. Ita ſemel Chryſ. IX, 303. d. ſed vulg. 302. a.

24. ἀπολλὼς] Alii ἀπολλῶς. De ἀπολλὼς et ἀπελλῆς. v. Theophyl. p. 142, et Oecum. I, 142.

25. τὴν ὁδὸν] τὸν λόγον. E.

καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ κυρίου,
ἐπιςάμενος μόνον τὸ βάπτισμα ἰωάννου.
οὗτός τε ἤρξατο παῤῥησιάζεσθαι ἐν τῇ συν- 26.
αγωγῇ· ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ ἀκύλας καὶ
πρίσκιλλα, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ ἀκρι-
βέςερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τοῦ θεοῦ ὁδόν.
βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν ἀχαΐαν, 27.
προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ, ἔγραψαν τοῖς μα-
θηταῖς, ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμε-
νος, συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιςευκόσι, διὰ
τῆς χάριτος. εὐτόνως γὰρ τοῖς ἰουδαίοις 28.
διακατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν
Τέλος τῆς δ. γραφῶν, εἶναι τὸν χριςὸν ἰησοῦν. [Τέλος.]

ΚΗ. περὶ βαπτίσματος καὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς, δοθείσης διὰ προσευχῆς παύλου τοῖς ἐν ἐφέσῳ πιςεύσασι, καὶ περὶ ἰάσεως τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ, περὶ τῶν υἱῶν σκευᾶ, ὅτιπερ οὐ δεῖ ἐγχειρεῖν ἀπίςοις καὶ ἀναξίοις τῆς πίςεως γενομένοις, καὶ περὶ ἐξομολογήσεως τῶν πιςευόντων. περὶ τῆς ἐν ἐφέσῳ κινηθείσης ςάσεως ὑπὸ δημητρίου τοῦ ἀργυροκόπου κατὰ τῶν ἀποςόλων.

['Αρχή.] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ἀπολλὼ XIX, 1.
εἶναι ἐν κορίνθῳ, παῦλον διελθόντα τὰ ΜΔ.
ἀνωτε-

XIX, 1. ΜΔ. τῇ ϛ. τῆς ϛ. ἑβδ. καὶ εἰς τὴν σύναξιν τοῦ προδρόμου, ἰαννουαρίου ζ. καὶ τῇ ἐπαύριον τῶν φώτων. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐγένετο ἐν τῷ τὸν ἀπολλώ.

26. τὴν τοῦ θεοῦ ὁδὸν] τὸν λόγον τοῦ κυρίου t τὸν λόγον τοῦ θεοῦ t τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. E.

28. ἐπιδεικνὺς] Ita ſemel Chryſ. IX, 302. ſed ἐπιδεικνύων 303, 8, ubi etiam διακατηλέγχετο explicat, ἐπεςόμιζε.

XIX, 1. ἀπολλὼ] Alii ἀπολλῶ, alii ἀπολλών.

ἀνωτερικὰ μέρη, ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον· καὶ εὑρὼν
2. τινας μαθητὰς, εἶπε πρὸς αὐτούς· εἰ
πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιςεύσαντες; οἱ δὲ
εἶπον πρὸς αὐτόν· ἀλλ' οὐδὲ, εἰ πνεῦμα ἅγιόν
3. ἐςιν, ἠκούσαμεν. εἶπέ τε πρὸς αὐτούς· εἰς
τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπον· εἰς τὸ
4. ἰωάννου βάπτισμα. εἶπε δὲ παῦλος· ἰωάν-
νης μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ
λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν
ἵνα πιςεύσωσι, τουτέςιν, εἰς τὸν χριςὸν ἰησοῦν.
5. ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα
6. τοῦ κυρίου ἰησοῦ. καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς
τοῦ παύλου τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς· ἐλάλουν τε γλώσσαις,
7. καὶ προεφήτευον. ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄν-
8. δρες ὡσεὶ δεκαδύο. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν
συναγωγὴν, ἐπαῤῥησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς
διαλεγόμενος, καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βα-
9. σιλείας τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] ὡς δέ τινες Τίλος τῆς γ.
ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογοῦντες
τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποςὰς ἀπ'
αὐτῶν, ἀφώρισε τοὺς μαθητὰς, καθ' ἡμέ-
ραν

ἐλθεῖν] κατελθεῖν. E.

τινὰς] δυοκαίδεκα. E. Theodoret. ad epiſt. Paul. p. 400. Ex verſu 7.

2. Attingit Orig. IV, 133. Ath. II, 456. Chryſ. II, 371, 463. VIII, 99. Cyrill. V, a. 633.

3. πρὸς αὐτοὺς] — E.

8. μῆνας] ἡμέρας. E. Unus meorum ſolum in marg. notat, alter, quem poſtea conſului, habet in textu.

ραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ τυράννου τι-
νός. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο· ὥςε 10.
πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν ἀσίαν ἀκοῦ-
σαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου ἰησοῦ, ἰουδαίους τε
καὶ ἕλληνας. δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχού- 11.
σας ἐποίει ὁ θεὸς διὰ τῶν χειρῶν παύλου·
ὥςε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεσθαι 12.
ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίν-
θια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν τὰς
νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχε-
σθαι ἀπ᾽ αὐτῶν. ἐπεχείρησαν δέ τινες ἀπὸ 13.
τῶν περιερχομένων ἰουδαίων ἐξορκιςῶν ὀνομά-
ζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πο-
νηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ, λέγοντες·
ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν ἰησοῦν, ὃν ὁ παῦλος κη-
ρύσσει. ἦσαν δέ τινες υἱοὶ σκευᾶ, ἰουδαίου, 14.
ἀρχιερέως, ἑπτά, οἱ τοῦτο ποιοῦντες. ἀπο- 15.
κριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, εἶπε· τὸν
ἰησοῦν

10. ἰησοῦ] — E.

12. ἐπιφέρεσθαι] ἀποφέρεσθαι. E. Ex proximo ἀπό. Ex hoc verſu Theodoret. ad epiſt. Paul. p. 245. habet, ὁ χρὼς τῶν ἱματίων. Forte voluit ἱδρώς.
ἐξέρχεσθαι] ἐκπορέυεσθαι. E.
ἀπ᾽ αὐτῶν] — E.

13. τινες] + καί. E.
ἀπὸ] — E.
ὁρκίζομεν] ἐξορκίζομεν t ὁρκίζω t ἐξορκίζω. E.
ὁ παῦλος] ὁ — D. Chryſ. IX, 309. a. 312. d.

14. δέ τινες] δέ τινος. E. Id, etſi contrarium ſit Codd., tamen probavit Bengel. Hoc teneri debet ad proxima.

ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν παῦλον ἐπίςαμαι·
16. ὑμεῖς δὲ τίνες ἐςέ; καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ'
αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ
πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν, ἴσχυσε
κατ' αὐτῶν, ὥςε γυμνοὺς καὶ τετραυματισ-
μένους

16. πονηρὸν καὶ] καὶ — E.

κατακυριεύσας] κατακυριεῦσαν. E. Duo meorum exhibent etiam: πονηρὸν κατεκυρίευσεν αὐτῶν καὶ ἴσχυσε. Unus ex eis mox etiam τετραχηλισμένους, loco τετραυματισμένους habet. Alter eſt iſte l. alter 13.

αὐτῶν prius] ἀμφοτέρων. E. Velim ſcire, qui ſint iſti ἀμφότεροι. Millius in Prolegg. §. 974. accipit de Sceva patre et ſeptem eius filiis. Bengel. in Gnom. ita expedire laborat: Septem filii Scevae id facere ſolebant: *duo* id fecerunt in hoc caſu, quem Lucas memorat, coll. v. 13. ubi τῶν *iis* ſpectat ad ſeptem: τινὲς, *quidam*, ad duos. Hactenus Beng. Credo, hic vitium eſſe typographicum in vocabulis, τῶν *iis*. Forte ſcripſerat, τῶν, *ex iis*, aut, *eorum*. Quantum equidem intelligo, verſus 13. prorſus non agit de Scevae filiis, ſed de exorciſtis in genere, qui multi videntur fuiſſe inter ſuperſtitioſos iſtos homines. Ex iis nominatim appellat ſeptem verſu 14. Ergo τινὲς verſu 13 ſunt potius ſeptem, quam duo. Unde autem Bengelius cognoverit, iſtos, neſcio quos, τινὲς omnino fuiſſe *duos*, id expiſcari non potui, niſi ex vocabulo ἀμφοτέρων, de quo tamen dubitabatur, id violenter extorſerit. Accedit, quod verſu 14. loco τινὲς, legit τινός. Ergo nullum iam reſtat τινὲς, quod *duos iſtos* ſignare poſſit. Expectandum eſt ergo, dum aliquis Tupius totum locum ita correxerit: ἐφαλλόμενος ἐξ αὐτῆς (τινὶ αὐτῶν) ὁ ἄνθρωπος — πονηρὸν, κατεκυρίευσε (τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν) ἀμφοτέρων (τοῦ τε ἐξορκιςοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου) καὶ ἴσχυσε.

μένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ ὄικου ἐκείνου. τοῦτο 17.
δὲ ἐγένετο γνωςὸν πᾶσιν, ἰουδαίοις τε καὶ
ἕλλησι, τοῖς κατοικοῦσι τὴν ἔφεσον· καὶ ἐπέ-
πεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτοὺς, καὶ ἐμεγα-
λύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ, πολλοί 18.
τε τῶν πεπιςευκότων ἤρχοντο, ἐξομολογού-
μενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐ-
τῶν. ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάν- 19.
των, συνενέγκαντες τὰς βίβλους, κατέκαιον
ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τι-
μὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀγυρίου μυριάδας πέν-
τε. οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ κυ- 20.
ρίου ηὔξανε καὶ ἴσχυεν. ὡς δὲ ἐπληρώθη 21.
ταῦτα, [Ἀρχή.] ἔθετο ὁ παῦλος ἐν τῷ ΜΔ.
πνεύματι, διελθὼν τὴν μακεδονίαν καὶ ἀχα-
ΐαν, πορέυεσθαι ἐις ἱερουσαλὴμ, ἐιπών· ὅτι
μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ ῥώμην
ἰδεῖν. ἀποςείλας δὲ ἐις τὴν μακεδονίαν δύο 22.
τῶν διακονούντων αὐτῷ, τιμόθεον καὶ ἔραςον,
αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον ἐις τὴν ἀσίαν. ἐγέ- 23.
νετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος
ὀυκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. δημήτριος γάρ 24.
τις ὀνόματι, ἀγυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυ-
ροῦς

XIX, 21. — XX, 1. ΜΔ. Ἐν τισι· τῇ ς. τῆς ς. ἑβδ.
ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἔθετο ὁ παῦλος.

σε. Aut, ἐισαλλόμενος ἐπ' — πονηρὸν κατεκυριευ-
σαν ἀμφότεροι (τό, τε πνεῦμα, καὶ ὁ ἄνθρωπος,) καὶ
κατίσχυσαν.

24. ἀργυρεοῦς] + ἴσως ὡς κιβώρια μικρά. F. Eſt hoc
Chryſoſtomi ſcholium IX, 318. b. Ex meis nullus
in contextum admiſit.

ροῦς ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις
25 ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην· * οὓς συναθροίσας,
καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν·
ἄνδρες, ἐπίςασθε, ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργα-
26. σίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐςι· καὶ θεωρεῖτε
καὶ ἀκούετε, ὅτι οὐ μόνον ἐφέσου, ἀλλὰ
σχεδὸν πάσης τῆς ἀσίας ὁ παῦλος οὗτος
πείσας μετέςησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων, ὅτι
27. οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. οὐ
μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς
ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγά-
λης θεᾶς * ἱερὸν ἀρτέμιδος εἰς οὐδὲν λογι-
σθῆναι, μέλλειν * δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν
μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ ἀσία καὶ ἡ
28. οἰκουμένη σέβεται. ἀκούσαντες δὲ, καὶ γε-
νόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον, λέγοντες·
29. μεγάλη ἡ ἄρτεμις ἐφεσίων. καὶ ἐπλήσθη
ἡ πόλις ὅλη * τῆς συγχύσεως· ὥρμησάν τε
ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες
γάϊον καὶ ἀρίςαρχον μακεδόνας, συνεκδήμους
* παύ-

25. οὓς κ. τ. λ.] οὓς καὶ συναθροίσας καὶ ἐπισυναγαγὼν τοὺς περί. E. Chryf. IX, 318. a.

26. χειρῶν] + ἀνθρώπων. E. Habet et omittit Chryf. l. l. 318. a. d. 320. c.

27. ἀρτέμιδος ἱερὸν] ἱερὸν ἀρτέμιδος.

τε καὶ] δὲ καί.

τὴν μεγαλειότητα] τῆς μεγαλειότητος. E.

29. ὅλη] + τῆς.

συναρπάσαντες] + δέ. E. Chryf. IX, 319. b. qui etiam post παύλου addit, εἵλκυσαν αὐτούς.

* παύλου. τοῦ δὲ παύλου βουλομένου 30.
ἐισελθεῖν ἐις τὸν δῆμον, ὀυκ ἔιων ἀυτὸν ὁι
μαθηταί. τινὲς δὲ καὶ τῶν ἀσιαρχῶν, ὄν- 31.
τες ἀυτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς ἀυτὸν,
παρεκάλουν, μὴ δοῦναι ἑαυτὸν ἐις τὸ θέατρον.
ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλό τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ 32.
ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ ὁι πλείους ὀυκ
ᾔδεισαν, τίνος ἕνεκεν συνεληλύθεισαν. ἐκ δὲ 33.
τοῦ ὄχλου προεβίβασαν ἀλέξανδρον, προ-
βαλλόντων ἀυτὸν τῶν ἰουδαίων· ὁ δὲ ἀλέξ-
ανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπο-
λογεῖσθαι τῷ δήμῳ· * ἐπιγνόντες δὲ, ὅτι 34.
ἰουδαῖός ἐςι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων,
ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων· μεγάλη ἡ ἄρ-
τεμις ἐφεσίων. καταςείλας δὲ ὁ γραμμα- 35.
τεὺς τὸν ὄχλον, φησίν· ἄνδρες ἐφέσιοι, τίς
γάρ ἐςιν ἄνθρωπος, ὃς ὀυ γινώσκει τὴν ἐφε-
σίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης
θεᾶς ἀρτέμιδος, καὶ τοῦ διοπετοῦς; ἀναν- 36.
τιῤῥή-

τοῦ παύλου] τοῦ —.

31. δοῦναι ἑαυτὸν] Chryſ. IX, 319. vulg. ſed 322. a. ἐισελθεῖν.

34. ἐπιγνόντων] ἐπιγνόντες. v. P.

35. καταςείλας] κατασείσας. E. Ex verſ. 33. Καταςέλλειν eſt illud ipſum, quod Vulgata habet, *ſedare*. De ſcriba iſto ſchol. Cod. Aug. 6. ita: ὀχλοχαρὴς (forte ὀχλοχαριςὴς, ut δημοχαριςής·) ὢν καὶ κολακικὸς καὶ θεραπέυων διὰ λόγων τὸν ἔλληνα δῆμον.

θεᾶς] — E.

διοπετοῦς] Vulgata: *Iovis prolis.* Legit ergo, διὸς παιδός. Laudo! Vide mox.

τιῤῥήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐςὶν, ὑμᾶς
κατεςαλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπε-
37. τὲς πράττειν. ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας
τούτους, οὔτε ἱεροσύλους, οὔτε βλασφημοῦν-
38. τας τὴν * θεὸν ὑμῶν. εἰ μὲν οὖν Δημήτριος
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται * ἔχουσι πρός τι-
να λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί
39. εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις· εἰ δέ τι
περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλη-
40. σίᾳ ἐπιλυθήσεται. καὶ γὰρ κινδυνεύομεν
ἐγκαλεῖσθαι ςάσεως περὶ τῆς σήμερον μηδ-
ενὸς

37. τὴν θεάν] τὴν θεόν. Apud Chryſ. IX, 319 e. eſt τὸν θεὸν, quod pro vitio habeo. In verſione enim eſt *deam*. Griesbachius edidit, τὸν θεόν. Retulit ergo ad *Iovis prolem Latinam*. Ingenioſe!

38. πρός τινα λόγον ἔχουσιν] ἔχουσι πρός τινα λόγον. ἀγοραῖοι] Neſcio, quid Pſeudo-Oecumenio in mentem venerit, qui I, 148. ita habet: ἴδιος ἦν δικαςῶν ἐν τῇ ἀσίᾳ ἐντελῶν, οἱ ἀγοραῖοι. Ita et Theophyl. pag. 148. Ἀγοραῖοι, intellige ἐκκλησίαι, (ut Chryſ. IX, 320. a.) aut ἡμέραι, aut σύλλογοι. De duplici accentu ac duplici notione huius vocabuli in contrarium diſputant grammatici. Nos hic, ut edidimus, ita in Codd. invenimus. Non alienus autem videtur locus Ioſephi, Antiquitt. 14, 10, 21. p. 711. ubi de proconſule eſt: ἄγοντι μοι τὸν ἀγόραιον, nimirum σύλλογον.

39. περὶ ἑτέρων] περαιτέρω. E. Eleganter. Ita autem in uno Mosquenſi ſolum reperi. Poſtea vero Birch. ex B. notavit περαιτέρῳ, cum iota ſubſcripto, qui error eſt manifeſtus.

40. ςάσεως περὶ τῆς σήμερον] Primo haec tota recitat Chryſ. IX, 320. a. deinde ibidem omittit, περὶ τῆς σήμερον, tandem 321. c. omittit, ςάσεως — σήμε-

 ρον.

ενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος, περὶ οὗ * οὐ δυνησόμεθα * δοῦναι λόγον τῆς συςροφῆς ταύτης. καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

ΚΘ. περίοδος παύλου· ἐν ᾧ, τὰ περὶ θανάτου καὶ ἀνακλήσεως εὐτύχου διὰ προσευχῆς ἐν τρωάδι, παραινέσεις τε αὐτοῦ ποιμαντικαὶ πρὸς τοὺς ἐν ἐφέσῳ πρεσβυτέρους·

ἐν

ρον. Ita alibi etiam facere solet in locis, quae habent ambiguam interpretationem. Vulgatus reddidit: *periclitamur argui seditionis hodiernae.* Sed ist est, ςάσεως πέρι τῆς σήμερον. Vix vero credibile est, scribam ita imprudentem fuisse, ut illum concursum, *seditionem* appellarit, quod ipsi, et populo detrimentosum potuerit esse. Puto ergo reddendum esse: periclitamur seditionis accusari de hodierno concursu. Nam ista μηδενὸς — λόγον, dicta sunt ἐν παρενθέσει. Ergo τῆς et ταύτης perspicuitatis caussa addidit in fine. Potest vero etiam post σήμερον intelligi ἐκκλησίας, quam tacite appellat ἄνομον, ac continuo συςροφήν.

οὗ] + οὐ. Sufficiebat μηδενὸς, περὶ οὗ. οὐ ergo redundat: additum tamen ad firmiorem negationem, quod vere rationem reddere non poterant. Exempla redundantis particulae negativae non solum post ἀρνεῖσθαι, κωλύειν (ut Act. 10, 47. Vide et 20, 20. 27.) sed et post alia, multi viri docti notarunt. Monita sunt etiam Eustathii, Pseudo-Didym., Scholiastae Sophoclis, Thucydidis, aliorumque, qui interdum addunt, κατὰ ἀττικὴν συνήθειαν. Birch. illud οὐ prorsus non notat, qua in re sine ullo dubio fallitur. Chrys. IX, 320. a. habet οὐ, omittit autem 321. d. Primo ergo recte et integre hunc totum locum recitavit, deinde clam mutavit ac sibi interpretationem faciliorem fecit.

ἀποδοῦναι] δοῦναι. Chrys. ll. ll. ἀποδοῦναι et δοῦναι.

λόγον] + περί. E.

ἐν ᾧ, παράπλους παύλου ἀπὸ ἐφέσου ἄχρι καισαρείας τῆς παλαιστίνης.

XX, 1. Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον προσ-
καλεσάμενος ὁ παῦλος τοὺς μαθητὰς, καὶ
ΜΔ. ἀσπασάμενος, [Ἀρχή.] ἐξῆλθε, πορευθῆναι
2. εἰς τὴν μακεδονίαν. διελθὼν δὲ τὰ μέρη
ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολ-
3. λῷ, ἦλθεν εἰς τὴν ἑλλάδα. ποιήσας τε
μῆνας τρεῖς, γενομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ
τῶν ἰουδαίων, μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν
συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ
μακε-

XX, 1. — 15. ΜΔ. Ἐν τισιν· τῷ σαββάτῳ τῆς ϛ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐξελθὼν ὁ παῦλος ἀπὸ τῆς ἀσίας, ἐπορεύθη εἰς τὴν μακεδονίαν, διελθών.

XX, 1. προσκαλεσάμενος] μεταστειλάμενος ł μεταπεμψάμενος. E. Miror, prius illud a nemine notatum esse. Inveni in isto Cod. l. et 13. Tertius in marg. notat, addito γρ.

μαθητὰς καὶ] + παρακαλέσας ł πολλὰ παρακαλέσας. E. Vel ex verſ. 2. vel ex Chryſ. IX, 325. qui ante verſum 2. hoc vocabulum volvit ac revolvit.

πορευθῆναι] — E. Poterat abeſſe.

εἰς τὴν] τὴν —. E.

2. Propter 14, 18. 19. non alienum videtur initium lectionis, quod eſt in uno Codice, hic notare: ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐξελθὼν ὁ παῦλος ἀπὸ τῆς ἀσίας ἐπορεύθη εἰς τὴν μακεδονίαν· διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα. Inſcribitur: τῷ σαββάτῳ τῆς ϛ. ἑβδ.

3. μέλλοντι] μέλλοντα. E. Semel vulg. Chryſ. IX, 325. b. ſemel μέλλοντα 327. a. Attingit etiam XI, 443. 452.

γνώμη] γνώμης. E. Graecitas non repugnat, ſed Codd.

μακεδονίας. συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς 4.
ἀσίας σώπατρος βεροιαῖος· θεσσαλονικέων δὲ,
ἀρίσταρχος καὶ σεκοῦνδος καὶ γάϊος δερβαῖος
καὶ τιμόθεος· ἀσιανοὶ δὲ, τυχικὸς καὶ τρό-
φιμος. οὗτοι προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν 5.
τρωάδι. ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς 6.
ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ φιλίππων, καὶ ἤλ-
θομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν τρωάδα ἄχρις
ἡμερῶν πέντε, οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.
[Ἀρχή.] ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συν- 7. ME.
ηγμένων τῶν μαθητῶν, * κλάσαι ἄρτον, ὁ
παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ
ἐπαύριον· παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι με-
σονυκτίου. ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ 8.
ὑπερῴῳ, οὗ * ἦμεν συνηγμένοι. καθήμενος 9.
δὲ

XX, 7. ME. σαββάτῳ τῆς ε. ἑβδ. ἱ. τ. ἡ. ἐ. συνηγμέ-
νων τῶν μαθητῶν, κλάσαι.

4. σώπατρος] σωσίπατρος (σώπατρος) πύῤῥου. E. Orig. in latina interpret. Ruf. IV, 686. col. 2. a. Nomen poprium rursus. Ergo sciolus, levisque Origenes hic rursus turbas dedit. Convenit ergo in eum, quod Terentius et Hieronymus dixerunt: *faciuntne intelligendo, ut nihil intelligant*; et: *dum alienam imperitiam volunt arguere, suam produnt.* Recte ergo a multis appellatur· ματαιόφρων. Sopatrus et Sosipatrus idem est. Nihil de πύῤῥου monet Theodoret. ad epistt. Paul. pag. 161. nec Theophyl. 159. nec alii.

7. τῶν μαθητῶν] ἡμῶν. E. v. P. et mox vers. 8. Ita et Chrys. IX, 325. d. 327. b. attingit etiam IV, 72. τοῦ κλάσαι] τοῦ —.

8. ὧν ἦσαν] οὗ ἦμεν. Etiam Chrys. IX, 325. Millius opinabatur, vers. 7. οἱ μαθηταὶ, et hic ἦσαν, orta
esse

δέ τις νεανίας ὀνόματι εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυ-
ρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγο-
μένου τοῦ παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς
ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριςέγου
10. κάτω· καὶ ἤρθη νεκρός. καταβὰς δὲ ὁ
παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συμπεριλαβὼν
εἶπε· μὴ θορυβεῖσθε. ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν
11. αὐτῷ ἐςιν. ἀναβὰς δὲ, καὶ κλάσας ἄρ-
τον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας
12. ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. ἤγαγον δὲ
τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ με-
13. τρίως. [Τέλος.] ἡμεῖς δὲ * προσελθόντες Τέλος τοῦ σαββάτου.
ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν εἰς τὴν ἄσσον,
ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν παῦ-
λον. οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένος, μέλλων
14. αὐτὸς πεζεύειν. ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν εἰς
τὴν

esse ex lectionariis. Sed lectionaria consentienter habent ἡμῖν. Τῶν μαθητῶν suspectum esse possit, sed consistit meliorum Codd. auctoritate. Codex quidem 13. vers. 7. habet in textu ἡμῶν et supra, colore rubro, τῶν μαθητῶν. Sed eius contra ceteros nulla est auctoritas. ἡμῖν vero idem in textu exhibet. In Cod., quem postea 16. appellabo, τῶν μαθητῶν est in textu, etsi idem hic notet lectionem μβ. Sic et in ceteris, quos vidi. Alii autem notant μγ. alii, ut 13. να.

9. καταφερόμενος] Ita et Orig. IV, 96. Recte et eleganter. Sed Wetst. D. κατεχόμενος ὕπνῳ βαρεῖ.

11. ἄχρις] in edit. Greg. erat ἄχρι.

13. προελθόντες] ἐμβάντες. E. προσελθόντες. Ita et Chrys. IX, 326. c. Theophyl. 150. προελθόντες probabilius erat. Erasmus adeo ita in prima edit. Deinde correctum est.

τὴν ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν, ἤλθομεν εἰς
μιτυλήνην. κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ 15.
ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺ χίου· τῇ δὲ
ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς σάμον· καὶ μείναν-
τες ἐν * τρωγιλίῳ, τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς
μίλητον. [Ἀρχή.] ἔκρινε γὰρ ὁ παῦλος 16. MƷ.
παραπλεῦσαι τὴν ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται
αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ ἀσίᾳ· ἔσπευδε
γὰρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς
πεντηκοςῆς γενέσθαι εἰς ἱεροσόλυμα. ἀπὸ 17.
δὲ τῆς μιλήτου πέμψας εἰς ἔφεσον, μετεκα-
λέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.
ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν, εἶπεν αὐτοῖς· 18.
Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς κυριακῆς. [Ὑπέρβα.] ὑμεῖς ἐπίςασθε, ἀπὸ πρώτης
ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν ἀσίαν, πῶς
μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην,
δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφρο- 19.
σύνης καὶ πολλῶν δακρύων, καὶ πειρασμῶν,
τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν
τῶν ἰουδαίων· ὡς οὐδὲν ὑπεςειλάμην τῶν 20.
συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ
διδάξαι

XX, 16. MƷ. κυριακῇ ζ., τῶν ἁγίων πατέρων· ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἔκρινεν ὁ παῦλος παραπλεῦσαι.

15. τρωγιλίῳ] Vulgo editur τρωγυλλίῳ. Alii aliter.

16. ἔκρινε] κεκρίκει. E.

19. κυρίῳ] + μεθ' ὑμῶν. E. Chryf. pro more fuo optionem dat. Habet IX, 330. b. omittit 330. e. Ex verf. 18. repetitum.

20. τοῦ μὴ] μὴ — E.

21. διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, δια-
μαρτυρόμενος ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησι τὴν εἰς
τὸν θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν
22. κύριον ἡμῶν ἰησοῦν. * καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ
δεδεμένος τῷ πνεύματι, πορεύομαι εἰς ἱερου-
σαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ
23. εἰδώς· πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κα-
τὰ πόλιν διαμαρτύρεταί λέγον, ὅτι δεσμά
24. με καὶ θλίψεις μένουσιν. ἀλλ' οὐδενὸς
λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν μου
τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον
μου μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν, ἣν ἔλα-
βον παρὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι
25. τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. καὶ
νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ οἶδα, ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ
πρό-

21. ἰησοῦν χριστὸν] χριστόν. —

22. συναντήσοντα] συμβησόμενα. E. Apud Ath. I, 544. Codd. variant. Idem mox με reiicit post μένουσι. Credo, ipsum scripsisse συμβησόμενα. Nam et nostri homiletae, Geierus, Pfeiferus, Speierus, etc. variant in recitanda versione Lutheri. Mox idem Ath. 555. habet, μαρτύρεταί μοι, et με, ante μένουσιν. Scilicet iam Athanasius ultra triginta millia *recensionum* ad manus habebat, omnes Alexandrinas. Erat enim episcopus Alexandrinus.

23. διαμαρτύρεται] + μοι. Illud μοι post πνεῦμα infarsit Chrys. IX, 332. b. c. Theodoret. ad epist. Paul. 155. κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί με (μοι) τὸ πνεῦμα, ὅτι.

24. ψυχήν μου] μου — E. Ita Chrys. IX, 332. b, sed ib. c. et 334. b. τὴν ἐμαυτοῦ ψυχήν.

ὡς] ὥστε t ὡς τό. E.

μετὰ χαρᾶς] — E.

πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον
κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. διὸ 26.
μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι
καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων.
οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι 27.
Ἄρξου τῆς κυριακῆς. ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ. [Ἄρ- 28.
ξου.] προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ
ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν
* τοῦ

25. τοῦ Θεοῦ] — E. Chrys. l. l. 332.

26. διὸ μαρτύρομαι] Basil. II, 623. διαμαρτύρομαι ὑμῖν τῇ. 672. καθαρός εἰμι ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ — πάντων ὑμῶν. Ibidem videtur probare διαμαρτ. sed omittit, τὴν ἀλήθειαν καί.

ἐγὼ] εἰμὶ t ἐγώ εἰμι. E. Bis ἐγὼ solum Chrys. l. l. 332. e. 335. a. Post ἐγὼ Basil. M. II, 503. addit, ἀπὸ τοῦ νῦν, et mox, post πάντων, ibid. addunt tres Codd. ὑμῶν. 623. solum εἰμι, loco ἐγὼ habet.

πάντων] + ὑμῶν. E.

27. τοῦ μὴ] μὴ — E.

πᾶσαν] τὴν ἀλήθειαν καὶ addit Basil. II, 623.

28. ἔθετο] post ὑμᾶς statim habet Orig. II, 593. Suo ordine habet Cyrill. V, a. 341.

ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ] ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ. Ita habent omnes omnino mei, quos Mosquae examinavi, etiam l. quod valde notabile est. Ex quatuor, quos postea consului, 6. habet τοῦ Θεοῦ, omisso κυρίου καί. 13. τοῦ κυρίου, omisso καὶ Θεοῦ. 15. et 16. τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ. Hoc posterius habent plerique apud Birch. Item apud Wetst. Alii tamen τοῦ κυρίου, alii τοῦ Θεοῦ omiserunt. Accedit, quod haec lectio in omnibus proprie dictis lectionariis, h. e. Apostolis, seu Praxaposto-

* τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ
29. τοῦ ἰδίου αἵματος. ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο,
ὅτι

apoſtolis, legitur. Aliquot euchologia ſolum hanc totam lectionem praetermittunt. Chryſ. ad h. l. IX, 353. habet, *ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ*, idque ibid. bis repetit. Tractat hunc locum multoties, ut X, 660. 709. IX, 433. VI, 284. 285. XI, 83. etc. Ath. I, 522. habet, *ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ*. Sed unus Codex ibi habet *κυρίου*, tres *χριςοῦ*. II, 481. eſt, *ἐκκλησίαν τοῦ χριςοῦ*. Ibid. 2. *ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ*. Tres ergo *recenſiones Alexandrinas* orthodoxus Athanaſius ſolus exhibet. Reliquae adhuc latent. Beza, qui, *τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ*, edidit, in edit. 1565. et 1598. ſcribit: *in quinque* exemplaribus legitur *κυρίου καὶ Θεοῦ*. Deinde addit ſuas ſuspiciones ex theologia dogmatica, quae non pertinent ad artem criticam. Dogma theologicum optimum critici eſt, ut ſit vir honeſtus et verax, atque ubique in tractandis Codicibus diligentiam, veritatem et fidem ſequatur, nihilque fingat aut occultet. Bezam hic merito reprehendo, quod non aperte dixit, quot exemplaria ad manus habuerit, et quid in reliquis exemplaribus invenerit. Equidem ſubdubito, an quinque Codices graecos in Actibus ante oculos habuerit. Hoc autem ex eo eſt, quod ipſe de Codicibus ſuis, modo, ut de myſteriis Eleuſiniis, modo, ut de monſtris, quae pudet foras proferre, loquitur. Griesbachius, *etſi*, ut ipſe ait, *non admodum difficile eſt de vera huius loci lectione pronuntiare*, tamen ita edidit:

τὴν ἐκκλησίαν § τοῦ Θεοῦ / τοῦ κυρίου.

Ergo hic ex una lectione duas fecit et alteram alteri *impoſuit*. *Θεοῦ* vero, quod nomen eſt ſplendidius, quam *κυρίου*, litteris ſplendidioribus expreſſit. Wetſtenius de Bengelio ſcribit T. II. p. 596. „*Bengelius in uno* (Aug. 6) 46. *invenit Θεοῦ*.“

Scilicet

ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύ-
κοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποι-
μνίου. καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναςήσονται 30.
ἄνδρες λαλοῦντες διεςραμμένα, τοῦ ἀπο-
σπᾷν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. διὸ 31.
γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες, ὅτι τριετίαν, νύκτα
καὶ ἡμέραν, οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων
νουθετῶν ἕνα ἕκαςον. καὶ τανῦν παρατί- 32.
θεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, τῷ θεῷ καὶ τῷ λό-
γῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποι-
κοδομῆσαι καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ἐν
τοῖς

Scilicet Bengelius in Actibus omnino duos Codd. contulit Aug. 6. et Vff. 2. Ex Vff. 2. Wetft. fecit Vff. 1. eumque in Prolegg. T. II. p. 15. appellavit 52. Iam, fi Bengelium confulas, ad h. l., θεου notat ex Aug. 6., κυρίου καὶ θεοῦ autem, ex Vff. (2.) Sed iftum numerum 2. plerumque omittit (v. Beng. p. 605.), quod Vff. 1. tantum fragmentum habet epift. ad Hebr. Iam quaeras apud Wetft. ad h. l. fub κυρίου καὶ θεοῦ, an poffis reperire numerum 52. Apud Griesbachium pag. 141. nominatim pro κυρίου καὶ θεοῦ notantur 14. ac praeterea alii 17. Ergo omnino 31. Igitur et ab hoc praetermiffus 52., cum Wetft., ifto etiam omiffo, numeret 31. v. praeterea P. p. 218. 219. 335.

τοῦ ἰδίου αἵματος] τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. E.

29. γὰρ] — E.

τοῦτο] — E.

31. ἕκαςον] + ὑμῶν. E. Vulgatum etiam Bafil. M. II, 337.

32. ἀδελφοὶ] — E. Cyrill. V, a. 367. Non pertinebat hoc ad eius confilium.

θεῷ] κυρίῳ. E. θεῷ. Chryf. IX, 337. a. b. κυρίῳ. ib. e. attingit etiam XI, 667. d.

33. τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ἀργυρίου ἢ χρυσίου
34. ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα. αὐτοὶ *
γινώσκετε, ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς
οὖσι μετ᾽ ἐμοῦ ὑπηρέτησεν αἱ χεῖρες αὗται.
35. πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας
δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνη-
μονεύειν τε * τὸν λόγον τοῦ κυρίου ἰησοῦ, ὅτι
αὐτὸς εἶπε· μακάριόν ἐστι * μᾶλλον διδόναι
36. ἢ λαμβάνειν. καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεὶς τὰ
γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξα-
37. το. [Τέλος.] ἱκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς Τέλος τῆς
πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον κυριακῆς.
38. τοῦ παύλου, κατεφίλουν αὐτόν. ὀδυνώμε-
νοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ, ᾧ εἰρήκει, ὅτι
οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν·
προ-

ἐποικοδομῆσαι] οἰκοδομῆσαι. E. Chryſ. IX, 337. b. ἐποικοδομῆσαι. ib. c. ὑμᾶς ἐποικοδομῆσαι, additque, οὐκ εἶπεν οἰκοδομῆσαι. Sed hoc me non moveret, niſi ita Codd. haberent. Saepius enim uſurpat iſta: οὐκ εἶπε τοῦτο, ἀλλὰ τοῦτο, etſi Codices, atque ipſe etiam, aliis in locis, in iisdem verbis contra ſint. Nam iſta verba apud hunc et alios Patres non critica ſunt, ſed rhetorica et ascetica.

34. αὐτοὶ δὲ] δὲ —.

γινώσκετε] Semel ὑμεῖς ἐπίστασθε Chryſ. IX, 337. αὐτοὶ γινώσκετε. 339.

πάντα] καὶ πάντα. E.

τῶν λόγων] τοῦ λόγου. E. τὸν λόγον. A. Ita bis ll. ll. Chryſ. Vitioſum credebant μνημονεύειν cum accuſativo. Supra iam exempla memoravi.

διδόναι μᾶλλον] μᾶλλον διδόναι. Ath. II, 321. μᾶλλον omittit.

προέπεμπον δὲ αὐτὸν ἐις τὸ πλοῖον. Ὡς XXI, 1.
δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας
ἀπ' αὐτῶν, ἐυθυδρομήσαντες ἤλθομεν ἐις
τὴν * κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς ἐις τὴν ῥόδον, κἀκεῖθεν
ἐις πάταρα. καὶ ἑυρόντες πλοῖον διαπερῶν 2.
ἐις Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ἀνα- 3.
φανέντες δὲ τὴν κύπρον, καὶ καταλιπόντες
αὐτὴν ἐυώνυμον, ἐπλέομεν ἐις συρίαν, καὶ
κατήχθημεν ἐις τύρον. ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ
πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. καὶ 4.
ἀνευρόντες * μαθητὰς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ
ἡμέρας ἑπτά· ὅιτινες τῷ παύλῳ ἔλεγον διὰ
τοῦ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν ἐις ἱερουσα-
λήμ.

XXI, 1. κῶν] κῶ. In hoc plerique conſentiunt Codices. Sed nec iſtud vitioſum, cum Atticum ſit et Ionicum. Chryſ. IX, 338. b. 340. b. eſt κῶν. Quatuor, quos poſtea examinavi, habent κῶ, in uno tamen ν., quod nota iſta ſigla notatum erat, radendo ſublatum credo.

τὴν ῥόδον] τὴν — E. Chryſ. ll. ll.

3. ἀναφανέντες] ἀναφάναντες. E. Utrumque Chryſ. IX, 338. b. 340. b. Accuſativus aliquos in fraudem impulit. Theoph. Iſaur. 312. b. ἀναφανέντων δὲ αὐτῶν (intell. κατὰ) τὴν γῆν. Ubi in Cod. Aug. ita etiam inveni. Ἀναφαίνειν *activum, eſt (videre facere,) conſpicuum facere.*

4. ἀνευρόντες τοὺς] τοὺς —. Apud Chryſ. IX, 338. b. 340. c. legitur, καὶ ἑυρόντες μαθητάς. Omiſſum τοὺς Wetſt., et ex eo Griesb. notarunt, ἑυρόντες non notarunt. Laudo aciem oculorum et diligentiam.

ἀναβαίνειν] ἐπιβαίνειν. E. Elegantiſſime per ſe. Noſtri, beruihren. Sic dicitur, ἐπιβαίνειν τῆς χώρας, γῆς, τῶν ὄρων, τῶν ἱερῶν.

5. λήμ. ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς
ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμ-
πόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκ-
νοις, ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ
γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, προσηυξάμεθα.
6. καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἐπέβημεν εἰς
τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέςρεψαν εἰς τὰ ἴδια.
7. ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες, ἀπὸ τύρου
κατηντήσαμεν εἰς πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασά-
μενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν
ΜΗ. 8. παρ' αὐτοῖς. τῇ δὲ ἐπαύριον ['Αρχή.]
ἐξελθόντες * ἤλθομεν εἰς καισάρειαν· καὶ
εἰσελ-

XXI, 8. ΜΗ. τῇ β. τῆς ζ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἐξελθόντες [οἱ περὶ τὸν παῦλον] οἱ ἀπόςολοι [ἀπὸ τύρου] ἦλθον [ἐξελθόντες σὺν τῷ παύλῳ ἤλθομεν] εἰς καισάρειαν.

5. ἐξελθόντες] — E. Similiter ſupra 20, 1. corruptio interceſſit, et in locis ſimilibus pluribus.

προσηυξάμεθα] προσευξάμενοι. E. Aliqui Codd. προσευξάμεθα, quod non differt. Ex hoc tamen videtur ortum προσευξάμενοι.

6. καὶ ἀσπασάμενοι] Unus ex meis l. qui frequenter ac plerumque ſolus turbas dat, exhibet: προσευξάμενοι ἠσπασάμεθα ἀλλήλους καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον. ἐκεῖνοι κ. τ. λ. Sic et Cod. meus 13. ſed ἐνέβημεν. Ex Wetſt. A. C. B. 13. notatur, ἀπησπάσμεθα et ἀπησπασάμεθα. v. Wetſt. Birch. Fortaſſe aliquis Codex Lat. habebat, *deosculati ſumus*. Ne ergo iſtud *de* periret, addiderunt ἀπό. Ἀπασπάζεσθαι habet Himerius edit. Steph. p. 55.
ἐπέβημεν] ἀνέβημεν t ἐνέβημεν. E. Poſterius Chryſ. IX, 338. c. Fere ubique confuſio eſt in his vocabulis.

8. οἱ περὶ τὸν παῦλον] — v. P.
ἤλθομεν] ἦλθον. E. Chryſ. IX, d. 338. ἐξελθόντες ἤλθο-

εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγ-
γελιςοῦ, * ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν
παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες 9.
παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι.

Α. ἀγάβου προφητεία περὶ τῶν συμβησομένων παύλῳ ἐν ἱερουσαλήμ.

ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατ- 10.
ῆλθέ τις ἀπὸ τῆς ἰουδαίας προφήτης, ὀνό-
ματι ἄγαβος· καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ 11.
ἄρας τὴν ζώνην τοῦ παύλου, δήσας τε αὐ-
τοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εἶπε· τάδε
λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα, οὗ
ἐςιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δήσουσιν ἐν ἱερουσα-
λὴμ οἱ ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας
ἐθνῶν. ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκα- 12.
λοῦμεν

ἤλθομεν. Meus 13. vitiose: ὑπερὶ τὸν παῦλον, et continuo, propter lectionem: ἀρχή. — ιγ. — τῇ β. τῆς ζ. — ι. τ. ἡ. ἐ. ἐξελθόντες οἱ ἀπόςολοι ἀπὸ τύρου ἦλθον (rursus vitiose ἤλθον.) Et in textu ἤλθομεν. sic.

τοῦ ὄντος] τοῦ —. Chryf. IX, 115, d. 338. d.

11. δήσας τε αὐτοῦ] δήσας (τε) ἑαυτοῦ. E. Plerique mei, ut in locis similibus, exhibent αὐτοῦ. Αὐτοῦ h. l. notat ἑαυτοῦ, uti alii correxerunt. Orig. III, 708. ἄγαβος λαβὼν αὐτοῦ τὴν ζώνην δήσας ἑαυτὸν χειρῶν καὶ ποδῶν ἔλεγε· τάδε — δήσουσιν ἀπελθόντα εἰς ἱεροσόλυμα.

τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας] τὰς et τοὺς — E. t τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας. A. Chryf. IX, 338. e. δήσας δὲ αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας.

ἄνδρα] τοῦτον addit Ath. II, 453. fed omittit I, 707.

ἐν] εἰς. E.

ἐθνῶν] ἐχθρῶν. E. Ita soli mei l. et 13.

λοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀνα-
13. βαίνειν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ. ἀπεκρίθη
*τε ὁ παῦλος· τί ποιεῖτε, κλαίοντες καὶ
συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ
οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς
ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόμα-
14. τος τοῦ κυρίου ἰησοῦ. μὴ πειθομένου δὲ
αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες· τὸ θέλημα
τοῦ κυρίου γενέσθω. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

ΛΑ. παραίνεσις ἰακώβου πρὸς παῦλον, περὶ τοῦ μὴ δοκεῖν κωλύειν ἑβραίους περιτέμνεσθαι.

15. μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας * ἐπισκευασά-
μενοι

13. ἀπεκρίθη δὲ] ἀπεκρίθη τε. A. t. τότε ἀπεκρίθη. E.
παῦλος] + καὶ εἶπε. E.
κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντες] Ita et Chryſ. IX, 338. Alibi hoc, et συντρίβοντες exhibet. v. XI, 457. c. bis. 63. c. XII, 437. Variat etiam Theodoret. ad epiſtt. Paul. 155. 574. Suis verbis refert, ſed iſta ſervat Baſil. M. II, 147. Accuratius repetit 671. Ibi tamen unus Cod. συντρίβοντες.
εἰς ἱερουσαλὴμ] — E. Cyrill., inquit, Wetſt. et Griesb. Ubi? I, a. 150. et κυρίου ἡμῶν ἰησ. χριστοῦ. 597. τί κλαίετε συνθρύπτοντες, cetera, ut antea. Hactenus Wetſt. Cur ergo non notavit ἡμῶν; Ut priori loco, ita et V, b. 84. V, d. 43. Εἰς ἱερουσαλὴμ nullus probus Cod. omittit: ἡμῶν et χριστοῦ nullus probus addit. Ut ergo hic nemo Cyrillum ſecutus eſt, ita nec ſupra id fieri debebat, 16, 7. Sed ſupra omnes ſcribae pro Neſtorianis habebantur. Inde ergo iudicium dogmaticum, non criticum. Orig. III, 708. δεθῆναι εἰς ἱεροσόλυμα γενόμενος ἑτοίμως ἔχω, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου μου ἰησοῦ.
15. ἀποσκευασάμενοι] ἐπισκευασάμενοι. Ἐπισκευάζεσθαι

μενοι ἀνεβαίνομεν εἰς ἱερουσαλήμ. συνῆλ- 16.
θον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ καισαρείας
σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν, μνά-
σωνί τινι κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ. γενο- 17.
μένων δὲ ἡμῶν εἰς ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἐδέ-
ξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ ἐπιούσῃ 18.
εἰσῄει ὁ παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς ἰάκωβον·
πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.
καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς, ἐξηγεῖτο καθ' 19.
ἓν ἕκαστον, ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι
διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαν- 20.
τες ἐδόξαζον τὸν κύριον· εἶπόν τε αὐτῷ·
θεωρεῖς, ἀδελφὲ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἰου-
δαίων τῶν πεπιστευκότων· καὶ πάντες ζηλω-
ταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι. κατηχήθησαν 21.
δὲ

σθαι est, τὰ πρὸς ὁδοιπορίαν ἐυτρεπίζειν. Id ergo recte etiam explicari potest, παρασκευάζεσθαι, quod hic non nulli intulerunt. Ἀποσκευασάμενοι, si omnino probandum esset per Codd. h. l. nihil aliud esset, quam ἀποσκευάζεσθαι τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων καὶ ἀνθρώπων. Ergo idem esset, quod ἀποταξάμενοι, quod ipsum alii infarserunt Vulgatus, qui *praeparati* reddidit, reprehendi non potest. Cum schol. Cod. h. consentit schol. Cod. Ang. 6. v. P. Alibi abituri dicuntur, συσκευάζεσθαι.

17. ἐδέξαντο] ἀπεδέξαντο. E. Utrumque in eadem pagina Chrys. IX, 341. b. d.

18. τῇ δὲ ἐπιούσῃ] τῇ τε ἐπαύριον t + ἡμέρᾳ. E. Chrys. IX, 345. a. b.

20. κύριον] θεόν. E.

εἶπόν τε] εἰπόντες. E.

ἰουδαίων] ἐν τοῖς ἰουδαίοις. E.

δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ
Μωσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰου-
δαίους, λέγων, μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ
22. τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν. τί οὖν
ἐστι; πάντως δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκού-
23. σονται γὰρ, ὅτι ἐλήλυθας. τοῦτο οὖν
ποίησον, ὅ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες
24. τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· τού-
τους παραλαβὼν, ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς,
καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται
τὴν κεφαλήν· καὶ γνῶσι πάντες, ὅτι ὧν
κατήχηνται περὶ σοῦ, οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ
στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων.
25. περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπε-
στείλαμεν, κρίναντες, μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν
αὐτοὺς,

23. εἰσὶν] + ἐν. D Orig. I, 203. εἰσὶν ἄνδρες παρ' ἡμῖν — ἐφ' ἑαυτῶν.

24. γνῶσι] γνώσωνται l. γνώσονται. E. Cum ſaepe in N. T. poſt coniunctivum ſit futurum indicativi cum particula καὶ, poſterior lectio multis non ſine cauſſa probabilis viſa eſt. Ipſe id alibi probavi, ſed idoneorum Codd. a:ctoritate.

ὅτι] + περί. E. Conſtructio: ὅτι οὐδέν ἐστιν, ὧν κατ. περὶ σοῦ. Mox, ἀλλ' ὅτι πορεύου, apud Griesb., eſt ex D. Digna illo ſcriba lectio! Volebat πορεύῃ.

25 μηδὲν — μὴ] — E. Habent mei omnes, etiam quos poſtea examinavi. Mirabile viſum eſt non nullis, cur haec Paulo narrentur, cum ei nota eſſent. 15. 20. 29. Ipſe enim Antiochiam nunciauerat. Sed hic non de Antiochenis ſolis ſermo eſt, ſed de Chriſtianis ex gentilibus omnibus, quibus,

αὐτοὺς, ἐι μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό, τε εἰδωλόθυτον, καὶ τὸ αἷμα, καὶ πνικτὸν, καὶ πορνείαν.

ΛΒ. περὶ τῆς ἐν ἱερουσαλὴμ κατὰ τοῦ παύλου κινηθείσης ἀταξίας, ὅπως τε αὐτὸν ὁ χιλίαρχος τοῦ πλήθους ἐξαιρεῖται· ἐν ᾧ παύλου κατάστασις περὶ ἑαυτοῦ καὶ τῆς εἰς ἀπόςολον αὐτοῦ κλήσεως. περὶ ὧν ὁ ἀνανίας εἶπε πρὸς τὸν παῦλον ἐν δαμασκῷ, ὀπτασίας τε καὶ φωνῆς θεοῦ, γενομένης ποτὲ πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ. ὅτι μέλλων ὁ παῦλος ἐπὶ τούτοις τύπτεισθαι, εἰπὼν ὅτι ῥωμαῖός ἐςιν, ἀνέθη.

τότε [᾿Αρχή.] ὁ παῦλος παραλαβὼν τοὺς 26. ΜΘ.
ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς
ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων
τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ,
ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάςου αὐτῶν
ἡ προσφορά. ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ 27.
ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς ἀσίας
ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον
τὰς

XXI, 26. ΜΘ. τῇ γ. τῆς ζ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἱ. παραλαβὼν ὁ παῦλος τοὺς ἄνδρας σὺν αὐτοῖς.

ut credibile eſt, poſtea haec declararant. Id autem nunc Paulo narrant, ne credat, cum ei ritus Iudaicos ſuadeant, ſe mutaſſe mentem et ex animi ſententia probare Iudaica.

ἐι μὴ] ἀλλά. E.

26. ἐχομένῃ] ἐπιούσῃ t ἐρχομένῃ. E. Ex ſabrica variarum lectionum. Mei omnino omnes vulgatum habent. Sed ſcribae non nulli haec tria vocabula, ſicuti urſae catulos, de loco in locum transportarunt.

28. τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν· κράζοντες· ἄνδρες
ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐςιν ὁ ἄνθρω-
πος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ
τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ δι-
δάσκων· ἔτι τε καὶ ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς
τὸ ἱερὸν, καὶ κεκόινωκε τὸν ἅγιον τόπον
29. τοῦτον. ἦσαν γὰρ * ἑωρακότες τρόφιμον
τὸν ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνό-
μιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ παῦλος.
30. ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρο-
μὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ παύλου,
εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως
ΜΘ. 31. ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. [Ἀρχή.] ζητούντων
δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χι-
λιάρχῳ τῆς * σπείρας, ὅτι ὅλη συγκέχυ-
32. ται ἱερουσαλήμ· ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν
ςρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας, κατέδραμεν
ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον
καὶ τοὺς ςρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες
33. τὸν παῦλον. [Τέλος.] * ἐγγίσας δὲ ὁ χι- Τέλος τῆς γ.
λίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε
δεθῆναι

XXI, 31. — XXIII, 1. ΜΘ. Ἐν τισι. τῇ γ. τῆς ζ. ἑ. τ. ἡ. ἐ. ζητούντων τῶν ἰουδαίων τὸν παῦλον ἀποκτεῖναι.

28. τούτου] — ι τοῦ ἁγίου. E.
κεκοίνωκε] κεκοινώνηκε. E. Utrumque Chryſ. IX, 346. d. 348. b. Poſterius pro errore habeo. In meo 16. ſcriba radendo correxit.

29. προεωρακότες] ἑωρακότες, Sic et poſtea reperi.

33. τότε ἐγγίσας] ἐγγίσας δέ.

δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο, τίς
ἂν εἴη, καὶ τί ἐςι πεποιηκώς. ἄλλοι δὲ 34.
ἄλλο τι ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυνάμενος
δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον,
ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβο-
λήν ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς, 35.
συνέβη βαςάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ςρα-
τιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου. ἠκολού- 36.
θει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, κράζον·
αἶρε αὐτόν. μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς 37.
τὴν παρεμβολὴν ὁ παῦλος, λέγει τῷ χι-
λιάρχῳ· εἰ ἔξεσί μοι εἰπεῖν * πρός σε; ὁ
δὲ ἔφη· ἑλληνιςὶ γινώσκεις; οὐκ ἄρα σὺ 38.
εἶ ὁ αἰγύπτιος, ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν
ἀναςατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον
τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων;
εἶπε δὲ ὁ παῦλος· ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι 39.
ἰουδαῖος, ταρσεὺς, τῆς κιλικίας, οὐκ ἀσήμου
πόλεως πολίτης. δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν
μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. ἐπιτρέψαν- 40.
τος δὲ αὐτοῦ, ὁ παῦλος ἑςὼς ἐπὶ τῶν ἀνα-
βαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολ-
λῆς δὲ σιγῆς γενομένης, προσεφώνησε τῇ
ἑβραΐδι

34. ἐβόων] ἐπεβόων t ἐπεφώνουν. E. Forte ex 22, 24.

36. κράζον] κράζοντες. E. Per se ferri possit. Nam et Graeci ita loquuntur.

37. εἰπεῖν τι] τι —. Habet et omittit Chrys. IX, 317. b. c. 348. b.

40. τῷ λαῷ] τὸν λαόν. E.

προσεφώνησε] προσεφώνει. E.

XXII, 1. ἑβραΐδι διαλέκτῳ, λέγων· Ἄνδρες ἀδελφοὶ
καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς
2. νυνὶ ἀπολογίας· ἀκούσαντες δὲ, ὅτι τῇ
ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλ-
3. λον παρέσχον ἡσυχίαν, καί φησιν· ἐγὼ
μέν εἰμι ἀνὴρ ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν ταρ-
σῷ τῆς κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ
πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας γαμαλιὴλ,
πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου
νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ, καθὼς
4. πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον· ὃς ταύτην τὴν
ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ
παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ
5. γυναῖκας· ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ
μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν
καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελ-
φοὺς, εἰς δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ
τοὺς ἐκεῖσε ὄντας, δεδεμένους εἰς ἱερουσα-
6. λὴμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν. ἐγένετο δέ μοι
πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ δαμασκῷ περὶ
μεσημ-

XXII, 1. νῦν] νυνί.

2. προσεφώνει] προσφωνεῖ l. προσεφώνησε. E.
παρέσχον ἡσυχίαν] προσέσχον ἡσυχίᾳ. E.

3. πεπαιδευμένος] + δὲ. D.
τοῦ θεοῦ] Vulgata: *legis*. E.

6. Ath. III, 12. περιήστραψέ με φῶς ἱκανὸν καὶ ἔπεσα εἰς τὸ — διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. κἀγὼ εἶπον· τίς εἶ κύριε; καὶ ὁ κύριος φησὶ πρός με — ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. Haec vere *mixta* recensio. Conflata enim ex 9, 3. 4.

μεσημβρίαν, ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πε-
ριαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ· ἔπεσόν τε 7.
εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης
μοι· σαοὺλ, σαοὺλ, τί με διώκεις; ἐγὼ 8.
δὲ ἀπεκρίθην· τίς εἶ κύριε; εἶπέ τε πρός
με· ἐγώ εἰμι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος, ὃν σὺ διώ-
κεις. οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς 9.
ἐθεάσαντο, καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο· τὴν δὲ
φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι.
εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπε 10.
πρός με· ἀναστὰς πορεύου εἰς δαμασκόν·
κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν
τέτακταί σοι ποιῆσαι. ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλε- 11.
πον, ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου,
χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι,
ἦλθον εἰς δαμασκόν. ἀνανίας δέ τις, 12.
ἀνὴρ εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμε-
νος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων * ἐν δα-
μασκῷ ἰουδαίων, ἐλθὼν πρός με, καὶ 13.

ἐπιστὰς

9. καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο] — E.

10. ἂν τέτακταί σοι ποιῆσαι] τί σε δεῖ ποιῆσαι. E. Ex 9. 6. Igitur etiam aliqui omittunt, περὶ πάντων. Ita Chryſ. IX, 354. b. bis, ubi etiam, εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν. Sic, ſed πορεύου εἰς δαμασκόν. 355. a.

τέτακταί] ἐντέταλται. E.

12. εὐσεβὴς] εὐλαβής. A.

κατοικούντων] + ἐν δαμασκῷ. Semel τῶν ἐν δαμασκῷ ἰουδαίων, ſemel ſolum τῶν ἰουδαίων. Chryſ. IX, 354. b. c. Nonne ergo omiſſum κατοικούντων notandum erat ex Chryſ. ?

ἐπιστὰς εἶπέ μοι· σαοῦλ, ἀδελφὲ, ἀνάβλε-
ψον, κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς
14. αὐτόν. ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων
ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα
αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι
15. φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· ὅτι ἔσῃ
μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὧν
16. ἑώρακας καὶ ἤκουσας. καὶ νῦν τί μέλ-
λεις; ἀναστὰς βάπτισαι, καὶ ἀπόλουσαι
τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ
17. ὄνομα τοῦ κυρίου. ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέ-
ψαντι εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ προσευχομένου
μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει,
18. καὶ ἰδεῖν αὐτὸν, λέγοντά μοι· σπεῦσον, καὶ
ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ ἱερουσαλήμ· διότι οὐ
παραδέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.
19. κἀγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται, ὅτι ἐγὼ
ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς
συναγω-

16. τοῦ κυρίου] αὐτοῦ. E. Chryſ. IX, 354. E.

17. μοι ὑποστρέψαντι] μι ὑποστρέψαντα, et mox, προσευχόμενον, absque μου t μοι ὑποστρέφοντι. E. Chryſ. l. l. 357. d. e.

18. ἐν τάχει] τὸ τάχος ἐντεῦθεν. οὐ γὰρ μὴ προσδέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν. Theodoret. ad epiſtr. Paul. p. 91. Sic, ſed addito in fine: τὴν περὶ ἐμοῦ. 542. v. Chryſ. XII, 1. 2.

19. δέρων] δαίρων. De hoc monitum, v. P. Dicitur tam δαίρειν, quam δέρειν *verberare*. Ab illo eſt ἔδηρα, Attice et Ionice: ab hoc ἔδειρα. In his variant plerumque. Codd. N. Teſt.

συναγωγὰς τοὺς πιςεύοντας ἐπί σε. καὶ 20.
ὅτε ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα ςεφάνου τοῦ μάρτυ-
ρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεςὼς, καὶ συν-
ευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ, * φυλάσσων
τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. καὶ 21.
εἶπε πρός με· πορεύου· ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη
μακρὰν ἐξαποςελῶ σε. ἤκουον δὲ αὐτοῦ 22.
ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν
φωνὴν αὐτῶν λέγοντες· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς
τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ * καθῆκεν αὐτὸν ζῆν.
κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν, καὶ ῥιπτούντων 23.

τὰ

20. ἐξεχεῖτο] ἐξεχύνετο. E.
μάρτυρος] πρωτομάρτυρος. E. Ita vulgo appellatur in ecclesia graeca.
τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ] — E. Haec ex meis adeo nec l. nec 13. omittunt.
καὶ φυλάσσων] καὶ —

21. Omisso ἐγὼ, exhibet ἐξαποςέλλω. Ath. I, 706.

22. αἶρε — τοιοῦτον] De christo haec dicta affirmat Orig. IV, 434. Ergo manifeste loca similia evangelicorum confundit. Forte tamen ita in *suis* evangeliis invenit. Erant enim *recensionis*, ut Griesbachius vocat, *mixtae*. αἶρε ἐκ τῆς γῆς — καθῆκεν. Ath. I, 881. αἶρε, αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς. 964.
καθῆκον] καθήκει. E. καθῆκεν. Bis ita Chrys. IX, 358. d. 361. a. Sic postea inveni in meo 6. 15. et 16. Nam 13, quod praevideri poterat, sicut l., exhibet καθήκει. v. Birch. Wetst.

23. κραυγαζόντων] κραζόντων. E. Chrys. l. l. 358. d. Haec duo vocabula plerumque per mutantur. Nullus meorum hic variat.
αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων] αὐτῶν ἐπὶ πλεῖον καὶ ῥιπτόντων. E. Vulgatum Chrys. l. l. 358. d. sed 361.

τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς
24. τὸν ἀέρα, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλίαρχος
ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν, εἰπὼν, μάστι-
ξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν· ἵνα ἐπιγνῷ, δι' ἣν
25. αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. ὡς δὲ προ-
έτεινεν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς τὸν
ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ παῦλος· εἰ ἄν-
θρωπον ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν
26. ὑμῖν μαστίζειν; ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρ-
χος, προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ,
λέγων· ὅρα, τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄν-
θρωπος

361. a. καὶ τὰ ἱμάτια ἐκτινάσσοντές, φησι (quis? Lucas, an Chryſ.?) κονιορτὸν ἔβαλον.

ἀέρα] οὐρανόν. E. Solus Iudas cum amanuenſi ſuo. Contra ſunt reliqui, etiam infimi.

24. ἄγεσθαι] εἰσάγεσθαι. E. Ita bis Chryſ. IX, 358. d. e. ſed ibid. etiam bis γνῷ, loco ἐπιγνῷ.

ἐπεφώνουν αὐτῷ] κατεβόων αὐτοῦ. E. Chryſ. ll. ll.

25. προέτεινεν] προσέτεινεν t προέτεινον t προσέτειναν t προετείναντο. E. προέτειναν. A. προέτεινον Chryſ. l. l. 358 e. Προέτεινε, nimirum, ὁ δήμιος, lictor, ex mandato chiliarchi, et, quia credibile erat, plures lictores id feciſſe, haud pauci habent, προέτειναν. Accedit, quod verſ. 29. eſt ἀπέστησαν, quod tamen non neceſſario h. l. poſtulat pluralem. Patet ergo, neminem facile pro plurali correxiſſe ſingularem, ſed contra. Codices rem dubiam relinquunt.

ἑστῶτα] ἐφεστῶτα. E. Elegans interpretatio. Mox, ὁ παῦλος, omittit Chryſ. l. l. 359. a.

ὑμῖν] ὑμᾶς. E. Ita unus meorum. Per ſyntaxin ferri poſſit.

θρωπος οὗτος ῥωμαῖός ἐςι. προσελθὼν δὲ 27.
ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ
ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. ἀπεκρίθη τε 28.
ὁ χιλίαρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν
πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ παῦλος
ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. εὐθέως οὖν 29.
ἀπέςησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν
ἀνετάζειν. καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη,
ἐπιγνοὺς, ὅτι ῥωμαῖός ἐςι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν
δεδεκώς.

ΛΓ. ὅσα ὁ παῦλος καταβὰς εἰς τὸ συνέδριον ἔπαθέ τε καὶ εἶπε, καὶ εὐθυβόλως ἔπραξε.

τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ 30.
ἀσφαλὲς, τὸ, τί κατηγορεῖται παρὰ
τῶν ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον αὐτῶν· καὶ καταγαγὼν τὸν παῦλον, ἔςησεν εἰς αὐτούς.

['Αρχή.]

27. εἶ σὺ] εἶ — A.

30. παρὰ] ὑπό. E. Chryſ. l. l. 359. d.

ἀπὸ τῶν δεσμῶν] — E. Habet et omittit Chryſ. 359. d. 361. b. bis.

ἐλθεῖν] εἰσελθεῖν t συνελθεῖν. E. Chryſ. 359. d. καὶ ἐκέλευσε συνελθεῖν.

ὅλον] πᾶν. E. Chryſ. l. l.

αὐτῶν] — E. Chryſ. l. l.

εἰς αὐτοὺς] Sic Chryſ. 359. d. ſed 361. b., et εἰς τὸ συνέδριον, et vulgatum.

Ϟ. XXIII, [Ἀρχή.] Ἀτενίσας δὲ ὁ παῦλος τῷ συνε-
1. δρίῳ, εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ πάσῃ
συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ
2. ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς
ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ,
3. τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. τότε ὁ παῦλος
πρὸς αὐτὸν εἶπε· τύπτειν σε μέλλει ὁ
θεὸς, τοῖχε κεκονιαμένε. καὶ σὺ κάθῃ κρί-
νων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν
4. κελεύεις με τύπτεσθαι; οἱ δὲ παρεστῶτες
εἶπον· τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς;
5. ἔφη τε ὁ παῦλος· οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοὶ, ὅτι
ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γάρ· ἄρχοντα
6. τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. γνοὺς δὲ
ὁ παῦλος, ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶ σαδδουκαίων,
τὸ δὲ ἕτερον φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ
συνεδρίῳ· ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ φαρισαῖός
εἰμι, υἱὸς φαρισαίου, περὶ ἐλπίδος καὶ ἀνα-
στάσεως

XXIII, 1. N. τῇ δ. τῆς ζ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἀτενίσας ὁ παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν.

XXIII, 1. ἡμέρας] ὥρας. E. Ita ſolum Wetſt. 7. et mei l. 13.

2. ἐπέταξε] ἐκέλευσε. E. Ex meis ſoli l. 13. Ex verſ. 3. Chryſ. IX, 359. e. τοῖς παρεστῶσιν (forte περιεστῶσιν,) αὐτὸν ἐπέταξε (alii Cod. προσέταξε). Sed ἐπέταξεν iterum eſt 361. c.

6. φαρισαίου] φαρισαίων. E. Chryſ bis vulgatum IX, 364. b. d. Tamen a Wetſt., ergo etiam ab Griesb., amanuenſi eius, pro φαρισαίων laudatur.

στάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. τοῦτο δὲ 7.
αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν Φα-
ρισαίων καὶ τῶν σαδδουκαίων· καὶ ἐσχίσθη
τὸ πλῆθος. σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι, 8.
μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε
πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφό-
τερα. ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ 9.
ἀναστάντες * γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν
Φαρισαίων διεμάχοντο, λέγοντες· οὐδὲν κα-
κὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ
πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ, ἢ ἄγγελος, μὴ θεο-
μαχῶμεν. πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, 10.
εὐλαβη-

7. λαλήσαντος] λαλοῦντος t εἰπόντος. E. ταῦτα δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος. Chryf. l. l.

καὶ τῶν σαδδουκαίων] — D. Mihi haec fufpecta videntur, quod in aliis Codd. incertam fedem habent. Nam alii (τῶν) σαδδ. καὶ (τῶν) Φαρισαίων habent.

8. σαδδουκαῖοι] v. notam γ. ad Orig. III, 367.

ἀμφότερα] cur ἀμφότερα; v. Chryf. IX, 364. d. Prior explicatio vera, pofterior ficta et falfa. Miror, cam homini graeco excidiffe. Apollon. Alexandr. edit. Sylburg. p. 49. ἐπὶ δυάδος εἰρημένης τὸ ἀμφότεροι παραλαμβάνεται. Saepenumero Patres graeci nobiliffimi contra linguam graecam interpretantur.

9. οἱ γραμμ. — Φαρισαίων] τινὲς τῶν γρ. — Φαρ. t τινὲς τῶν γραμματέων τῶν Φαρ. t τινὲς τῶν Φαρισαίων (γραμματέων) E. οἱ — v. P.

μέρους] γένους. E.

εἰ δὲ] + καί. E.

μὴ θεομαχῶμεν] — E. Servant ifta mei omnino omnes, in his etiam l. et 13. Habent plerique apud

εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος, μὴ διασπασθῇ ὁ παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ ςράτευμα * κατα-

apud Wetst. et Birch. Montf. ad Chryf. IX, 364. nota b tradit, haec a quibusdam abesse. Istud *quibusdam* quam sit criticum, per se apparet. Tres autem omnino Codices ad manus habuit. Diserte haec interpretatur Chryf. ibid. 365. a. Non nulli id translatum opinantur ex Act. 5, 39. Sed ibi legitur: μή ποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. Mirum ergo esset, tot scribas sine ulla varietate ex istis fecisse; μὴ θεομαχῶμεν. Eadem probabilitate potuit transferri ex Xenoph. Oecon. 16, 3. ἐπειδάν μέντοι γνῷ τις, οὐκέτι συμφέρει θεομαχεῖν. Multa quidem in Actibus temere translata sunt. Sed ista omnia maximo consensu Codices, ut vidimus, arguunt. Hic pauci, et suspecti, et infimi ista omittunt. Sublatum credo, quod aliqui opinabantur, ita angelos inter deos referri. Sed id vanum est. Nam ista: εἰ δὲ — ἢ ἄγγελος, commode explicari possunt de spiritu aut angelo, qui ex mandato *dei* locutus est. Ergo recte huic loco convenit θεομαχεῖν. Isidori scholium sensu caret, nisi ita legatur, ut ego dixi, nimirum: τὸ εἰ (quod hic legitur) ῆ (non ἤ. scribae ista confundunt.) ἐςὶ, τουτέςιν ῆ (non ἤ) πνεῦμα. Si quis vero legere velit ῆ, ante πνεῦμα. necessario delendum δέ. Isidoro autem docendum erat, ubi εἰ, loco ῆ; vel etiam loco ῆ occurrat. Ammonii scholium, si quidem Ammonii est: nam nomina frequenter in catenis permutantur: ex parte legitur apud Chryf. l. l. Id ipsum etiam dubium et obscurum est. Similia reperi in Cod. Aug. 6. fol. μζ. pag. 2. ubi ante τοῦτο excidit ἐςι. v. P. Si verum est, quod Montf. de Codd. Chryf. monet, scilicet p. 364. abesse, μὴ θεομαχῶμεν, ipse Chrysostomus, et Isidoro, et Ammonio cuidam recentiori, aut alii cuivis scholiastae

occa-

* καταβῆναι καὶ ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε ἐις τὴν παρεμβολήν. τῇ 11.
δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιςὰς αὐτῷ ὁ κύριος ἔιπε· θάρσει, παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ ἐις ἱερουσαλὴμ, ὅυτω σε δεῖ καὶ
Τέλος τῆς δ. ἐις ῥώμην μαρτυρῆσαι. [Τέλος.]

ΛΔ. περὶ ἐπιβουλῆς μελετωμένης ὑπὸ ἰουδαίων κατὰ παύλου καὶ μηνύσεως αὐτῆς πρὸς λυσίαν· ἐν ᾧ, ὅτι

παρ-

occasionem dedit, ut istas argutas interponerent interpretationes. Vulgata saepius ex Chrysostomo atque adeo ex eius interpretationibus pendet. Ex vulgata vero interpretationes plures pendent. De Ammonii scholio alio, aeque docto, v. P. p. 342. ad 24, 1.

10. εὐλαβηθεὶς] φοβηθείς. E. Chrys. IX, 365. a. Ecce rursus adsunt isti Codd. Wetst. cum comitatu paucorum aliorum. Praesto est etiam meus l. et, quod praevidebam, antequam etiam iterum inspexeram, 13. Nullus reliquorum meorum hic variat.

καταβὰν ἁρπάσαι] Ita Chrys. l. l. 365. a. Rursus meus l. et 13. sunt a partibus Chrysostomi: ceteri omnes: καταβῆναι καὶ ἁρπάσαι.

ἄγειν] ἀπάγειν t ἀγαγεῖν. Chrys. l. l. Vulgata hic non est pro ἀπάγειν, sed pro κατάγειν. v. Wetst.

11. παῦλε] — E. Rursus ita isti Wetsteniani et meus 13. Consulamus ergo Chrys. Is ergo l. l. 365. c. rursus omittit, et exhibet, ἔιπεν αὐτῷ. Sed ulterius pergamus. Ergo 368. a. habet istud παῦλε. Vides ergo promtuarium variarum lectionum locupletissimum. Attingit etiam XI, 70. b. Ut ergo mille exemplis videmur docuisse, Chrysostomus ne tum quidem sibi constat, cum locum de industria interpretatur. Poenitet profecto, toties idem monere.

παρεπέμφθη ὁ παῦλος τῷ ἡγεμόνι εἰς τὴν καισάρειαν μετὰ ςρατιωτῶν καὶ γραμμάτων.

12. γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές τινες τῶν
ἰουδαίων συςροφὴν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς,
λέγοντες, μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως οὗ
13. ἀποκτείνωσι τὸν παῦλον. ἦσαν δὲ πλείους
τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν
14. πεποιηκότες. οἵτινες προσελθόντες τοῖς
ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, εἶπον·
ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς, μηδενὸς
γεύσασθαι, ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν
15. παῦλον. νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ
σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως αὔριον αὐτὸν
καταγάγῃ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν
ἀκριβέςερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς
δὲ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν, ἕτοιμοί ἐσμεν

τοῦ

12. ποιήσ. — συςροφὴν] ποιήσαντες συςροφὴν τινες τῶν ἰουδαίων t ποιήσαντες συςροφὴν οἱ ἰουδαῖοι t ποιήσαντες οἱ ἰουδαῖοι συςροφήν. E. Ultimum Chryſ. l. l. 365. c.

λέγοντες] — E. Chryſ. l. l. et μὴ — μηδὲ, et ἀνέλωσι, loco ἀποκτείνωσιν. Vide Codd. Wetſt.

πεποιηκότες] ποιησάμενοι t ποιήσαντες. E.

14. ἀναθέματι] — E. ſemel vulg ſemel, omiſſo ἀναθέματι, μὴ φαγεῖν, μηδὲ πιεῖν. Chryſ. l. l. 365. 368.

οὗ] ἄν. E.

15. ἐμφανίσατε κ. τ. λ.] ἐμφανήσατε (ſic) ἑαυτοὺς τῷ χιλ. ἐν τῷ συνεδρ. E. Chryſ. l. l. 365. d.

ὅπως κ. τ. λ.] ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς t ὅπως αὐτὸν κατ. πρὸς ὑμᾶς. E. Sic Chryſ. l. l. 365. d. ſic, ſed κατ. αὐτόν. 368. c.

τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς 16.
ἀδελφῆς παύλου * τὸ ἔνεδρον, παραγενόμε-
νος, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν,
ἀπήγγειλε τῷ παύλῳ. προσκαλεσάμενος 17.
δὲ ὁ παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων, ἔφη·
τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χι-
λίαρχον· ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ.
ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς 18.
τὸν χιλίαρχον, καί φησιν· ὁ δέσμιος παῦ-
λος προσκαλεσάμενός με, ἠρώτησε τοῦτον
τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρός σε, ἔχοντά τι
λαλῆσαί σοι. ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς 19.
αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ'
ἰδίαν, ἐπυνθάνετο· τί ἐςιν, ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖ-
λαί μοι; εἶπε δέ· ὅτι οἱ ἰουδαῖοι συνέθεν- 20.
το τοῦ ἐρωτῆσαί σε, ὅπως αὔριον εἰς τὸ συνέ-
δριον καταγάγῃς τὸν παῦλον, ὡς * μελ-
λόντων τι ἀκριβέςερον πυνθάνεσθαι περὶ
αὐτοῦ. σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνε- 21.
δρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους
τεσ-

16. τὴν ἐνέδραν] τὸ ἔνεδρον. Ita bis Chryſ. l. l. 365. e. 368. c. Sic omnes mei praeter l. et 13. Lectionaria carent hoc loco.

παρεμβολὴν] συναγωγήν. E. Wetſt. A. Laudo!

18. χιλίαρχον] poſt hoc Chryſ. l. l. 365. e. inculcat: καὶ ἐλθὼν ὁ ἑκατόνταρχος ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ λέγων· ὁ δέσμιος.

20. μέλλοντες] D. μέλλων t μέλλοντα E. μελλόντων. v. P.

περὶ αὐτοῦ] παρ' αὐτοῦ. E. Chryſ. l. l. 366. a.

τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυ-
τοὺς, μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως οὗ ἀνέλω-
σιν αὐτόν· καὶ νῦν ἕτοιμοί εἰσι, προσδεχό-
22. μενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. ὁ μὲν
οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίαν, παρ-
αγγείλας, μηδενὶ ἐκλαλῆσαι, ὅτι ταῦτα ἐνε-
23. φάνισας πρός με. καὶ προσκαλεσάμενος
δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων, εἶπεν· ἑτοι-
μάσατε ςρατιώτας διακοσίους, ὅπως πορευ-
θῶσιν ἕως καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομή-
κοντα, καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ
24. τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· κτήνη τε παρα-
ςῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν παῦλον δια-
25. σώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα· γρά-
ψας ἐπιςολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦ-
26. τον· κλαύδιος λυσίας τῷ κρατίςῳ ἡγε-
27. μόνι Φήλικι χαίρειν. τὸν ἄνδρα τοῦτον
συλληφθέντα ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, καὶ μέλ-
λοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιςὰς σὺν
τῷ ςρατεύματι ἐξειλόμην αὐτὸν, μαθὼν,
28. ὅτι ῥωμαῖός ἐςι. βουλόμενος δὲ γνῶναι
τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγα-
29. γον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ὃν εὗρον
ἐγκα-

23. διακοσίους] + ἐν ὅπλοις t ἐνόπλους διακοσίους. E.
24. διασώσωσι] ἀγάγωσι. E. Chryf. l. l. 367. b.
25. περιέχουσαν] ἔχουσαν. E. Non opus erat περί.
27. αὐτὸν, μαθὼν] αὐτὸν — E. Chryf. l. l. 367. c.
28. γνῶναι] ἐπιγνῶναι. E. Vulgatum Chryf. l. l.
κατήγαγον αὐτὸν] αὐτὸν — E. Vulg. Chryf. l. l, 367. c. ib. d. κατήγ. αὐτὸν πρὸς αὐτούς.

ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου
αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν
ἔγκλημα ἔχοντα. μηνυθείσης δέ μοι ἐπι- 30.
βουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα, μέλλειν ἔσεσθαι
ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρός
σε· παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις, λέ-
γειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. ἔῤῥωσο. οἱ 31.
μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον
αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν παῦλον, ἤγαγον
διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν ἀντιπατρίδα. τῇ 32.
δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς πορεύε-
σθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμ-
βολήν. οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν καισά- 33.
ρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγε-
μόνι, παρέστησαν καὶ τὸν παῦλον αὐτῷ.
ἀνα-

30. εἰς — ἔσεσθαι] ἔσεσθαι εἰς τὸν ἄνδρα, et ἐξ αὐτῶν, loco ἐξ αὐτῆς. E. Chryſ. l. l. 367. c.

ἔσεσθαι — ἔπεμψα] ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν ἔπεμψα t ſic, omiſſo μέλλειν. E. Plerique et probatiſſimi Codices conſentiunt in lectione vulgata, de qua tamen Beza non ſine cauſſa dubitavit, cum prorſus ſit ἀνακόλουθος et ἀσύντακτος. Interpretes graeci ſilent. Correctiones faciles et in promtu ſunt. Veluti, μηνυθέντος δέ μοι, ἐπιβουλὴν, μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς, τῆς εἰς — μελλούσης. Sed abſtinendum eſt a corrigendi temeritate. Poſt ἄνδρα ergo diſtinxi. Ita μέλλειν — ἰουδαίων adduntur ἀπολύτως. Si ſaltem, neglecto vocabulo ἐπιβουλῆς, ſcripſiſſet μέλλον, ut, intellecto τοῦτο, pro nominativo abſoluto haberi poſſet.

ἔῤῥωσο] t ἔῤῥωσθε. E.

31. διὰ τῆς] τῆς — E. Chryſ. l. l. 371. a.

33. ἀναδόντες] ἐπιδόντες. E.

34. ἀναγνοὺς δὲ ὁ ἡγεμὼν, καὶ ἐπερωτήσας, ἐκ
ποίας ἐπαρχίας ἐςί. καὶ πυθόμενος, ὅτι
35. ἀπὸ κιλικίας· διακούσομαί σου, ἔφη,
ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται.
ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ * ἡρώδου
φυλάσσεσθαι.

ΛΕ. τερτύλλου περὶ παύλου κατηγορία, καὶ ἀπολογία αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος.

XXIV, 1. Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιε-
ρεὺς ἀνανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ
ῥήτορος τερτύλλου τινὸς, οἵτινες ἐνεφάνισαν
2. τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ παύλου. κληθέν-
τος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ τέρτυλ-
3. λος, λέγων· πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες
διὰ σοῦ, καὶ κατορθωμάτων γινομένων τῷ
ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντῃ
τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιςε
4. φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριςίας. ἵνα δὲ
μὴ

34. ὁ ἡγεμὼν] —. Chryf. ib. 371. b.

35. τοῦ ἡρώδου] τοῦ —. Et Chryf. ibid.

XXIV. 1. τῶν πρεσβυτέρων] πρεσβυτέρων τινῶν t τῶν — E. Chryf. l. l. 371. c. τῶν omittit.

ἐνεφάνισαν] ἐνεφάνησαν. E. Chryf. l. l. id eft, ἐμφανεῖς ἐγένοντο, ἐνετύγχανον. Vulgata lat. *adierunt*. Theophylactus fua ex Ammonio haufit. v. P. pag. 342. Is autem fupplet: διδασκαλικὸν (i. e. δικανικόν.) χάρτην, quo tamen non eft opus. Ergo legit ἐνεφάνισαν.

3. κατορθωμάτων] διορθωμάτων. E. Chryf. l. l. 371. c. vulgatum.

μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ
ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ.
εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν, καὶ 5.
κινοῦντα στάσιν πᾶσι τοῖς ἰουδαίοις τοῖς κα-
τὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν
ναζωραίων αἱρέσεως· ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπεί- 6.
ρασε βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, καὶ

κατὰ

5. στάσιν] στάσεις. E. Chryſ. 371. e. 372. a. Tractat autem haec et proxima a pag. 371. ad 374.

6. ἐκρατήσαμεν ad 8. πάντων τούτων] ἐκρατήσαμεν· παρ᾽ οὗ δυνήσῃ (καὶ) αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων, omiſſis mediis. Ex quatuor, quos poſtea examinavi, duo omittunt 15. et 16. Omittit etiam Monachienſis 21. De Lectionariis ſeu Praxapoſtolis v. P. Pſeudo - Theophylactus et Pſeudo - Oecumenius hic prorſus ſilent in interpretatione. Chryſ. l. l. 372. a. b. ſingula horum interpretatur atque ita quidem, ut nulla ſuſpicio videatur locum habere, tanquam haec ab ipſo ſint illata. Repetit etiam 373. e. 374. Credo, haec a non nullis ſublata eſſe, partim, quod credebant, Iudaeos nec ita imprudentes, nec ita audaces eſſe potuiſſe, ut ipſum Lyſiam accuſarent: partim, quod verſ. 8. παρ᾽ οὗ, ſine ullo dubio ad Paullum referenda ſunt, ut etiam Chryſ. (374. b.) accepit. Cum vero ita oratio a Paulo ad Lyſiam, et rurſus a Lyſia ad Paulum flecteretur, ea, quae media erant, ut temere interpoſita, excludebant. Varietates, ut arbitror, plures eſſent huius loci, ſi aliunde illatus eſſet. Notabile quoque eſt, quod meì l. et 13. hic diſſentiunt. Ille habet, hic omittit. Aliqui opinati ſunt, haec illata eſſe vel ex 23, 10. vel ex 23, 27. Sed illi loci nimis ſunt diſſimiles.

κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν * κρί-
7. ναι. παρελθὼν δὲ λυσίας ὁ χιλίαρχος,
μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν
8. ἀπήγαγε, κελεύσας τοὺς κατηγόρους αὐ-
τοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σε· παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς
ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι,
9. ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. * συνεπέ-
θεντο δὲ καὶ οἱ ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα
10. οὕτως ἔχειν. ἀπεκρίθη δὲ ὁ παῦλος, νεύ-
σαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ πολ-
λῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ
ἐπιστάμενος, εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ
11. ἀπολογοῦμαι· δυναμένου σου γνῶναι, ὅτι
οὐ

κρίνειν] κρίναι vel κρῖναι. (In his enim variant Codd. ut in κρίμα et κρῖμα.) Sic et Chryſ. l. l. 371. e. 372. a. 373. e.

8. ἐπὶ σὲ] ἐπὶ σοῦ. D. Sic et Chryſ. 371. e.

δυνήσῃ] δύνασαι. E. Chryſ. 371. e. 372. b. 374. a. b. In iisdem locis habet, et ἐπιγνῶναι, et γνῶναι.

9. συνέθεντο] συνεπέθεντο. Et Chryſ. 372. b. 374. b. Mei omnes excepto Cod. 16. Vulgata inepte: *adiecerunt* quod eſt προσέθηκαν. In huius gratiam Erasmus videtur adoptaſſe συνέθεντο. Συντίθεσθαι eſt *aſſentiri*: συνεπιτίθεσθαι eſt *ſimul in aliquem invehi, aggredi, inſidiari.*

10. κριτὴν] + δίκαιον. D. Chryſ. 372. c. ubi etiam explicat, mox, ἐν τῷ, et d., omiſſo δίκαιον. Rurſus δίκαιον reiicit poſt ἐπιστάμενος, idque urget 374. b. Ex quatuor Codd., quos poſtea adhibui, tres non agnoſcunt. Eſt haec homiletica Chryſoſtomi lectio.

εὐθυμότερον] εὐθύμως. E.

11. γνῶναι] ἐπιγνῶναι. D.

οὐ πλείους εἰσί μοι ἡμέραι * δεκαδύο, ἀφ'
ἧς ἀνέβην προσκυνήσων ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ 12.
οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλε-
γόμενον, ἢ ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου,
οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν
πόλιν. οὔτε παραστῆσαί * με δύνανται, 13.
περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσί μου. ὁμολογῶ 14.
δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν, ἣν λέγου-
σιν αἵρεσιν, οὕτω λατρεύω τῷ πατρῴῳ
θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον
καὶ * τοῖς προφήταις γεγραμμένοις·

ἐλπίδα

ἡμέραι ἢ] ἢ —.

12. ἐπισύστασιν] ἐπίστασιν. E. Codices infimi, omissis per incogitantiam aliquot litteris. Chryſ. 372. c. e. ὄχλων, ac ſemel, οὔτε ἐν τῇ πόλει — τῇ συναγωγῇ.

13. παραστῆσαι] + με a. + με νῦν t + μοι t + σοι (νῦν) t + νῦν. E. Poſtremum addit Chryſ. IX, 372. c. Ex quatuor poſtea examinatis unus με ſolum addit. Id inter reliquas appendices plurium Codd. auctoritate nititur. Παραστῆσαι, intellecto λόγῳ, quod ſaepe omittitur, per ſe notat, *idoneis et iuſtis argumentis demonſtrare.* Με redundat, ac non, niſi intellecto ἔνοχον ὄντα, defendi poteſt. Sed iſti ſcriptores non ita ſunt diligentes. Chryſoſtomus, ut arbitror, reperiebat με, et in eius locum inculcabat νῦν.

δύνανται] + σοι. E.

14. καὶ ἐν τοῖς] καὶ τοῖς ἐν τοῖς t ἐν τοῖς — E. ἐν —. Duplex eſt conſtructio, ut ſaepe alibi, τοῖς γεγραμ. κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προφήταις. Chryſ. IX, 373. a. κατὰ νόμον καὶ ἐν τοῖς, et 374. c. κατὰ νόμον. Κατὰ νόμον ne quidem Graecum eſt. In-

telli-

15. ἐλπίδα ἔχων ἐις τὸν Θεὸν, ἣν καὶ αὐτοὶ
ὗτοι προσδέχονται, ἀνάςασιν μέλλειν ἔσε-
16. σθαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων. ἐν
τούτῳ δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδη-
σιν * ἔχων πρός * τε τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀν-
17. θρώπους διαπαντός. δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων,
παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων ἐις τὸ
18. ἔθνος μου καὶ προσφοράς. ἐν ὅις ἕυρόν
με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, ὀυ μετὰ ὄχλου,
ὀυδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς ἀπὸ τῆς ἀσίας
19. ἰουδαῖοι· ὅυς * δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι, καὶ
κατη-

telligitur enim lex Mofaica cum ceteris libris V. Teft. exceptis prophetis. Κατὰ νόμον γεγραμμένα, funt ἐννόμως γεγραμμένα, quod non eft huius loci. Puerile eft ignorare, τοῦτό μοι γέγραπται notare, *hoc a me fcriptum eft.*

15. νεκρῶν] —. Scilicet Chryf. IX, 373. a. νεκρῶν et ὗτοι omittit. Meorum nullus omnino omittit.

16. δὲ] καὶ t δὲ καί. E. Chryf. l. l.

ἔχειν] ἔχων. Chryf. bis. 373. 375.

πρὸς] + τε. Chryf. ll. ll. ita, et femel, καὶ πρὸς τούς.

17. παρεγενόμην] reiicitur poft ἔθνος μου. E. Vulg. Chryf. 373. Tamen etiam fic transponit 415. a. Hunc locum ergo variarum lectionum venatores indagarunt *odora canum vi.*

18. ἐν ὅις] ἐν ἅις. E. Bis ὅις Chryf. 373. Ex meis folus l. Cafu fortaffe, aut per negligentiam. Ceteri non intelligebat, ἐν ὅις effe, *in quo negotio, quo officio fungentem invenerunt me.* v. 26, 12.

τινὲς] + τῶν t + δὲ τῶν t + δέ. E.

19. ἔδει] δεῖ. Lenius et humanius eft, ἔδει· δεῖ eft eius, qui iure fuo, quae iufta funt, poftulat. Graecitas

κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρός με. ἢ αὐτοὶ 20.
ὗτοι εἰπάτωσαν, * τί εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκη-
μα, ςάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, ἢ περὶ 21.
μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς ἔκραξα ἑςὼς ἐν
αὐτοῖς· ὅτι περὶ ἀναςάσεως νεκρῶν ἐγὼ
κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν. ἀκούσας δὲ 22.
ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτοὺς, ἀκρι-
βέςερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπών·
ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώ-
σομαι τὰ καθ' ὑμᾶς. διαταξάμενός τε 23.
τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι τὸν παῦλον,
ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν
ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν ἢ προσέρχεσθαι αὐ-
τῷ.

citas utroque modo conſtat. Sed ἴδει mox poſtulabat etiam εἶχον, poſt δεῖ poteſt eſſe, vel ἔχουσι, vel ἔχοιεν. Chryſ. optionem dat. Nam IX, 373. b. habet ἴδει. 374. d. δεῖ. Ath. I, 156. ἴδει τοὺς ἀπὸ τῆς ἀσίας ἰουδαίους ἐπὶ σοῦ — ἔχοιεν.

20. εἴ τι] τί.

22. ἀκούσας — αὐτοὺς] ἀνεβάλλετο (ἀνεβάλετο) δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ. E. Chryſ. IX, 379. a. b. ἀνεβάλετο δὲ ὁ Φῆλιξ αὐτοὺς, in principio homiliae, ubi illa, ἀκούσας δὲ ταῦτα aliena et obſcura fuiſſent. Illud ταῦτα enim in proxime antecedente homilia interpretatus fuerat. Nullus omnino meorum praetermittit praeter l. qui ſolus etiam ἀκριβέςερον repetit, ante διαγνώσομαι. Vide hic 26, 30.

23. τε τῷ] τε — E.

τὸν παῦλον] αὐτόν. E.

ἢ προσέρχεσθαι] — E.

24. τῷ. μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος
ὁ Φῆλιξ σὺν δρυσίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ,
ὄυσῃ ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο τὸν παῦλον,
καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς ἐις χριςὸν πί-
25. ςεως. διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιο-
σύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος
τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοβος γενόμενος
ὁ Φῆλιξ, ἀπεκρίθη· τὸ νῦν ἔχον πορέυου·
καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε.
26. ἅμα * καὶ ἐλπίζων, ὅτι χρήματα δοθήσε-
ται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ παύλου, ὅπως λύσῃ αὐ-
τόν· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμ-
πόμενος, ὡμίλει αὐτῷ.

ΑΖ.

24. τῇ γυναικὶ αὐτοῦ] αὐτοῦ — A. τῇ ἰδίᾳ γυναικί. E. Alii ergo ἰδίᾳ, alii αὐτοῦ addiderunt, alii etiam utrumque.

χριςόν] + ἰησοῦν. E.

25. τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι] ἔσεσθαι — E. Semel vulg. Chryſ. IX, 379. d. ſemel ib. e. τοῦ μέλλοντος κρίματος ἔσεσθαι. Attingit XI, 64.

μεταλαβών] λαβὼν t παραλαβών. E. μεταλ. et λαβὼν Chryſ. IX, 379. d. 382. b. Μεταλαβεῖν tam cum acc. quam cum gen. occurrit.

26. δὲ καὶ] δὲ —

ἐλπίζων] Sic, et mox προσδοκῶν. Chryſ. IX, 379. d. bis. Commodiores criticos, quam Patres graecos, non inveni. Quidlibet cuilibet permitunt legere.

ὅπως λύσῃ αὐτὸν] ἵνα ἀπολύσῃ αὐτὸν t —. Praetermittit ſecundo loco Chryſ. ll. ll.

ὡμίλει] διελέγετο. E. Id in nullo meorum reperi. Sed nec Birch. Graeci facile iſta permutant.

ΛΖ. περὶ τῆς Φήλικος διαδοχῆς καὶ τῆς Φήστου προαγωγῆς, τῆς τε ἐπ' αὐτοῦ ἀνακρίσεως παύλου καὶ ἐφέσεως.

['Αρχή.] διετίας δὲ πληρωθείσης, ἔλαβε 27. N.
διάδοχον ὁ Φῆλιξ πόρκιον Φῆστον· θέλων τε
χάριτας καταθέσθαι τοῖς ἰουδαίοις ὁ Φῆ-
λιξ, κατέλιπε τὸν παῦλον δεδεμένον.
Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς XXV, 1.
ἡμέρας ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα ἀπὸ καισα-
ρείας. ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς 2.
καὶ οἱ πρῶτοι τῶν ἰουδαίων κατὰ τοῦ παύ-
λου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, αἰτούμενοι 3.
χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται
αὐτὸν

XXIV, 27.—XXVI, 32. N. Ἐν τισι. τῇ ε. τῆς ζ. ἑβδ. ἑ. τ. ἡ. ἐ. μεταπεμψάμενος τὸν παῦλον Φῆλιξ ὁ ἡγεμὼν, ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως. διετίας.

27. θέλων τε] θέλων δέ. E.

χάριτας] χάριν. E. δὲ et χάριν. Chryf. IX, 380. b. Ex 25, 9. ubi contra Wetft. A. intulit χάριτα.

XXV, 2. ἐνεφάνισαν] ἐνεφάνησαν. E. Hic vulgatum habet Chryf. IX, 380. b. 382. c. ac femel τε, loco δέ.

ὁ ἀρχιερεὺς] οἱ ἀρχιερεῖς. E. Chryf. IX, 380. b. οἱ ἀρχιερεῖς οἱ. 382. c. ὅ, τε ἀρχιερεὺς καὶ οἱ.

3. κατ'] παρ'. E. Chryf. l. l. 380. c. mox idem ἔνεδρον, ut fupra.

ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ] ἄτοπον ἐν τῷ ἀνδρὶ (τούτῳ) t ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ ἄτοπον. E. ἄτοπον non agnofcit Chryf. l. l. 380. c. Incerta fedes fufpectum reddit τὸ ἄτοπον. Facile intelligi poterat ἔγκλημα et alia fimilia. Placuit quibusdam ἄτοπον, ex lo-
cis

αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ· ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνε-
4. λεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν
φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν παῦλον ἐν
καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκ-
5. πορεύεσθαι. οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησὶ,
συγκαταβάντες, εἴ τι ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ τού-
6. τῳ, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. διατρίψας
δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, κα-
ταβὰς εἰς καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθί-
σας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσε τὸν παῦλον
7. ἀχθῆναι. παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, πε-
ριέστησαν οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβεβηκό-
τες ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιάματα
φέρον-

cis similibus. Ex quatuor postremo examinatis solus 13. habet ἄτοπον. Duo apud Wetst. id. habent, loco τούτῳ, ex emendatione, imo, ex corruptione.

6. πλείους ἢ δέκα] οὐ πλείους ὀκτὼ ἢ δέκα. E. Ex meis soli l. et 13. Semel vulg. semel πλείους ἢ abest. Chrys. IX, 380. c. 382. d. Redolent illa Origenem, cuius tamen in Actus commenta interciderunt. Ex traditione vetularum id, ut alia plura historica, genealogica et geographica acceperat. Codices non nulli graeci hic interpolati sunt ex vulgata latina. Vix tamen id convenire videtur in meum 13. multo vero minus in l. Ad illud etiam addendendum. Ex non nullis pro δέκα laudatur ὀκτὼ, hoc est, ι et η. Quid, si utraque lectio, interposito ἢ, deinde iuncta sit?

7. περιέστησαν] + αὐτῷ t αὐτόν. E.
αἰτιάματα] αἰτιώματα. E. Ita editur etiam apud Chrys. IX, 380. d. αἰτίαμα apud Aeschylum et Plutarchum legi. αἰτίωμα, nullibi. Forte in mente habuerunt τὰ αἰτιώμενα.

φέροντες κατὰ τοῦ παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον
ἀποδεῖξαι· ἀπολογουμένου αὐτοῦ· ὅτι 8.
οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν ἰουδαίων, οὔτε εἰς
τὸ ἱερὸν, οὔτε εἰς καίσαρά τι ἥμαρτον.
ὁ φῆστος δὲ τοῖς ἰουδαίοις θέλων χάριν κα- 9.
ταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ παύλῳ εἶπε·
θέλεις εἰς ἱεροσόλυμα ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ
τούτων κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ; εἶπε δὲ ὁ 10.
παῦλος· ἐπὶ τοῦ βήματος καίσαρος ἑστώς
εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι· ἰουδαίους οὐδὲν
ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις.
εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ, καὶ ἄξιον θανάτου πέ- 11.
πραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν·
εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν, ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου,
οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι, καί-
σαρα

φέροντες κατὰ] καταφέροντες. E.

8. τι ἥμαρτον] τι — E.

9. κρίνεσθαι] κριθῆναι. E.

ἐπ'] ὑπ'. D. ἐπ' et ὑπ'. Chryſ. IX, 380. d. 383. a.

11. γὰρ] οὖν. E. Utrumque pro more ſuo. Chryſ. l. l. 380. e. 383. c. et ſecundo loco, ἢ ἄξιον. Ergo καὶ et ἤ. Wetſtenius Chryſoſtomum fere ſemper pro alterutro ſolum laudat. Ergo etiam Griesbachius. Ex Chryſoſtomo contra meliores Codices nihil efficitur. Merito maximi facio Chryſoſtomum, propter facundiam haud vulgarem, propter excellens ingenium, propter ſenſum acerrimum honeſti et veri: in re critica autem, mihi quidem, in nullo numero videtur eſſe.

τὸ ἀποθανεῖν] τοῦ ἀποθανεῖν. D. Forte hoc a pluribus, tanquam manifeſtum vitium, non notatum eſt.

12. σαρα ἐπικαλοῦμαι. τότε ὁ Φῆστος συλλα-
λήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη·
καίσαρα ἐπικέκλησαι; ἐπὶ καίσαρα πορεύσῃ.

ΛΖ. ἀγρίππα καὶ βερνίκης παρουσία καὶ πεῦσις τῶν κατὰ παῦλον· ἐν ᾧ, παύλου απολογία ἐπ᾽ αὐτῶν, περὶ τῆς ἐν νόμῳ θρησκείας αὐτοῦ καὶ κλήσεως ἐις τὸ ἐυαγγέλιον. ὡς ὀυδὲν ἀδικεῖ ἰουδαίους ὁ παῦλος, ἀγρίπας ἔφη τῷ Φήστῳ.

ΝΑ. 13. ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, ['Αρχή.]
ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ βερνίκη κατήν-
τησαν ἐις καισάρειαν, ἀσπασόμενοι τὸν Φῆ-
14. στον. ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ,
ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν
παῦλον, λέγων· ἀνήρ τις ἐστὶ καταλελειμμέ-
15. νος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, περὶ οὗ, γενο-
μένου μου ἐις ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων,
16. αἰτούμενοι κατ᾽ αὐτοῦ δίκην. πρὸς οὓς
ἀπε-

XXV, 13. ΝΑ. τῇ ε. τῆς ζ. ἑβδ. ἐ. τ. ἡ. ἰ. ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ βερνίκη.

12. συμβουλίου.] Chryſ. IX, 383. d. explicat, μετὰ τῶν κατηγόρων, ignarus morum Romanorum.

13. ἀσπασόμενοι] ἀσπασάμενοι. D. v. P. Forte ergo eum prius Hieroſolymis convenerant, ac ſic ad eum Caeſaream pergebant.

14. διέτριβον] διέτριβεν. D. Nimirum rex cum coniuge. In uno tantum id poſtea inveni.

15. ἐνεφάνισαν] ἐνεφάνησαν t ἀνεφάνισαν. E. Sic Chryſ. IX, 381. b. ſed ib. d. ἐνεφάνισαν.

δίκην] καταδίκην. E. Ita correctum, quia mox ait: ὀυκ ἔθος ῥωμαίοις χαρίζεσθαι κ. τ. λ. Prime,

ἀπεκρίθην, ὅτι ὀυκ ἔςιν ἔθος ῥωμαίοις χα-
ρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον ἐις ἀπώλειαν, πρὶν
ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι
τοὺς κατηγόρους, τόπον τε ἀπολογίας λά-
βοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. συνελθόντων 17.
ὄυν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιη-
σάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήμα-
τος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα. περὶ 18.
ὂυ ςαθέντες οἱ κατήγοροι ὀυδεμίαν αἰτίαν
ἐπέφερον, ὧν ὑπενόουν ἐγώ. ζητήματα δέ 19.
τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον
πρὸς αὐτὸν, καὶ περί τινος ἰησοῦ τεθνηκότος,
Τέλος τῆς ε. ὂν ἔφασκεν ὁ παῦλος ζῆν. [Τέλος.] ἀπο- 20.
ρούμενος δὲ ἐγὼ * τὴν περὶ τούτου ζήτησιν,
ἔλεγον

mo, saepe in N. Test. δίκη, est καταδίκη, ut κρί-
μα, est κατάκριμα. Deinde δίκη h. l. p test
etiam esse ἐκδίκησις. Vana ergo est correctio.

16. ῥωμαίοις — τινα] ῥωμαίους — τινι. E.

ἐις ἀπώλειαν] — E. Ath. I, 156. Pro hoc laudatur etiam Vulgata. Sed ea non habet *donare*, sed *damnare*. Bis vulgatum Chrys. IX, 381. c. e. ubi deinceps addit: χαρίζεσθαι ἁπλῶς, id est, ἀνεξετάςως, ἀκρίτως. Forte hoc moti sunt aliqui, ut ista omitterent.

18. ἐπίφερον] ἔφερον t ὑπέφερον. E.

ὑπενόουν ἐγὼ] + πονηρῶν t + πονηράν. E. Posterius prorsus ineptum.

20. ἐγὼ ἐις] ἐις —. Vide mox. Intelligitur κατὰ, quod, notum est.

τὴν περὶ] περὶ τήν. E. Sic Chrys. IX, 381. c. ἐγὼ περὶ τὴν τούτου. ib. e. sic. sed τούτων. 384. b. ἐγὼ ἐις τὴν περὶ τούτων. Nonne ergo auctoritate Chrys. quidlibet probare licet?

ἔλεγον, εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς ἱερουσα-
21. λήμ, κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. τοῦ
δὲ παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν
εἰς τὴν τοῦ σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα
τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως οὗ πέμψω αὐτὸν πρὸς
22. καίσαρα. ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν φῆστον
ἔφη· ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἀκοῦσαι· ὁ δέ· αὔριον, φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.
23. τῇ οὖν ἐπαύριον, ἐλθόντος τοῦ ἀγρίππα καὶ
τῆς βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ
εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε τοῖς
χιλιάρχοις, καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν
οὖσι τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ
24. φήστου, ἤχθη ὁ παῦλος. καί φησιν ὁ
φῆστος· ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ
συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον,
περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν ἰουδαίων ἐνέτυ-
χόν μοι ἔν τε ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπι-
25. βοῶντες, μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι. ἐγὼ
δὲ καταλαβόμενος, μηδὲν ἄξιον θανάτου
αὐτὸν

21. πέμψω] ἀναπέμψω. E. Chryſ. 381. d. ἕως ἂν πέμψω.

23. οὖσι τῆς] οὖσι — E. Poterat abeſſe. Habet et omittit. Chryſ. 387. d. e.

24. πᾶν] ἅπαν t — E. Chryſ. 382. d. omittit, habet 388. a.

ἐνέτυχον] ἐνέτυχε. E. Vulgatum, ſed ſemel etiam, συνέτυχον. Chryſ. 388. a. 391. c.

25. καταλαβόμενος] καταλαβόμενη. E.

αὐτὸν πεπραχέναι, καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου
ἐπικαλεσαμένου τὸν σεβαςὸν, ἔκρινα πέμ-
πειν αὐτόν, περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι 26.
τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. διὸ προήγαγον αὐτὸν
ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιςα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ
ἀγρίππα, ὅπως, τῆς ἀνακρίσεως γενομένης,
σχῶ τι γράψαι. ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, 27.
πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ
αἰτίας σημᾶναι. [Ἀρχή.] Ἀγρίππας δὲ XXVI. 1
πρὸς τὸν παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι ὑπὲρ ΝΑ.
σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ παῦλος ἀπελογεῖτο,
Ὑπέρβα εἰς ἐκτείνας τὴν χεῖρα. [Ὑπέρβα.] περὶ 2.
τὸ τῶν πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ ἰουδαίων, βα-
ἁγίων. σιλεῦ ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον
* ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον·
μάλιςα γνώςην ὄντα σε πάντων τῶν 3.
κατὰ

XXVI, 1. ΝΑ. μαΐου κα. τῶν ἁγίων βασιλέων κωνςαν-
τίνου καὶ ἑλένης· ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς
τῷ παύλῳ [πρὸς τὸν παῦλον.] ἔφη· ἐπιτρέπεται
[ἐπιτέτραπται.]

καὶ αὐτοῦ δὲ] καὶ — E.

26. κυρίῳ] + μου. E.

27. δοκεῖ] Chryſ. ſemel, δοκεῖ εἶναι. IX, 388. b.

XXVI, 1. ὑπὲρ] περί. E. Sic alibi.

2. ἐμαυτὸν] ἑαυτόν. E. Per ſe ferri poſſit.

μέλλων ἀπολ. ἐπὶ σοῦ σήμ.] ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπο-
λογεῖσθαι σήμερον. Et Chryſ. 388. d. ſed 391. d.
μέλλων ἐπὶ σοῦ ἀπολογεῖσθαι, omiſſo σήμερον.

3. μάλιςα] diverſis in locis hic aliqui inculcant, vel
ἐπιςάμενος, vel εἰδώς. v. P. Ex 24. 10.

πάντων] — E.

κατὰ ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημά-
των. διὸ δέομαί σου, μακροθύμως ἀκοῦσαί
4. μου. τὴν μὲν ὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεό-
τητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει
μου ἐν ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες οἱ ἰου-
5. δαῖοι· προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέ-
λωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεςάτην
αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φα-
6. ρισαῖος· καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς πρὸς τοὺς
πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ
7. θεοῦ, ἕςηκα κρινόμενος· εἰς ἣν τὸ δωδε-
κάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέ-
ραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς
ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, βασιλεῦ ἀγρίππα,
8. ὑπὸ * ἰουδαίων. τί ἄπιςον κρίνεται παρ'
9. ὑμῖν, εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; ἐγὼ μὲν
ὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα ἰησοῦ τοῦ
ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι·
10. ὃ καὶ ἐποίησα ἐν ἱεροσολύμοις· καὶ πολλοὺς
τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν
παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναι-
11. ρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον. καὶ
κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις
τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν·
πε-

6. πατέρας] + ἡμῶν. E. Chryf. 389. a.
ἕςηκα κρινόμενος] ἕςην κατακρινόμενος. E. Hoc non notatum reperi.
7. ὑπὸ τῶν] τῶν —
10. ἐγὼ] + ἐν. E.

περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον
ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. ἐν οἷς καὶ 12.
Ἀρξου τῶν ἁγίων. [Ἄρξου.] πορευόμενος εἰς τὴν δαμασκὸν
μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν
ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν 13.
εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμ-
πρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν με φῶς
καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. πάντων 14.
δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα
φωνὴν λαλοῦσαν πρός με, καὶ λέγουσαν
τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ· σαοὺλ, σαοὺλ, τί
με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα
λακτίζειν. ἐγὼ δὲ εἶπον· τίς εἶ κύριε; ὁ 15.
δὲ εἶπεν· ἐγώ εἰμι ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις.
ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας 16.
σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρί-
σασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα, ὧν τε
εἶδες, ὧν τε ὀφθήσομαί σοι· ἐξαιρούμε- 17.
νός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς
* ἐγώ σε ἀποστέλλω, ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς 18.
αὐτῶν,

XXVI, 12. NB. Ἔν τισι καὶ τοῦτο τὸ ἀνάγνωσμα εὗρον· ἤ. τ. ἡ. ἱ. πορευόμενος.

11. περισσῶς] περισσοτέρως. E.

12. ἐν οἷς καὶ] καὶ — E.

14. ἤκουσα — λέγουσαν] ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι ɩ ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν πρός με ɩ ἤκουσα φωνῆς λαλούσης πρός με καὶ λεγούσης. E. Varietates ſunt ex 9, 4. 22, 7. v. P. Ex quatuor poſt examinatis tres habent vulgatum.

17. νῦν] ἐγώ. Sic et poſtea reperi. Et Chryſ. IX, 390. a.

ἀποστέλλω] ἀποστελῶ ɩ ἐξαποστέλλω ɩ ἐξαποστελῶ. E.

αὐτῶν, τοῦ * ἀποστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς
φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν
θεὸν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν,
καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις, πίστει τῇ
19. εἰς ἐμέ. ὅθεν, βασιλεῦ ἀγρίππα, οὐκ
ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ·
20. ἀλλὰ τοῖς ἐν δαμασκῷ πρῶτον καὶ ἱεροσο-
λύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς ἰου-
δαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπήγγελλον με-
τανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν, ἄξια
τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. [Τέλος.] Τέλος τῶν
21. ἕνεκα τούτων με οἱ ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι βασιλέων.
ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι.
22. ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ,
ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα, μαρτυ-
ρούμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς
λέγων

18. ἐπιστρέψαι] ὑποστρέψαι D. t ἀποστρέψαι. A. Bis ἀποστρέψαι. Chryſ. l. l. 390. a. et τοῦ ἀνοῖξαι — καὶ (loco τοῦ) ἀποστρέψαι. Ἀποστρέψαι poſtea in quatuor inveni. ἐπιστρέψαι forte eſt ex verſ. 20. tamen ἐπιστρέψαι laudat et repetit Clem. Alex. 515. in edit. Pariſ. et Oxon. ſed nec Sylb. nec Pott. idoneis Codd. inſtructi fuerunt.

ἡγιασμένοις] ἠγαπημένοις. E.

20. πρῶτον καὶ] + ἐν. E.

ἀπήγγελλον] ἀπαγγέλλω A. t ἀπαγγέλλων, D. t κατήγγελλον. E. Ἀπαγγέλλω. Chryſ. 390. b.

21. ἐν] ὄντα ἐν. E.

διαχειρίσασθαι] διαχειρίζεσθαι. E.

22. παρὰ] ἀπό. E.

μαρτυρούμενος] μαρτυρόμενος. A.

λέγων, ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελ-
λόντων γίνεσθαι, καὶ μωυσῆς· εἰ παθητὸς 23.
ὁ χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν
φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ
τοῖς ἔθνεσι. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμέ- 24.
νου, ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἔφη· μαίνῃ
παῦλε· τὰ πολλά * σε γράμματα εἰς
μανίαν περιτρέπει. ὁ δέ· οὐ μαίνομαι, 25.
φησι, κράτιστε Φῆστε, ἀλλ' ἀληθείας καὶ
σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. ἐπί- 26.
σταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς
ὃν καὶ παῤῥησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν
γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐδέν·
οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.
πιστεύεις, βασιλεῦ ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; 27.
οἶδα, ὅτι πιστεύεις. ὁ δὲ ἀγρίππας πρὸς 28.
τὸν παῦλον ἔφη· ἐν ὀλίγῳ με πείθεις χρι-
στιανὸν γενέσθαι. ὁ δὲ παῦλος εἶπεν· εὐ- 29.
ξαίμην ἂν τῷ θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ, καὶ ἐν
πολλῷ

23. τῷ λαῷ] τῷ τε λαῷ 1 ἐν τῷ τε λαῷ. E. Secundum et tertium Chryf. IX, 390. c. 393. b. Post hunc verſum 390. c. Chryſoſtomus ita infert: ἀλλὰ οὐδὲ νῦν ἀφίσταμαι, et, ἀπὸ γὰρ προφητῶν ἰσχυρίζομαι, acſi haec ſint verba contextus. Verum hoc in uſu habet, ut ſaepius ſua verba pro apoſtolorm verbis interpretetur atque adeo urgeat.

24. ἀπολογουμένου] διαλεγομένου. E. Chryſ. 390. d.

25. ὁ δὲ] + παῦλος. E. Chryſ. IX, 390, d. interrogat: τί οὖν ὁ παῦλος;

29. καὶ ἐν ὀλίγῳ] Sic, et οὐκ ἐν ὀλίγῳ, editum apud Chryſ.

πολλῷ, οὐ μόνον σὲ, ἀλλὰ καὶ πάντας
τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιού-
τους, ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσ-
30. μῶν τούτων. καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ,
ἀνέςη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν, ἥτε Βερ-
31. νίκη, καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς, καὶ
ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους,
λέγοντες· ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσ-
32. μῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. ἀγρίπ-
πας δὲ τῷ Φήςῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνα-
το ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ * ἐπικέκλητο
καίσαρα. [Τέλος.]

AH: Τέλος ἐν τισι. Πρόσκειται δὲ ἐν ἑνί· καὶ οὕτως ἔκρινεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν ἀναπέμψαι καίσαρι.

Chryf. 391. Sed οὐκ vitiofum videtur. explicat enim παρὰ μικρόν. Scilicet καὶ et οὐκ in editione per figlas expreffa funt. Eft ergo confufio typothetae.

πολλῷ] μεγάλῳ. E.

30. καὶ ταῦτα — ἀνέςη ὁ] ἀνέςη τε ὁ t ἀνέςη δὲ ὁ. E. Scilicet Chryf. in homilia LII. ubi fuperiora explicat, hunc verfum prorfus non addit, Sed in principio hom. LIII. ubi ifta aliena erant, exhibet: ἀνέςη δὲ ὁ. Exemplum prorfus fimile notavi ad 24, 22. Vide etiam 28, 16. Qui vero Codices ex meis hic aberrant a vero? Mofq. h. qui fcholia et in his Chryfoftomi fimul etiam, exhibet, et l. qui baud raro aberrat. Qui vero ex Wetfteinianis hic corrupti funt? A. 13. 14. 17. 36. 40. Item verfiones, Vulgata latina, Syr. Copt. Aethiop. Apud Birg. Vat. 1209. feu B. et fidelis fatelles, vel etiam dux eius Vat. 367. Neminem ergo fallit Chryf.

32. ἐπικέκλητο] ἐπικέκλητο. A.

καίσαρα] Hic unus ex meis addit: οὕτως ἔκρινεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν ἀναπέμψαι καίσαρι. Speciem habent

ΛΗ. πλοῦς παύλου ἐπὶ ῥώμην, κινδύνων τε πλείςων καὶ μεγίςων ἔμπλεως· ἐν ᾧ, παραίνεσις παύλου πρὸς τοὺς σὺν αὐτῷ περὶ ἐλπίδος σωτηρίας· ναυάγιον παύλου. ὅπως τε διεσώθησαν εἰς μελίτην τὴν νῆσον, καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ ὁ παῦλος ἐθαυματούργησεν.

['Αρχή.] Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς XXVII,
εἰς τὴν ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν τε παῦλον 1. NB.
καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ,
ὀνόματι ἰουλίῳ, * σπείρας σεβαςῆς. ἐπι- 2.
βάντες δὲ πλοίῳ ἀδραμυττηνῷ, μέλλοντες
πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν ἀσίαν τόπους, ἀνήχ-
θημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν ἀριςάρχου μακεδόνος
θεσ-

XXVII, 1. NB. τῇ παρασκευῇ τῆς ζ. ἑβδ. ἀ. τ. ἠ. ἐ. ὡς ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν [ἡμᾶς] τοὺς περὶ τὸν παῦλον εἰς τὴν ἰταλίαν.

bent claululae lectionis ecclefiafticae, quae in hoc Codice notantur. Nullam tamen equidem lectionem ecclefialticam inveni, quae hic verfu 32. terminaretur.

XXVII. 1. ἡμᾶς] τοὺς περὶ τὸν παῦλον. E. ἡμᾶς fervant etiam quatuor poft examinati, tametfi duo notent lect. ecclef.

παρεδίδουν] παρεδίδου. E. Solus 13. ex meis. Παρεδίδουν, nimirum, οἱ δεσμοφύλακες.

2. ἀδραμυττηνῷ] ἀδραμυττινῷ t ἀδραμυτηνῷ. Vide ad Polyaen. pag. 657.

μέλλοντες] μέλλοντι D. t. μέλλοντος. E. Loco μέλλοντα, in priore editione mea corrigendum μέλλοντι, quod vel ex Millii fententia intelligitur. In uno hic inveni etiam μέλλοντ, et ο, fupra τ, quod eft μέλλοντος.

πλεῖν] + εἰς t + ἐπί. E. Diffenfus corruptionem prodit, ut plerumque in eiusmodi locis.

3. θεσσαλονικέως. τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθη-
μεν εἰς σιδῶνα· φιλανθρώπως τε ὁ ἰούλιος
τῷ παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψε πρὸς
τοὺς φίλους πορευθέντα ἐπιμελείας τυχεῖν.
4. κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν
κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους.
5. τό, τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν κιλικίαν καὶ
παμφυλίαν διαπλεύσαντες, κατήλθομεν εἰς
6. μύρα τῆς λυκίας. κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατόν-
ταρχος πλοῖον ἀλεξανδρῖνον πλέον εἰς τὴν
7. ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ἐν
ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ
μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν κνίδον, μὴ προσ-
εῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν
8. τὴν κρήτην κατὰ σαλμώνην· μόλις τε
παραλεγόμενοι αὐτὴν, ἤλθομεν εἰς τόπον
τινὰ καλούμενον καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς
ἦν

3. τῇ τε] τῇ δέ. E.

ἐπέτρεψε] ἐκέλευσε. E. Solus I. ex meis. Idem mox cum aliquibus, πορευθέντι. E.

5. κατήλθομεν] κατήχθημεν. E.

μύρα] μῦρα. A. σμύρναν l λύστρα. E. Hieronymus ex imitatione Origenis, aut ex Origene ipſo hic turbas dedit, ut in aliis nominibus propriis v. Wetſt. Sabat. et verſ. 8. Semel decretum erat Origeni et Hieronymo, nullum nomen proprium intactum relinquere. Miror, cur non etiam nomina Apoſtolorum mutarint. Immo vero haec quoque tentarunt.

λυκίας] κυλικίας. E.

6. ἐνεβίβασεν] ἀνεβίβασεν. A.

ἦν πόλις λασαία. ἱκανοῦ δὲ χρόνου δια- 9.
γενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ
πλοὸς, διὰ τὸ καὶ τὴν νηςείαν ἤδη παρε-
ληλυθέναι, παρῄνει ὁ παῦλος, λέγων αὐ- 10.
τοῖς· ἄνδρες, θεωρῶ, ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ
πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ * φορτίου καὶ
τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν
μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. ὁ δὲ ἑκατοντ- 11.
άρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ
ἐπείθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ παύλου
λεγομένοις. ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος 12.
ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείους
ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴπως
δύναιντο καταντήσαντες εἰς φοίνικα παρα-
χειμάσαι, λιμένα τῆς κρήτης βλέποντα κα-
τὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. ὑποπνεύσαν- 13.
τος δὲ νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως κε-
κρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο
τὴν κρήτην· μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ᾽ 14.
αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς, ὁ καλούμενος εὐρο-
κλύδων. συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, 15.
καὶ

8. λασαία] λασαῖα ł λασσαία ł λασία. Alii aliter.

10. ὅτι] Miror, non ſublatum eſſe.

φόρτου] φορτίου. Sic et poſtea inveni. Elegantius quidem, ſed Codd. hoc requirunt.

11. ἑκατόνταρχος] ἑκατοντάρχης, magno Codd. conſenſu h. l. Utrumque occurrit.

12. κἀκεῖθεν] ἐκεῖθεν. D.

13. ἆσσον] alii ἄσσον.

14. αὐτῆς] Chryſ. IX, 398. d. αὐτήν.

εὐροκλύδων] Ita omnes omnino mei. Linguae grae-
cae

καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ,
16. ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. νησίον δέ τι ὑπο-
δραμόντες, καλούμενον κλαύδην, μόλις ἰσχύ-
σαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης,
17. ἣν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννῦν-
τες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε, μὴ εἰς τὴν
σύρτιν ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος,
18. οὕτως ἐφέροντο. σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων
19. ἡμῶν, τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, καὶ
τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου
20. ἐῤῥίψαμεν. μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄςρων
ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶ-
νός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν πε-
ριῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.
21. πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε ςα-
θεὶς ὁ παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν· ἔδει
μὲν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι, μὴ
ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς κρήτης, κερδῆσαί τε
τὴν

cae ratio postulabat, εὐρυκλύδων. Sed id in his scriptoribus non urgendum. Vulgata latina ex hoc finxit, *euroaquilo*, quod Cod. Alex. seu A. et Vat. 1209. seu B. reddidit εὐρακύλων, tanquam ἀκύλων sit *aquilo*. v. P.

16. κλαύδην] κλαῦδα t καῦδα. Alii aliter.

17. τὸ σκεῦος] τὸ ἱςίον t τὰ ἱςία. Posterius Chrys. IX, 398. d. Sed haec est explicatio, ut ex scholiis ad h. l. intelligitur. v. P. 344.

19. ἐῤῥίψαμεν] ἔῤῥιψαν. E.

20. ἐπιφαινόντων] ἐπιφανέντων t ἐπιφαινομένων. E. Posterius Chrys. l. l.

πᾶσα] + ἡ. E.

τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. καὶ 22.
τανῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ
γὰρ ψυχῆς ὀυδεμία ἔςαι ἐξ ὑμῶν, πλὴν
τοῦ πλοίου. παρέςη γάρ μοι * ταύτῃ τῇ 23.
νυκτὶ ἄγγελος τοῦ θεοῦ, οὗ εἰμὶ, ᾧ καὶ λα-
τρεύω, λέγων· μὴ φοβοῦ, παῦλε· καίσαρί 24.
σε δεῖ παραςῆναι· καὶ ἰδοὺ, κεχάριςαί σοι
ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.
διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πιςεύω γὰρ τῷ θεῷ, 25.
ὅτι οὕτως ἔςαι, καθ' ὃν τρόπον λελάληταί
μοι. εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. 26.
ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο, δια- 27.
φερομένων ὑμῶν ἐν τῷ ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον
τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν
τινὰ αὐτοῖς χώραν, καὶ βολίσαντες, εὗρον 28.
ὀργυιὰς εἴκοσι· βραχὺ δὲ διαςήσαντες, καὶ
πάλιν βολίσαντες, εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέν-
τε· φοβούμενοί τε, μήπως εἰς τραχεῖς 29.
τόπους * ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες
ἀγκύρας τέσσαρας, ηὔχοντο ἡμέραν γενέ-
σθαι. τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν 30.

ἐκ

22. ὀυδεμία] ὀυδεμιᾶς. E.

23. τῇ νυκτὶ ταύτῃ] ταύτῃ τῇ νυκτί.

27. προσάγειν] Vat. 1209. προσανέχειν. Per ſe non abſurde. ἀνέχειν quid notet, conſtat. Scilicet h. l. idem eſt, quod ἀνακύπτειν, ἐξέχειν. πρὸς *vicinitatem* indicat.

29. μήπως εἰς] μήπου κατά. E.

ἐκπέσωσιν] ἐκπέσωμεν.

ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκά-
φην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ
πρώρας μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν,
31. εἶπεν ὁ παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς
στρατιώταις· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ
32. πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. τότε
οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς
33. σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. ἄχρι
δὲ οὗ ἔμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει
ὁ παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς,
λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέ-
ραν προσδοκῶντες, ἄσιτοι διατελεῖτε, μηδὲν
34. προσλαβόμενοι· διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς,
προσλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς
ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ
ὑμῶν θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται.
35. εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχα-
ρίστησε τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλά-
36. σας ἤρξατο ἐσθίειν. εὔθυμοι δὲ γενόμενοι
πάντες, καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς.
37. ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ,
38. διακόσιαι ἑβδομηκονταέξ. κορεσθέντες δὲ
τροφῆς,

31. ἐὰν μὴ κ. τ. λ.] Ita Chryſ. IX, 399. c. ſed ibid. d. ἐὰν οὗτοι φύγωσιν.

34. προσλαβεῖν] μεταλαβεῖν. E. Ex verſ. 33. Utrumque Chryſ. IX, 399. e, 401. e.

πεσεῖται] ἀπολεῖται. E. Scribae in mente habebant Luc. 21, 18.

38. δὲ] + τῆς. E. Chryſ. l. l. 400 402.

τροφῆς, ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι
τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν. ὅτε δὲ ἡμέ- 39.
ρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον· κόλ-
πον δέ τινα κατενόουν, ἔχοντα αἰγιαλὸν,
εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο, εἰ * δυνατὸν, ἐξῶσαι
τὸ πλοῖον. καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες 40.
εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς
ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες
τὸν * ἀρτέμωνα, τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς
τὸν αἰγιαλόν. περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον 41.
διθάλασσον, ἐπώκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ
μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ
δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμά-
των. τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο, 42.
ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μήτις ἐκ-
κολυμβήσας * διαφύγῃ. ὁ δὲ ἑκατόνταρ- 43.
χος, βουλόμενος διασῶσαι τὸν παῦλον, ἐκώ-
λυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε

τοὺς

39. δύναιντο] δυνατόν. E. Chryf. 400.

40. ἀρτέμονα] ἀρτέμωνα. Ita poftea etiam reperi. Phavorinus in μασχάλη — ὅπου καὶ τὸ τέρθρον, ὃ καλοῦσιν ἀρτέμωνα.

κατεῖχον] κατῆγον. E.

41. περιπεσόντες] περιπεσόντων t πεσόντες. E.

ἐπώκειλαν] Codices Wetft. et Birch. praeftantiores, ἐπέκειλαν, ἐπέκηλαν. Sed haec monftra funt. Vulgatum aliquis meorum in marg. explicat, ἐπανεπαύσαντο, ὥρμισαν, ἀνεκάθισαν. v. Alciphr. p. 40.

ἔμεινεν] ἔμενεν. E. Recte quidem.

42. διαφύγοι] διαφύγῃ.

τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν, ἀποῤῥίψαντας
44. πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι· καὶ τοὺς
λοιποὺς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί
τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου· καὶ οὕτως ἐγέ-
νετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.
XXVIII, Καὶ [Ἀρχή.] διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν,
ΝΓ. 1. ὅτι μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. [Τέλος.] Τέλος τῆς ς.
2. οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν
φιλανθρωπίαν ἡμῖν. ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν,
προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν
3. τὸν ἐφεςῶτα, καὶ διὰ τὸ ψύχος. συςρέ-
ψαντος δὲ τοῦ παύλου φρυγάνων πλῆθος,
καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἐκ
τῆς θέρμης * διεξελθοῦσα καθῆψε τῆς χει-
4. ρὸς αὐτοῦ. ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρε-
μάμε-

XXVIII, 1. ΝΓ. σαββάτῳ τῆς ζ. ἑβδ. ἤτοι πρὸ τῆς πεντηκοστῆς· ἰ. τ. ἡ. ἑ. διασωθέντες οἱ περὶ τὸν παῦλον ἐκ τοῦ πλοὸς, τότε ἐπέγνωσαν.

43. ἀποῤῥίψαντας] intellige ἑαυτοὺς εἰς τὴν θάλασσαν.

XXVIII. 1. καὶ διασωθ. κ. τ. λ.] διασωθ. δὲ ἔγνωσαν, ὅτι μελίτη. E. Damasc. II, 707.

2. ἡμῖν] — E. Damasc. l. l. Praetermittit autem verſ. 3—6.

ἀνάψαντες] ἅψαντες. E.

3. φρυγάνων] + τι. E.

ἐκ τῆς] ἀπὸ τῆς. E.

ἐξελθοῦσα] διεξελθοῦσα. Ita et Chryſ. IX, 404. d. ſed 405. a. ἐξελθοῦσα.

καθῆψε] καθήψατο. E. Sic Chryſ. 404. d. ac deinde ſuis verbis, ἅπτεται, ἥψατο. Ergo medium, quod uſitatius eſt.

μάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ,
ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· πάντως φονεύς ἐστιν
ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς
θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. ὁ μὲν 5.
οὖν, ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ,
ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· οἱ δὲ προσεδόκων, αὐ- 6.
τὸν μέλλειν πίμπρασθαι, ἢ καταπίπτειν
ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδο-
κώντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς
αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον,
θεὸν αὐτὸν εἶναι. ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τό- 7.
πον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς
νήσου, ὀνόματι ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος
ἡμᾶς, τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν.
ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ ποπλίου πυρε 8.
τοῖς καὶ δυσεντερίᾳ συνεχόμενενον κατα-
κεῖσθαι·

4. ἐκ τῆς] κατὰ τῆς. E. Orig. II, 27. et, ἰδόντες δὲ βάρβαροι. Ingenioſe autem ex h. l. docet, *ſerpentes* in litteris ſacris non referri ad ἑρπετά, ſed ad θηρία.

5. ἀποτινάξας] ἀποτιναξάμενος. E. Quod ipſum uſitatius eſt. Philo p. 259. b. ἀποτινάττει καὶ ἀποβάλλει τὰ φύλλα, ubi ſynonymum eſt. ἀποῤῥίπτει. Alibi etiam in N. Teſt. eſt ἀποτινάξαι et ἐκτινάξαι.

ἔπαθεν] ἔπασχεν. E.

6. πίμπρασθαι] ἐμπίμπρασθαι. E.

μεταβαλλόμενοι] μεταβαλόμενοι. E.

7. ποπλίῳ] πουπλίῳ. E. Damaſc. l. l.

τρεῖς ἡμέρας] — E. Forte propter verſ. 11.

8. δυσεντερίᾳ] δυσεντερίῳ t δυσεντερίαις. E. Vulgatum Chryſ. 405. Damaſc. II, 555. qui tamen rurſus πουπλίου habet, et αὐτῷ omittit etc.

κεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ παῦλος εἰσελθὼν, καὶ
προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ,
9. ἰάσατο αὐτόν. τούτου οὖν γενομένου, καὶ
οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ,
10. προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο· οἳ καὶ
πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγο-
μένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρείαν.

ΛΘ. ὅπως ἀπὸ μελίτης εἰς ῥώμην κατήντησεν ὁ παῦλος.

11. μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας * ἤχθημεν ἐν πλοίῳ,
παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, ἀλεξανδρίνῳ,
12. παρασήμῳ διοσκούροις. καὶ καταχθέντες
εἰς συρακούσας, ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς.
13. ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς ῥήγιον,
καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου,
14. δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς ποτιόλους. οὗ
εὑρόντες ἀδελφοὺς, παρεκλήθημεν ἐπ᾽ αὐ-
τοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς
15. τὴν ῥώμην ἤλθομεν. κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ
ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον εἰς
ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις ἀππίου φόρου καὶ
τριῶν ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ παῦλος, εὐχα-
ριςήσας

10. τὴν χρείαν] τὰς χρείας. E.

11. μῆνας] ἡμέρας. E. Vulgatum diſerte Chryſ. 405. d. bis. Iſtud ex verſ. 7.

ἀνήχθημεν] ἤχθημεν. A. Poſtea etiam in tribus reperi. Iſtud fortaſſe Chryſ. invexit l. l.

14. ἐπ᾽] παρ᾽. E.

ρισήσας τῷ θεῷ, ἔλαβε θάρσος. ὅτε δὲ 16.
ἤλθομεν ἐις ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέ-
δωκε τοὺς δεσμίους τῷ ςρατοπεδάρχῃ· τῷ
δὲ παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτὸν,
σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν ςρατιώτῃ.

Μ. περὶ διαλέξεως παύλου τῆς πρὸς τοὺς ἐν ῥώμῃ ἰουδαίους.

ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσα- 17.
σθαι τὸν παῦλον τοὺς ὄντας τῶν ἰουδαίων
πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς
αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον
ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πα-
τρῴοις, δέσμιος ἐξ ἱεροσολύμων παρεδόθην
ἐις τὰς χεῖρας τῶν ῥωμαίων· ὅιτινες ἀνα- 18.
κρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ
μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν
ἐμοί. ἀντιλεγόντων δὲ τῶν ἰουδαίων, ἠναγ- 19.
κάσθην

15. θεῷ] χριςῷ. E.

16. ἤλθομεν] εἰσήλθομεν. E. Mox, ῥώμην, ἐπετράπη τῷ παύλῳ μένειν, omiſſis mediis. Chryſ. 406. b. Ergo, ut alibi, in compendium redegit. Veſtigia lectionis Codicum omnium ſervat ipſe Chryſ. 407. c. τῷ δὲ παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτόν. Omittunt etiam haec Wetſt. A. 40. Etiam B. qui ſolus cum Chryſ. habet etiam ἐπετ. τῷ παύλῳ. Ex meis Codd. nullus omnino praetermittit.

17. τὸν παῦλον] αὐτόν. E. Ita ſcilicet ſemel Chryſ. 406. b. ſed 411. a. vulgatum. Attingit etiam XI, 231.

19. ἰουδαίων] + καὶ βοώντων· αἶρε τὸν ἐχθρὸν ἡμῶν. E.

κάσθην ἐπικαλέσασθαι καίσαρα· οὐχ ὡς
τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορῆσαι.
20. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα
ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι. ἕνεκεν γὰρ
τῆς ἐλπίδος τοῦ ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην
21. περίκειμαι. οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον· ἡμεῖς
οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ
τῆς ἰουδαίας· οὔτε παραγενόμενός τις τῶν
ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ
22. σοῦ πονηρόν· ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦ-
σαι ἃ φρονεῖς. περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως
ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν, ὅτι πανταχοῦ
23. ἀντιλέγεται. ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν,
ἧκον

κατηγορῆσαι] + ἀλλ᾽ ἵνα σώσω τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου. E. Aus tausenden zwey Lorken zur Probe vom Syret in einem Verse, die nicht einmal Wetst. D. noch Beda, noch Lucifer, kritischen Andenkens, empfehlen. Ad porcos istiusmodi nugas, quae ad turbandos et infamandos libros sacros excogitatae sunt. v. Griesb. Eorum, qui id nondum ex edit. Wetst. didicerunt, profecto miseret. Propositum erat, hic ante oculos ponere vesanas corruptiones Syr. Cod. D. et Codd. quorundam, Patrumque Latinorum, quibus hic liber contaminatus est. Sed earum multitudo me deterruit Ex Beda colligere licet, eas provenisse ex istis sic dictis *Post Illa*. Referantur ergo ad recensionem *Postillatem*. Nam istas corruptiones a nemine critico adhuc probatas esse, coeci etiam, manibus palpando, deprehendunt.

22. περὶ μὲν] μὲν — E. Ath. II, 362. sed ibi rectius omittebatur.

ἧκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες·
οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς τὰ περὶ
τοῦ ἰησοῦ, ἀπό τε τοῦ νόμου μωυσέως καὶ
τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας.
καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ 24.
ἠπίςουν. ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλή- 25.
λους, ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ παύλου
ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐλάλησε διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς
τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγον· πορεύθητι 26.
πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ * εἰπέν· ἀκοῇ
ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέπον-
τες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη 27.
γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς
ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀ-
φθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ
καρ-

23. ἧκον — ξενίαν] ἦλθον εἰς τὴν ξενίαν πρὸς αὐτόν. E.
τὰ περὶ] τὰ — E.

25. πρὸς ἀλλήλους] ἀλλήλοις. E. Cyrill. V, a. 669. Haec et quae deinceps adduntur, cum aliqua varietate habet Basil. M. I, 301. 518. bis, ex Iesaia et Actibus. Variat etiam Ath. II, 7.
ἡμῶν] ὑμῶν. E. Cyrill. l. l.

26. εἰπὲ] εἰπέν. Cyrill. l. l. Nec aliter editum in Iesaiae loco apud eundem III, 109. e. Atque ita exhibetur etiam in plerisque Codd. et apud Chrys. IX, 412. b. Sic et Basil. M. l. l. Dedi tamen ad regulas grammaticorum εἰπέν.

27. ὠσὶ] ὠσὶν αὐτῶν. E.

καρδίᾳ συνῶσι καὶ ἐπιςρέψωσι, καὶ * ἰάσο-
28. μαι αὐτούς. γνωςὸν οὖν ἔςω ὑμῖν, ὅτι
τοῖς ἔθνεσιν ἀπεςάλη τὸ σωτήριον τοῦ
29. θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. καὶ ταῦτα
αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ ἰουδαῖοι, πολ-
30. λὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν. ἔμεινε
δὲ ὁ παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώμα-
τι· καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευο-
31. μένους πρὸς αὐτόν· κηρύσσων τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ
κυρίου ἰησοῦ χριςοῦ μετὰ πάσης παῤῥησίας
ἀκωλύτως. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ἰάσωμαι] ἰάσομαι.

28. ἀπεςάλη] + τοῦτο. E. Chryſ. habet et omittit. IX, 412. d. 414. b.

29. — E. Ex meis nullus omnino praetermittit, niſi unus Latinus, quem in priore editione conſulueram. Habet etiam Chryſ. 412. et alii.

30. ὁ παῦλος] — E.

διετίαν] τριετίαν. E. Meus l. ſolus.

31. χριςοῦ] — E.

ἀκωλύτως] Quae hic ab aliquibus Latiniſtis et Syro temere addantur, diſcitur ex Wetſt. P. Chryſ. IX, 414. d. diſerte habet: μέχρι τούτων τὸν λόγον ἵςησιν ὁ συγγραφεύς.

Καθο-

Καθολικὴ
Ἐπιστολὴ Ἰακώβου.

Α. περὶ ὑπομονῆς καὶ πίστεως ἀδιακρίτου, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς τοὺς πλουσίους· ἐν ᾧ περὶ τῆς ἐν ἡμῖν πυρώσεως, καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς παθῶν, ὅτι οὐ παρὰ θεοῦ τὸ αἴτιον. εἴ τι γὰρ ἀγαθὸν ἡμῖν, παρ᾽ αὐτοῦ.

[Ἀρχή.] Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ I, 1. A.
χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς, * ταῖς ἐν

I, 1. A. τῇ δ. τῆς λα. ἑβδ. ἰάκωβος θεοῦ.

I, 1. De epistt. catholl. vide praeter alios Montf. ad Chryf VI, 308. feqq. 416. 430. et P. p. 8. 9. Nos plerorumque Codd. auctoritate epistolam Iacobi fex capitibus diftinximus. Apud Pfeudo-Oecumen. VII. numerantur. In uno Codice XIII. adeo reperi. Etsi crisis epistolarum catholicarum valde impedita est, tamen in his epistolis nondum eiusmodi Codices reperti funt, ut in evangeliis, actibus et epistolis Paulinis, qui data opera a falsariis corrupti funt, et ex quibus Semlerus ac poft eum Griesbachius *fuas* Alexandrinas et occidentales *recenfiones* eruerunt. Eandem fortunam experta quoque eft Apocalypfis, quae fere ex Andrea et Aretha, paucisque aliis corrupta eft. Aut ergo iftorum falfariorum fraus et audacia aliquo cafu impedita eft, aut ita molefta et laboriofa opera fatigati funt, aut corruptionum ἀφορμαὶ in his libris eis defuerunt. Omnes enim, qui Patres Graecos legerunt, cognitum habent, epifto-

2. ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν. πᾶσαν χαρὰν
ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς
3. περιπέσητε ποικίλοις· γινώσκοντες, ὅτι τὸ
δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται
4. ὑπομονήν· ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον
ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν
5. μηδενὶ λειπόμενοι. εἰ δέ τις ὑμῶν λείπε-
ται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος
Θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ * οὐκ ὀνειδίζοντος,
6. καὶ δοθήσεται αὐτῷ. αἰτείτω δὲ ἐν πίστει,
μηδὲν διακρινόμενος. ὁ γὰρ διακρινόμενος
ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ
7. ῥιπιζομένῳ. μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος
ἐκεῖνος, ὅτι λήψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου.
8. ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις
ταῖς

epiſtolas catholicas et apocalypſin rariſſime ab iis laudari. Ergo ex Patribus Graecis diſcrepantes lectiones, ab eorum incogitantia, negligentia, audacia et levitate ortae, repeti non poterant.

Ἰάκωβος — δοῦλος] Cyrill. I, g. 222. Ad χαίρειν. V, a. 300. Mox vitioſe omittit ταῖς, ante ἐν, edit. Gregor.

3. τῆς πίστεως] — E.

5. σοφίας] σοφίαν. E. Cyrill. V, a. 387.

καὶ μὴ] καὶ οὐκ. Vulg. Cyrill. l. l. Baſil. M. II, 576.

6. — 8. Chryſ. V, 127. Mox Theophyl. ῥαπιζομένῳ. Male! Theophyl. in his catholl. epiſtt. ubique notat edit. Venet. III, 319. ſeqq.

7. 8. Cyrill. IV, 806.

8. ἀνὴρ] + γάρ. E. Cyrill. IV, 806. et in fine αὐτοῦ.

ἐπεὶ

ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελ- 9.
φὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ· ὁ δὲ 10.
πλούσιος, ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς
ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. ἀνέτειλε 11.
γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε
τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε,
καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ
ἀπώλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς
πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. μακάριος 12.
ἀνὴρ

ἐπεὶ καὶ ἀνὴρ δίψ. — ὁδοῖς ἑαυτοῦ. 533. ὁ γὰρ δίψ. ἀνὴρ — αὐτοῦ. VI, a. 186. ἀκατάστατος γὰρ ὁ δίψ. ἐν — αὐτοῦ. Ut ego edidi, Codd. et Damasc. II, 448. De αὐτοῦ et αὑτοῦ v. P. Hoc loco nec cum haereticis, nec cum ullo alio est disputatio. In huiusmodi locis tirones discant crisin. Nemo hic tam temerarius fuit, ut aliquid auctore Cyrillo contra Codd. mutaret. Simul vero discitur, quam diligenter Cyrillum notarit Wetst. Scilicet primum tantum locum. Ergo et Griesb. v. vers. 14. 17. ubi rursus Cyrillus commendat suum γάρ. Ibi nihil notavit Griesbachius? Cur? Quia Wetstenius nihil notaverat.

9. δὲ] — E. Damasc. II, 566. et Cyrill. I, a 435. Scilicet ibi rectius abest. Mox ibid. ex vers. 10. παρελεύσεται γὰρ καὶ ἐν ἴσῳ πόαις, καὶ ἀνθέων διοίσει τῶν ἐν ἀγροῖς κατ' οὐδένα τρόπον. Servat δέ. III, 535. sed: αὐτοῦ, ὡς ἄνθος γὰρ χόρτου παρελεύσεται.

10. ἄνθος χόρτου] Attingit Clem. Alex. 540. nisi respiciat 1. Petr. 1, 24.

11. οὕτω καὶ] de οὕτω et οὕτως in universum monitum in P.

πορείαις] πορίαις. E. Scilicet in hoc et in similibus vocabulis scribae confundunt ει et ι. Erasmi animad-

ἀνὴρ, ὃς ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι δόκιμος
γενόμενος λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς,
ὃν ἐπηγγείλατο ὁ κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν
13. αὐτόν. μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, ὅτι
ἀπὸ * θεοῦ πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπεί-
ραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα.
14. ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυ-
15. μίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος. εἶτα
ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν·
ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει
θάνα-

animadversio absurda et linguae graecae contraria est. Non dicitur πορία, ἡ, sed ἐμπορία. Simile est vers. 8. ὁδοῖς. Iacobus Christi fuit discipulus, non Isocratis. Inepte vero vulgatus reddidit, *itineribus*.

12. πειρασμὸν] πειρασμούς. E. Sic et non nulli 2. Petr. 2, 10. Scilicet rectius in eiusmodi pluralis adhibetur.

ὁ κύριος] ὁ θεός. E.

13. ἀπὸ τοῦ θεοῦ] ὑπὸ θεοῦ. E. ἀπὸ θεοῦ. Damasc. II, 316. Cyrill. I, a. 10. 539. ad fin. vers. 15. Ita et IV, 431. sed in fine, κύει θάνατον.

ὁ — κακῶν] Orig. II, 124.

14. δὲ] γάρ. E. Cyrill. II, 51. ubi rectius est γάρ. Repugnant ceteri loci Cyrilli hic laudati. Ibid. est ἀποκύει, ut Damasc. II, 336.

15. ἀποκύει] κύει t ἀποκυεῖ. E. Vulgat. Ath. I, 647. Dicitur tam κύω, quam κυέω. Chrys. XI, 152. e. habet κύουσαν et κυήσασαν. Apud Orig. III, 449. c. d. 451. c. ter est κύειν. ἀποκύειν apud Theodoret. ad Heb. p. 609. Clem. Alex. p. 498. 499. Nullus tamen huc respicit. v. vers. 13. et P. ad h. l.

θάνατον. μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου 16.
ἀγαπητοί. πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν 17.
δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον
ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ
ἔνι παραλλαγὴ, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα.
βουλη-

16. μὴ] + οὖν E. Ex ſolo A. hic oſtentat οὖν Griesb. Cur non ex eodem ſolo verſ. 5. oſtentavit τοῦ θεοῦ τοῦ διδόντος; v. Cyrill. V, a. 361. V, d. 76.

17. πᾶσα] + γὰρ t μὲν t δέ. E. Cyrill. I, a. 404. et III, 311. γάρ. ſed μέν. I, g. 205. δὲ vero V, d. 98. Nihil addit. V, a. 411. 494. 510. Nihil omnino mutat Damaſc. II, 721.

τέλειον] ἀγαθὸν καὶ πᾶσα εὐλογία — καταβαίνουσα ἀπὸ τοῦ πατ. Quin etiam repetit εὐλογίαν. E. Cyrill. I, a. 404. Quid hic notatum ex Cyrill?

καταβαῖνον] κατερχόμενον. E. Synonymum, ſcribarum graecorum levitate invectum, vel etiam ex ſcholio, aut ex 3, 15.

ἀπὸ τοῦ πατρὸς] παρὰ τοῦ πατρὸς t ἐκ τοῦ πατρός. E. ἐκ Ath. II, 329. Cyrill. V, a. 361. V, d. 76. I, g. 205. V, a. 494. ἀπὸ habet V, a. 411. 510. παρά. V, d. 98. ubi πατρὸς explicat θεοῦ. IV, 1. III, 311. Oecum. II, 447. ἄνωθεν ἐκ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων ἐστὶν, παρ'. Sic et ibid. in ſchol.

οὐκ ἔνι] οὐκ ἔστι. E. Vulgatum Cyrill. V, a. 411. ſed ἔστι 458. 494.

τροπῆς] Haec Cyrill. VI, a. 132. Chriſto ita accommodat: καὶ τροπῆς οὐκ εἶδεν, (immo οἶδεν.) ἀποσκίασμα παθεῖν. Hunc verſ. attingit etiam Chryſ. II, 603. Coecus ſit neceſſe eſt, qui in bis ſeptendecim verſibus cum Griesbacho non agnoverit vel ex Cyrillo ſolo tres, quatuorve diverſas recen-

18. βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας,
εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ
κτισμάτων. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

B. περὶ πραΰτητος καὶ ἁγνείας καὶ πράξεως ἀγαθῆς, μεταδοτικῆς ἐπὶ μακαρισμῷ, καὶ περὶ ἐπισήμως καὶ συμμετρίας λόγου.

B. 19. ὥστε, [Ἀρχή.] ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, ἔστω
πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βρα-
20. δὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· ὀργὴ
γὰρ

I, 19. B. τῇ ι. τῆς λα. ἑβδ. ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, recensiones. Sed Griesbachus hic ipse coecus fuit, qui septem Cyrilli volumina *in forma maxima* non vidit. Cum apud Augustinum legatur, *momenti*, homines ingeniosi excogitarunt, ῥοπῆς. Quid, si τροπῆς ita reddidit? Nam 1. Cor. 15, 52. ἐν ἀτόμῳ reddidit etiam, *in momento*, neglecta propria vocis notione. Quid sit ῥοπὴ, apud scriptores graecos, quidque apud Patres graecos sit, θεία ῥοπὴ, notum est. Ex alio Latinista laudatur: *modicum obumbrationis*, quod tamen nemo graece reddidit. v. Sabat. Ergone *modicum* et *obumbratio* sunt variae lectiones? Ita locis fere innumerabilibus Griesbachius Latinistarum nugas pro variis lectionibus hominibus simplicibus obtrusit, scilicet, ut, quantum in ipso esset, dubia redderet omnia. Quid hoc versu legendum sit, docent incontaminati Codices graeci.

18. βουληθεὶς] βουληθεὶς γὰρ t αὐτὸς βουληθεὶς t αὐτὸς γὰρ βουληθεὶς. E. Vinciendae orationis caussa. Secundum habet Theophyl. Cyrill. V, a. 367. solum τινα omittit. Damasc. II, 310. solum ἑαυτοῦ mutat. Ath. I, 483. II, 426. vulgatum.

19. ὥστε] ἴστε t ἴστε δὲ t — E. Damasc. II, 420. ab ἔστω ad λαλῆσαι, sine varietate. Nullus bonus Codex hic quicquam mutat.

γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐ κατερ-
γάζεται. διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν 21.
καὶ περισσείαν κακίας, ἐν πραΰτητι δέξα-
σθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶ-
σαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. γίνεσθε δὲ ποιη- 22.
ταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ, παρα-
λογιζόμενοι ἑαυτούς. ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς 23.
λόγου ἐστὶ, καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος ἔοικεν ἀν-
δρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως
αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ. κατενόησε γὰρ ἑαυ- 24.
τὸν, καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελάθε-
το, ὁποῖος ἦν. ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον 25.
τέλειον, τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ παραμεί-
νας, οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γε-
νόμενος,

20. οὐ κατεργάζεται] οὐκ ἐργάζεται. E. Sic Damasc. II, 651. Illud diserte Theophyl. 327. Scribae alibi etiam οὐ κατ. mutarunt in οὐκ. Hic praeterea non opus erat composito. Vulgatum cum aliis Ath. I, 647. II, 323. 629.

21. πραΰτητι] πραότητι t πραΰτητι καρδίας. E. Sic Theophyl. et mox, τὸν μέν.

ψυχὰς ὑμῶν] ψυχὰς ἡμῶν. E.

22. λόγου] νόμου. E. Ex verſ. 25. Ita Theoph. Idem, ἀκροαταὶ μόνον, mox omiſſo, παραλ. ἑαυτ., quae tamen refert 328. a. Et hic, et verſ. 23. νόμου. Damaſc. II, 457. Idem verſ. 24. κατενόησε — ἀπελήλυθε omittit.

23. λόγου] νόμου. E.

25. νόμον] λόγον. E.

παραμείνας, οὗτος] παραμείνας οὕτως t, οὗτος — E.

ἐπιλησμονῆς] ἐπιλήσμων. E. v. P.

νόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μα-
26. κάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσαι. εἴ τις
δοκεῖ θρῆσκος εἶναι ἐν ὑμῖν, μὴ χαλιναγω-
γῶν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπατῶν καρδίαν
27. αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. θρη-
σκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ * θεῷ
καὶ πατρὶ, αὕτη ἐςὶν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφα-
νοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπι-
λον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.
[Τέλος.] Τέλος τῆς ι.

Γ. περὶ τῆς πρὸς ἕκαςον ἀγάπης ἀπροσωπολήπτου κατὰ νόμον.

Γ. II, 1. [Ἀρχή.] Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολη-
ψίαις ἔχετε τὴν πίςιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριςοῦ

II, 1. Γ. τῇ ς. τῆς λα. ἑβδ. ἀδελφοὶ, μὴ ἐν προσωποληψίαις.

26. θρῆσκος] alii θρησκός. v. P. Laudat Cyrill. IV, 295. ubi vitiose est καρδίας. Mox aliqui omittunt, ἐν ὑμῖν. Scholia Oec. nec pro, nec contra ἐν ὑμῖν sunt. Fortasse tamen ineptum πιςὸς, loco θρῆσκος, scriba levis ex iis sumsit. v. Griesb.

χαλιναγωγῶν] χαλινῶν. Sic Vat. 1209. seu B. Laudo!

27. παρὰ τῷ θεῷ] τῷ —. Sic. Sed ταπεινώσει, loco θλίψει, et, καὶ ἄσπιλον. Cyrill. III, 267. Idem V, b. 7. νηςεία καθαρὰ — sed θλίψει, et omisso καὶ, ante ἄσπ. Nonne hic νηςεία et ταπείνωσις notanda erant? Sed sibi ipse repugnat Cyrill. in utroque. v. Damasc. II, 626. et Nilum in caten. Niceph. II, 760.

II, 1. Laudat Cyrill. V, a. 300. 374. 603. 753. ubi μου omit-

χριστοῦ τῆς δόξης. ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς 2.
τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος,
ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς
ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ 3.
τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν,
καὶ εἴπητε αὐτῷ· σὺ κάθου ὧδε καλῶς·
καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ
κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου. καὶ 4.
οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κρι-
ταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; ἀκούσατε, 5.
ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέ-
ξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου, * πλου-
σίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασι-
λείας, ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐ-
τόν; ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. 6.
οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν,
καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια;
οὐκ

omittit, τῆς δόξης tamen, quod infimus Cod. Wetst. 13. excludit, servat.

2. ἐὰν γὰρ] ὑποκριταί. ἐὰν γάρ. E. Cyrill. IV. 344. Ibid. pro arbitrio laudat vers. 3. 4.

3. καὶ ἐπιβλ.] ἐπιβλ. δέ. E. Theophyl. Idem αὐτῷ post εἴπητε omittit. Cum Codd. Wetst. A. C. 13. hoc versu consentit meus 13. quem postea comparavi, quique in his epist. meorum omnium est infimus.

4. καὶ οὐ] καὶ — E. καὶ, παρέλκει. Theophyl. 330. et Oec. II, 453. Ergo deletum.

5. τοῦ κόσμου τούτου] τούτου —. Mox, ἐν τῇ πίστει Theophyl.

7. οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα
8. τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; εἰ μέντοι νόμον
τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν·
ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, ὡς * ἑαυτόν·
9. καλῶς ποιεῖτε· εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε,
ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ
10. νόμου, ὡς παραβάται. ὅστις γὰρ ὅλον
τὸν νόμον τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἑνὶ, γέγονε
11. πάντων ἔνοχος. ὁ γὰρ εἰπών· μὴ μοιχεύ-
σῃς, εἶπε καί· μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ μοι-
χεύσεις, φονεύσεις δὲ, γέγονας παραβάτης
12. νόμου. οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε,
ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνε-
13. σθαι. ἡ γὰρ κρίσις ἀνίλεως τῷ μὴ
ποιήσαντι ἔλεος· * κατακαυχᾷ τε ἔλεος
κρίσεως. [Τέλος.] Τέλος τῆς ϛ.

Δ.

7. ἐπικληθὲν] κληθέν. E. Theophyl., qui etiam, loco καλὸν, explicat καινόν. Ex Ies. 65, 15.

8. ὡς σεαυτὸν] ὡς ἑαυτόν. Ita postea in quatuor inveni et apud Theophyl. Σ temere repetitum.

10. τηρήσει, πταίσει] πληρώσει, πταίσει t τηρήσῃ, πταίσῃ. E. Posterius Theophyl. Cyrill. I, a. 552. ὅταν γὰρ ὅλον τὸν νόμον τελέσῃ τις, πταίσῃ ad fin. vers. 11. Negligenter laudat Orig. II. 798. et Basil. M. II, 631.

13. ἀνίλεως] ἀνήλεος t ἀνέλεος. E. Haec ex proximo ἔλεος ficta videntur. ἵλεως alibi etiam est in N. T. Ἀνίλεως Cyrill. V, b. 149. ἀνέλεος Damasc. II, 484.

καὶ κατακαυχᾶται] Unice vera lectio videtur, κατακαυχᾷ τε, confuso activo et medio. Sic e. c.

Luc.

Δ. ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἔργων, καὶ οὐκ ἐκ θατέρου ἰδικῶς, ἀλλ᾽ ἐξ ἀμφοῖν ἅμα δικαιοῦται ἄνθρωπος.

['Αρχή.] τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν 14. Δ.
πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ
δύνα-

II, 14. Δ. τῇ β. τῆς λβ. ἑβδ. ἀδελφοί, τι τὸ ὄφελος, ἐὰν πίστιν.

Luc. 1, 47. eſt ἠγαλλίασε, loco ἠγαλλιάσατο. Matth. 10, 14. et Marc. 6, 11. ἐκτινάξατε. Hebr. 4, 10. κατέπαυσε, loco ἀνεπαύσατο. Gal. 4, 9. ἐπιστρέφετε, loco ἐπιστρέφεσθε. Et in hac ipſa epiſtola 3, 5. μεγαλαυχεῖ, pro quo uſitatius dicitur μεγαλαυχεῖσθαι. Ἔγειρε, loco ἔγειραι, et alia praetermitto. Iam quia hoc inuſitatum videbatur, facile corrigebatur κατακαυχᾶται. Alii vero etiam ita ſcribebant ex frequenti confuſione ε et αι. Mutato vero κατακαυχᾷ τε in κατακαυχᾶται, opus erat vinculo orationis. Ergo alii exhibebant, καὶ κατακαυχᾶται, alii κατακαυχᾶται δὲ, vel etiam, κατακαυχᾶται γάρ. Sed iſtas particulas meliores Codd. non agnoſcunt. Alii denique etiam ex κατακαυχᾷ τε fecerunt κατακαυχᾶτε. Hinc mox ἔλεον, loco ἔλεος ortum. ὁ et τὸ ἔλεος invenitur: ſed τὸ ἔλεον equidem nullibi reperi. Cyrill. I, a. 248. κατακαυχᾶται γὰρ ἔλεος κρίσεως. V, b. 149. καὶ κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως. Damaſc. II, 475. κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως. Theophyl. 331. καὶ κατακαυχᾶται ἔλεος. Sed in ſchol. 332. ἀνηλεῶς ἡ κρίσις ἀπαντήσεται· κατακαυχᾶται δὲ ἔλεος. v. P. Notum eſt αὐχεῖς, cuius interpretationem Kuiſt. de verb. med. p. 106. memorat καυχᾷς. Vide 1. Cor. IV, 7. in P et Montf. ad Chryſ. X, 98. nota *b*. Καυχᾷ, quod Suid. et Phavor. laudant, non eſt huius loci, quod per ſe conſtat. De activo enim quaeritur. Aliis fortaſſe hic probabitur, κατακαυχᾶταί τε. Sed huic coniecturae, quae nec mihi diſplicet, nullum accedit praeſidium a Codd.

14. v. Cyrill. V, b. 148. ad verſ. 14—16. qui ibi aliquam varietatem habet.

15. δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; ἐὰν δὲ
ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, καὶ
16. λειπόμενοι ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, εἴπῃ
δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ,
θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε· μὴ δῶτε δὲ
αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ
17. ὄφελος; οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα
18. ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ' ἑαυτήν. ἀλλ' ἐρεῖ
τις· σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν
μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου,
κἀγὼ δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν
19. μου· σὺ πιστεύεις, ὅτι ὁ θεὸς εἷς ἐστι·
καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι,
20. καὶ φρίσσουσι. θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄν-
θρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων
21. νεκρά ἐστιν; ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ
ἐξ

15. Laudat Damasc. II, 484.

17. Attingit Cyrill. III, 423. 865. V, c. 174. nisi respexerit vers. 20. 26. Chrys. II, 348.

ἐκ prius] χωρίς. E. Ita solus habet infimus meorum 13. quem post priorem editionem consului. Arguta est correctio; cui etiam repugnat interpretatio Theophyl. 333 καὶ ἔργα διπλᾶ κ. τ. λ., et Oecum II, 457. c. δύο γὰρ κ. τ. λ., qui prius, ἐκ τῶν ἔργων σου, haud dubie errore typothetae omittit.

18. ὁ θεὸς εἷς] εἷς ὁ θεός. E. Cyrill. IV, 878. mox omissis, καλῶς ποιεῖς. Ita, his servatis. 953.

19. ὁ θεὸς εἷς ἐστι] ἐστι θεός. E. Ath. II, 91.

20. Orig. IV, 318. et 306. laudat, ἐν τῇ φερομένῃ ἰακώβου ἐπιστολῇ. Ac si de ea dubitaverit.

ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας ἰσαὰκ τὸν
υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον; βλέπεις, 22.
ὅτι ἡ πίςις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ
ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίςις ἐτελειώθη; καὶ 23.
ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίςευσε δὲ
ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς
δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. ὁρᾶτε 24.
τοίνυν, ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος,
καὶ οὐκ ἐκ πίςεως μόνον; ὁμοίως δὲ καὶ 25.
ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑπο-
δεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ
ἐκβαλοῦσα; ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς 26.
πνεύματος νεκρόν ἐςιν, οὕτω καὶ ἡ πίςις
Τέλος τῆς β. χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐςι. [Τέλος.]

E. ὅτι ἡ προπετὴς καὶ ἄτακτος γλῶσσα θανατοῖ τὸν κεκτημένον, ἧς κρατεῖν ἀνάγκη εἰς εὐφημίαν καὶ δόξαν τοῦ θεοῦ· ἐν ᾧ, περὶ ἀναστροφῆς καὶ ἀγαθῆς καὶ ἀμάχου πρὸς ἀλλήλους ἐκ φιλοδοξίας τῆς ἐπὶ σοφίᾳ ἀνθρωπίνῃ. περὶ θείας σοφίας. ὅτι ἐκ ἐπιθυμίας καὶ φιληδο-

21. τὸν υἱὸν αὐτοῦ] αὐτοῦ omiſſum in edit. Gregor. Editiones exhibent αὐτοῦ, Codd. αὐτοῦ.

23. ἐπίςευσε δὲ] + ὁ. E. Cyrill. IV, 537. Mox, εἰς θεὸν — δικαιοσύνην ἡ πίςις καί. In exemplo Wetſt. hic locus Cyrilli non reperitur. Ergo nec in Griesbachiano Cyrillo. Laudat et Orig. IV, 318. et Baſil. M. II, 313.

24. τοίνυν] — E. Omittit Theophyl.

25. ἀγγέλους] κατασκόπους. E. quae eſt explicatio ex Hebr. 11, 31. Igitur etiam in aliquot Codd. in marg. legitur.

26. γὰρ] δέ. E. Orig. II, 644.

Φιλαδελφίας ἔξις, καὶ ἀκαταστασία, καὶ ἡ πρὸς Θεὸν ἔχθρα γίνεται. περὶ μετανοίας πρὸς σωτηρίαν, καὶ περὶ τοῦ μὴ κρίνειν τὸν πλησίον.

C. III, 1. [Ἀρχή.] Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε,
ἀδελφοί μου, εἰδότες, ὅτι μεῖζον κρῖμα λη-
2. ψόμεθα. πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες.
εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος
ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ
3. σῶμα. * ἴδε τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς
εἰς τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθε-
σθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐ-
4. τῶν μετάγομεν. ἰδοὺ, καὶ τὰ πλοῖα, τη-
λικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων
ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πη-
δαλίου,

III, 1. E. τῇ γ. τῆς λβ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι.

III, 1. Sine varietate Cyrill. I, a. 122. Μου abest. Damasc. II, 679.

2. Laudat Cyrill. I, a. 504.

δυνατὸς] δυνάμενος. E. Ita Cyrill. II, 827. VI, b. 151. et Damasc. II, 420. sed ibidem ἐστι, loco ἀνὴρ, omisso καὶ ὅλον. Idem 421. ἀνὴρ et καὶ ὅλον servat. Hic autem continuat ad vers 11. Δυνάμενος Theophyl. 335. δυνατός. 336. Idem monet, τῶν ἵππων in constructione inferendum esse post στόματα.

3. ἰδοὺ] ἴδε. Alii notarunt, εἰ δὲ, quod ortum credo ex εἰδέ.

βάλλομεν] ἐμβάλλομεν. E. Cod. Aug. 6. in textu, sed in scholio vulgatum habet. Tamen semel est in schol., ἐμβάλλομεν fol. ξβ. p. 2. init. v. P.

δαλίου, ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος
βούληται. οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν 5.
μέλος ἐστὶ, καὶ μεγαλαυχεῖ· ἰδοὺ, ὀλίγον
πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει; καὶ ἡ γλῶσσα
πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας· οὕτως ἡ 6.
γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ
σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα
τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη
ὑπὸ

5. ὀλίγον] ἡλίκον. E. Occuparunt aliqui ſcribae hoc ex vicino. De Chryſoſtomi loco a Wetſt. laudato adhuc dubito. In hom. 4. ad Act. T. IX, 34. e. reperio: τοσοῦτον πῦρ μυρίαν ὕλην ἀνάψαι δύναται. Sed haec non ſunt Iacobi, verum Chryſoſtomi. Gratulor Griesbacho hanc νωθρότητα, qui ſecure haec et alia plura ex Wetſt. tranſcripſit. Mihi mirum videbatur, cum Chryſoſtomum tam diligenter legiſſem. Antiochus autem ita habet in Pandect. bibl. Patr. Pariſ. T. XII. p. 67. d. De Antiochi in priore edit. Griesbachus ne verbum quidem. In noviſſima notavit *Antiochum Monachum*. Iam ergo ſciunt omnes, *quis Antiochus* intelligendus ſit.

6. οὕτως] — τ + καί. E. Disiecta eſt tota huius loci oratio. In ea ergo hic nectenda laborat Theophyl. Omnis correctio, Codicibus graecis contraria, temeraria eſt.

τροχὸν] Grotius coniicit τρόχον, *curſum*, addens: *accentus quisque addidit ſuo arbitratu.* Cum ergo ipſe etiam ſuo arbitratu hic addiderit, retineamus eum aliorum arbitratu. Sophocles Antig. p. 257. μὴ πολλοὺς ἔτι τροχοὺς ἁμιλλητῆρας ἡλίου τελῶν. Ubi ſcholiaſta: μὴ πολλοὺς ἡλίου δρόμους τελέσων, et: τροχοὺς δὲ, ἀντὶ τοῦ κύκλους, δρόμους. Anacreon ſimiliter fere IV, 7. 8. τροχὸς ἅρματος γὰρ οἷα βίοτος τρέχει κυλισθείς.

γενέσεως] Nullum nec poſtea Cod. reperi, qui habe-

7 ὑπὸ τῆς γεέννης. πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων
τε καὶ πετεινῶν, ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων,
δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ
8 ἀνθρωπίνῃ· τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύνα-
ται ἀνθρώπων δαμάσαι, ἀκατάσχετον κα-
9 κὸν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου; ἐν αὐτῇ
εὐλο-

haberet γεέννης. Utrumque tamen notant Oec. II, 461. Theophyl. 337. Cod. Aug. 6. in textu et in ſchol. vulgatum. Semel tamen in ſchol. exhibet γεέννης v. fol. ξβ. pag. 2. Γεέννης fortaſſe ex proximo occuparunt ſcribae. Coniici poſſit, olim lectum eſſe γένης, idque expoſitum eſſe γενέσεως, ac deinde mutatum eſſe in γεέννης. Verum Codd. contra ſunt Cyrill. VI, a. 29. ἡ γλῶσσα μὲν πῦρ καὶ ἀκατάσχετόν ἐστι κακόν. Damaſcenum ſupra laudavi. Si omnino legendum ſit γεέννης, τροχὸς iam nec *rota*, nec *curſus* erit, ſed *tormentum*. Scholium, quod Wetſt. notat ex Cod. 15. auctius et emendatius legitur in Catena MS. cuius apographum habeo. Id etſi ad Cyrillum refertur, tamen ultima eius pars eſt ex Chryſ. I, 747. a. Ex eo pendent ceteri ſcholiaſtae, cum iſta catena ſcholiis reliquis omnibus ſit vetuſtior. v. Mill. Prolegg. §. 1044. In Cyrilli ſcriptis editis nihil eiusmodi inveni, cum tamen eum totum legerim, niſi eo trahere velis VI, a. 29. ubi tamen γεέννης non reperitur. Γεέννης ergo nil niſi error ſcribarum videtur eſſe.

8. Interrogandi notam addendam eſſe, ſcholiaſtae et Theophyl. 338. monent. v. P.

τὴν δὲ] Cyrill. IV, 724. τὴν γὰρ γλ. Ex eo etiam ineptum, et Codicibus contrarium ἀκατάστατον, loco ἀκατάσχετον, refutatur. Explicat enim: δυσκαταγώνιστον. Vide etiam Damaſc. II, 380. et locum ſupra laudatum 421.

εὐλογοῦμεν τὸν Θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν
αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς
καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ γεγονότας. ἐκ τοῦ 10.
αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατ-
άρα. οὐ χρὴ, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω
Τέλος τῆς γ. γίνεσθαι. [Τέλος.] [Ἀρχή.] μήτι ἡ 11. 3.
πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ
καὶ τὸ πικρόν; μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, 12.
συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα,
οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ
ποιῆσαι ὕδωρ. τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν 13.
ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ
ἔργα

III, 11. 3. τῇ δ. τῆς λβ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς.

9. Θεὸν] κύριον. E. Cyrill. II, 106. ubi etiam praetermittit: ἐκ τοῦ αὐτοῦ — κατάρα. κύριον, quod meorum omnino nullus habet, in interiore marg. probat Griesbachius. Scilicet, ut et alibi κυρίου, loco Θεοῦ, in textu probare possit. Astute!

γεγονότας] γεγεννημένους ex Damasc. immo vero ex Wetst. notat Griesb. Vide Damasc. II, 380. Sed idem 421. sicuti Cyrill. l. l. habet γεγονότας. Quid ergo ex Damasc. efficitur? Nihil. Contra sunt praeterea omnes omnino Codices probi.

12. οὕτως — γλυκὺ] οὕτως οὐδὲ ἁλυκὸν γλυκύ. E. Cyrill. II, 107. In fine vers. Theophyl. addit δύναται.

13. τίς σοφὸς] τίς — εἴ τις σοφός. E. Servat Cyrill. V, b. 190. vulgatum cum levi transpositione. Nam δειξάτος est vitiosum. Nihil omnino mutat ibid. 326. Σοφίας in fine omittit Damasc. II, 656. De Cyrillo et Damasceno hic silet Wetstenius. Ergo etiam Griesbachius. Laudo!

14. ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. εἰ δὲ
ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρ-
δίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδε-
15. σθε κατὰ τῆς ἀληθείας. οὐκ ἔστιν αὕτη
ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ᾽ ἐπί-
16. γειος, ψυχική, δαιμονιώδης. ὅπου γὰρ
ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ
17. πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία,
πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική,
ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρ-
πῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος.

καρπὸς

14. ἐρίθειαν] Codices fere ubique variant in accentu huius vocabuli, cum alii ἐριθεία, alii ἐρίθεια exhibeant. v. P. Laudat usque ad verſ. 18. Damaſc. II, 684.

τῇ καρδίᾳ] ταῖς καρδίαις. E.

κατακαυχᾶσθε] Latiniſta: *alapamini.* Pro eo Sabat. coniicit, *elevamini.* Coniecturam eius repetiit Griesb. Ingenioſe! Forte Latiniſta ille ex ἀλαζονεύεσθαι, quod eſt ſynon. τοῦ καυχᾶσθαι, finxerat, *alazonari*, ut *plasmare* a πλάττειν, *parabolari*, a παραβάλλεσθαι. Ergo *alazonamini.* Latine!

15. αὕτη ἡ σοφία] ἡ σοφία αὕτη. E. Cyrill. V, b. 172. Theophyl.

16. Laudat Damaſc. II, 608. 717. Utroque loco omittit γὰρ, quo ibi non erat opus. Sed 684. habet γὰρ. Hic enim longiorem locum notat. Ex hoc exemplo diſcunt tirones, Patres iſtas particulas pro arbitrio modo addere, modo omittere. Interdum etiam, ſi ſermo ipſorum ita poſtulet, cum aliis permutant.

17. ἀδιάκριτος] εὐδιάκριτος. E. v. P.

καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρε-
ται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην. Πόθεν πόλεμοι IV, 1.
καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν
ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς
μέλεσιν ὑμῶν; ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχε- 2.
τε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε
ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, οὐκ
ἔχετε, * διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς. αἰτεῖ- 3.
τε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖ-
σθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε.
μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε, ὅτι ἡ 4.
φιλία τοῦ κόσμου, ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστιν;
ὃς ἂν * βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου,
ἐχθρὸς

18. δὲ τῆς] τῆς — D. Rectius abest. Omittit Damasc. II, 685. et 354. ubi etiam δὲ abest. Τῆς, id est, περὶ ἧς διαλέγομαι.

IV, 1. πόλεμοι καὶ] + πόθεν. E. Ex meis solus infimus 13. et Theophyl.

2. φονεύετε] Griesbachius: φονεῖτε Ed.' inquit. Volebat φθονεῖτε. Alii φονᾶτε. Vide Bezam ad h. l. In vulgato consentiunt omnes omnino Codd. mei. φονεύειν diserte explicatur in schol Codd. Aug. 6. Item apud Theophyl. Oecum. quanquam in huius textu est φονεῖτε, quod temere in vulgaribus et in Griesbachianis Lexicis notatur. v. P.

οὐκ ἔχετε δὲ] καὶ οὐκ ἔχετε. E. δὲ —. v. P. Ita postea in tribus reperi. καὶ et δὲ frustra addita. Parum curat Jacobus ista vincula orationis. Sic mox vers. 4. Codices excludunt οὖν.

3. αἰτεῖσθε] αἰτεῖτε. E. Cyrill. I, a. 472. IV, 805. sed αἰτεῖσθε IV, 82. ubi tamen est ὅτι, loco διότι.

4. ὃς ἂν οὖν] οὖν —. Cyrill. III, 822. εἴ τις θέλει εἶ-

5. ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσαται. ἢ δοκεῖτε,
ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον
ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα, ὃ κατῴκησεν ἐν ἡμῖν·
6. μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει· ὁ θεὸς
ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δί-
Ζ. 7. δωσι χάριν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ὑποτάγη- Τέλος τῆς δ.
τε οὖν τῷ θεῷ, ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ
8. φεύξεται ἀφ᾽ ὑμῶν. ἐγγίσατε τῷ θεῷ,
καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν· καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρ-
τωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι.

ταλαι-

IV, 7. Ζ. τῇ ε. τῆς λβ. ἑβδ. ἀδελφοί, ὑποτάγητε τῷ θεῷ.

καὶ φίλος τοῦ κόσμου. 838. καὶ ὃς ἐὰν βουληθῇ. V, b. 297. ὃς ἐὰν βουληθῇ. Sic et Damafc. II, 392.

5. ἢ δοκεῖτε] εἰ δοκεῖτε. E. Theophyl.

πρὸς φθόνον] alii antecedentibus, alii fequentibus iungunt. v. P.

ἐν ἡμῖν] ἐν ὑμῖν. E. Theophyl.

6. διὸ λέγει — χάριν] — E. Nullus meorum omittit. Laudat etiam Chryf. VII, 651. e.

ὁ θεὸς] κύριος. D. Cyrill. III, 301. V, b. 189. Bafil. M. II, 426. Κύριος huc translatum credo ex Prov. 3, 34. Proverbia laudat Bafil. II, 702. ubi contra *deus*. Cyrillus aeque potuit Proverbia, ac Iacobum refpexiffe. Clem. Alex. 446. ὁ θεός. 516. θεὸς γάρ. Orig. III, 312. ὁ θεός. Idem vero etiam poteft effe ex 1. Petr. 5, 5.

7. ἀντίστητε] + δέ. A. v. Birch. Δὲ omittit, quod non opus erat. Damafc. II, 450. et Cyrill. I, a, 44. Omittit vero etiam V, d. 76. b. Prior Cyrilli locus eft etiam in caten. Niceph. I, 656.

8. Laudat Cyrill. V, b. 4. 7. Damafc. II, 524. Ath. II, 378. ita: ἁγνίσατε χεῖρας ἁμαρτωλοί, καθαρίσατε.

ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύ- 9.
σατε· ὁ γέλως ἡμῶν εἰς πένθος μεταστρα-
φήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. τα- 10.
πεινώθητε ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ ὑψώσει
ὑμᾶς. μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελ- 11.
φοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, καὶ κρίνων
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ
κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ
ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτής. εἷς ἐστιν ὁ 12.
νομοθέτης * καὶ κριτὴς ὁ δυνάμενος σῶσαι
καὶ ἀπολέσαι· σὺ * δὲ τίς εἶ, ὃς κρίνεις τὸν
ἕτερον;

9. μεταστραφήτω] μεταστραπήτω. E. Infimus meorum 13 Sic et Vat 1209. seu B.

10. τοῦ κυρίου] τοῦ — E. Orig. II, 815. nominatim.

11. μὴ καταλαλεῖτε, ἀδελφοί μου, ἀλλήλων. Cyrill. I, a. 270.

ἀδελφοῦ κ. τ. λ.] τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἢ κρίνων, καταλαλεῖ νόμον (vitiose) Damasc. II, 400. Solum ἢ, loco καὶ, sed rursus καταλαλεῖ νόμον, et mox οὐκέτι, loco οὐκ. 562 ἢ etiam Theophyl. qui et alia mutat. Scriptores sacri frequentius in talibus utuntur καί. Contra ἢ sunt meliores Codd. Saepe alibi in N. Test. temere ita correctum. Vidi mox vers. 13.

12. ὁ νομοθέτης] + καὶ κριτής. Damasc. II, 562. καὶ ὁ κριτής. καὶ κριτής. addit Cyrill. I, a. 475. III, 266. V, d. 57. 66. 85. 179. Idem postea in tribus Codd. reperi. v. P. ad hunc locum et ad Apocal. p. 67.

σὺ] + δέ. Hoc ipsum etiam post priorem edit, in tribus Codd. inveni.

ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον] ὁ κρίνων τὸν πλησίον t ὁ κρίνων τὸν ἕτερον. E. Prius etiam Theophyl. v. P.

et

13. ἕτερον; ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον * καὶ
αὔριον * πορευσώμεθα εἰς τήνδε τὴν
πόλιν, καὶ * ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα,
καὶ * ἐμπορευσώμεθα, καὶ * κερδήσωμεν·
14. οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον. ποία
γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ * ἔσται, ἡ πρὸς
ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα δὲ * καὶ ἀφανι-
15. ζομένη· ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, ἐὰν ὁ
κύριος θελήσῃ καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιήσω-
16. μεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν
ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν. πᾶσα καύχησις
17. τοιαύτη πονηρά ἐστιν. εἰδότι οὖν καλὸν
ποιεῖν,

et indicem Euthalii cap. E. in fine. De appendice: ὅτι οὐκ — κατευθύνεται v. P. Eam postea in nullo inveni. Euthalii sunt verba ex indice capitis. Vide in hac edit. post vers. 16. indicem capitis 5.

13. ἢ αὔριον πορευσόμεθα — ποιήσομεν — ἐμπορευσόμεθα — κερδήσομεν] καὶ αὔριον πορευσώμεθα — ποιήσωμεν — ἐμπορευσώμεθα — κερδήσωμεν. Ita postea etiam in quatuor Codd. inveni. Tot enim post priorem edit. usus sum in his epistolis. Καὶ, loco ἢ, habet etiam Cyrill. I, a. 504. Idem omittit ἐκεῖ.

14. τὸ τῆς] τὰ τῆς. E. Eleganter quidem. Mox, ζωὴ ἡμῶν Theophyl.

γάρ ἐστι] γὰρ ἔσται. Ex ἐστὶ nemo fecerit ἔσται, sed contra. v. Birch.

ἔπειτα δὲ] δὲ — t + καὶ E. ἔπειτα καί. Damasc. II, 317. ποία ζωὴ ἡμῶν ἐστιν; ἀτμὴ γάρ ἐστιν — ἔπειτα καὶ ἀφανιζ.

15. καὶ ποιήσωμεν] ποιήσομεν. E. Cyrill. I, a. 504. Facilius quidem hoc.

ποιεῖν, καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐςιν.

5. ὅτι οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ἐν τῷ θεῷ τὰ διαβήματα ἀνδρὸς κατευθύνεται· ἐν ᾧ, περὶ πλεονεξίας πλουσίων, καὶ τῆς ἐν κόσμῳ τρυφῆς αὐτῶν, καὶ περὶ δικαιοκρισίας θεοῦ. περὶ μακροθυμίας καὶ ὑπομονῆς παθημάτων, καὶ περὶ αληθείας. παραινέσεις ἰδικαὶ ἑκάςῳ προσήκουσαι μετὰ πίςεως. ὅτι διακονητέον τῇ τοῦ πλησίον σωτηρίᾳ.

Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες V, 1.
ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχο-
μέναις, ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ 2.
ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν. ὁ χρυ- 3.
σὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ
ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔςαι, καὶ
φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθη-
σαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. ἰδοὺ, ὁ 4.
μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς
χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεςερημένος ἀφ' ὑμῶν,
κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς

τὰ

17. ποιεῖν] — E. Ex meis unus 16. quem postea consului, omittit in textu. Idem tamen in scholio servat.

V, 1. ὀλολύζοντες] ὀλολύξαντες. E. Cyrill. II, 468. Laudat Damasc. II, 484. ab οἱ πλούσιοι ad fin. vers. 3.

2. γέγονεν] ἐγένετο. E. Damasc. l. l.

3. σάρκας ὑμῶν] + ὁ ἰός. E. Damasc. l. l. et, ὡς πῦρ, ad sequentia refert, ac mox, ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ὡς πῦρ ad sequentia refert etiam Cod. meus 16. Post πῦρ addit ὅ. Theophyl.

τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν.
5. ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν
6. ἡμέρᾳ σφαγῆς. κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.
7. μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοὶ, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ, ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' * αὐτὸν, ἕως * λάβῃ ὑετὸν πρώϊ-
8. μον καὶ ὄψιμον. μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ
9. παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικε. μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοὶ, ἵνα μὴ * κριθῆτε· ἰδοὺ, * ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν.

[Τέλος.]

4. εἰσεληλύθασιν] εἰσεληλύθει. E. Damasc. II, 377. in reliquis convenit. Sed. 614. ὃς ἀπεστερημένος — εἰσελήλυθεν.

5. ἐτρυφ. — σφαγῆς] Cyrill. II, 468. ἐτρυφήσατε, ἐνσπαταλήσατε (sic vitiose.) ἐπὶ τῆς γῆς ἐθρ. — σφαγῆς.

καρδίας] σάρκας. E. Vulgatum Damasc. II, 416.

6. δίκαιον] + ὅς. E. Theophyl.

7. ἐπ' αὐτῷ] ἐπ' αὐτόν. Sic saepe est accusativus in N. T. Postea in tribus ita etiam inveni. v. Birch. P. et vers. 14.

ἕως ἂν] ἕως οὗ E. ἂν —, v. P. ἂν in interpretatione solum addit Theophyl.

9. κατακριθῆτε] κριθῆτε. Ita postea in quatuor inveni. v. P.

ἰδοὺ] + ὁ. Maximo meorum omnium consensu. Per errorem omissum in sic dicta recepta et Fellii editione, quam sequitur Gregor.

Τέλος τῆς ι. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ὑπόδειγμα λάβετε, 10. H.
* ἀδελφοί μου, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς
μακροθυμίας, τοὺς προφήτας, οἳ ἐλάλησαν
τῷ ὀνόματι κυρίου. ἰδού, μακαρίζομεν 11.
τοὺς ὑπομένοντας· τὴν ὑπομονὴν ἰὼβ ἠκούσατε,
καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός
ἐςι * καὶ οἰκτίρμων. πρὸ 12.
πάντων δὲ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε
τὸν οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον
τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ, ναὶ, καὶ
τὸ

V, 10. H. εἰς τὸν προφήτην ἠλίαν [καὶ ἐλισσαῖον,] καὶ εἰς ἔλαιον ἀῤῥώςων· [καὶ ἔν τισιν, ἐπὶ ἀσθενούντων καὶ ἐπὶ ἀνομβρίας. καὶ ἐπὶ τῶν ζ. πρεσβυτέρων, τῶν ἐν ἐφέσῳ.] ἀδελφοὶ, ὑπόδειγμα λάβετε τῆς.

10. τῆς κακοπ. ἀδ. μου] ἀδελφοί μου, τῆς κακοπαθείας. Laudat Chryſ. III, 146. Ἀδελφοί, ut in aliis lectionibus, Praxapoſtoli ponunt ante ὑπόδειγμα.

μου] — E. Lectionaria omittunt. Ergo et alii pauci Codd

ἐλάλησαν] + ἐν t ἐπί. E. Quia plerumque ἐν additur, ut verſ. 14. et alibi.

11. ὑπομένοντας] ὑπομείναντας. E.

πολύσπλαγχνος] πολυεύσπλαγχνος. D. v. P. Barbarum utrumque hoc ſenſu. De ἄσπλαγχνος et εὔσπλαγχνος monuit ſcholiaſta ad Sophocl. p. 28. Damaſc. II, 709. πολὺ εὔσπλαγχνός ἐςι (κύριος, hoc neceſſario ibi addendum erat.) καὶ οἰκτίρμων.

ἐςιν ὁ κύριος] ἐςιν. Ex meis, quos poſtea examinavi, tres omittunt ὁ κύριος. Inſimus 13. ſervat. v. Birch.

12. ἤτω] ἔςω. E. ex Matth. 5, 37.

τὸ οὔ, οὔ· ἵνα μὴ * εἰς ὑπόκρισιν πέσητε.
[Ἀρχή.] κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευ- 13. H.
χέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. ἀσθενεῖ 14.
τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσ-
βυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθω-
σαν ἐπ' αὐτὸν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. καὶ ἡ εὐχὴ 15.
τῆς

V, 13. H. ἔν τισιν, εἰς ἐξομολόγησιν· ἀδελφοὶ, κακοπαθεῖ τίς.

ὑπὸ κρίσιν] εἰς ὑπόκρισιν. v. Birch. P. Ita quoque reperi poſtea in quatuor. In horum uno 6. tam in textu, quam in ſcholio ita legitur. Tamen primo inepte explicatur, ut apud Oecumen. κατάκρισις. ὑπόκρισις eſt eius, qui alia loquitur, alia mente agitat aut etiam facto demonſtrat. 1. Petr, 2, 1. In Codd. vetuſtis praepoſitiones vocabulorum compoſitorum temere interdum disiunguntur, ut contra praepoſitiones temere cum proximis vocabulis copulantur. Legebatur ergo ὑπὸ κρίσιν. Ergo εἰς excludebatur. Damaſc. II, 631. omiſſo δὲ, quo ibi non erat opus, exhibet ἔσω δὲ — ὑπὸ κρίσιν.

13. Cyrill. I, a. 445. γράφει δέ που καὶ ὁ χριστοῦ μαθητής· ἀθυμεῖ τίς (Sic in plerisque Codd. eſt accentus. v. P.) ἐν ὑμῖν, προσευχέσθω· εὐθυμεῖ, ψαλλέτω. Damaſc. II, 465. ad verſ. 15. κάμνον. ſine varietate. Attingit etiam Chryſ. XII, 46. Orig. II, 594. 715. 748. 818. Poſt εὐθυμεῖ τις, addit ἐν ὑμῖν, ut ibi oratio poſtulabat. Ath. I, 798. 858.

14. ἐπ' αὐτὸν] ἐπ' αὐτῷ. E. Cyrill. I, a. 211. cetera ſine varietate ad fin. verſ. 15. Ἐπ' αὐτόν. Damaſc. II, 615. mox tamen deeſt αὐτόν. Cetera ad ἐγερεῖ ſine variet. Attingit etiam Chryſ. I, 38.

15. εὐχὴ] προσευχή. E. Notat hunc verſum Chryſ. XII, 99.

τῆς πίςεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ
αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιη-
κὼς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. [Ἀρχή.] ἐξομο- 16. H.
λογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ
εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε.
πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.
Τέλος ἔν τισι τῶν ἀσθενούντων. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἠλίας ἄνθρωπος ἦν 17. H.
ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξα-
το τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ
τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.
καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑε- 18.
τὸν ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν
αὐτῆς. ἀδελφοὶ, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανη- 19.
θῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιςρέψῃ τις
αὐτὸν, γινωσκέτω, ὅτι ὁ ἐπιςρέψας ἁμαρ- 20.
τωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν
ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρ-
τιῶν. [Τέλος.]

Τέλος τοῦ προφήτου καὶ τῆς ἀνομβρίας.

Τοῦ ἁγίου ἰακώβου ἐπιςολή. ςίχων σμβ.

V, 16. H. ἔν τισιν, ἐπὶ ἀνομβρίας· ἀδελφοὶ, ἐξομολογεῖσθε.
V, 17. H. ἐν ἄλλοις· εἰς ἀνομβρίαν· ἀδελφοὶ, ἠλίας.
16. Laudat Damasc. II, 429. 580. Chrys. VI, 102. d.
17. Laudat Chrys. II, 13. III, 333. Cyrill III, 292. ubi: καὶ προσευξαμένου οὐκ ἔβρεξεν ἐνιαυτ.
20. ψυχὴν] + αὐτοῦ. E. Cyrill. III, 594. V, d. 53. αὐτοῦ omittit. Damasc. II, 380. Addit Griesbachius: ἀδελφοθεὸς (sic!) *nominatur Iacobus in Cod.* 38. Immo vero in Codd. plurimis. Verum, non ἀδελφοθεὸς, sed ἀδελφόθεος. Pro ἀδελφοθέου Birch. p. 73. exhibuit, ἀδελφοῦ θεοῦ, quod aeque ineptum est.
καλύψει] Clem. Alex. 519. ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, quod nemo pro diversa lectione habebit.

Πέτρου

Πέτρου
καθολικὴ πρώτη
Ἐπιστολή.

A. περὶ τῆς ἐν χριστῷ ἀναγεννήσεως, καὶ περὶ ὑπομονῆς πειρασμῶν, καὶ περὶ σωτηριώδους πίστεως, προκατηγγελμένης ὑπὸ τῶν προφητῶν.

A. I, 1. ['Αρχή.] Πέτρος ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς πόντου, γαλα-

I, 1. A. τῇ ϛ. τῆς λβ. ἑβδ. πέτρος ἀπόστολος.

I, 1. De Petri duabus epistolis v. Orig. IV, 95. De secunda Petri, ut de aliis, dubitatur. Caussas dubitandi ista Criticorum sentina infima non memoravit. Ergo de argumentis eorum nemo iudicare potest. Homines autem leves levissimis, non dicam argumentis, sed suspicionibus et opinionibus, motos esse, constat inter omnes, quibus ἀπαραίτητος necessitas id imposuit, ut cum horrore legerent Patres. Quantum equidem in teoebricosis scriptis eorum, atra caligine circumfusis, non tam cernere, quam palpaudo sentire potui, argumeota eorum noo tam sunt historica, quam propria ipsorum theologiae dogmaticae et exegeticae, ex quibus quid efficiatur, nemo non sagacior et acutior cognitum habet, cum praesertim perspectum sit, quam vanae sint caussae, cur aliqui eorum de locis singulis librorum minime dubiorum dubitariat. De divino Chrysostomo et

 paucis

γαλατίας, καππαδοκίας, ἀσίας καὶ βιθυ-
νίας· κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς ἐν 2.
ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ
ῥαντισμὸν αἵματος ἰησοῦ χριστοῦ· χάρις
Ὑπέρβα ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη. [Ὑπέρβα.]
τῆς ε. [Ἀρχή.] εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ 3. B.
κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ
αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα
ζῶσαν δι᾽ ἀναστάσεως ἰησοῦ χριστοῦ ἐκ νε-
κρῶν, εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ 4.
ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν
οὐρανοῖς εἰς * ὑμᾶς, τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ 5.
φρουρουμένους διὰ πίστεως, εἰς σωτηρίαν
ἑτοί-

I, 3. B. ἰουνίου κθ. εἰς τὴν παραμονὴν τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου, ἀνάγνωσμα α. ἀδελφοὶ, εὐλογητὸς ὁ θεός.

paucis aliis, quos alia de cauſſa lubenter ac cum voluptate, nec tamen propter criticam ſcientiam ac diligentiam, legi, hic non loquor.

ἐκλεκτοῖς] κλητοῖς. E. Cyrill. V, d. 76.

2. πρόγνωσιν] etſi πρόθεσιν, quod unus Wetſt. 6. habet, non ineptum ſit, tamen Codd. auctoritate, ut ex locis ſimilibus translatum, repudiandum eſt. Non minus probabile eſt Cyrilli κλητοῖς verſu primo. Πρόγνωσιν tuetur etiam Cyrill. l. l. ἰδού. κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ καὶ πατρὸς κ. τ. λ. qui ad fin. verſ. 2. haec laudat, et vetuſta catena in ſcholio: προεωρακὼς — νόησις. Theophyl. et alii: ἡ σύνταξις· πέτρος ἀπόστολος κατὰ πρόγνωσιν κ. τ. λ.

4. εἰς ἡμᾶς] εἰς ὑμᾶς. Ita quoque poſtea in quatuor inveni.

ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.
6. ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστὶ,
7. λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς· ἵνα
τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολὺ τιμιώ-
τερον χρυσίου, τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ
πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον
καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ
8. Χριστοῦ· ὃν οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν
ἄρτι μὴ ὁρῶντες, πιστεύοντες δὲ, ἀγαλ-
λιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασ-
μένῃ·

6. ἀγαλλιᾶσθε] ἀγαλλιάσεσθε. E. nominatim Orig. I, 300. ad vers. 7. fin. ubi λυπηθέντες diserte notat et ingeniose explicat ex Gen 3, 16. ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα. Maior est haec sapientia Origenis, ἢ κατὰ ἄνθρωπον.

ὀλίγον] quae hic deinceps leguntur ad vers. 9. laudat Clem. Alex. 525.

λυπηθέντες] λυπηθέντας t λυπηθῆναι. E.

7. πολὺ τιμιώτερον] πολυτιμότερον. E. Hanc lectionem peperit πολὺ. temere iunctum τῷ τιμιώτερον. Birch. ex quatuor notat, πολυτιμώτερος, quod contra grammaticam est. Notum esse poterat Lucae ἐντιμότερος.

δοκιμαζομένου] δεδοκιμασμένου. E. Bengelius pro more suo hoc, et probat, et improbat. Eius crisis discitur ex tabula critica, quam Ernestus Bengelius edidit Tubingae. 1776. 8.

8. εἰδότες] ἰδόντες. E. Hanc lectionem nec postea inveni in Codd. Cyrill. VI, a. 141. laudat a. vers. 8. ad fin. 12. sine varietate, nisi quod ὑμῶν post πίστεως omittit, versu vero 10. ἡμᾶς habet, loco ὑμᾶς, et vers. 12. ἡμῖν ἀνηγγέλη, et εὐαγγ. ἡμᾶς πνεύμ.

ἀγαλλιᾶσθε] ἀγαλλιᾶτε. Orig. III, 692.

Τέλος τοῦ ἀναγνώσματος τῆς παραμονῆς. Ἄρξου τῆς σ. οὕτως· ἀγαπητοὶ, περὶ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἐξεζήτησαν.

μένῃ· κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πί- 9.
στεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν· [Τέλος.]
[Ἄρξου.] περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν 10.
καὶ ἐξηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς
ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες· ἐρευνῶν- 11.
τες, εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν
αὐτοῖς πνεῦμα χριστοῦ, προμαρτυρόμενον
τὰ εἰς χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ
ταῦτα δόξας· οἷς ἀπεκαλύφθη, ὅτι οὐχ 12.
ἑαυτοῖς, * ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ, ἃ νῦν
ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων
ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἀποσταλέντι ἀπ'
οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρα-
κύψαι.

B. περὶ ἐλπίδος καὶ ἁγιασμοῦ, τῆς τε ὀφειλομένης ἐπὶ τῇ υἱοθεσίᾳ ἀσφαλοῦς ἀναστροφῆς.

διὸ

9. πίστεως ὑμῶν] ὑμῶν — E. Ath. I, 522.

10. περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς] ὑπὲρ τῆς εἰς ἡμᾶς. E. Cyrill. I, g. 164.

11. ἢ ποῖον] καὶ ποῖον. E. Cyrill. l. l. mox, προμαρτυρούμενον, sed altero loco vulgatum. Paullo ante, ἐξερευνῶντες. Theophyl. Ath. I, 522. ἐδηλοῦτο ἐν.

12.] ἡμῖν δὲ et ἡμῖν ἀνηγγέλη — ἡμᾶς ἐν. Cyrill. l. l. Hos quatuor versus nec Wetst. nec Griesb. in suis Cyrillis invenerunt. Haud dubie defectus erat in eorum exemplis.

ἡμῖν δὲ] ὑμῖν δέ. Ita quoque postea in quatuor inveni. Cyrill. ll. ll. vulgatum. Ergo bis.

εἰς ἃ] attingit Clem. Alex. edit. Pott. 948. 989. 971. Orig. III, 692. 456. 814. 95. e. Ath. II, 359. 389.

Δ. 13. διὸ ['Αρχή.] ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας
τῆς διανοίας ὑμῶν, ['Υπέρβα.] νήφοντες Ὑπέρβα τῆς
τελείως, ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν ς.
14. χάριν ἐν ἀποκαλύψει ἰησοῦ χριστοῦ. ὡς
τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς
πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις·
15. ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον,
16. καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθη-
τε. διότι γέγραπται· ἅγιοι γένεσθε, ὅτι ἐγὼ
17. ἅγιός εἰμι. καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε
τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ
ἑκάστου ἔργον, ['Αρξου.] ἐν φόβῳ τὸν τῆς Ἄρξου τῆς
παροι- ς. οὕτως·

ἀναστράφητε ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον, εἰδότες.

I, 13. Δ. ἰουνίου κθ. ἀνάγνωσμα β. ἀγαπητοὶ, ἀναζωσάμενοι.

13. τῆς διανοίας ὑμῶν] ὑμῶν τῆς διανοίας. E. Cyrill. V, b. 330. ad fin. verſ. 16.

τελείως] Plerique Codd. *poſt*, non *ante* τελείως, comma habent. In catena eſt: γενναίως ἀντέχεσθαι τῆς πίστεως παραινεῖ, ex quo nihil efficitur. Pſeudo-Oec. II, 489. σκόπει δὲ, ὅτι οὐχ ἁπλῶς εἶπε, νήφοντες, ἀλλὰ τελείως. Damaſc. II, 460. τελείως ἐλπ. ἐπὶ τὴν διδομένην ὑμῖν χάριν.

15. καὶ αὐτοὶ] καὶ ὑμᾶς. E. Cyrill. l. l.

16. διότι γέγραπται· ἅγιοι γίνεσθε] γέγραπται γάρ· ὅτι ἅγιοι ἔσεσθε. E. Cyrill. l. l.

γίνεσθε] γίνεσθε t ἔσεσθε. E. Poſterius ex Lev. 11, 44. Ita et Clem. Alex. 473.

ἅγιός εἰμι] εἰμὶ — E. Cyrill. l. l. Clem. Alex. l. l.

17. ἐπικαλεῖσθε] ἐπικαλούμεθα. E. Cyrill. V, b. 295. mox, ἡμῶν χρόνον ἀναστρεφώμεθα. Vulgatum 313. Damaſc. II, 656.

τὸ ἑκάστου] Clem. Alex. 258. ἐγνωκότες οὖν τὸ ἑκάστου

παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε· εἰδό- 18.
τες, ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ,
ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστρο-
φῆς πατροπαραδότου· ἀλλὰ τιμίῳ 19.
αἵματι, ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου, καὶ ἀσπίλου Χρι-
Τέλος τοῦ β. στοῦ. [Τέλος.] προεγνωσμένου μὲν πρὸ 20.
ἀναγνώσματος. καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ'
ἐσχάτων τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς, τοὺς δι' 21.
αὐτοῦ

ἑκάστου ἔργον. Ergone haec quoque eſt varia lectio? Ibid. mox, ἐλυτρώθημεν — ἡμῶν ad 19. χριστοῦ. Huic continuo iungit 4, 3. Quae confuſio? Miſerabilis ergo labor eorum, qui ex Patribus disiecta membra Apoſtolorum colligere et componere laborant. Si quid ego video, et Codices infimi, et verſiones pueriles et inſicetae, et Patrum, partim fortuitae, partim deliberatae corruptiones armantur contra litteras ſacras. Quod utrum per ſtultitiam, an per fraudem fiat, aliis relinquo iudicandum.

18. ἐλυτρώθητε] ἠλευθερώθητε. E. Cyrill. V, b. 313. Ceterum hunc verſ. laudat Cyrill. I, g. 276. II, 612. 795. III, 738. ubi eſt, λελυτρώμεθα. 766. ἠγοράσμεθα V, a. 701. ἠγοράσθημεν V, b. 182. 359. V, d 77. 98. totus verſus ſine varietate. VI, a. 240; b. Satis conſiſtunt omnia auctoritate Codd. N. Teſt. Mirabile tamen eſt, locum adeo inſignem ita diſtortum eſſe ab Cyrillo. Orig. III, 546. habet ἀπολυτρωθέντες. Et 726. ἐλυτρώθημεν.

19.] Negligenter laudatur a Clem. Alex. 917. edit. Pott. Orig. I, 282.

20. ἐσχάτων] ἐσχάτου. E. Id ipſi alibi probavimus. Hic contra ſunt Codd. Reſpicit haec Cyrill. IV, 1005. 1006., ſed Pauli nomine. Eodem modo Paullo

αὐτοῦ πιστεύοντας εἰς Θεὸν τὸν ἐγείραντα
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα,
ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς
22. Θεόν. τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ
ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ πνεύματος, εἰς
φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρ-
δίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς·
23. ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς,
ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος Θεοῦ
24. καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα. διότι πᾶσα
σάρξ, ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου,
ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ
τὸ

Paullo tribuit V, b. 57. In mente videtur habuiſſe Rom. 16, 26. in noſtra editione 14, 25.

21. τὸν ἐγείραντα] τὸν exciderat in edit. Gregor.

ὥστε — Θεὸν] Cyrill. V, d. 94. Clem Alex. 473.

22. ὑπακοῇ] ὑπομονῇ. E. Vulgatum etiam Cyrill. V, a. 369. Clem. Alex. 473. continuo autem iungit verſ. 14. ſeqq. Nemo tamen propterea haec ita transponet. v. verſ. 17.

23. ἀφθάρτου] — E. Cyrill. V, a. 367.

εἰς τὸν αἰῶνα] — E. Pro hoc a Wetſt. laudatur etiam Cyrill. II, 563. (Sic enim in Cyrillo corrigendum, loco 569.) Sed iſte locus, littera C. nec pro, nec contra eſt. Ibid. 582. b. 609. b. 771. a. Sed nec haec tria loca pro aut contra ſunt, ut nec V, a. 367. quem Wetſtenius neglexit. Nullus omnino meorum, nec ullus bonus Codex iſta omittit.

24.] Nullus bonus Codex hic aliquid mutat. Meus vero infimus 13. cum Theophyl. Venet. qui ipſe etiam ad infimos Codices pertinet, ὡς, ante χόρ-
τος

τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε· τὸ δὲ ῥῆμα 25.
κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα· τοῦτο δέ ἐστι τὸ
ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

Γ. περὶ τοῦ ἐπαξίως τῆς υἱοθεσίας ζῆν ἐν χριστῷ, πρὸς ὠφέλειαν καὶ τῶν ἔξωθεν, εἰς δόξαν θεοῦ.

Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα II, 1.
δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ
πάσας καταλαλιάς, ὡς ἀρτιγέννητα 2.

Βρέφη,

τος omittunt, αὐτῆς, loco ἀνθρώπου, habent, et post ἄνθος excludunt αὐτοῦ. Mox etiam vers. 25. Theophyl. habet ῥῆμα τοῦ θεοῦ. Est ergo haec manifesta corruptio ex Ies. 40, 6. Nominatim haec ex Iesaia laudat Clem. Alex. 540. Item Orig. I, 226. κατὰ τὸν προφητικὸν λόγον enim addit. Iesaiam etiam, non Petrum, notavit editor. In catena illa vetusta Chrysostomi scholium legitur: ἅπασαν τὴν ἀνθρωπίνην — ἄνθος χόρτου. Sed Chrysostomus in hoc etiam nominatim respicit Prophetam: ὁ προφήτης παρέβαλεν. Chrysostomus ergo h. l. falsariis videtur monstrasse viam. Oxonienses hanc catenam possunt evoluere. Non est hic primus locus in his epistolis, qui corruptus est ex Vet. Test. Plures enim iam notavimus. Vide etiam 2, 6.

25. ἐστι τὸ ῥῆμα] τὸ ῥῆμα — E. Theophyl. qui tamen in scholio id habet. τὸ ῥῆμα τὸ omittit solus Wetst. A. qui, ut constat, in Actibus et epistolis multo est deterior, quam in evangeliis.

II, 1. ὑποκρίσεις] τὴν ὑπόκρισιν. E. Clem Alex. 103. qui alia etiam mutat.
πάσας] — E.

2.] Laudat Orig. I, 512. III, 550. 606. 607. 756. IV, 243.
ἀρτιγέννητα] Cyrill. 1, g. 593. ἀρτιγενῆ τά. Haud

dubie

βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε * εἰς σω-
3. τηρίαν· εἴπερ ἐγεύσασθε, ὅτι χρηστὸς ὁ
4. κύριος· πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῷ ἐκλεκτὸν, ἔντιμον·
5. καὶ αὐτοὶ, ὡς λίθοι ζῶντες, οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας, εὐπροσδέκτους τῷ Θεῷ

dubie ex errore. Mox, καὶ ἄδολον — ποθήσατε — αὐξ. εἰς σωτηρίαν. II, 902. ἀρτιγέννητα — καὶ ἄδολον — ἐπιποθ. Niceph. in caten. I, 740. ex Orig. ἀρτιγέννητα.

αὐξηθῆτε] + εἰς σωτηρίαν. Poſtea id in tribus inveni. Eſt vero etiam Codex ſcholiorum Moſquae in bibl. typogr. ſynod, VI, in 4. qui explicationem Chryſoſtomi nomine exhibet in primam epiſt. Petri et in epiſt. Iudae. In eo etiam poſt priorem edit. inveni, εἰς σωτηρίαν. Habet et Clem. Alex. l. l.

3. χρηστὸς] χριστός. E. Theophyl. Sed huius interpretatio 359. c. d. pollulat χριστός.

5. οἰκοδομεῖσθε] ἐποικοδομεῖσθε t ἐνοικοδομεῖσθε. E. Cyrill. I, a. 330. Paulo tribuit: καὶ ὑμεῖς, ὡς λίθοι ζῶντες, ἐποικοδομεῖσθε κ. τ. λ. Miſcet autem Epheſ. 2, 22. Sic et I, g. 331. Attingit etiam 427. c. Petro tribuit III, 422. etſi Pauli verba admiſceat. v. P. ἐποικοδομεῖσθε, quod per ſe non abſurdum eſt, in duobus tantum inveni, qui ſunt cum ſcholiis, Moſq. d. et Aug. 6. Vulgatum nominatim Orig. I, 757. IV, 197. ἐποικοδ. ex epiſt. ad Epheſ. 2, 20. unde huc inuectum.

πνευματικὸς] + εἰς. E. Orig. ll. ll.

θεῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ. * διότι περιέχει 6.
ἐν τῇ γραφῇ· ἰδοὺ, τίθημι ἐν σιὼν λίθον
ἀκρογωνιαῖον, ἐκλεκτὸν, ἔντιμον· καὶ ὁ πι-
στεύων ἐπ αὐτῷ, οὐ μὴ καταισχυνθῇ. ὑμῖν 7.
οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπειθοῦσι δὲ,
λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· καὶ
λίθος προσκόμματος, καὶ πέτρα σκανδά-
λου, οἳ προσκόπτουσι, τῷ λόγῳ ἀπειθοῦν- 8.
τες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. ὑμεῖς δὲ, γένος 9.
ἐκλεκτὸν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον,
λαὸς εἰς περιποίησιν· ὅπως τὰς ἀρετὰς
ἐξαγ-

6. διὸ καὶ] διότι. Ita postea in quatuor inveni. Attingit haec Cyrill. I, a. 90. I, g. 427. sed II, 612. paullo accuratius laudat. Verum τίθημι τὰ θεμέλια σιὼν — ἐκλ. ἀκρογ. — εἰς αὐτόν. Ergo hic quoque locus ex Ies. 28, 16. interpolatus.

7. ἡ τιμὴ] Wetst., ut coniecturam, proponit τιμήν. Immo, τιμήσεις. Sed istis coniecturis carere possumus in N. T.

λίθον] λίθος. E. Attingit Cyrill. III, 672. v. P.

8. εἰς ὃ] εἰς ἣν παρεσκεύασαν ἑαυτοὺς τάξιν καὶ ἐτέθησαν. Sic, sed ἑαυτοῖς ex Haun. 1. laudat Birch. Verbotenus translatum ex Oecum. II, 496. b.

9.] Multoties sine et cum varietate haec laudat Cyrill. IV, 69. 90. I, a. 89. 288. 337. 464. I, g. 121. 209. II, 562. 574. III, 794. V, a. 368. VI, a. 80. Damasc. II, 724. Niceph. in caten. I, 505. 746. 755. 1291.

εἰς περιποίησιν] περιούσιος. E. Clem. Alex. 40. Vulgatum Orig. I, 277. 584. περιούσιος est explicatio

ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαν-
10. τος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· οἱ ποτὲ
οὐ λαὸς, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημέ-
5. 11. νοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Τέλος τῆς ϛ.
ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ, ὡς παροίκους καὶ
παρεπιδήμους, ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν
ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς
12. ψυχῆς· τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν * ἔχοντες
καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν· ἵνα, ἐν ᾧ καταλα-
λοῦσιν ὑμῶν, ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν
ἔργων ἐποπτεύσαντες, δοξάσωσι τὸν θεὸν
ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

Δ. περὶ τῆς πρὸς ἄρχοντας ὑποταγῆς καὶ Φιλαδελφίας καὶ θεοσεβείας· ἐν ᾧ, περὶ δούλων ὑποταγῆς καὶ ἀνεξικάκου ὑπομονῆς διὰ χριστόν. περὶ ὑπακοῆς γυναικῶν καὶ ὁμονοίας τῆς πρὸς τοὺς ἄνδρας, ἐπὶ σωτηρίᾳ τῇ ἐν πνεύματι, εἰς τύπον σάῤῥας. περὶ τῆς ἀνδρῶν πρὸς γυναῖκας

Η, 11. Ϛ. ἰουνίου κθ. ἀνάγνωσμα γ. ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ.

catio haud abſurda ex loco ſimili Tit. 2, 14. Eodem modo Clemens hic inferius 3, 8. ταπεινόφρονες ex locis ſimilibus permutavit cum φιλόφρονες.

10.] Niceph. in caten. I, 1654.

11. ἀπέχεσθαι] ἀπέχεσθε. E. Vulgatum Clem. Alex. 457. Damaſc. II, 519. παρακαλῶ ὑμᾶς — στρατεύονται κατά. Cyrill. I, a. 20. ἀδελφοὶ, παρακαλῶ — ψυχῆς. I, g. 155. ἀπέχεσθε. V, b. 237. ἀδελφοὶ, παρακ. — ψυχῆς.

12. ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλὴν] ἔχοντες καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν. Sic et poſtea in tribus inveni, ſed in uno ἔχοντας. Varie ordinat Clem. Alex. 244. 457. Damaſc. II, 656. vulgatum, ſed καλῶν ὑμῶν ἔργων ἐποπτεύσαντες.

*γυναῖκας συμπεριφορᾶς. * περὶ τῆς πρὸς ἅπαντας ἐπιεικοῦς ἀνεξικακίας, ἧς τύπος ἦν ἡ ἐπὶ νῶε τοῦ θεοῦ φιλανθρωπία, ἐφ' ἡμᾶς δὲ ἡ διὰ τοῦ βαπτίσματος τοῦ χριστοῦ συμπάθεια.*

ὑποτάγητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ 13.
τὸν κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι.
εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς 14.
ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγα-
θοποιῶν· ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ 15.
θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν
ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· ὡς ἐλεύθε- 16.
ροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς
κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δοῦλοι
θεοῦ· πάντας τιμήσατε· τὴν ἀδελφότητα 17.
* ἀγαπήσατε· τὸν θεὸν φοβεῖσθε· τὸν βα-
σιλέα τιμᾶτε. οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι 18.
ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον
τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς
σκολιοῖς.

13. οὖν] — E. Apud Damafc. II, 358. eo non erat opus.

14. μὲν] — D.

15. φιμοῦν] non nulli φημοῦν, ut et alibi. Sic et Theophyl.

ἀγνωσίαν] ἐργασίαν. E. Clem. Alex. 457. Divine!

16.] ὡς θεοῦ δοῦλοι, πάντας τιμήσατε. Damafc. II. 697.

17. ἀγαπᾶτε] ἀγαπήσατε.

18. ὑποτασσόμενοι] Cod. Aug. 6. in fcholio intelligit ἦτε. Sic et Oecum. II, 502. v. Birch. Vulgatum exhibet, fed cum Ephef. 6, 5. permifcet. Ath. II, 485. Patriftice!

19. σκολιοῖς. τοῦτο γὰρ χάρις, ἐι διὰ συνεί-
δησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων
20. ἀδίκως. ποῖον γὰρ κλέος, ἐι ἁμαρτάνον-
τες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ᾽
ἐι ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖ-
21. τε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ. ἐις τοῦτο
Z. γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ [Ἀρχή.] χριστὸς
ἔπαθεν ὑπὲρ * ἡμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων
ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνε-
22. σιν αὐτοῦ· ὃς ἁμαρτίαν ὀυκ ἐποίησεν,
ὀυδὲ ἑυρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ·
23. ὃς λοιδορούμενος ὀυκ ἀντελοιδόρει, πάσχων
ὀυκ ἠπείλει· παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δι-
καίως.

II, 21. Z. τῇ β. τῆς λγ. ἑβδ. τοῦ τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου· ἀγαπητοὶ, χριστὸς [ὑπὲρ ἡμῶν.] ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν.

σκολιοῖς] δυσκόλοις t + καὶ δυσκόλοις. E. Contra omnes omnino Codd. v. P. Vulgatum etiam Damaſc. II, 447. Clem. Alex. 261.

19. χάρις] + παρὰ τῷ θεῷ. E. Damaſc. l. l.
θεοῦ] ἀγαθήν. E.

20. κολαφιζόμενοι] κολαζόμενοι. E. Cyrill. V. a. 754. κολαφιζόμενοι ὑπομένετε — ἀγαθοπ. ὑπομένετε — παρὰ θεοῦ. ὅτι καὶ χρ. ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν V, d. 160. κολαφ. ὑπομενεῖτε; παρὰ θεῷ. ὅτι χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν — ἀπολιμπάνων. Fortaſſe ergo excludenda, ἐις τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε; Nugae!

21. ὑπὲρ ὑμῶν] ὑπὲρ ἡμῶν.

22.] Cyrill. II, 693. Chryſ. VIII, 155. Orig. III, 225. IV, 392. 451.

23.] Cyrill. IV, 513. 571. 905. ſine varietate. Lectionum, -σι, vel αὐτὸν, ἀδίκως, nullum veſtigium inveni.

καίως. ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς 24.
ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ
ξύλον· ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι,
Τέλος τοῦ γ. ἀναγνώσματος. τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· [Τέλος.] οὗ τῷ
μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. ἦτε γὰρ, ὡς πρό- 25.
βατα πλανώμενα· ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν
ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν
ὑμῶν. Ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμε- III, 1.
ναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ, εἴ τινες
ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναι-
κῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου* κερδηθήσονται·
ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστρο- 2.
φὴν ὑμῶν. ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλο- 3.
κῆς

24. ἁμαρτίας] ἀνομίας. E. Cyrill. III, 698. Sed ἁμαρτίας.. V, b. 98. V, c. 126. 164. I, a. 542. 561.
μώλωπι αὐτοῦ] αὐτοῦ — E. Ex meis omnino tres omittunt. Scribis graecis displicebat, ut hebraicum. Apud Birch. deest in folo Vat. 1209. Clem. Alex. 588. nihil definire potest, etsi αὐτοῦ habeat.

25. πλανώμενα] πλανώμενοι. E. Per se ferri possit.
ψυχῶν ὑμῶν] ψυχῶν ἡμῶν. E.

III, 1. καὶ, εἴ τινες] εἰ καί τινες t εἴ τινες t καὶ οἵτινες. E. Damasc. II, 406. εἴ τινες, q i haec laudat ad vers. 6. ὡς καὶ, εἴ τινες ἀπειθοῦσιν. Clem. Alex. 249.
ἀναστροφῆς] ὑποταγῆς. E. Vulgatum etiam Clem. Alex. 249.
κερδηθήσωνται] κερδηθήσονται. v. P. Sic et Clem. l. l.

2. φόβῳ] λόγῳ. E. Clem. l. l.

3. ἐμπλοκῆς] ἐκ πλοκῆς. E. v. P. Vulgatum etiam Clem. l. l.

κῆς τριχῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ
4. ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος· ἀλλ' ὁ κρυπτὸς
τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ
τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν
5. ἐνώπιον * θεοῦ πολυτελές. οὕτω γάρ ποτε
καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες, αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ
τὸν θεὸν, ἐκόσμουν ἑαυτὰς, ὑποτασσόμεναι
6. τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· ὡς σάῤῥα ὑπήκουσε
τῷ ἀβραὰμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς
ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι, καὶ μὴ
7. φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. οἱ ἄνδρες
ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς
ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμον-
τες τιμὴν, ὡς καὶ * συγκληρονόμοι χάρι-
τος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ * ἐγκόπτεσθαι τὰς
8. προσευχὰς ὑμῶν. τὸ δὲ τέλος, πάντες
ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔ-
σπλαγ-

4. ἐνώπιον τοῦ] τοῦ —. Servat Clem. l. l.

5. ἐπὶ τὸν θεὸν] εἰς τὸν θεὸν t ἐπὶ θεόν. E.

7. σκεύει] μέρει. E. Codex infimus. Vulgatum etiam Orig. III, 637.

συγκληρονόμοις] συγκληρονόμοι. Ita poſtea in quatuor inveni. Eorum tamen infimus addit, ποικίλης, ex 4, 10.

ζωῆς] ζώσης. D.

ἐκκόπτεσθαι] ἐγκόπτεσθαι. Sic et poſtea inveni. Aug. 6 in textu ἐκκόπτεσθαι, in ſchol. ἐγκόπτεσθαι. Frequenter ſcribae γ. et κ. in his compoſitis confundunt. v. P.

8. τὸ δὲ] τὸ γάρ. E. Clem Alex. 267.

σπλαγχνοι, φιλόφρονες· μὴ ἀποδιδόντες 9.
κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδο-
ρίας·

φιλόφρονες] ταπεινόφρονες t φιλόφρονες, ταπεινόφρονες t φιλοταπεινόφρονες. Crisis huius loci est impedita. Tres sunt varietates, ex quibus duae sunt, quae vestigia retinent τοῦ φιλόφρονες. Cur ex ταπεινόφρονες factum sit φιλόφρονες, difficilius intelligitur, quam cur ex φιλόφρονες factum sit ταπεινόφρονες. φιλοφροσύνη alibi in N. Test. non occurrit. Est praeterea φιλοφροσύνη, ut φιλοξενία (4. 9.) civilis magis virtus, eaque multo inferior reliquis, quae hic memorantur: ut contra ταπεινοφροσύνη, christiana virtus est, quae in primis commendatur. Ταπεινόφρονες, ut usitatius in N. Test., habet etiam Clem. Alex. 261 Interpretes recentiores, ut Oecum. et Theophyl. utrumque interpretantur, ex quo saltem apparet, eos etiam φιλόφρονες invenisse. Idem convenit in scholia Cod. Aug. 6. quae cum Oecum. consentiunt. In eo autem, quod recentiores ταπεινόφρονες interpretantur, suspecti sunt, ut ex vetusta catena interpolati, quae reliquis scholiis in epistolas catholicas pro fonte fuit. Catena autem ista sic habet:

v. 8. τὸ δὲ τέλος — εὔσπλαγχνοι. [Hic ergo neutrum est in textu. Tamen in scholio sic:] Οὐκέτι κατὰ ἄνδρα καὶ γυναῖκα παραινεῖ, ἀλλὰ κοινὸν πᾶσιν ἐκτίθεται νόμον ἀγάπης, ἐξ ἧς [atqui περὶ ἀγάπης hic non est sermo. Ergo haec aliunde ex aliquo homileta arcessita videntur.] πᾶσαι φύεται ἀρετή, ἡ συμπάθεια, ἡ εὐσπλαγχνία, ἡ ταπεινοφροσύνη (Homiletice hoc addebatur, omissa ὁμοφροσύνη et φιλαδελφία.) καὶ αἱ ἄλλαι, ἃς ἐφεξῆς ἐδήλωσεν. Deinde denuo:

v. 8. φιλόφρονες 9. μὴ — κληρονομήσητε.

τοῦ ἁγίου χρυσοστόμου. (Sed huius scholium, nescio unde, temere huc translatum est. Id si postea reperietur, multum lucis huic loco adferet. In-

ρίας· τοὐναντίον δὲ, εὐλογοῦντες· εἰδότες, ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

Interim notandum, in hoc ipſo Codice ſolum φιλόφρονες legi. Chryſoſtomus vero, ut notum eſt, centies de aliis interrogat, quae menti eius obverſabantur, nec tamen in contextu legebantur. Exempla in utraque editione mea propoſui. Derepente ergo hic interrogat:) τί δέ ἐςι ταπεινοφροσύνη; τὸ ἑτέρου ὄνειδος φέρειν, τὸ ἐπιγινώσκειν τὸ ἁμάρτημα, τὸ φέρειν τὰς κατηγορίας· καὶ οὐδὲ τοῦτο ταπεινοφροσύνης ἂν εἴη, ἀλλ' εὐγνωμοσύνης. Poſtrema, quae hic adduntur, prorſus non ſpectant hunc locum, niſi ea ideo addiderit, quod ταπεινὰ φρονεῖν, adeoque etiam ταπεινοφροσύνη apud Graecos in deteriorem partem dicitur. Veluti apud Iſocr. Paneg. cap. 41. de Perſis: τὰς ψυχὰς διὰ τὰς μοναρχίας ταπεινὰς ἔχοντες. Retineo ergo cum vetuſtiſſimis et praeſtantiſſimis Moſquenſibus a. g. b. e. f. φιλόφρονες. Habent id etiam c. l. qui poſterior alibi plerumque diſſentit. φιλόφρονες, ταπεινόφρονες probaturus fuiſſem, ſi plus praeſidii eſſet huic lectioni in Codicibus. In eo, quod de Chryſoſtomo dixi, nemo contra diſputabit, qui eum legerit. In latina vulgata duobus vocabulis redditur, *modeſti*, (recte!) *humiles*. (ſtulte!) Nullus enim nec deus, niſi ipſe *humilis*, poſtulare poteſt, ut homines ſint *humiles*. ſenſu latino. Cum haec ſcripſiſſem, inveni etiam locum Chryſ. Is legitur in interpret. epiſt. ad Hebr. T. XII, 253. a. Sed iſte totus locus nec ad epiſt. ad Hebr. nec ad epiſt. Petri pertinet. Quoniam autem hic de variis virtutibus exponitur, adſcribebatur etiam locus περὶ ταπεινοφροσύνης. Quicunque locus fabularum Aeſopi aeque huc conveniebat. Contra eiusmodi ergo interpretes diſputandum eſt! Indignor!

9. εἰδότες] — E. Damaſc. II, 329. qui hunc verſum

poſt

Τέλος τῆς β. μήσητε. [Τέλος.] ['Αρχή.] ὁ γὰρ θέλων 10. Η.
ζωὴν ἀγαπᾷν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς,
παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀυτοῦ ἀπὸ κακοῦ,
καὶ χείλη ἀυτοῦ, τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον·
ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγα- 11.
θόν· ζητησάτω ἐιρήνην, καὶ διωξάτω ἀυ-
τήν. ὅτι * ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, 12.
καὶ ὦτα ἀυτοῦ ἐις δέησιν ἀυτῶν· πρόσωπον
δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά. καὶ τίς ὁ 13.
κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ
γένησθε; ἀλλ' ἐι καὶ πάσχοιτε διὰ δι- 14.
καιοσύ-

III, 10. Η. τῇ γ. τῆς λγ. ἑβδ. ἀγαπητοὶ, ὁ θέλων ζωήν.

post verſ. 13. 14. addit. Ut ſupra 2, 21. non nulli ex hoc loco addiderunt, ἵνα ἐυλογίαν κληρονομήσητε, ita hic propter illum locum omiſerunt ἐιδότες, vel etiam per negligentiam, cum duo deinceps eſſent participia. Poſt κληρονομήσητε Clem. Alex. 253. (ſic. non. 261.) de ſuo aſſuit: καλήν τινα καὶ ἀξιέραστον.

12. ὅτι ἐι] ὁι —. Quatuor, quos poſtea examinavi, omittunt etiam. Habet Clem. Alex. 259. ſed ibi ex Pſ. notatur.

κακὰ] + τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον ἀυτῶν. E. Ex Pſ. 33, 17. Sic in uno Moſquenſi. Poſtea ita inveni in infimo 13. ſed τοῦ ἐξολ. ἀυτοὺς ἐκ γῆς. Eiusmodi appendix eſt Act. 15, 18. et alibi.

13. μιμηταὶ] ζηλωταί. E. Damaſc. II, 329. Auguſt. 6. habet quidem, ut Oecum. II, 508. ζηλωτοὶ et ζηλωτὸς, ſed ea minime hunc locum ſpectant. Clem. Alex. 259. ἡμᾶς — ζηλωταὶ γενόμεθα, ubi tamen ex Cod. μιμηταὶ notatur.

14. πάσχοιτε] πάσχετε. E. Damaſc. l. l. πάσχομεν. Clem. Alex. 493.

καιοσύνην, μακάριοι· τὸν δὲ φόβον αὐτῶν
15. μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε· κύριον
δὲ τὸν θεὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν· ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ
τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν
ἐλπίδος, μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου·
16. συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν· ἵνα, ἐν ᾧ *
καταλαλοῦσιν ὑμῶν, ὡς κακοποιῶν, καται-

σχυν-

15.] Laudat Chryf. I, 408. VII, 384. Damafc. II, 427. κύριον τὸν χριστόν. 680. Clem. Alex. l. l. κύριον δὲ τὸν χριστόν.

αἰτοῦντι] ἐρωτῶντι. E. Sic Cyrill. III, 725. mox, ἡμᾶς — τῆς οὔσης ἐν. V, a. 588. ἀπαιτοῦντι — ἐλπ. V, c. 113. αἰτοῦντι. 177. αἰτοῦντι — ὑμῖν οὔσης ἐλπίδος. Griesbachius oculatiffimus ex Cyrillo folum laudavit, ἀπαιτοῦντι, in gratiam Cod. Wetft. A. Quid vero ex Cyrillo hic colligitur? Sequendos effe incontaminatos Codd. N. Teft. Vulg. habet etiam Orig. I, 702. 468. Sed Bafil. M. II, 624. ἕτοιμοι ἔσεσθε πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ ἐπερωτῶντι (alii Codd. ἐρωτῶντι) ὑμᾶς λόγον. Alibi fic, et fine varietate ἐπερωτῶντι. Per deum! Quot recenfiones?

ἐλπίδος] + ἀλλά. E. Ita folus infimus meorum 13. et Theophyl. Item Clem. Alex. l. l. qui alia etiam ibi pro arbitrio mutat. Πίστεως, loco ἐλπίδος. Orig. I, 468. ἐρωτῶντι et πίστεως. III, 675. b. Quomodo vero, dixerit quispiam, Orig. et Cyrill. confentirent in ἐρωτῶντι, nifi ita reperiffent in Codd. Alexandrinis? Scilicet uterque Graeci erant, ergo utrique verbum idem poterat venire in mentem. Eodem modo Clementi et aliis graecis in mentem venit ταπεινόφρονες. verf. 8.

16. καταλαλῶσιν] καταλαλοῦσιν. Sic et 2, 12. Clem.

σχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγα-
θὴν ἐν χριςῷ ἀναςροφήν. κρεῖττον γὰρ 17.
ἀγαθοποιοῦντας, εἰ * θέλοι τὸ θέλημα τοῦ
θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας· ὅτι καὶ 18.
χριςὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε, δίκαιος
ὑπὲρ

Alex. καταλαλοῖσθε καταισχ. Sed edit. Pott. καταλαλεῖσθε. Ibid. mox: τὴν καλὴν ἀναςροφὴν ὑμῶν ἐν χριςῷ.

17. εἰ θέλει] εἰ θέλοι. Etiam Clem. Alex. l. l. et Cyrill. V, a. 693. (Sic, non 383. ut eſt in editione.) et V, d. 14. qui utroque loco laudat ad verſ. 20 ποτέ. Ἐι θέλοι etiam quatuor poſtea examinati, nec non Cod. Typogr. Synod. Moſq. ſextus. Idem mox verſum 19. ſine ulla varietate exhibet.

18. ὅτι καὶ] + ὁ. E. Cyrill. ll. ll. et V, d. 101, Omittit V, a. 766. V, b. 346.

περὶ ἁμ.] ὑπὲρ ἁμ. E. Cyrill. ll. ll. et V, b. 346. Uſitatius dicitur ὑπέρ. Sed eius loco in N. Teſt. ſaepius eſt περί. Plerumque meliores Codd. definiunt, quid legendum ſit, ut hoc loco. Interdum vero diſſentiunt ac lectionem dubiam reddunt. v. P. ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν temere huc translatum ex 1 Petr. 2, 21. ubi itidem Cyrill. habet ἀπέθανεν. Ipſe Cyrill. hic quoque *ſemel* legit: ὑπὲρ ἁμαρτιῶν περὶ ἡμῶν ἀπέθανε. V, a. 766. Denique vero V, d. 101. legit: περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανε. Sed hic ex ἀπέθανεν etiam argumentatur. Ego vero contra ex hoc ipſo argumento argumentor, retinendum eſſe ἔπαθεν. Nec enim dogmaticas, aut aſceticas, aut homileticas, aut polemicas, aut haereticas, aut orthodoxas lectiones ſequor, ſed lectiones Codicum, ab dogmaticis et reliquis infimis criticis ac ſcurris non corruptorum.

ἔπαθε] ἀπέθανε. E. Cyrill. ll. ll. Ergo conſtanter.

ὑπὲρ ἀδίκων· ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ,
θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ, ζωοποιηθεὶς δὲ
19. πνεύματι· ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ
20. πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν, ἀπειθή-
σασί

τῷ Θεῷ] τῷ —. Cyrill. V, a. 766. V, b. 346. Alibi servat.

μὲν] —. E. Cyrill. l. l. servat posteriori loco, et V, b. 346. et V, d. 101. Rursus abest V, a. 766. et Ath. III, 10.

τῷ πνεύματι] τῷ —. Etiam Cyrill. l l. Servat tamen posteriori loco. Rursus omittit I, a. 293, I, g. 357. V, b. 346. V, c. 128. V, d. 101. et Orig. IV, 135.

19. φυλακῇ] ᾅδου. E. Cyrill. III, 783. Ita nominatim V, b. 30. 176. τοῖς ἐν ᾅδου καθειργμένοις διακηρύξῃ. 234. Vulgatum servat Orig. II, 553. IV, 135. De Athanasio monui in P. v. Ath. I, 755.

φυλακῇ] + κατακεκλεισμένοις. E. Eodem iure ex Cyrillo addi possit καθειργμένοις, aut ex Oecum. et Severo κατεχομένοις. Ies. 49. 9., quem locum plures interpretes hic laudant, est, τοῖς ἐν δεσμοῖς. v. P. p. 67. 68.

πνεύμασι] πνεύματι l πνεύματι ἁγίῳ. E. Haec lectio orta est ex vocabulis, ἐν ᾧ, nimirum πνεύματι, deinde addito, ἁγίῳ v. P. Obiter noto, Oecumenium, ἐν ᾧ, interpretari διό. In scholio Codicis 16., quem postea comparavi, est: ἐν ᾧ πνεύματι. δηλοῖ δὲ τὴν θεότητα τοῦ μονογενοῦς. πνεῦμα γὰρ, τὴν θείαν φύσιν ἐκάλεσεν. Vide in priore edit., quae reddidi ex Severo ad Luc. pag. 478. οὕτως οὖν — ἐπιπεφοίτηκεν κ. τ. λ., ubi verba τῇ ψυχῇ ad τῷ πνεύματι referuntur. Orig. IV, 135. a. ἐν ᾧ diserte explicat, μετὰ πνεύματος.

πνεύμασι — ποτε] ἀπειθήσασί ποτε πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν. E. Cyrill. I, g. 357. πατράσι, loco πνεύμασι. V, b. 346. Praeclare!

ἐκήρυξεν] διακηρύξας, huc respiciens Cyrill. V, b. 160. διακηρύξῃ. 176. Patrislico!

σασί ποτε, ὅτε * ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγαι, τουτέστιν, ὀκτὼ, ψυχαὶ διεσώθησαν δι' ὕδατος· * ὃ 21.
ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς σώζει βάπτισμα,

οὐ

20. ἀπειθήσασι] Non nulli interpretes hoc videntur exclusisse, aut adeo eius loco legisse, πιστεύσασιν. Alii enim in scholiis volutant οἱ πιστεύσαντες, alii μέλλοντες πιστεύειν. v. P. Plerasque corruptiones huius totius loci nugipolyloquides interpretes intulerunt, in his princeps Origenes, quem vide IV, 135. ibique notam a. Huetii. Origenes enim in sua per Palaestinam peregrinatione omnes orci ἐμβολὰς καὶ εἰσβολὰς, et omnia diaboli perrupit ac perscrutatus est emboli.. Similia leguntur apud Theophyl. in Ioannem pag. 721. c. d. e. edit. Paris. Item in catena illa vetusta ad h. l., et in Codicibus, qui sunt cum scholiis, ut Mosquenses a. d. e. ad Matth. 11, t. seqq. Contra Origenem ad eum locum disputat Chrysostomus. Catenam illam, Oxonienses et Mosquenses, scholia ad Matthaeum, Parisini etiam et Vindobonenses, evoluere possunt. Nam ista omnia huc transcribere, alienum visum est. Satis multa scholia ad h. l. exhibui in edit. priore. Qui ista legerit, plura non desiderabit.

ἅπαξ ἐξεδέχετο] ἀπεξεδέχετο. Etiam Orig. II, 553. et Cyrill. V, b. 346. v. P. Sic et postea in quatuor, et apud Theophyl. inveni. Sed Orig. IV, 135. ἅπαξ ἐξ.δ. ubi tamen Cod. ἀπεξεδ.

εἰς ἣν ὀλίγαι — ὕδατος] Cyrill. nominatim. I, g. 36. coll. II. 17. 18, Damasc. II, 386. Nullus bonus Codex exhibet ὀλίγοι. Immo nec meus infimus 13. Fictum est hoc Alexandriae pro versione Vulgata seu Occidentali. v. Orig. II, 553. et Griesb.

21. ᾧ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν] ὃ ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς

οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδή-
σεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν, δι' ἀνα-
22. στάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ
τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέν-
των αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνά-
μεων. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

Ε. περὶ ἀποθέσεως φαύλων πράξεων, καὶ ἐπαναλήψεως τῶν ἐν πνεύματι καρπῶν, κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν χαρισμάτων.

Θ. IV, 1. [Ἀρχή.] Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν
σαρκί, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλί-
σασθε,

IV, 1. Θ. τῇ δ. τῆς λγ. ἑβδ. ἀγαπητοί, χριστοῦ παθόντος.

ἡμᾶς. Sed Cyrill I, g. 36. ὃ καὶ ἀντίτυπον ἡμᾶς νῦν ad εἰς Θεόν. V, b. 346. ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν ad εἰς Θεόν. Sic et II, 18. ὃ καὶ ὑμᾶς νῦν ἀντίτυπον διασώζει. Ex proximo διεσώθ. Damasc. l. l. ad χριστοῦ.

ἐν σαρκὸς] Attingit Cyrill. I, a. 528. (non, 526.)

συνειδήσεως ἀγαθῆς] ἐξ ἀγαθῆς συνειδήσεως. E. Cyrill. I, a. 522. V, a. 528.

22. τοῦ Θεοῦ] + *deglutiens mortem, ut vitae aeternae haeredes efficeremur* seu, *efficiamur*. Hoc est, καταπιὼν τὸν θάνατον, ἵνα αὐτοὶ τῆς ζωῆς τῆς αἰωνίου κληρονόμοι ἀποδειχθῶμεν. E. Recensio scurrilis v. Griesb. et Beng. in Gnom. qui hic, loco κρίσεως, preces interponit, bene memor effati viri sapientis: zum Beten ist der Moench verpflicht.

IV, 1. καὶ ὑμεῖς] + ὑπὲρ αὐτοῦ. E. Cyrill. I, a. 597. Ad σαρκὶ tantum laudat. V, d. 102. Priora huius versus nominatim Basil. M. I, 293.

σασθε, ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκὶ, πέπαυται
ἁμαρτίας, ἐις τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπι- 2.
θυμίαις, ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοι-
πον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. ἀρκετὸς 3.
γὰρ ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου
τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι, πε-
πορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις,
ὀινοφλυγίαις, κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμί-
τοις ἐιδωλολατρείαις· ἐν ᾧ ξενίζονται, 4.
μὴ συντρεχόντων ὑμῶν ἐις τὴν αὐτὴν τῆς
ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες· ὁι 5.
ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι
ζῶντας καὶ νεκρούς. ἐις τοῦτο γὰρ καὶ 6.
νεκροῖς ἐυηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ
ἀνθρώπους σαρκὶ, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύ-
ματι

παθὼν ἐν σαρκὶ] ἐν — E.

πέπαυται] + ἀπό. E.

3. γὰρ ἡμῖν] ἡμῖν — τ γὰρ ὑμῖν. E. Quod haec indigna cenſebant Apoſtolo.

κατεργάσασθαι] κατειργάσθαι. E. Cuilibet Graeco hoc in mentem poterat venire. Ergo etiam Clem. Alex. 258. qui haec negligenter laudat, Petri tamen nomine addito. Sic ibid. eſt βούλημα, omiſſo τοῦ βίου.

4. ἀσωτίας] Ut hic non nulli exhibent ἀσωτεία, ab ἀσωτεύεσθαι, ita contra paullo ante plures, et hic, et alibi habent, ἰδωλολατρίας.

ἀνάχυσιν] Sic Orig. I, 261. b. κακίας χύσιν et κακίαν χεομένην. In bonam partem ψυχῆς ἀνάχυσιν et ἀνάχυσιν habet Philo p. 578. f. et 882. f. ubi non differt ab διάχυσις.

6. ἀνθρώπους] ἄνθρωπον. E. Hoc frequentius occurrit.

7. ματι. πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε. σωφρο-
νήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευχάς.
8. πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην
ἐκτενῆ ἔχοντες· ὅτι * ἀγάπη καλύψει
9. πλῆθος ἁμαρτιῶν. φιλόξενοι εἰς ἀλλή-
10. λους, ἄνευ γογγυσμῶν. ἕκαστος, καθὼς
ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακο-
νοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάρι-
11. τος θεοῦ. εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ·
εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος, * ὡς χορη-
γεῖ ὁ θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζηται ὁ θεὸς
διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ
κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
[Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

5. ὅτι κοινωνίᾳ τῇ πρὸς χριστὸν κρατεῖν χρὴ τῶν φυσικῶν παθῶν· ἐλπίδι δὲ τῇ εἰς αὐτὸν φέρειν τὰς παρ' ἑτέρων πάθας.

I. 12. [Ἀρχή.] ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν

IV, 12. I. τῇ ε. τῆς λγ. ἑβδ. ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε.

7. εἰς τὰς προσευχὰς] τὰς — E. Cyrill. V, a. 362. 676. Damasc. II, 465.

8. πάντων δὲ] δὲ — E. Cyrill. l. l.

ἑαυτοὺς] ἀλλήλους. E. Chrys. II, 207.

ὅτι ἡ] ἡ —. Cyrill. l. l. Servat altero loco.

καλύψει] καλύπτει. D. Cyrill. l. l. Damasc. II, 354. Futuro hic non erat opus, ut Iac. 5, 20. Huc trahunt Clem. Alex. 353. ἐπὰν δὲ ἀγάπη καλύψῃ. 261. 389. 518. et edit. Pott. 956. καλύπτει.

9. γογγυσμῶν] γογγυσμοῦ. E. Alibi in his est singularis in N. T.

11. ὡς χορηγεῖ] ὡς χορηγεῖ. A. v. P.

ὑμῖν πυρώσει, πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, –
ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος· ἀλλὰ, * 13.
καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ χριστοῦ παθήμασι,
χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς
δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. εἰ 14.
ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι χριστοῦ, μακάριοι·
ὅτι τὸ τῆς δόξης * καὶ δυνάμεως, καὶ τὸ
τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται·
κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ
ὑμᾶς δοξάζεται. μὴ γάρ τις ὑμῶν πα- 15.
σχέτω, ὡς φονεὺς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιὸς,
ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος· εἰ δὲ, ὡς χρι- 16.
στιανὸς,

12. πυρώσει] Schol. Cod. Aug. 6. explicat θλίψιν: Severus Antioch in catena: στενοχωρίας, θλίψεις καὶ ἀῤῥωστίας σωματικάς. v. P.

13. καθὼς] καθό. Sic et Clem. Alex. 493.

14. ἐν ὀνόματι χριστοῦ] ἐν χριστῷ. E. Nominatim Cyrill. V, a. 753. mox ibid. μακάριοί ἐστε τῆς δόξης, nimirum ἕνεκα.

χριστοῦ] κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. E. Cyrill. V, a. 375.

δόξης] + καὶ δυνάμεως. Omittit Clem. Alex. l. l. Cyrill. ll. ll. bis.

ἐφ' ὑμ. ἀναπαύεται] ἐφ' ἡμᾶς ἀναπέπαυται. Cyrill. V, a, 375. Sic, sed ὑμᾶς 753. ἀναπέπαυται etiam Ath. I, 538.

ἀναπαύεται] ἀναπέπαυται D. ἀναπαύσεται et ἐπαναπαύεται. E. Vulgatum Clem. Alex. l. l. Mox, ante κατὰ, scholiasta Cod. Aug. 6. intelligit ὅπερ.

15. ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος] — Cyrill. IV, 903. Post φονεὺς Theophyl. addit: ἢ λοίδορος. Ἀλλότριος ἐπίσκο-

στιανὸς, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν
17. Θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ. ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ
ἄρξασθαι τὸ κρῖμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ
Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος
τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ;
18. καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς
19. καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; ὥστε καὶ
οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ,
ὡς πιστῷ * κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς
ψυχὰς * αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

Ζ. παραίνεσις πρεσβυτέροις περὶ ἐπισκοπῆς τοῦ ποιμνίου· ἐν ᾧ, περὶ κοινῆς πάντων πρὸς ἕκαστον ταπεινοφροσύνης, εἰς νίκην τὴν κατὰ τοῦ διαβόλου.

Πρεσ-

ἐπίσκοπος, quod duo infimi habent, et ἀλλοτρίως ἐπίσκοπος Codicis 40. ortum eſt ex veteri ſcribendi modo. Codex enim Guelpherb. 16. 7. habet ἀλλοτριοεπίσκοπος. De hoc iam alibi ex aliis Codd. monui. Contra alii Codd. hic in ima parte habent ſemicirculum, quo notatur vox compoſita, ut in ἐπιτοαυτὸ etc.

16.] ἐν τῷ μέρει] ἐν τῷ ὀνόματι ꝉ ἐπὶ τῷ ὀνόματι. E. Cyrill. l. l.

17.] Iſidor. Peluſ. lib. II. epiſt. 208. cum hoc comparat Ezech. 9, 6. Sic et Baſil. M. I, 383. Habet etiam 580. Idem verſum 18. ſine varietate II, 218.

19. ὥστε καὶ] + ὑπὸ ἄλλων, omiſſo οἱ. E. Nominatim Cyrill. I, a. 189. mox, θέλημα αὐτοῦ, πιστῷ κτίστῃ. Sed V, a. 214. nominatim: ὥστε καὶ οἱ πάσχ. πιστῷ κτίστῃ παρατ. Ὡς, ante πιστῷ, omittit etiam Ath. I, 377, et Procop. in caten. Niceph. I, 1624 ibid. τὰς ἑαυτῶν ψυχάς.

κτιστῇ] Codd. κτίστῃ. Sic et in aliis ſcriptoribus inveni in Codd.

ψυχὰς ἑαυτῶν] ψυχὰς αὐτῶν. Cyrill. etiam l. l.

Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ V, 1.
συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χρι-
στοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀπο-
καλύπτεσθαι δόξης κοινωνός, ποιμάνατε 2.
τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦν-
τες, μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως· μηδὲ
αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· μηδ', ὡς 3.
κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι
γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ, φανερωθέντος 4.
τοῦ ἀρχιποίμενος, κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντι-
νον

V, 1. πρεσβυτέρους] + οὖν. D. Cyrill. I, g. 121. omittit V, a. 300. habet rursus 374.

ὁ συμπρεσβ.] ὡς συμπρεσβ. E.

ὁ καὶ τῆς] καὶ — E. Cyrill. V, a. 300.

2. ποιμάνατε] ποιμαίνετε. E. Cyrill. V, a. 300. altero loco vulgatum.

τοῦ Θεοῦ] τοῦ χριστοῦ. E. Theophyl. et Cyrill. I, g. 121. Sed τοῦ Θεοῦ. V, a. 300.

ἑκουσίως] + κατὰ Θεόν. E. Sic et Theophyl. Damasc. II, 511. id reiicit post προθύμως. Ibid. vers. 3. est τύποι.

3. τῶν κλήρων] τοῦ κλήρου. E. Lectio monachica! Vulgatum Cyrill. II, 63. mox γινόμενοι III, 824. solum laudat τύπους γινέσθαι τοῖς ποιμνίοις. Basil. II, 162. huc respiciens: ὡς κατεξουσιάζων τῶν κλήρων.

4. καὶ φανερωθ.] Theophyl. recte: καὶ, ἀντὶ τοῦ, ἵνα. Latini ergo Codd. non nulli habent, ut ego edidi, *ut — percipiatis.*

ἀρχιποιμένος] ἀρχιποίμενος. Codd. plerique mei, in his tres, quos postea comparavi.

ἀμαράντινον] Edit. Gregor. vitiose ἀμαράντιον. Usitatius est ἀμάραντον. Sed Codd. nihil mutant v. Chrys. IV, 424. b. ἀμάραντον Orig. II, 584.

5. νον τῆς δόξης στέφανον. ὁμοίως νεώτεροι
ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλή-
λοις ὑποτασσόμενοι, τὴν ταπεινοφροσύνην
ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις
ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.
ΙΑ. 6. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ Τέλος τῆς ι.
τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς
7. ὑψώσῃ ἐν καιρῷ· πᾶσαν τὴν μέριμναν
ὑμῶν ἐπιῤῥίψαντες ἐπ᾽ αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ
8. μέλει περὶ ὑμῶν. νήψατε, γρηγορήσατε,

* ὁ

V, 6. ΙΑ. ἀπριλλίου κι. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ μάρκου· ἀδελφοί, ταπεινώθητε ὑπὸ τήν.

5. ἐγκομβώσασθε] ἐγκολπώσασθε l. ἐγκολπίσασθε. E. v. P. Multa de hoc vocabulo collegit Wetst. Equidem interpretor ἐνδύσασθε, quo alibi utuntur scriptores sacri, seu, ἐπενδύσασθε. Schol. Cod. Aug. 6. ἐγκομβώσασθε, ἀντὶ τοῦ, ἐνειλήσασθε, περιβάλεσθε ἢ ἀναστείλασθε.

ὁ Θεὸς] κύριος. Basil. M. I, 440.

6. ἐν καιρῷ] In catena ista vetusta ex Chrys. est: οὐχ ἁπλῶς τὸ, ὑψωθῆτε, ἀλλ᾽, ἐν καιρῷ, προστέθηκεν. Atqui ὑψωθῆτε h. l. non legitur. ὑψώσῃ habet etiam Orig. I, 489. Attingit etiam 641. bis. III, 724. Post καιρῷ aliqui addunt ἐπισκοπῆς. Sic ex meis solus Aug. 6. qui est cum scholiis. In Cod. Typogr. Synod. Mosq. 6. qui etiam scholia habet, adiectum est, ut explicatio, τῆς κρίσεως. Boni Codd. neutrum agnoscunt.

8.] Hunc versum laudat Chrys. I, 164. 607. II, 676. IV, 23. V, 54. 423. VIII, 349. IX, 252. XI, 240. Cyrill. III, 832. Damasc. II, 450. 617. Orig. III, 162. 315. 338.

* ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων
ὠρυόμενος, περιπατεῖ, ζητῶν * τινὰ * κα-
ταπιεῖν· ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰ- 9.
δότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσ-
μῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.

H. εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως τῶν πιστευόντων.

ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας 10.
ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν χρι-
στῷ ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς, καταρ-
τίσαι ὑμᾶς, * στηρίξει, * σθενώσει, * θεμε-
λιώσει. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς 11.
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. διὰ σι- 12.
λουανοῦ ὑμῖν, τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογί-
ζομαι,

ὅτι] ὁ. Edit. Greg. per errorem habet ὅτι, omisso ὁ.

τίνα καταπίῃ] τινὰ καταπιεῖν. A. τινὰ καταπιεῖν habet etiam Cod. Vat. apud Orig. III, 162. a. Ath. II, 621. ita: ὃς περιάγει ζητῶν τίνα καταπίει. Sic!

10\. ἡμᾶς] ὑμᾶς. E.

αὐτὸς καταρτίσαι ὑμᾶς, στηρίξαι, σθενῶσαι, θεμελιῶσαι] Sic est in edit. Gregor. Codices postulant: αὐτὸς, καταρτίσαι ὑμᾶς, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. Constructio ergo est: αὐτὸς στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει, (intellige. ὥστε. aut εἰς τὸ) καταρτίσαι (est infinitivus.) ὑμᾶς. Nonnulli καταρτίσει habent, quod facillimum est. Unus καταρτίσας. Deberet esse καταρτίσων.

11\. ἡ δόξα καὶ τὸ] καὶ τὸ — E. Sic etiam delendum esset ἡ.

ζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν
καὶ ἐπιμαρτυρῶν, ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν
13. τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν ἑστήκατε. ἀσπάζεται
ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ, καὶ μάρ-
14. κος ὁ υἱός μου. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν
φιλήματι ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς
ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ἀποστόλου.

Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου πέτρου καθολικὴ πρώτη.
στίχων σλς.

13.] Sine varietate Orig. III, 440.

Ἡ δευτέρα Πέτρου Ἐπιστολή.

Α. περὶ κλήσεως, τῆς ἐν πίστει, ἔργοις βεβαιουμένης τοῖς τῆς ἀρετῆς, ἐλπίδι τῶν μελλόντων ἀγαθῶν.

['Αρχή.] Συμεὼν πέτρος, δοῦλος καὶ ἀπόστο- I, 1. Α.
λος ἰησοῦ χριστοῦ, τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσι
πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ σω-
τῆρος * ἰησοῦ χριστοῦ· ['Αρχή.] χάρις 2. Α.
ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει
τοῦ θεοῦ, καὶ ἰησοῦ * χριστοῦ τοῦ κυρίου
ἡμῶν. ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως 3.
αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρη-
μένης, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος
ἡμᾶς

I, 1. Α. τῇ ς. τῆς λγ. ἑβδ. συμεὼν πέτρος.

I, 2. Α. εἰς σχῆμα μοναχοῦ· ἀδελφοὶ, χάρις.

I, 1. σωτῆρος ἡμῶν] ἡμῶν —. Deest etiam in quatuor, quos postea examinavi. Omittunt etiam aliae editr.

2. καὶ ἰησοῦ] + χριστοῦ.

3. δεδωρημένης] δεδωρημένα. E. In meis lectionariis hoc non inveni. Sed nec Wetstenius, cuius fortasse

4. ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς, δι' ὧν * τὰ
τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώ-
ρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοι-
νωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ
5. ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς· καὶ αὐτὸ * δὲ τοῦ-
το, σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες, ἐπι-
χορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν,
ἐν

taſſe in hac epiſtola nulla ſunt. Vulgata latina ineptiſſime: *quomodo — donata ſunt.* ὡς reſpondet τῷ ἵνα, δεδωρημένης vero active dicitur. Cyrill. V, a. 375. ὡς τὰ πάντα — δεδωρημένου — καλεσ. ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ. Δεδωρημένου, haud dubie voluit θεοῦ, vel etiam χριστοῦ. Ambiguitatem enim habet. Sed idem 604. ὡς τὰ πάντα — δεδωρημένης — ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ. Griesbachius ſolum habet: "δεδωρημένου — ἰδίᾳ κ. τ. λ. *Cyr.*" Nonne hoc eſt fallere lectores? Ut taceam, propter illud *Cyr.* perveſtiganda eſſe ſeptem volumina. ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ ex meis ſolus infimus 13. habet.

4.] Attingit Cyrill. I, g. 529. ac nominatim Ath. I, 331. ubi tamen deeſt διὰ τούτων, quo ibi non opus erat. Sed διὰ τούτων omittit etiam II, 411.

δι' ὧν τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ τίμια ἐπαγγέλματα δεδώρηται] δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται.

ἀποφυγόντες] Scholiaſtae recte explicant ἀπαλλαγέντες.

5. αὐτὸ τοῦτο δὲ] αὐτὸ δὲ τοῦτο. D.

παρεισενέγκαντες] παρεισενεγκόντες. E. Cyrill. V. c. 2. laudans ad verſ. 8 fin. Hunc ipſum Cyrilli locum Wetſt. laudat ex Act. Epheſ. pag. 1. verſ. 28. ſeqq.

ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ 6.
γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ
τὴν ὑπομονὴν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέ-
βειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελ- 7.
φίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.
ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα, καὶ πλεονά- 8.
ζοντα, οὐκ ἀργοὺς, οὐδὲ ἀκάρπους καθίστη-
σιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ
ἐπίγνωσιν. ᾧ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα, 9.
τυφλός ἐστι, μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ
καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν.

Β. παραγγελία εἰς ὑπόμνησιν τῆς διδασκαλίας μετὰ τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ, καὶ ὅπως ἐν ὄρει θαβὼρ τῆς τοῦ θεοῦ περὶ τοῦ υἱοῦ ἐπήκουσε φωνῆς.

διὸ μᾶλλον, [Ἀρχή.] ἀδελφοὶ, σπουδάσα- 10. Β.
τε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν
ποιεῖσθαι. ταῦτα γὰρ ποιοῦντες, οὐ μὴ
Τέλος τῆς ς. πταίσητέ ποτε. [Τέλος.] οὕτω γὰρ πλου- 11.
καὶ τοῦ σχήματος. σίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς
τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ
σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ. διὸ οὐκ ἀμελήσω 12.

* ἀεὶ

I, 10. B. εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ σωτῆρος· ἀδελφοὶ, σπουδάσατε.

8. ὑπάρχοντα] παρόντα. E. Cyrill, l. l.

9. ἁμαρτιῶν] ἁμαρτημάτων. D. Damafc II, 398. ᾧ μὴ πάρεστι γνῶσις, τυφλός — πάλαι ἁμαρτημάτων.

10. σπουδάσατε] + ἵνα διὰ τῶν καλῶν ἔργων. E. Ex meis unus Molq. c. et infimus 13.

12. οὐκ ἀμελήσω] μελλήσω l οὐ μελλήσω. E. Nullus

nec

* ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καί-
περ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ
13. παρούσῃ ἀληθείᾳ. δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι,
ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διε-
14. γείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει· εἰδὼς, ὅτι
ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός
μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χρι-
15. στὸς ἐδήλωσέ μοι. σπουδάσω δὲ καὶ ἑκά-
στοτε, ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον, τὴν
16. τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. οὐ γὰρ σεσο-
φισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνω-
ρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπό-
πται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότη-
τος.

nec malus, nec bonus Codex ista agnoscit, sed pessimi omnium. μελλήσω, quod prorsus stultum erat, addito οὐ probabiliter correctum. Scribae haud raro μέλλει per duo λλ exhibent. De eo nemo dubitat, qui Codices tractavit. Ergo hic somnolentus aliquis scriba exhibuerat ἀμελλήσω. Hinc corruptio. Haec est illa recensio occidentalis. Vetus Itala, nimirum Sabaticrii, hoc loco, ut cum Griesbachio loquar, *hiat*. *Lucifer* autem *occidit*. —. *Pelago nox incubat atra.*

ὑμᾶς ἀεὶ] ἀεὶ ὑμᾶς. Sic et postea inveni. Aliqui omittunt ἀεί. Scilicet nec cum μελλήσω, nec cum *incipiam* consistere poterat.

14. ταχινὴ] Wetstenius, ergo etiam Griesbachius: ταχίστη. 36. *Cod. lat.* — In latino est, *velox*. Ταχινὸς habet Theocrit. Id. 2, 7. 14, 40. Alii et hic, et 2, 1. exhibent ταχεινὸς et ταχυνός.

σκηνώματος] στόματος. E.

τος. λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τι- 17.
μὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ
τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης·
οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, εἰς ὃν
ἐγὼ εὐδόκησα. καὶ ταύτην τὴν φωνὴν 18.
ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν,
σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. καὶ 19.
ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον,
ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ
φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα
διαυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς
Τέλος τῆς μεταμορφώσεως. καρδίαις ὑμῶν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] τοῦτο 20. Γ.
πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία
γραφῆς, ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. οὐ 21.
γὰρ

I, 20. Γ. τῇ β. τῆς λδ. ἑβδ. ἤτοι τοῦ ἀσώτου· ἀγαπητοὶ, τοῦτο πρῶτον.

17.] Notantur haec ab Oecum. edit. I, 31. c. et in Cod. Aug. 6. Ibi primum eſt: ἰδιωτικώτερον κέχρηται τῷ λόγῳ, nimirum Petrus. Deinde: λαβὼν γὰρ ἐξουσίαν παρὰ θεοῦ πατρὸς, φωνῆς αὐτῷ ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἐνεχθείσης· ſed Cod. Aug. λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ τιμὴν καὶ δόξαν. — Τὸ γὰρ λαβὼν, ἀντὶ τοῦ ἔλαβεν. Ath. I, 468. nominatim: λαβὼν παρὰ θεοῦ τιμὴν καὶ δόξαν.

ὄντες κ. τ. λ.] Huc, puto, potius reſpexiſſe Orig. III, 452. quam ad Matth. 3, 17.

19.] Cyrill. V, a. 368. ἕως — ὑμῶν. et 387. d. *ſecundo loco*. Nam bis iſte numerus occurrit. Attingit in caten. Niceph. I, 734.

20. ἐπιλύσεως] Nullam hic varietatem inveni. Coniectura nulla opus eſt. Verba verſ. 19. ἕως οὗ — καρδίαις ὑμῶν ſatis vindicant hanc lectionem. Quod

γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλ᾽ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν * ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι.

Γ. περιέξεις ἀπατηλῆς ἐπαναστάσεως αἱρετικῶν, ἀσεβείας τε αὐτῶν, καὶ μελλούσης κολάσεως.

II, 1. Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ
λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκα-
λοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπω-
λείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπό-
την ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν
2. ἀπώλειαν. καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν
αὐτῶν ταῖς * ἀσελγείαις, δι᾽ οὓς ἡ ὁδὸς
3. τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται. καὶ ἐν
πλεονεξίᾳ, πλαστοῖς λόγοις, ὑμᾶς ἐμπορεύσον-
ται·

Quod hic appellatur ἐπίλυσις, id versu 19. est λυχνασμὸς et ἀνατολή. Sensus ergo est: θειοτέρας ἐπιλύσεως δεῖται. Coniecturas excitavit vers. 21. Ἐπίλυσις saepe occurrit de interpretatione somniorum. Heliodor. p. 17. τὴν ἐπίλυσιν διαπορῶν. Et ibid. ἕλκει πρὸς τὴν ἑαυτοῦ βούλησιν τὴν ἐπίλυσιν. Et 82. τῶν χρησθέντων τὴν ἐπίλυσιν. Interpretatio, quae est in illa vetusta catena: οὐκ αὐτοί, φησιν, ἑαυτοὺς ἡρμήνευσαν οἱ προφῆται — τὰ τῶν προφητῶν γινώσκεται λόγια, ἐπίλυσιν explicat ἑρμηνείαν.

21. οἱ ἅγιοι] οἱ —.

II, 1. ἐν τῷ λαῷ] — E. Cyrill. V, d. 77.

2. ἀπωλείαις] ἀσελγείαις. Sic et postea in quatuor inveni.

ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας] huc trahunt Clem. Alex. 60. τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας ἐμποδίζοντες. Griesbach. hoc trahere debebat ad vers. 21.

ται· εἰς τὸ κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ
ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. εἰ γὰρ ὁ 4.
θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσα-
το, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας, παρ-
έδωκεν εἰς κρίσιν * τηρουμένους· καὶ ἀρ- 5.
χαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὄγδοον
νῶε, δικαιοσύνης κήρυκα, ἐφύλαξε, κατα-
κλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας· καὶ 6.
πόλεις σοδόμων καὶ γομόῤῥας τεφρώσας
καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόν-
των ἀσεβεῖν τεθεικώς· καὶ δίκαιον λὼτ, 7.
καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν
ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, ἐῤῥύσατο· βλέμματι 8.
γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος, ἐγκατοικῶν ἐν
αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν
ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν. [Ἀρχή.] οἶδε 9. Δ.
κύριος

5. οἷς κ. τ. λ.] ὧν τὸ κρίμα οὐκ ἀργεῖ. E. Cyrill. III, 204.

νυστάζει] νυστάξει. D.

4. τετηρημένους] τηρουμένους. Accedunt denuo quatuor Codd. Cyrill. attingit V, b. 127. σειραῖς ζόφου, ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας τηρεῖσθαι κολασθησόμενον. Et VI, b. 211. ἀγγέλους γὰρ, τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας κολασθησομένους τηρεῖν. II, 296. σειραῖς — παρέδ. εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας κολασθησομένους τηρεῖν. Sic et 723. non, ut Wetst., 713. Miſcuit ergo verſum 9 et Iud. 6. Damaſc. II, 308. ὁ θεὸς ἁμαρτ. — κρίσιν κολαζομένους τηρεῖσθαι, omiſſo ἀγγέλων. v. P.

κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδί-
κους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους
10. τηρεῖν· [Τέλος.] μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω Τέλος τῆς ε
σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους,
καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας· τολμηταὶ,
αὐθάδεις, δόξας ου τρέμουσι βλασφημοῦν-
11. τες· ὅπου ἄγγελοι, ἰσχύϊ καὶ δυνάμει
μείζονες ὄντες, ου φέρουσι κατ' αὐτῶν παρὰ
12. κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν. οὗτοι δὲ, ὡς
ἄλογα ζῶα φυσικὰ, * γεγενημένα εἰς ἅλω-
σιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι, βλασφη-
μοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθαρή-
13. σονται. κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδο-
νὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴν, σπῖλοι
καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις
αὐτῶν,

II, 9. Δ. τῇ γ. τῆς λδ. ἑβδ. ἀγαπητοὶ, οἶδε κύριος εὐσεβεῖς.

9. πειρασμοῦ] πειρασμῶν. E. Rectius pluralis adhibetur. Sed in N. Test. saepius est singularis, quam hic etiam tuentur Codd. Etiam Damasc. II, 429. 453. vulgatum. Sed 484. πειρασμῶν. *Iunius* abstinere poterat coniectura κολασομένους. Cur non κολασθησομένους; Ath. II, 158. d. οἶδεν ὁ θεὸς εὐσεβεῖς ῥύεσθαι, ἀνόμους δὲ τηρεῖν εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους αἰωνίῳ πυρί.

10. ἐπιθυμίᾳ] ἐπιθυμίαις. E. Recte quidem. Sed rursus ex correct. et contra Codd.

11. παρὰ κυρίῳ] — τ παρὰ κυρίου. E.

12. γεγεννημένα] γεγενημένα.

13. κομιούμενοι] ἀδικούμενοι sine sensu ex proximo ἀδικίας. Vat. 1209. seu B. v. Birch.

ἀπάταις] ἀγάπαις. E. Ex solo Wetst. A. notatur

αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν, ὀφθαλμοὺς 14.
ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος, καὶ ἀκατα-
παύστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς
ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην * πλεο-
νεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα· κατα- 15.
λιπόντες * εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν,
ἐξακο-

tur ἀγάπαις. Ἀπάταις habent omnes Codd. idque diserte in vetusta catena et in scholiis explicatur. Ἀγάπαις vel fortuito confusum cum ἀγάπαις, vel temere repetitum est, aut ex Iud. 12. aut ex catena et scholiis, ubi continuo συνευωχούμενοι explicatur: ὂν δι' ἀγάπην καὶ τὸ μεταλαμβάνειν ἁλῶν. φησὶ, συνευωχοῦνται ὑμῖν, ἀλλὰ διὰ τὸ καιρὸν εὑρίσκειν τῆς πρὸς γυναῖκας ἀπάτης ἐπιτήδειον. Sic mox divinus Wetst. C. solus ex Iud. 12. intulit σπιλάδες. Tales sunt Codices recensionis Alexandrinae et Occidentalis!

14. μοιχαλίδος] Cum in latino esset *adulterii*, Wetst. A. volebat inferre μοιχείας, temere autem ex utroque solus contra reliquos Codices omnes dedit μοιχαλίας. Id Grotio etiam probatum esse, miror. Eiusmodi συγχύσεις vocabulorum plures iam notavi. v. Luc. 11, 42.

ἀκαταπαύστους] ἀκαταπαύστου. E. Vat. B. ἀκαταπάστους. v. Birch.

πλεονεξίαις] πλεονεξίας. A. πλεονεξίας potest esse vel genitivus, vel accusativus. v. P. In Cod. Aug. 6. ex parte hoc vocabulum deletum erat. Credebam tamen prehendere vestigia lectionis πλεονεξίας. In scholio est: πρὸς πλεονεξίαν ἐξήσκηται ἡ καρδία. Hoc saltem singularem vindicat. Sed paullo post additur: καρδίαν γεγυμν. ἔχ. πλεονεξίας, τουτέστι, διὰ πλεονεξίας. Alii intelligent ἕνεκεν.

15. τὴν εὐθεῖαν] τὴν —. Damasc. II, 627. quaedam
hic

ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ, τοῦ
16. Βοσὸρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν· ἔλεγ-
ξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον
ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον, ἐκώ-
17. λυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. Οὗτοί
εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος
ἐλαυ-

hic omittit. Habet enim: κατάρας τέκνα ἐπλανήθησαν ἀπὸ ὁδοῦ ἀληθείας ἐξακολ. — βαλαάμ.

16. παραφρονίαν] παραφροσύνην l παρανομίαν. E. Miror, cur non tertium addiderint παράνοιαν. Mei omnino omnes consentiunt in vulgato. Cod. Aug. 6. ita in textu et in scholio habet. παραφρονία apud scriptores graecos equidem non reperi. Hinc duplex correctio.

17. πηγαὶ ἄνυδροι, νεφέλαι] notanda est duplex et discrepans metaphora. Hoc ideo moneo, ne quis coniiciat ἀνίδρυτοι, quia mox est ἐλαυνόμεναι.

νεφέλαι] καὶ ὁμίχλαι. E. Hoc nec postea in ullo reperi. Ex scholio venit. v. P. p. 95. 209. 210. Codex Aug. 6. qui cum reliquis vulgatum retinet, ita fol. πθ. pag. 2. habet in scholiis: οὐκ εἰσὶν οὗν, φησὶ, νεφέλαι διαυγεῖς — ἀλλ' ὁμίχλαι ζόφου μεσταί. οἷς ὁ ζόφος κ. τ. λ. Nota sunt sanctorum Patrum et in primis Chrysostomi ista, οὐκ ἔφη δὲ, οὐ λέγει δὲ — ἀλλὰ etc. In huiusmodi locis fere plerumque contrarium probandum est. Centum exempla ex priore editione mea peti possunt. Scholii sententia haec est: Petrus eos non proprio sensu appellavit *nubes: nubes* enim interdum quoque sunt *pellucidae*: sed *nebulas* dixit, hoc est, intellexit. Cur? Addidit enim: οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους. Verum hoc equidem non appello *interpretari*, sed *nugari*, aut saltem, *argutari*. In eodem Cod. Aug. paullo ante, ut in textu, est: νεφέλαις αὐτοὺς παραβάλλει ὑπὸ πνεύ-

ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς
αἰῶνα τετήρηται. ὑπέρογκα γὰρ ματαιό- 18.
τητος φθεγγόμενοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυ-
μίαις, σαρκὸς * ἀσελγείαις, τοὺς ὄντως
ἀπο-

πνεύματος ἐλαυνομέναις, τοῦ ἐναντίου δηλονότι. διὸ καὶ λαίλαπα αὐτὸ (id est, τὸ πνεῦμα.) ἐκάλεσεν.

18. ἐν ἀσελγείαις] ἐν — A. t ἀσελγείας. E. σαρκὸς ἀσελγείαις est ἐπεξήγησις τοῦ, ἐν ἐπιθυμίαις. Σαρκὸς iungi etiam potest τῷ ἐπιθυμίαις. Ita ἀσελγείαις est per *appositionem*. Ἐν assumtum erat ex schol. v. Oecum. II, 547. b. Theophyl. 395. Beza: *sic restituo hunc locum ex graecis scholiis*. Atqui in scholiis est, ἐν ταῖς ἀσελγείαις.

ὄντως] ὀλίγως t ὀλίγον t ὄντας. E. Accedunt coniecturae ὀλίγου et οὕτως. Mei nihil mutant, nisi quod duo per errorem habent ὄντας, ex proximo τούς, infimus meorum autem 13. ὀλίγον. Scholia Oecum. et Theophyl. ll. ll. falso distincta sunt. Distingenda sunt ita: δελεάζουσι — τοὺς ἀληθῶς ἀποφυγόντας καὶ καθάπαξ, τοὺς πρὶν (hoc est, πρὸ τοῦ ἀποφυγεῖν τὴν πλάνην) ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους. Ergo ὄντως duplici modo explicatur ἀληθῶς et καθάπαξ. Verum in his scholiis frustra inculcatur πρίν, quo non opus habemus. Sic vero etiam comma ponendum esset ante τοὺς ἐν πλάνῃ. Accedit, quod ἀποφυγόντας sic non habet, quo referatur. Sententia est: *irretiunt eos, qui vere* (iam) *aufugerant*, (se seiunxerant ab iis) *eos, qui* (adhuc) *in errore versantur*. Obiter vocabulo ὀλίγως Stephani thesauri possunt locupletari. Τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους idem est, quod τοὺς πλάνους, τοὺς πονηρούς, τοὺς ἁμαρτωλούς, τὰ τοῦ κόσμου μιάσματα. Attendendum erat, quod non dixit ἀναστρεψαμένους.

ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομέ-
19. νους· ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι,
αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς. ᾧ
γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται.
20. εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ
κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος
ἰησοῦ χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέν-
τες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα
21. χείρονα τῶν πρώτων. κρεῖττον γὰρ ἦν
αὐτοῖς, μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιο-
σύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς
παραδο-

ψαμένους. Mox est, ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα. Propter illud ἀναστρεφομένους aliqui etiam correxerunt ἀποφεύγοντας, in his Theoph. quod tamen nullus meorum agnoscit.

19. ὑπάρχοντες] ὄντες. E. Wetst. A. Sic et alibi correctum, partim, ubi versio latina non habet *existentes*, partim, ne φύσει tales esse viderentur. Non opus est monere, nullum meorum agnoscere ὄντες. Griesbachius ipse indignum hoc censuit sua animadversione. Nam ita solum habent A. 27. v. Luc. 11, 13.

ᾧ — δεδούλωται] Damasc. II, 710.

20. εἰ] οἱ. E. Damasc. II, 342. εἰ ἀποφ. ad vers. 22. βορβόρου.

21. κρεῖττον γὰρ] γὰρ — E. Cyrill. V, b. 163. κρεῖσσον γάρ III, 865. I, 334.

δικαιοσύνης] ἀληθείας. E. Ex meis nullus. "Cyrillus, inquit, Griesb." Videamus iam in istis VII. voluminibus, ubi? In margine mei exempli haec loca notaveram. I, g. 334. δικαιοσύνης. II, 144. ἀληθείας III, 865. δικαιοσύνης. V, b. 123. ἀληθείας et 163. vid. vers. 22.

ἐπιγνοῦσιν ἐπιστρ. κ. τ. λ.] ἐπιγν. εἰς τὰ ὀπίσω ἀνα-

παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. συμ- 22.
βέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα· καί· ὗς λουσαμένη εἰς κύλισμα βορβόρου.

Τέλος τῆς γ. [Τέλος.]

Δ. ἐπανάληψις περὶ κακίας ἀνθρώπων αἱρετικῶν· ἐν ᾧ, ὅτι αἰφνιδίως ἥξει Χριστὸς ἐπὶ συντελείᾳ τοῦδε τοῦ αἰῶνος. ὥστε δεῖν εὐτρεπίζεσθαι πάσῃ ἀρετῇ.

['Αρχή.] Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοὶ, δευτέραν ὑμῖν III, 1. E.

III, 1. E. τῇ δ. τῆς λδ. ἑβδ. ἀγαπητοὶ, ταύτην ἤδη δευτέραν.

ἀνακάμψαι ἀπὸ τῆς δοθείσης. E. Cyrill. I, g. 334. Sic, ſed παραδοθείσης. II, 144. et III. 865. et V, b. 123. Sic, ſed ἀπὸ (omiſſo τῆς) παραδ. 163. εἰς τὰ ὀπίσω ἐπιστρέψαι ἀπὸ habet ex meis ſolus infimus 13. Theophyl. ἐπιστρ. εἰς τὰ ὀπίσω ἀπό.

22. συμβέβηκε] γέγονε. E. Cyrill. V, b. 163. I, a. 543. καὶ γέγονεν. II, 551. coll. V, a. 633. συμβέβηκε. III, 865. I, g. 334.

δὲ] — E. Cyrill. I, a. 543. g. 334. γὰρ, loco δέ. III, 865. V, b. 164. Ex Cyrillo ergo verſu 21. 22. efficitur? — Ut ego arbitror, minus etiam, quam nihil. Cur ergo Cyrillum laudavit Griesb.? — Neſcio. — Dicas ergo, quae Codices efflagitent? — Quae ego edidi.

τὸ ἴδιον ἐξέραμα] τὸν ἴδιον ἔμετον. E. Meus infimus 13. et Theophyl. 396. ſed in ſchol. vulgatum. v. Chryſ. VIII, 199. IV, 40. Credo, ἔμετον honeſtius dictum eſſe. Utrumque proverbium notat Iſidor. Peluſ. lib. I. epiſt. 92. et 143. κύνες — πρὸς τὸν ἔμετον ὑποστρέφοντες, ἢ, ὗς τῷ βορβόρῳ — ἐγκαλινδούμενοι. v. P.

κύλισμα] κυλισμὸν meus infimus 13. et Vaticanus ſummus 1209. v. Birch.

ὑμῖν γράφω ἐπιστολὴν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν
2. ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν· μνη-
σθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν
ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων *
ὑμῶν ἐντολῆς, τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος·
3. τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται
ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἐμπαῖκται, κατὰ
τὰς ἰδίας * ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι·
4. καὶ λέγοντες· ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς
παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες
ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ'
5. ἀρχῆς κτίσεως. λανθάνει γὰρ αὐτοὺς
τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι,
καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα,
6. τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, δι' ὧν ὁ τότε κόσμος
7. ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο. οἱ δὲ νῦν
οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ * αὐτοῦ λόγῳ τεθη-
σαυ-

III, 2. ἀποστόλων ἡμῶν] ἀποσ. ὑμῶν. Vide Iud. 17. Temere a non nullis laudatus eſt Cyrill. Etenim V, d. 21. non hunc, ſed Iudae locum videtur reſpexiſſe.

3. ἡμερῶν] + ἐν ἐμπαιγμονῇ. E. Unus ſolus meorum addit ἐμπαιγμονῇ. In latina vulgata eſt: *in deceptione illuſores*, quod potius eſt ἐν ἀπάτῃ. Illorum vocabulorum nec in catena, nec in ſcholiis ullum eſt veſtigium. Ex Cyrillo inculcata videntur, ſed alieno loco.

αὐτῶν ἐπιθυμίας] ἐπιθυμίας αὐτῶν

5. συνεστῶσα] συνεστώσης. E. Vat. 1209. ſeu B.

7. αὐτῷ λόγῳ] αὐτοῦ λόγῳ.

σαυρισμένοι εἰσὶ πυρὶ, τηρούμενοι εἰς ἡμέραν
κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώ-
πων. ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, 8
ἀγαπητοὶ, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς
χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία.
οὐ βραδύνει ὁ κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς 9
τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακρο-
θυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπο-
λέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆ-
σαι. ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν 10
νυκτὶ, ἐν ᾗ * οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται,
ςοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται, καὶ γῆ
καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται.

τού-

εἰσὶ πυρὶ] alii ante, alii poſt πυρὶ comma babent. ὂν, ante πυρὶ, quod unus meorum habet, punctis notatum, ut tollendum.

10. δὲ] γάρ. E. Cyrill. II, 707. Sic, omiſſo ἡ. 901.

ἐν νυκτὶ] — E. Illatum videri poſſit ex loco ſimili. Sed contra ſunt meliores Codd. Omittit Cyrill. II, 707. 901. III, 801. ubi negligentius laudat. Servat Damaſc. II, 347. ſed mox vitioſe ἐν ὁι ὀυρ. μέν.

ἡ οἱ οὐρανοὶ] οἱ —. Cyrill. II, 467. μὲν οἱ 707. μὲν 901. ἡ οὐρ. μὲν. ῥοιζ. III, 865. ἡ οἱ οὐρανοὶ μέν.

λυθήσονται] λυθήσεται, γῆ καί. E. Cyrill. II, 467. ληθήσονται γῆ δὲ καί. 707. λυθήσεται, γῆ δὲ καί. 901. ληθήσονται γῆ δὲ καί. III, 865.

κατακαήσεται] ἐυρεθήσεται t + πάντα. E. Sic Cyrill. II, 467. qui continuo addit verſ. 13. κατακαυθήσονται πάντα et continuo verſ. 13. 707. αὐτῇ πάντα κατακαυθήσεται et mox verſ. 13. 901.

κατα-

11. τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ
ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ
12. εὐσεβείαις· προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας
τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν
οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα
13. καυσούμενα τήκεται; καινοὺς δὲ οὐρανοὺς
καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ
προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.
διό,

κατακαήσεται πάντα et mox verſ. 13. III, 865. Ergo quater iungit 10. et 13. εὑρεθήσεται legitur in ſolis Wetſt. 29. Vat. 1209. Vind. 34. a manu ſecunda et in meo Moſq. g. Haud dubie aliquis, loco κατακαήσεται, poſuerat interpretationem, οὐχ εὑρεθήσεται

11. τούτων οὖν πάντων] ἀλλὰ τούτων ἁπάντων. E. Cyrill. I, a. 288.

ὑπάρχειν ὑμᾶς] εὑρεθῆναι ἡμᾶς. E. Cyrill. I, a. 288. quae deinceps leguntur pro arbitrio mutat.

12. θεοῦ] κυρίου. E. v. Birch. Griesbachius inquit: *Cyrillus ſaepe.* Interrogo, ubi? *Apud Wetſtenium*, reſpondet. Audio. Sed bonus Wetſt. errore facili et humano verſum 12. cum 13. permutavit. Huiusmodi errores et mendacia propagantur, cum alter alterum exſcribit. Idem Wetſtenius duplici modo hic erravit in laudando Damaſceno.

τήκεται] ταχήσεται t ταχήσονται. E.

13. γῆν — ἐπάγγελμα] καινὴν γῆν κατὰ ἐπαγγέλματα. E. Cyrill. II, 467. Sic, ſed κατὰ τα ἐπαγγ. 707. καινὴν γῆν καὶ τὰ ἐπαγγέλματα. 901. 532. 855. 919. καινὴν γῆν κατὰ τὰ ἐπαγγέλματα. III, 865. I, g. 34. Cyrillus ergo a Griesbacho pro utroque laudari poterat. Nullus bonus Codex hic varietatem habet. Immo nec deteriores, niſi unus infimus Wetſt. A.

διὸ, ἀγαπητοὶ, ταῦτα προσδοκῶντες, σπου- 14.
δάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρε-
θῆναι ἐν εἰρήνῃ· καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν 15.
μακροθυμίαν, σωτηρίαν ἡγεῖσθε· καθὼς
καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς παῦλος
κατὰ τὴν αὐτῷ δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν
ὑμῖν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς, 16.
λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν ὅις ἐστι
δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστή-
ρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γρα-
φὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.
ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοὶ, προγινώσκοντες, φυ- 17.
λάσσεσθε, ἵνα μὴ, τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ
συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγ-
μοῦ· αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει 18.
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ.
αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶ-
Τέλος τῆς β. νος. ἀμήν. [Τέλος.]

Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου πέτρου ἐπιστολὴ
καθολικὴ δευτέρα. στίχων. ρξ.

14. ἀμώμητοι] ἄμωμοι. E. Ita folus infimus meorum 13. Ex negligentia.

15. τὴν τοῦ — ἡγεῖσθε] Laudat, omiffo ἡμῶν, Damafc. II, 709. Hunc locum notat de Paulo et Petro differens Oecum. I, 729. ubi verf. 16. vocabulum στρεβλοῦσι mutat in διαστρέφειν.

16. ἐν ὅις] ἐν ᾅις. E. Ita tres ex meis et Theophyl.

18. χριστοῦ αὐτῷ] χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς ᾧ. E. Infimus meorum 13. et Theophyl.

Ἰωάννου

Ἰωάννου καθολικὴ Ἐπιστολὴ πρώτη.

Α. Ἐυαγγελικὴ θεολογία χριστοῦ· ἐν ᾧ, περὶ ἐξομολογήσεως καὶ προσοχῆς εἰς τὸ μὴ ἁμαρτάνειν. ὅτι τήρησις ἐντολῶν θεοῦ τὴν γνῶσιν βεβαιοῖ.

Α. I, 1. [Ἀρχή.] Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόα-
μεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν,
ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψη-
2. λάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· καὶ
ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν, καὶ
μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν
ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα,
3. καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. ὃ ἑωράκαμεν καὶ
ἀκη-

I, 1. Α. μαίου η. τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ θεολόγου. [ἐν ἄλλῳ· ἀνάγνωσμα α. εἰς τὴν παραμονὴν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου θεολόγου·] ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς.

I, 1.] Hunc verſ. aliquoties laudat Orig. I, 364. 718. II, 43, IV, 367. Primum et ſecundum. Ath. I, 505. 698. II, 9. Cyrill. IV, 368. V, a. 302. 365. 367. 384. 565. 568. 685. 712. V, d. 11. 93. VI, a. 57. 139. 161.

ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ
ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ
κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς
καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριςοῦ.
καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ * 4.
ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. καὶ * ἔςιν αὕτη 5.
ἡ * ἀγγελία, ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ
ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐςι,
καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔςιν οὐδεμία. ἐὰν 6.
εἴπωμεν, ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδό-
μεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν·
ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς 7.
αὐτός

3. ἀπαγγέλλομεν] + καί. E. ante ἀπαγγ. addit καὶ Theophyl.

δὲ ἡ] δὲ — E. Ex Gregor. edit. exciderat ἡ. Laudat Cyrill. IV, 799. καὶ ἡ — χριςοῦ.

4. χαρὰ ὑμῶν] χαρὰ ἡμῶν. A. In vetuſta catena: χαρᾶς ἐσόμεθα μεςοί, ὅτι τῷ Θεῷ ἐκολλήθημεν. Ergo ἡμῶν. Sic et in ſchol. a me editis. Oecum. II, 562. χαρᾶς ἂν πληρωθείημεν, et πλείςην ἔχομεν τὴν χάριν. Poſterius habet etiam Theophyl.

5. αὕτη ἐςὶν] ἔςιν αὕτη. A. Sic et poſtea in tribus inveni et apud Theophyl.

ἐπαγγελία] ἀγγελία. Sic poſtea in tribus inveni atque etiam in unius ſcholiis. Ἐπαγγελία prorſus eſt alienum. Deberet ſaltem eſſe ἀπαγγελία. v. 1, 3, 11.

ἀναγγέλλομεν] ἀπαγγέλλομεν. E.

6. ἐὰν] καὶ ἐάν. E. Clem. Alex. 439. Nominatim.

7. ἐὰν δὲ ἐν — ἀλλήλων] ἐὰν ἐν — ἀλλήλων. Cyrill. V, a. 368.

αὐτός ἐςιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν
μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα ἰησοῦ χριςοῦ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ
B. 8. πάσης ἁμαρτίας. [Τέλος.] ['Αρχή.] ἐὰν Τέλος τοῦ
εἴπωμεν, ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς ἁγίου.
πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔςιν ἐν
9. ἡμῖν. ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας
ἡμῶν, πιςός ἐςι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν
τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ
10. πάσης ἀδικίας. ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι οὐχ
ἡμαρτήκαμεν, ψεύςην ποιοῦμεν αὐτὸν, καὶ
II, 1. ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔςιν ἐν ἡμῖν. Τεκνία
μου,

I, 8. B. τῇ ι. τῆς λδ. ἑβδ. ἀγαπητοὶ, ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι.

αὐτός ἐςιν] ἐςιν — E. Clem. Alex. l. l. et αὐτοῦ, loco ἀλλήλων. Quem uſum praeſtant hae varietates Clementis? Scilicet, quem alibi praeſtant. Nimirum hunc, ut conſulamus Codices ex ipſo et ex aliis non corruptos.

τὸ αἷμα — ἁμαρτίας] Sic, omiſſo τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. E. Cyrill. V, c. 126. Servat, ſed χριςοῦ omittit Clem. Alex. l. l. ibid. τῆς, loco πάσης.

8.] Sine variet. Cyrill. V, a. 370. Sed Damaſc. II, 342. καὶ ἀλήθεια ἐν ἡμῖν οὐκ ἔςιν. Πλανῶμεν Theophyl. 407. d. interpretatur ἀπατῶμεν. Iam cum id cuivis Graeco in mentem venire potuerit, Theophanes Cerameus ita exhibet p. 102 d.

9. ὁμολογῶμεν] ὁμολογήσωμεν. E Damaſc. II, 580. ibi etiam abeſt, πιςὸς — ἁμαρτίας. Mox eſt, καθαρίσει.

10. ὁ λόγος — ἡμῖν] οὐκ ἔςιν ἐν ἡμῖν ὁ λόγος αὐτοῦ. E. Cyrill. V, a. 367.

μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρ-
τητε· καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον
ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, ἰησοῦν χριϛὸν
δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐϛι περὶ τῶν 2.
ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ
μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι ἐγνώκαμεν 3.
αὐτὸν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.
ὁ λέγων, ἔγνωκα αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς 4.
αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύϛης ἐϛὶ, καὶ ἐν τούτῳ
ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔϛιν· ὃς δ᾽ ἂν τηρῇ αὐ- 5.
τοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη
τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν,
ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. ὁ λέγων ἐν αὐτῷ 6.
μένειν,

II, 1. et 2.] Cyrillus notat IV, 809. I, a. 159. 294. 306. I, g. 368. 375. III, 550. 661. V, b. 106. V, c. 127. Damafc. II, 580. Orig. IV, 24. 39. 154. 159.

2.] Clem. Alex. 264. Orig. I, 480. 521. 751. II, 829. III, 214. 215. Ath. I, 963. 973.

μόνον] + ἁμαρτιῶν. E. Clem. Alex. 265. quod ibi addendum erat poft parenthefin.

4.] Sine varietate Cyrill. V, a. 370.

λέγων] + ὅτι. E. Aliqui Codd. et Clem. Alex. Idem tamen omittit. 444. Id graeci faepe addere folent.

αὐτὸν] τὸν κύριον. E. Perfpicuitatis cauffa Clem. Alex. 444. priori loco vulgatum.

5. ἐν τούτῳ ad fin. 6.] ultimum οὕτω — E. Cyrill. IV, 799. 858.

μένειν, ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτω περιπατεῖν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

Β. περὶ ἀγάπης. ἧς ἄνευ ἀσέβεια· ἐν ᾧ ς παραίνεσις περὶ χάριτος ἑκάστου καθ᾽ ἡλικίαν. καὶ περὶ ἀποτροπῆς τῆς πρὸς τὸν κόσμον ἀγάπης.

Γ. 7. [Ἀρχή.] ἀδελφοὶ, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γρά-
φω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἐντολὴν παλαιὰν, ἣν εἴχετε
ἀπ᾽ ἀρχῆς. ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ, ἐστιν ὁ λό-
8. γος, ὃν ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς. πάλιν ἐν-
τολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς
ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παρά-
γεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαί-
9. νει. ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν
10. ἕως ἄρτι. ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
ἐν

II, 7. Γ. τῇ ς. τῆς λδ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, οὐκ ἐντολὴν καινήν.

6. ἐκεῖνος] κἀκεῖνος. E. Clem. Alex. l. l. Idem mox οὕτω omittit.

7. ἐστιν ὁ λόγος] ὁ λόγος ἐστίν. E. Theophyl., qui etiam ἀπ᾽ ἀρχῆς ad ſequentia refert. Ath. I, 166. καινὴν δίδωμι — ἣν ἠκούσατε ἀπ᾽.

8. ὅτι — φαίνει] Cyrill. V, a. 368.

ὅτι ἡ σκοτία] ὅτι ἡ σκιά. E. Wetſt. A.

παράγεται] Sic et verſ. 17. Alibi, ut 1 Cor. 7, 31. eſt παράγει.

9. μισῶν] + ψεύστης ἐστὶ καί. E. v. P. pag. 114. 217. Totum verſum ſine variet. habet Cyrill. IV, 72. Verſum 9. et 11. laudat Orig. IV, 78. qui ψευστ. ἐ. καὶ non agnoſcit.

10.] Sine variet. Cyrill. V, a. 368. Ad μένει. Damaſc. II, 354.

ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ
ὀυκ ἔςιν· ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, 11.
ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐςὶ, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περι-
πατεῖ, καὶ ὀυκ ὄιδε, ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ
σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.
γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ 12.
ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. γράφω 13.
ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽ ἀρ-
χῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε
τὸν πονηρόν. γράφω ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώ-
κατε τὸν πατέρα. ἔγραψα ὑμῖν, πατέ- 14.
ρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽ ἀρχῆς. ἔγραψα
ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐςε, καὶ ὁ λό-
γος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε
τὸν πονηρόν. μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, 15.
μηδὲ

12. τεκνία] παιδία. E.

13. γράφω — ἀρχῆς] Cyrill. II, 55. 348. V, a. 568. 301. ubi in fine addit: ἢ ἐν ἀρχῇ.

πονηρόν. γράφω] πονηρόν. ἔγραψα. E. et Cyrill. I. a. 43. Cetera ad fin. 14. fine variet. Aug. Cod. 6. cum pluribus γράφω in textu, fed femel in fchol. ἔγραψα. v. Birch.

14. ἔγραψα prius] γράφω. E. Cyrill. III, 229.

ἀρχῆς. ἔγραψα] γράφω, loco ἔγραψα Cyrill. I. a. 89. ubi, καὶ ὁ — μένει, omittit. 112. γράφω, omiffis iisdem, et II, 166. et III. 229. ἔγραψα, ubi folum omittit τοῦ θεοῦ.

15.] Laudat Cyrill. V, b. 147. 189. 297. 320. 331. Damafc. II, 392. ad fin. verf. 17., ubi eft παράγει, cetera fine variet. Orig. I, 300. IV, 304. Servat τοῦ πατρος priori loco. Nam altero loco negligenter haec refert. Ita quoque de fuo quaedam addit Ath. II, 526.

μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν
κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν
16. αὐτῷ· ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπι-
θυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν
ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ
ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ κόσμου
17. ἐστί. καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ
ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ
θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα. [Τέλος.] Τέλος τῆς ϛ.

Γ. περὶ ψευδαδέλφων ἀρνησιθέων. καὶ ὅτι ἡ εἰς χριστὸν εὐσέβεια, πατρὸς ὁμολογία. ἡ γὰρ τοῦ πατρὸς δοξολογία, τοῦ υἱοῦ ἐστι θεολογία. ἐν ᾧ, περὶ θείου καὶ πνευματικοῦ χαρίσματος ἐν ἁγιασμῷ, ἐπ᾽ ἐλπίδι, εἰς γνῶσιν θεοῦ. ὅτι πᾶς ὁ ἐν χριστῷ, ἐκτὸς ἁμαρτίας. ὁ γὰρ ἁμαρτάνων, ἔστιν ἐκ τοῦ διαβόλου.

Δ. 18. παιδία, [Ἀρχή.] ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ
καθὼς ἠκούσατε, ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται,
καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν
19. γινώσκομεν, ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. ἐξ ἡμῶν
ἐξῆλ-

II, 18. Δ. τῇ β. τῆς λε. ἑβδ. ἤτοι τῆς ἀπόκρεω. ἀδελφοὶ, ἐσχάτη ὥρα ἐστί.

16.] Laudat Cyrill. I, a. 19. I, g. 28. V, b. 189. bis. Damafc. II, 519. ubi, βίου, ἢ οὐκ. Ad βίου Niceph. caten. II, 917.

17. παράγεται] Etiam Orig. I, 300. mox tamen deeft αὐτοῦ.

18.] καθὼς — ὅτι ἀντίχρ. — νῦν εἰσὶν ἀντίχρ. πολλοί. Damafc. II, 223.

γινώσκομεν] ἐγνώκαμεν. E. Clem. Alex. 445.

19.] Habet Cyrill. I, a. 485. I, g. 40. III, 865. V, a. 390.

ἐξῆλθον, ἀλλ᾽ οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν. εἰ γὰρ
ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ᾽ ἡμῶν·
ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῶσιν, ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες
ἐξ ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ 20.
τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα. οὐκ ἔγρα- 21.
ψα ὑμῖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν,
ἀλλ᾽ ὅτι οἴδατε αὐτὴν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦ-
δος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι. τίς ἐστιν ὁ 22.
ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος, ὅτι Ἰησοῦς οὐκ
ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ
ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. πᾶς 23.

ὁ

390. Orig. III, 316. IV, 443. ibi ἐξῆλθον ἀφ᾽ ἡμῶν· οὐ γάρ. Sed altero loco, ἐξῆλθον ἐξ ἡμῶν.

20] Cyrill. V, c. 7. 12. III, 46. ſed poſt ἁγίου tranſit ad verſ. 23. Sic et II, 353.

ἀπὸ τοῦ ἁγίου] ὑπὸ τοῦ ἁγίου E. Cyrill. II, 353. Vulg. Ath. I, 356.

21.] Damaſc. II, 727. Cyrill. V, a. 370. Huc refert editor Ath. I, 253. τὸ μὲν ψεῦδος ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν.

23. καὶ τὸν υἱὸν] + ἀρνεῖται. E. *Cyrillus, inquit, Griesb.* Apud Cyrill., qui neceſſario reſpexit verſ. 22. et 23., legitur V, a. 501. ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα, καὶ τὸν υἱὸν ἀρνεῖται. καὶ ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει. 510. ὁ ἀρν. — υἱόν. καὶ ὁ τὸν υἱὸν ἀρνούμενος, οὐδέ. Ergo hic non addit iſtud ἀρνεῖται. 686. ab τίς ἐστιν ad fin. 23. (ſicut nos edidimus,) accuratius totum locum ſine varietate notat. Aeque accurate haec laudat V, d. 12. Item IV, 797. ab ὁ ἀρν. Notabile ergo eſt, Cyrillum ultimis tribus locis, ubi ad finem verſ. 23. pergit, addere iſta in fine, ὁ ὁμολ. — ἔχει, quae nos auctoritate Codd. in priore edit. addi-

dera-

ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πατέρα
ἔχει. * ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν, καὶ τὸν πα-
24. τέρα ἔχει. ὑμεῖς οὖν, ὃ ἠκούσατε ἀπ᾽
ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ,
ὃ ἀπ᾽ ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ
25. υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. καὶ αὕτη
ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο
26. ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. ταῦτα ἔγρα-
ψα

deramus. Vide mox. Orig IV, 281. non agnoſcit illud ἀρνεῖται. Sed mox poſt πᾶς addit γάρ. Ibid. videtur agnoſcere verſ. 23. ὁ ὁμολ. — ἔχει. Sed iſte locus corruptus eſt. Interpres addidit *negat*, ſeu ἀρνεῖται. Credo legendum eſſe: ἢ (id eſt, ἀληθῶς) γὰρ ὁ ἀρν., intellecto ἀρνεῖται. Iterum, ut verba textus, 282. a. refert: ὁ ὁμολ. — ἔχει. Credo ergo, iſtum locum ſatis vindicatum eſſe auctoritate Codd. et Cyrill. et Orig. quod hic cum Codd. conſentiunt.

23.] Laudat Orig. I, 301. II, 539. IV, 88. 284. Ubi primo loco iſta agnoſcit, addito ſolo δὲ, ante ὁμολογῶν, uti ex Cyrill. notavi. Tribus reliquis locis negligenter haec recitat. Ergo ſemel etiam μὴ ἐγνωκὼς, loco ἀρνούμενος, habet. Ath. I, 553. ὁ ἀρν. — πατέρα ἔχει.

τὸν πατέρα ἔχει] + ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν, καὶ τὸν πατέρα ἔχει. Ita et Cyrill., ut modo dixi. Sed III, 57. paullulum variat ſic: ὁ ἀρνούμενος — ἔχει. ὁ δὲ ὁμολ. — υἱὸν ὁμολογεῖ καὶ τὸν πατέρα. IV, 864. ὁ ἀρν. τ. υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἀρνήσεται· ὁ ὁμολ. — υἱὸν, ὁμολογεῖ καὶ τὸν πατέρα. VI. b. 265. laudat brevius ſola, ὁ ἀρν. ad prius ἔχει.

24. ἠκούσ. ἀπ᾽ ἀρχ.] ἀπ᾽ ἀρχῆς ἠκούσ. E. Cyrill. IV, 799. omiſſo etiam οὖν, quod ibi alienum erat. Cetera ad fin. verſ. ſine variet. Ex meis duo tantum οὖν omittunt.

26.] Cyrill. V, a. 362, ab ταῦτα ad fin. 27.

ψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. καὶ 27.
ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν
ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε, ἵνα τὶς
διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ χρίσμα
διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές
ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος· καὶ καθὼς ἐδίδα-
ξεν ὑμᾶς, μενεῖτε ἐν αὐτῷ. καὶ νῦν, 28.
τεκνία,

27. τὸ χρίσμα] τὸ — E. Cyrill. V, a. 646. Servat Ath. I, 537. 553. sed mox, παρ' αὐτοῦ.

ἀπ' αὐτοῦ] παρ' αὐτοῦ. E. Cyrill. V, a. 362. ἀπ' αὐτοῦ. IV, 347.

ἐν ὑμῖν μένει] μενεῖ τε ἐν ὑμῖν. E. Cyrill. V, a. 362. μένει ἐν ὑμῖν. IV, 347. V, a. 646.

καὶ οὐ χρείαν] A versu 20. ἁγίου huc transit Cyrill. III, 46. loco, ἀλλ' ὡς, addens: ἀλλὰ καθὼς τὸ αὐτοῦ πνεῦμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων. Confuse! Rectius eadem iungit V, c. 7. ubi, καὶ πάλιν interponit. Ath. I, 537. 553. τὸ αὐτοῦ χρίσμα, τὸ πνεῦμα αὐτοῦ διδάσκει.

τὸ αὐτὸ] τὸ αὐτοῦ. E. Cyrill. V, a. 362. IV, 347. V. a. 646. II, 353. Sic, omisso τό. I, g. 242. (non, 244.) τὸ αὐτοῦ, omisso ὡς. V. c. 7. Αὐτοῦ per se non ineptum est. Sed nec τὸ αὐτὸ, id est, ὃ ἐλάβετε. Cyrillus facile eo ducebatur, ut scriberet αὐτοῦ. Priorem enim partem huius versus omittebat, ante verba, καὶ οὐ χρείαν. Eorum autem loco ponebat vers. 20. καὶ ὑμεῖς ἁγίου. Αὐτοῦ ergo ad ἁγίου referebat. Cum vero semel haec ita mente concepisset, in aliis etiam locis ita scribebat. Ex meis solus infimus 13. habet αὐτοῦ.

χρίσμα] In scholiis explicatur πνευματικὸν χάρισμα. Item πνεῦμα. v. P. *120. 220. et Wetst. Ergo aliqui χάρισμα, alii πνεῦμα adoptarunt, cum praesertim Cyrillus semel habeat posterius.

μενεῖτε] μένετε, E. Cyrill, V, a. 362.

τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα, ὅταν φανερω-
θῇ, ἔχωμεν παῤῥησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνθῶ-
μεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.
29. ἐὰν * ἴδητε, ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε, ὅτι
πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ *
III, 1. γεγέννηται. Ἴδετε, ποταπὴν ἀγάπην δέ-
δωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ, ἵνα τέκνα θεοῦ κλη-
θῶμεν· διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει
2. ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. ἀγαπητοὶ,
νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμὲν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη,
τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν δὲ, ὅτι, ἐὰν φανερωθῇ,
ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα· ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν,
3. καθώς ἐστι. καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα
ταύτην

29. εἰδῆτε] ἴδητε. Sic et postea inveni. Apud Theophyl. vitiose editur ἤδητε.

γεγένηται] γεγέννηται. Sic postea in tribus reperi. Damasc. II, 437. ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστί, vel pro arbitrio, vel ex loco simili.

III, 1. κληθῶμεν] + καὶ ἐσμέν. E. Id ex meis omnibus habet solus infimus 13. Griesbachius pro eo ex Wetstenio notat suos principes, numero quatuordecim, et in his divinos A. C. atque etiam divinam vulgatam latinam et alios. Quaeritur, quid huic appendici tribuerit? Nihil omnino. Nam nec in interiore margine ostendit. Laudo. Comparetur tamen haec crisis eius cum ea, quam probavit Luc. XI, 1—4.

γινώσκει ὑμᾶς] γινώσκει ὑμᾶς. D.

2.] Cyrill. VI, b. 371. d. Damasc. II, 724. μήπω, loco οὔπω. Orig. I, 522. ib. mox deest δὲ, deinde, ἐσόμ. ὅμ. τῷ θεῷ καὶ ὀψ. III, 797. solum deest δέ. Servat δέ. 982. ὅταν, loco ἐάν. Ath. I, 612. ἐὰν servat II, 24. ὅταν rursus III, ηη.

ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἁγνίζει ἑαυτὸν καθὼς
ἐκεῖνος ἁγνός ἐστι. πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ- 4.
τίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρ-
τία ἐστὶν ἡ ἀνομία. καὶ οἴδατε, ὅτι ἐκεῖνος 5.
ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἄρῃ·
καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι. πᾶς ὁ ἐν 6.
αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρ-
τάνων, οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν, οὐδὲ ἔγνωκεν
αὐτόν. τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ 7.
ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός ἐστι, καθὼς
ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν. ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ- 8.
τίαν,

3. ἐπ' αὐτῷ] Clem. Alex. 443. ἐπὶ τῷ κυρίῳ. Sic ibi postulabat perspicuitas.

5.] Sine varietate. Ath. I, 463.

6. ἁμαρτάνει] + καί. E. Orig. IV, 324. Partem ultimam ibid. repetit.

7.] Damasc. II, 442. copulat cum vers. 10.

8.] Ath. I, 413. 425. sine varietate, sed 746. διὰ τοῦτο ἦλθεν ὁ υἱός. Vide etiam Damasc. II, 336. Niceph. in caten. I, 262. πᾶς ὁ — γεγέννηται. 1624. huc non pertinet. Orig. I, 233. per partes laudat.

ὁ ποιῶν] πᾶς ὁ ποιῶν. E. Orig. III, 181. ibid. γεγέννηται, loco ἐστίν. Nominatim. Sed et 290. ubi etiam τὸ πονηρὸν, loco τὴν ἁμαρτίαν. Nominatim. Sic, servato τὴν ἁμαρτίαν. IV, 320. 345. Ibid. 325. omittit πᾶς, et ἐστὶ defendit contra γεγέννηται. Rursus 323. sine varietate laudat ad 10. τοῦ διαβόλου. Item 324. ab ὁ ποιῶν ad ἐστίν. 325. ubi rursus ἐστὶν defendit. Mirabiliter autem in istis locis verba Ioannis vexat. γεγέννηται, loco ἐστι. Basil. I, 106. πᾶς γὰρ ὁ ποιῶν — γεγέννηται. 167. 201. ubi alii Codd. γεγέννηται. Rursus, πᾶς γὰρ ὁ — γεγέννηται. 387. sine γὰρ ita 593.

τίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐςίν· ὅτι ἀπ᾽ ἀρχῆς
ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. ἐις τοῦτο ἐφανερώθη
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ
διαβόλου. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

Δ. περὶ ἀγάπης τῆς ἐις τὸν πλησίον καὶ διαθέσεως μεταδοτικῆς· ἐν ᾧ, περὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐν πίςει ἰησοῦ χριςοῦ. περὶ διακρίσεως πνευμάτων ἐφ᾽ ὁμολογίᾳ τῆς τοῦ χριςοῦ ἐνανθρωπήσεως.

E. 9. [Ἀρχή.] πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ,
ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν
αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν,
10. ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. ἐν τούτῳ
φανερά ἐςι τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ
τέκνα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δι-
καιοσύνην, οὐκ ἔςιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ
11. ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ὅτι αὕτη
ἐςὶν ἡ ἀγγελία, ἣν ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς,
12. ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· οὐ καθὼς κάϊν
ἐκ

III, 9. E. τῇ γ. τῆς λε. ἑβδ. ἀδελφοὶ, πᾶς ὁ γεγεννημένος.

9. γεγεννημένος] γεννώμενος. E. Orig. IV, 325. Sine variet. Orig. IV, 324. 325. I, 232. ibidem tamen inferius pro arbitrio immutat paullulum.

10.] v. P. ad Matth. 5, 43.

τέκνα — τέκνα] Modo monui, haec sine varietate legi apud Orig. Sed IV, 324. pro iftis habet ἔργα.

ποιῶν δικαιοσύνην] ὢν δίκαιος. E. Orig. IV, 323.

11. ἀγγελία] ἐπαγγελία. E. Sic et fupra corruptum 1 Io. 1, 5. Sic etiam Cyrill. IV, 799. ubi etiam mox eft ἀγαπᾶν

ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐ-
τόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, δίκαια. μὴ θαυμά- 13.
ζετε, ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.
ἡμεῖς οἴδαμεν, ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ 14.
θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς
ἀδελφούς. ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν, μένει
ἐν τῷ θανάτῳ. πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελ- 15.
φὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστί· καὶ οἴδατε,
ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώ-
νιον ἐν * ἑαυτῷ μένουσαν. ἐν τούτῳ ἐγνώ- 16.
καμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλο-
μεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθέ-
ναι. ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, 17.
καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχον-
τα,

15. ἐν αὐτῷ] ἐν ἑαυτῷ. Huc trahunt Clem. Alex. 956. edit. Pott.

16. τὴν ἀγάπην] + τοῦ θεοῦ t τοῦ χριστοῦ t αὐτοῦ. E. Nullus meorum quicquam horum agnofcit. Wetſteniani inter ſe diſſentiunt. Hoc eſt illud, quod Clem. Alex. p. 298. dicit: μιᾶς οὔσης τῆς ἀληθείας, τὸ ψεῦδος μυρίας ἐκτροπὰς ἔχει.

τιθέναι] θεῖναι. E. Nullus meorum. Sed Theophyl. A Griesbachio recipiendum erat. Ita enim habent A. B. C. et alii. Verum ipſe ſenſit, hos nihil valere contra meliores. Ergo nec in interiore margine monſtravit. v. Birch. Apud hunc notabile etiam eſt, Codicem Vind. 34. haud raro habere lectiones ſingulares ſolius Codicis Vat. 1209. ſed ex correctione recentioris manus.

τα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ᾽
αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν
18. αὐτῷ; τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ,
μηδὲ * τῇ γλώσσῃ, ἀλλ᾽ * ἐν ἔργῳ καὶ
19. ἀληθείᾳ. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι
ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν· καὶ ἔμπροσθεν αὐ-
20. τοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν, * ὅ, τι
ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μεί-
ζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γι-
νώσκει

17. ἀπ᾽ αὐτοῦ] — E. Omittit etiam, et alia variat. Damasc. II, 484.

18. μηδὲ] + τῇ. Sic et postea in quatuor inveni. Damasc. II, 354. negligenter laudat. Τῇ non agnoscit, sed mox ἐν. Clem. Alex. 514.

ἀλλ᾽] + ἐν. A. Addendi caussa nulla erat, sed omittendi, quod non est ἐν λόγῳ, nec ἐν γλώσσῃ.

19. γινώσκομεν] γνωσόμεθα. E. Ita correctum propter πείσομεν. Meus infimus solus 13. habet: καὶ ἐκ τούτου γνωσόμεθα. Unus Wetst. ex utroque vocabulo fecit γινωσκόμεθα.

20. ὅτι secundum] — E. Infimi Codd. ita. Prius ὅτι redundat, non secundum. Pendet enim ex πείσομεν. Miror, neminem pro priore coniecisse ὅτε aut ὅτ᾽. Coniici quoque poterat ὅ, τι. Dicitur enim καταγινώσκειν τινός τι. Accedit, quod Codd. ὅτι et ὅ, τι eodem modo scribunt, certe plerique. Ita ergo distinxi. Sic, ut arbitror, omnis ambiguitas tollitur. Scholiasta secundum ὅτι credit redundare. v. P. 126. Distinxit ergo sic: πείσομεν, ὅτι, ἐὰν — καρδία, ὅτι. Ita sane secundum redundat.

Τέλος ἔντισι γινώσκει πάντα. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἀγα- 21. 3.
τῆς γ. πητοὶ, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ
ἡμῶν, παῤῥησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν.
καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν παρ' αὐ- 22.
Τέλος τῆς γ. τοῦ, [Τέλος.] ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τη-
ροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεςὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦ-
μεν. καὶ αὕτη ἐςὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα 23.
πιςεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
ἰησοῦ χριςοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους,
καθὼς

III, 21. 3. τῇ δ. τῆς λε. ἑβδ. καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς τοῦ θεολόγου ἀνάγνωσμα α. ἀγαπητοὶ, ἐὰν ἡ καρδία. πάντα] Hoc opponitur illi, ὁ, τι. Nam conſcientia recordatur tantum horum et illorum. Deus novit omnia.

21.] Damaſc. II, 569. 654. ad 22. τηροῦμεν, omiſſo primo ἡμῶν, quod mei omnes tuentur. Poſteriori loco ſine variet. ad fin. verſ. 22. Recte ergo Griesb. contra Codd. A. 13. 27. 30. ἡμῶν retinuit. ἡ καρδία ἡμῶν μὴ] μὴ ἡ συνείδησις. E. Orig. III, 297. ἐὰν γὰρ ἡ συνείδησις ἡμῶν μή. 230. ibid. ἔχ. παῤῥ. v. P. Ex ſcholiis, quae edidi, intelligitur, συνειδὸς et συνείδησις eſſe *interpretationem καρδίας*, non autem lectionem contextus. Vide etiam Theophyl. 420.

22. ὃ ἐὰν αἰτ.] ὃ ἂν αἰτώμεθα. E. Orig. III, 230. παρ' αὐτοῦ] Cum alibi apud Io., loco παρὰ, ſit ἀπὸ, hic etiam variarum lectionum fabricatores intulerunt ἀπ'. Scilicet A. C. 13. 27. 29 33. et ex meis meorum omninum infimus 13. ſolus. Veruntamen hoc ſaltem probavit Griesbachius? Neutiquam. Vehementer probo, ſed ſibi non conſtat.

23. ἵνα πιςεύσωμεν] ἵνα πιςεύωμεν. A. Sic poſtea in tribus inveni. Ita quoque Cyrill. V, d. 94. Vide tamen Birch.

24. καθὼς ἔδωκεν ἐντολήν. * καὶ ὁ τηρῶν
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ
αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν,
ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος, οὗ
IV, 1. ἡμῖν ἔδωκεν. Ἀγαπητοὶ, μὴ παντὶ πνεύ-
ματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύ-
ματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν· ὅτι πολλοὶ
ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσ-
2. μον. ἐν τούτῳ * γινώσκεται τὸ πνεῦμα
τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα, ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν
Χριστὸν, ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ
ἐστί.

ἐντολὴν ἡμῖν] ἡμῖν —. Alii alibi inculcant illud ἡμῖν. Theophyl. ἐντολὴν ἔδωκεν ἡμῖν. v. P.

24.] Laudat Ath. I, 353. II, 25. Cyrill. I, g. 12. IV, 858. V, a. 339. 362. 386. 666. Damasc II, 456. Basil. M. I, 274. et III, 8. exhibet: ἐκ τούτου γιν. ὅτι ἐν ἡμῖν ἐστιν. II, 583. ἐν τούτῳ γ. ὅτι ἐν ἡμῖν ἐστιν — ἔδωκεν (δέδωκεν) ἡμῖν. Sed hoc posterius refertur ad cap. 4, 13. Facile hi duo versus confundi poterant.

IV, 1.] Cyrill I, a. 397. (non 497.) II, 57. 369. V, a. 682. V, d. a. VI, a. 2. Damasc, II, 429. 711. Ath. I, 215.

2. γινώσκετε] γινώσκεται. A. Sic postea in duobus inveni, in uno, eoque infimo, γινώσκομεν. v. Birch.

ἐλυληθότα] ἐληλυθέναι. E. Ex Latinistis de hoc iudicari nequit, qui sine vitio reddebant, *venisse*. Cyrill. V, a. 743. γινώσκεται — ἐληλυθέναι. V, d. 94. γινώσκεται — ἐληλυθότα. Et V, a. 682. V, d. 8.

ἐστί. καὶ πᾶν πνεῦμα, ὃ μὴ ὁμολογεῖ *3.
ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ
θεοῦ οὐκ ἔστι· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντι-
χρίστου, ὃ ἀκηκόατε, ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν
ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ 4.
ἐστὲ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς· ὅτι
μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν, ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.
αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσί· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ 5.
κόσμου

3. μὴ ὁμολογεῖ τὸν] τὸν —. Omittunt etiam tres, quos postea vidi. Servat Cyrill. V, a, 743. omittit tamen mox, χριστὸν ἐν σαρκ. ἐλ. Sic et V, d. 8. 94. μὴ ὁμολογεῖ ἰησοῦν χριστὸν ἐκ. I, a. 397. ibid. v. 2. post 3. addit. Socratis λύει, pro interpretatione accipio τοῦ, μὴ ὁμολογεῖ, non pro varia aut adeo probabili lectione. Dixit enim: ταύτην τὴν διάνοιαν, non, τοῦτο τὸ ῥῆμα, aut, ταύτην τὴν λέξιν. v. P. ad hunc locum et ad Act. Apostt. pag. 358. 359. Addo: contra sunt etiam loca Cyrilli hic laudata. In catena vetusta est scholium longius: ἐὰν οὖν ἁμαρτάνων — σαρκὸς ὑμῶν, ubi de ὁμολογεῖν differitur. Ceterum notum est, Patres saepenumero adhibere λύειν, cum de his ac similibus loquuntur. Sufficit laudasse Basil. M. III, 401. Ibi: ἐγράφετε γὰρ, εἶναί τινας παρ' ὑμῖν, τοὺς λύοντας τὴν σωτήριον οἰκονομίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. Denique nec in quatuor Codd., quos postea consului, inveni λύει. Aliqui hunc trahunt Orig. III, 727. b. πλὴν σήμερον οὐ λύω τὸν ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ χριστοῦ. Forte ergo ἄνριον; Tamen Latinus, hoc est, a Latinistis interpolatus Origenes III, 883. col. 1. B. habet: omnis spiritus, qui *soluit* Iesum, non est ex deo. Maximus Homologeta II, 284. longiorem locum nominatim laudans pauca quaedam mutat, servat tamen ὁμολογεῖ.

τὸ τοῦ] τὸ — E. Cyrill. V, d. 94. Servat. V, a. 682. V, d. 8.

κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν
6. ἀκούει. ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμέν· ὁ γι-
νώσκων τὸν Θεὸν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν
ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ἀναγνώσματος.
ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

Ε. περὶ φιλαδελφίας εἰς θεοσέβειαν.

7. ἀγαπητοὶ, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ
ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ καὶ πᾶς * ὁ ἀγα-
πῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει
8. τὸν Θεόν. ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ ἔγνω τὸν
9. Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. ἐν τούτῳ
ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι
τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς
10. εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. ἐν
τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγα-
πήσαμεν τὸν Θεὸν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπη-
σεν

7. ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστί.] inepte huc trahitur Clem. Alex. 257. B. Proxima vero verba Ioannis ſunt.

πᾶς ὁ] ὁ exciderat ex edit. Gregor. Servant omnes mei. Damaſc. II, 354. ſolum τοῦ, ante ſecundum Θεοῦ, omittit.

9. ἡ ἀγάπη] ἡ — E. Orig. II, 392. Sed hanc partem Petro tribuit.

ἀπέσταλκεν] ἀπέστειλεν. D. Ex verſ. 10. Vulgatum Orig. l. l. Ath. I, 419.

ὁ Θεὸς] — E.

10.] Attingit Orig. III, 204. B.

σεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέςειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ,
ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. [Ἀρχή.] 11. Z.
ἀγαπητοὶ, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς,
καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾷν.
Τέλος τῆς δ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Θεὸν οὐδεὶς πώποτε 12. Z.
τεθέαται. ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ
Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ
τετελειωμένη ἐςὶν ἐν ἡμῖν. ἐν τούτῳ γι- 13.
νώσκομεν, ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς
ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδω-
κεν ἡμῖν. καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα, καὶ 14.
μαρ-

IV, 11. Z. ἀνάγνωσμα β. ἀγαπητοὶ, εἰ οὕτως ὁ Θεός.

IV, 12. Z. σεπτεμβρίου κϛ. εἰς τὴν λειτουργίαν· Θεὸν οὐδείς.

12. πώποτε τεθέαται] ἑώρακε πώποτε. E. Ath. III, 10.

ἐὰν — μένει] Sine varietate Ath. I, 533.

13.] Laudat Cyrill. III, 242. ἐκ τούτου, loco ἐν τούτῳ, et mox, γινώσκ. ὅτι ἐν ἡμῖν ἐςὶν ἐκ τοῦ πνεύματος, οὗ ἔδωκεν ἡμῖν. Vide praeterea. IV, 126. 173. 857. V, a. 122. 339. 468. 492. 564. 637. V, b. 259. V, d. 71. VI, a. 13. 98. Habet ergo etiam ἐν τούτῳ. Sed nec in reliquis ſibi conſtat, cum ſimul 1 Io. 2, 5. et 3, 24. videatur in mente habuiſſe. Sine varietate habet IV, 989. Ath. I, 537. 553. poſtulante oratione, ſolum ἐν τῷ Θεῷ, loco ἐν αὐτῷ, mutat, priori tamen loco eſt ἔδωκεν. Solum ἔδωκεν mutat 522. 535. δέδωκεν habet 704. ſed exhibet: γιν. ὅτι ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, ὅτι. Nihil omnino mutat 454.

14. τεθεάμεθα] ἐθεασάμεθα. E. Etſi hoc frequentius occurrat, tamen poſtea in nullo reperi. Ita tamen Cyrill. V, d. 94. V, a. 743. qui ad fin. verſ. 15. laudat.

μαρτυροῦμεν, ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν, σωτῆρα τοῦ κόσμου.

5. περὶ θεολογίας υἱοῦ ἐν δόξῃ πατρὸς, καὶ περὶ νίκης τῆς κατὰ τοῦ πονηροῦ, διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ζωήν.

15. ὃς ἂν ὁμολογήσῃ, ὅτι ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν
16. τῷ θεῷ. καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πε-
πιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν
ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστὶ, καὶ ὁ μένων ἐν
τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ θεῷ μένει, καὶ ὁ θεὸς
17. ἐν αὐτῷ [Τέλος.] * μένει. ἐν τούτῳ τε- Τίλος ἐν
τελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παῤῥη- τισι.
σίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι
καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ
18. κόσμῳ τούτῳ. φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ
ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλ-
λει

15.] Cyrill. V, a. 123. (Sic enim in edit. corrigendum.) 713. 743. V, d. 41. ubi in fine est, οὗτος loco αὐτός. Sine variet. Ath. I, 455.

16.] Cyrill. III, 261. Orig. II, 751. Huc trahitur etiam Clem. Alex. 551. rectius 514. Sed et 1009. edit. Pott. huc refertur.

ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ] + μένει. Ita postea in duobus inveni. Lectionaria id in fine lectionis videntur praetermisisse, tanquam ἐπιστευμένον. Sic et in aliis lectionibus in fine unum, duo aut plura vocabula omissa sunt. v. Birch.

17. μεθ' ἡμῶν] — E. Lectionaria.

18. ἀλλ' ἡ] ἡ γάρ. E. Damasc. II, 354. Idem omittit.

λει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει·
ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ
ἀγάπῃ. ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτὸν, ὅτι 19.
αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. [Τέλος.]
['Αρχή.] ἐάν τις εἴπῃ· ὅτι ἀγαπῶ τὸν 20. H.
θεὸν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ * μισεῖ, ψεύ-
στης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, ὃν ἑώρακε, τὸν θεὸν, ὃν οὐχ ἑώρακε,
πῶς δύναται ἀγαπᾷν; καὶ ταύτην τὴν 21.
ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν
τὸν θεὸν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
Πᾶς ὁ πιστεύων, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς, ἐκ V, 1.
τοῦ θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν
τὸν

Τέλος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς λειτουργίας καὶ τοῦ β. ἀναγνώσματος.

IV, 20. H. τῇ ι. τῆς λε. ἑβδ. καὶ ἀνάγνωσμα γ. [καὶ ἔν τισιν, Ἰαννουαρίου ιγ. μεθέορτον τῶν φώτων.] ἀγαπητοὶ, ἐάν τις εἴπῃ· ὅτι.

tit, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, et mox τελειοῦται. Vulgatum priore loco Clem. Alex. 514. Vide etiam edit. Pott. 956. Attingit Orig. II, 811. III, 606.

19. ἡμεῖς] + οὖν. D.

20.] Damafc. II, 354. et 609. μισεῖ. Pofteriori loco in fin. addit 3, 15. πᾶς — ἀνθρωποκτ. ἐστί. Cyrill. I, a. 218. μισεῖ.

μισῇ] μισεῖ. A. Ita poftea in tribus reperi. μισῇ correctum videtur propter ἄν. Ex μισῇ nemo fecerit μισεῖ, nifi aliqui fcribae, qui vocales confundunt.

πᾶς] ὁν. E. Ita ex meis folus infimus 13.

21. ἀπ' αὐτοῦ] παρ' αὐτοῦ. E. Cyrill. I, a. 218.

V, 1.] Sine variet. Cyrill. V, d. 95. Laudat etiam Orig. IV, 306. 349. transpofitis, ὁ χριστός ἐστιν.

τὸν γεννήσαντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννη-
2. μένον ἐξ αὐτοῦ. ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι
ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν
θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
3. τηρῶμεν. αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ
θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ
4. αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. ὅτι
πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν
κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν
5. κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. τίς ἐστιν ὁ νικῶν
τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων, ὅτι ἰησοῦς ἐστιν
6. ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; [Τέλος.] οὗτός ἐστιν ὁ Τέλος τοῦ γ.
ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, * ἰησοῦς * ἀναγνώσματος.
χριστός·

2. τηρῶμεν] ποιῶμεν. E. Postea sic tantum inveni in meo infimo 13. et apud Theophyl.

3.] Attingit Cyrill. III, 447. Clem. Alex. 257. αὕτη δέ ἐστιν — ἐντολὰς τηρήσωμεν — εἰσίν. 514. αὕτη ἐστιν — ἐντ. αὐτοῦ τηρῶμεν. Quid ergo ex Clemente hic efficitur? Id, quod alibi. Nihil.

4. πίστις ἡμῶν] πίστις ὑμῶν. D.

5. τίς] + δέ. D. Laudat sine variet. Cyrill. V, a. 363. 506. 551. 676. τίς δέ. V. d. 95. VI, a. 142. Ex Cyrillo ergo utrumque laudare poterat Wetstenius, et ex eo Griesbachius.

ὁ πιστεύων] ὁ — E. Cyrill. V, d. 95.

6. αἵματος] + καὶ πνεύματος. E. Cyrill. V, a. 363. 676. IV, 125. omittit. V. d. 95. VI, a. 142. IV, 378. Καὶ πνεύματος additum credo propter vers. 8. ubi tria haec memorantur. Sed id vanum est, cum vel sic ista tria ex hoc versu consistant. Accedit, quod ita mox legendum sit, ἐν τῷ ὕδατι

καὶ

χριςός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐςι

καὶ τῷ αἵματι καὶ τῷ πνεύματι. Sed hic contra ſunt magno conſenſu Codices. Tamen Cyrill. bis inſerit πνεύματι, omiſſo modo ὕδατι, modo αἵματι. Quid? quod ipſe etiam vulgatum habet. Eadem quidem confuſio eſt in Codd. ut πνεύματι ſit vel pro ὕδατι, vel pro αἵματι. Sed ii perpauci ſunt et infimi. Nullus autem tria haec ſecundo loco iunctim exhibet, praeter Vat. 50. et Vind. 34. ſed hic a ſecunda manu. v. Birch. Contra verba, καὶ πνεύματος, in priore membro ſunt etiam ſcholia, quae ὕδωρ et αἷμα ſolum explicant, etſi propter ultimum membrum huius verſus deinceps etiam περὶ πνεύματος moneant. v. P. p. 137. ſeqq. 229 ſeqq. Scholia Cod. 6. et 16., quos poſtea examinavi, hic addere, longum foret. Bona fide autem teſtor, me nihil in eis novi inveniſſe. Adde Oecum. II. 597. ſeqq. et Theophyl. 429. ſeqq. qui fere ex eodem fonte hauſerunt. Theophyl. in textu omittit, καὶ αἵματος. Praeter eam cauſſam tamen, cur fortaſſe Cyrillus et alii addiderint καὶ πνεύματος, quam ſupra memoravi, alia in promtu eſt, quae ſcribas non nullas in fraudem pellexe it. Scilicet in iſta vetuſta catena propter proxima, καὶ τὸ πνεῦμά ἐςιν, additur: καὶ πνεύματος δὲ προςέθηκεν. v. P. pag. 229. Id expreſſerunt etiam Oecum. II. 598. B. et Theophyl. 430. C. ita tamen, ut non ad primum, ſed ad ſecundum membrum referendum ſit. Uterque ergo etiam, ut Aug. Cod. Oecumenii 6. καὶ πνεύματος in textu omittunt, quod ex quatuor Codd., quos poſtea adhibui, ſolus infimus 13. in contextu refert.

ἰησοῦς ὁ] ὁ —. Cyrill. V, a. 363. 676. VI, a. 142. IV, 126. 378.

ἀλλ' ἐν] ἀλλὰ καὶ ἐν. E. Cyrill. V, a. 363. 676. IV,

ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ
7. ἀλήθεια. ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, *
τὸ

IV, 378. Vulgatum V, d. 95. VI, a. 142. IV, 126.

τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι] τῷ πνεύματι καὶ ἐν τῷ αἵματι. E. Cyrill. V, a. 363. τῷ αἵματι solum 676. τῷ ὕδατι καὶ αἵματι. V, d. 95. VI, a 142. τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ πνεύματι. IV, 378. Vulgatum IV, 126.

καὶ τὸ πνεῦμα] καὶ — E. Cyrill. IV, 378.

τὸ μαρτυροῦν — πνεῦμά ἐστιν] — E. Cyrill, VI, a. 142.

ὅτι τὸ] τὸ — E, Cyrill, V, a. 676. attingit V, a. 672.

ἐστιν ἡ] ἡ — E, Cyrill. V, d. 95.

7. ὅτι τρεῖς] ὅτι οἱ τρεῖς. E, Cyrill. V, a. 363. 676. vulgatum V, d. 95. VI, a. 142.

εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες] μαρτυροῦσι, et continuo, τὸ πνεῦμα. E. Cyrill. V, d. 95. VI, a. 143. Sic et Theophyl.

μαρτυροῦντες] + *in caelo, pater, verbum et spiritus sanctus, et hi tres unum sunt. et tres sunt, qui testimonium dant in terra.* t *in terra,* (et post, εἰς τὸ ἕν εἰσιν, rursus) *et tres sunt, qui testimonium dant in caelo, pater, verbum et spiritus: et hi tres in unum sunt.* E. Ita cum aliqua varietate Latinitatae consensu et convicio maximo. Quin adeo Hieronymus in praef. ad has epistolas *infideles translatores latinos* accusat, ac si locum de *patre, verbo* et *spiritu* ex perfidia omiserint. In his ergo homo, sine omni, et fide, et religione critica, suspicionem movere voluisse videtur, ac si ipse haec in graecis Codd, repererit. Sicuti autem Complutenses Matth. 6, 13., quod tamen in suis graecis Codd. reperiebant, propter

propter rationes liturgicas proprio Marte expellebant: ita quoque haec, quae in nullis Codd. graecis reperiebant, propter rationes dogmaticas et propter ſanctum Thomam, quem ibi laudant, propria Minerva ita reddebant: ἐν τῷ ὀυρανῷ, ὁ πατὴρ καὶ ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσι. καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, omiſſis in fine, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. Poſtea hoc etiam inculcatum eſt in edit. Erasmi tertia, et deinceps ab editoribus aliis, ut nunc in vulgaribus editionibus inter μαρτυροῦντες et τὸ πνεῦμα legatur: ἐν τῷ ὀυρανῷ, ὁ πατὴρ, ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ. In editione Clementis Alex., a Pottero curata, hic locus pag. 1011. legitur Latine, forte ex interpretatione Caſſiodori. Ibi ita legitur et explicatur: "Ille eſt, inquit, qui venit per aquam et ſanguinem. Et iterum: quia tres ſunt, qui teſtificantur, ſpiritus, (quod eſt vita,) et aqua, (quod eſt regeneratio ac fides,) et ſanguis, (quod eſt cognitio,) et hi tres unum. In ſalvatore quippe, iſtae ſunt virtutes ſalutiferae et vita ipſa in ipſo filio eius exiſtit." Poſt priorem editionem meam quatuor Codices examinavi, in quibus nec in textu, nec in duorum ſcholiis quicquam horum inveni. In uno tamen, quem 13. appello, manus recentior, quae hunc Cod cum ſubinde ex editione Erasmi, qui aliquoties etiam appellatur, interpolavit, haec margini adſcripſit ex edit. Erasmi. Scripſit autem ſine articulis, πατὴρ, λόγος καὶ πνεῦμα. Atque ita legitur in edit. tertia Erasmi 1522. pag. 522. Plura de hoc loco monui in editione priore mea. Ceterum non ſolum Scholiaſtae ad h. l., verum etiam Athanaſius T. II. p. 180. edit. Patau. καὶ οἱ τρεῖς τὸ ἕν εἰσιν, per ἀναφορὰν de ſancta trinitate explicant. Id ipſum autem argumento eſt, Graecis hanc Latiniſtarum appendicem fuiſſe ignotam. Etſi vero mihi hoc non arrogo, ut de decretis dogmaticis ſen-

8. τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ
9. τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν
ἀν-

sententiam ferre posse credam: tamen haec ἀναφορὰ multo mihi quidem, tanquam ἰδιώτῃ, probabilior videtur, quam Origenis ἀναφορά, qui Lucae 11, 5. *tres panes* de sacro sancta et divina, Ioannis vero 8, 43 — 45. de diabolica trinitate explicat, quae fortasse nemo nisi mente captus probabit. Tamen vel in hac de tribus testibus ἀναφορᾷ cautius versandum essa arbitror, ne singulorum istorum, *spiritus*, *aquae* et *sanguinis*, ad singulas divinae naturae personas relatio ἀπαρακαλύπτως καὶ ἀναφανδὸν demonstretur, atque ita haereticis arma contra orthodoxos porrigantur.

μαρτυροῦντες, 8. τὸ πνεῦμα] Ita et Cyrill. V, a. 363. qui ad vers. 9. μείζων ἐστὶν laudat. Sic et 676. Vide paullo ante duo eiusdem loco ad verba: εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες. Ergo quater hunc locum laudat, ac quater excludit, quae in vulgaribus editt. adduntur, cum tamen in plerisque locis, quae hic inde a versu 5. notavi, de divina natura Christi et Spiritus S. disputet. Σύμβολα S. Trinitatis vel sic inesse in hoc loco, plures Patres Graeci crediderunt. Ea ergo ut simpliciori-bus luculentius apparerent, Latini ea, quae putabant desiderari, addiderunt. Orthodoxe!

8. καὶ οἱ τρεῖς] v. P. 138. 139. οἱ τρεῖς δὲ εἶπεν ἀρσενικῶς κ. τ. λ. Andreas Caesar. ad Apocal. p. 78. πολλάκις ἀδιαφόρως, ἀντὶ θηλυκῶν, ἀῤῥενικὰ ἐν τῇ γραφῇ κεῖται ὀνόματα, καὶ τὸ ἔμπαλιν. — καὶ κατὰ τὸν θεολόγον· τρεῖς μαρτυροῦσι τῷ Χριστῷ, τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ πνεῦμα. καὶ τρία ἐστι (Sic enim ex Codd. legendum.) κατὰ τὸν σολομῶντα, τράγος καὶ ἀλέκτωρ καὶ βασιλεύς. Locus est Proverb. 30, 29. 31. Areth. ad eundem locum p. 793. B. οὐδὲν ἡ γραφὴ περὶ τούτων εἴωθε μικρολογεῖσθαι. Sic et Io. 10, 30. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν (loco εἷς) ἐσμεν.

ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ
θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστιν ἡ μαρτυρία
τοῦ θεοῦ, ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, 10.
ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν * αὐτῷ· ὁ μὴ πι-
στεύων τῷ θεῷ, ψεύστην πεποίηκεν αὐτὸν,
ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν, ἣν με-
μαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.
καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώ- 11.
νιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν
τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. ὁ ἔχων τὸν υἱὸν, ἔχει 12.
τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ,
τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει. ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν 13.
τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ
θεοῦ·

εἰς τὸ ἕν εἰσιν] εἰς τὸ — E. Cyrill. V, d. 95. εἰς solum abest VI, a. 143. Orig. IV, 143. negligenter: τὰ τρία εἰς ἓν γενόμενα. Ath. II, 180. εἰς omittit.

9.] Cyrill. V, a. 705. V, d. 95. VI, a. 143. solum ὅτι, loco ἣν exhibet. ὅτι, et in marg. ἥν. V, d. 33.

10. μαρτυρίαν] + τοῦ θεοῦ. E. Cyrill. V, a. 705. Sed bis ll. ll. vulgatum.

ἐν ἑαυτῷ] ἐν αὐτῷ.

τῷ θεῷ] τῷ υἱῷ. E. Vulgatum Cyrill. V. d. 95. V, a. 705. VI, a. 143.

οὐ πεπίστευκεν] οὐκ ἐπίστευσεν. E. Cyrill. V. d. 95. VI, a. 143. V, a. 705.

μεμαρτύρηκε ὁ θεὸς περὶ] ἐμαρτύρησε περί. E. Cyrill. V, d. 95. μεμαρτύρηκε περί. VI, a. 143. Vulgatum V, a. 705.

12. ἔχει τὴν ζωὴν] τὴν ζωὴν ἔχει. E. Cyrill. V, a. 385.

θεοῦ· ἵνα εἰδῆτε, ὅτι ζωὴν * αἰώνιον ἔχετε,
καὶ ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ
14. θεοῦ. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παῤῥησία, ἣν ἔχο-
μεν πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα
κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν.
15. καὶ ἐὰν οἴδαμεν, ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ * ἐὰν
αἰτώμεθα, οἴδαμεν, ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτή-
ματα, ἃ ᾐτήκαμεν παρ' αὐτοῦ.

7. περὶ ἀντιλήψεως τοῦ ἁμαρτάνοντος ἀδελφοῦ διὰ προσευχῆς, καὶ περὶ τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν· ἐν ᾧ, περὶ ἀποχῆς δαιμονικοῦ σεβάσματος.

16. ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτά-
νοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει,
καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ
πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον·
17. οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. πᾶσα
ἀδικία ἁμαρτία ἐστί· καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ
18. πρὸς θάνατον. οἴδαμεν, ὅτι πᾶς ὁ γεγεν-
νημένος ἐκ τοῦ θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ'

ὁ

13. ζωὴν ἔχετε αἰώνιον] ζωὴν αἰώνιον ἔχετε. Ita etiam quatuor, quos poſtea vidi.

15. ὃ ἂν] ὃ ἐάν. A.

16.] Clem. Alex. 389. ſolum mutat, ἔστι γὰρ ἁμαρτία, et in fine ἐρωτήσῃ τις. Laudat autem haec ex *longiori*, (μείζονι) ut ait, Ioannis epiſtola.

ἵνα ἐρωτήσῃ] nimirum, τις, quod aliqui addiderunt. Orig. I, 256. ἵνα τις ἐρωτήσῃ, ubi *craſſe* de h. l. philoſophatur.

18. ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς] ἀλλὰ ὁ γεγεννημένος. E. Orig. IV, 326. Attingit 357.

ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ, τηρεῖ ἑαυτὸν, καὶ
ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. οἴδαμεν, 19.
ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμὲν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος
ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. οἴδαμεν δὲ, ὅτι ὁ 20.
υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καὶ
ἐσμὲν

19.] Attingit Orig. II, 23.

20. οἴδαμεν δὲ] δὲ — t καὶ οἴδαμεν. E. καὶ οἴδαμεν Cyrill. V, a. 302. 384. (in thesauro, priori loco. nam hic numerus bis ibi occurrit.) 464 484. 504. 565 597. 713. 776. V, d. 42. 77. IV, 368. Solum οἴδαμεν. IV, 850. Attingit etiam Chrys. VI, 430.

ὅτι ὁ] ὁ — E. Cyrill. V, d. 42.

δέδωκεν] ἔδωκεν. E. Cyrill. V, a. 302. 384. 464. 484. 504. 565. 597. 713. 776. V, d. 42. IV, 850. vulgatum V, d. 77. IV, 368.

διάνοιαν] + ἀγαθήν. E. Cyrill. V, a. 484.

γινώσκωμεν] γινώσκομεν. E. Cyrill. V, a. 302. IV, 850. vulgatum V, a. 384. 464. 484. 504. 597. 565. 713. 776. V, d. 42. 77. IV, 368. Basil. M. I, 294. γινώσκωμεν τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν, καὶ ἐσμὲν — ἀληθινῷ υἱῷ — ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.

ἀληθινὸν] + θεόν. E. Cyrill. V, a. 302. 384. 464. 484. 504. 565. 597. 713. V, d. 42. IV, 850. Ita etiam Alexandrina et Occidentalis recensio. v. Wetst. Tamen hoc ne quidem in inte iore margine ostentavit Griesb. Pro excusatione sua addit: *Sed non* (ita habent.) Hilar. Faustin. Leo. Facund. — Hi ergo coeci coecis criticis viam monstrant! Quas nugas isti hoc ipso loco venditent, vide apud Sabat. Sed oculis opus est. Versionis veteris Italae Griesbachius prorsus oblitus est, quae tamen Lutetiae Parisiorum de caelo delapsa

ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, καὶ

lapſa luculentis litteris legitur apud Sabat. Qui ipſi ſuis oculis cernere volunt, haec relegent, et hanc Griesbachianam criſin accommodabunt locis aliis, ἐν οἷς κακοήθως ἢ καὶ εὐήθως ἐκακούργησεν. Ex meis Moſqq. a. Θεὸν habet ſolum in marg. ut explicationem, ſine nota γρ. Duo c. et m. immiſerunt in contextum. Sic et duo 13. et 16., quos poſtea comparavi. Solum αὐτὸν, loco τὸν ἀληθινὸν exhibet Cyrill. V, a. 776. τὸν μόνον καὶ ἀληθινὸν Θεόν. V, d. 77. Tandem Vulgatum IV, 368. Quaeri h. l. poſſit: cur vero Cyrillus toties hoc verſu addidit καὶ et Θεόν; Καὶ, ut videtur, addidit, quod duo οἴδαμεν antecedunt, quae ita in memoriam revocavit, ac ſimul docuit, ex media oratione haec, quae laudat, decerpta eſſe. Addito autem καὶ, excludebatur δὲ, quod non Cyrillus ſolum, ſed alii plures cum ceteris eius generis particulis in principio multoties omittunt. Οἴδαμεν, ſine καὶ et δὲ, hic quoque probandum videretur, ſi Codicum accederet auctoritas. Θεὸν autem, hunc locum extra nexum laudans, perſpicuitatis cauſſa addidit Cyrill., ſicuti hoc ipſo verſu in uno loco ἀγαθὴν, poſt διάνοιαν. Ergo καὶ, Θεὸν et ἀγαθὴν ſunt arbitrariae mutationes Cyrilli, minime vero diſcrepantes lectiones. Unde vero hoc conſtat? Ex incontaminatis Codicibus.

ἐσμὲν ἐν — αἰώνιος] Sine varietate Ath. I, 79. 547. Sic, ſed ζωὴ αἰώνιος. 442. 505. Sic, ſed ἡ ζωὴ ἡ. 223. Ab οἴδαμεν ὅτι — καὶ ἔδωκεν — τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐσμὲν — ἡ ζωὴ ἡ. 451. οἴδαμεν γὰρ ὅτι — ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ἐσμὲν — αἰώνιος. 710. οἴδαμεν, ὅτι — ἀληθινὸν Θεὸν καὶ — ἀληθινῷ υἱῷ αὐτοῦ — ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος. II, 12. καὶ οἴδαμεν, ὅτι — καὶ ἔδωκεν — ἀληθινὸν Θεὸν καὶ — ἀληθινῷ υἱῷ — ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος. 176.

καὶ * ζωὴ * ἡ αἰώνιος. τεκνία, φυλάξα- 21
τε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων. ἀμήν.
Τέλος τῆς ε. [Τέλος.]

Τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ θεολόγου ἐπιϛολὴ καθολικὴ α. ϛίχων. σοδ.

ἐν τῷ ἀληθ. — χριϛῷ] ἐν τῷ ἀληθινῷ θεῷ, ἰησοῦ χριϛῷ. E. Cyrill. IV, 865.

ἐν τῷ υἱῷ] ἐν τῷ — E. Cyrill. V, a. 302. 776. vulgatum 384. 464. 565. 597. 713. V, d. 42. 77. Sed: ἀληθινῷ ἰησοῦ χριϛῷ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. V, a. 484. καὶ ἐν τῷ υἱῷ. 504. ἀληθινῷ αὐτοῦ υἱῷ. IV, 850.

οὗτός ἐϛιν ὁ] ὁ — E. Cyrill. V. a. 776. In reliquis locis omnibus vulgatum.

ἀληθινὸς θεὸς] Haec repetuntur etiam in argumento Euthalii. v. P. 105.

καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιος] καὶ ζωὴ ἡ αἰώνιος. Cyrill. V, a. 302. 384. 484. 504. IV, 850. καὶ ζωὴ αἰώνιος. V. a. 464. 713. 776. V, d. 42. 77. καὶ ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος. V, a. 565. 597. IV, 308. 865.

Ἰωάννου

Ἰωάννου Ἐπιστολὴ δευτέρα.

Α. 1. [Ἀρχή.] Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ,
καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ
ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ
2. πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν· διὰ
τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ
3. μεθ' ἡμῶν ἔσαι εἰς τὸν αἰῶνα. ἔσαι μεθ'
ὑμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη παρὰ θεοῦ πα-
τρὸς, καὶ παρὰ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ
υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

Α.

1. Α. τῇ ϛ. τῆς λε. ἑβδ. ὁ πρεσβύτερος.

1.] Cauſſas aliquas, cur a non nullis de ſecunda et tertia Ioannis epiſtola dubitatum ſit, praeter alios notat Theophyl. 435. a. ſeqq.

2. διὰ τὴν ἀλήθειαν] — E. Propter duplex ἀλήθειαν exciderunt. Habent mei omnino omnes. Unus ſolum, ut praetermiſſa, inſerta habet.

3. παρὰ θεοῦ] ἀπὸ θεοῦ. D.

Α. μετὰ τὸ προοίμιον, περὶ ὀρθοῦ βίου ἐν ἀγάπῃ θεοῦ, διὰ πίστεως εὐσεβοῦς. ἀμεταθέτου. ἐν ᾧ, ὅτι οὐ δεῖ αἱρετικὸν εἰσοικίζειν ἢ χαιρετίζειν ἐφ' ἁμαρτίᾳ.

ἐχάρην λίαν, ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σοῦ 4.
περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν
ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. καὶ νῦν 5.
ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων
* σοι καινὴν, ἀλλ' ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρχῆς,
ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. καὶ αὕτη 6.
ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς
ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ, καθὼς
ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπα-
τῆτε. ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλθον εἰς τὸν 7.
κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες ἰησοῦν χριστὸν,
ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος
καὶ ὁ ἀντίχριστος. βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα 8.
μὴ ἀπολέσωμεν, ἃ εἰργασάμεθα, ἀλλὰ
μισθὸν

5. γράφων σοι] σοι exciderat in edit. Gregor.

6. καθὼς — ἵνα] ἵνα καθώς. E. Quatuòr etiam, quos poſtea conſului, vulgatum habent.

7. ἐν σαρκὶ] + εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ ἰησοῦν χριστὸν (ἐρχόμενον) ἐν σαρκί. E. Poſtea id inveni ſolum in meo inſimo 13. Scholia quoque Theophyl. 438. c. et Oecum. II, 609. c. quae etiam leguntur in Cod. Aug. 6. hanc appendicem excludunt. Incipiunt: προσυπακουστέον.

8.] Damaſc. II, 610. ἀπολέσητε, ἃ εἰργάσασθε — λάβητε. Sic et alii Ex meis nullus agnoſcit. Lectio haec, vel ex ἑαυτοὺς, ſeu αὐτοὺς orta, vel ex eo, quod Patres his Apoſtoli verbis alios hortaban-

9. μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν. πᾶς ὁ
παραβαίνων, καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ
τοῦ χριστοῦ, θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ
διδαχῇ τοῦ χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν πα-
10. τέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. εἴ τις ἔρχεται
πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ
φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ
11. χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε. ὁ γὰρ λέγων
αὐτῷ χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ
τοῖς πονηροῖς.

B.

tabantur. Ita ex prima persona facta est secunda.

9. παραβαίνων] προάγων. E. Hoc nec postea in ullo inveni in contextu. Latinistae hoc reddiderunt, *praecedit* et *recedit*. Sed προάγων h. l. est *procedit*, etsi alibi notare quoque possit, *praecedere*, *antecedere*. Error manifestus est in προαγων, ortus ex vitiosa lectione scholiorum, quae in melioribus Codd. exhibent, ἀπάγων ἑαυτὸν, quod sine reprehensione reddi poterat, *recedit*, minime vero, *praecedit*. Ex ἀπάγων ἑαυτὸν ergo, deinceps factum est ἀπάγων et προάγων. Sic in epist. ad Hebr. apud Oecum. ex Chrysostomi ἠσθέντες fabricatum est πεισθέντες, idque adeo receptum est in contextum. Praeter reliquos Codd. meos, Aug. 6. in textu vulgatum habet. Sed fol. ρθ. pag. 1. in scholio: ὁ ἠρεσμένος ὢν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ — ὁ δὲ ταύτης ἀπάγων ἑαυτὸν, ἄθεος κ. τ. λ. Simile aliquid habet Oecum. II, 611. init. et Theophyl. 438 e. v. 3. Io. 8.

10.] Attingit Cyrill. I, a. 255. Sed 486. εἴ τις — φέρει, τούτῳ μὴ χαίρειν λέγετε. Priorem locum refert etiam catena Niceph. I, 792.

Β. ἐπαγγελία παρουσίας αὐτοῦ ἐπ' ἐλπίδι πρὸς ὠφέλειαν.

πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἠβουλήθην 12.
διὰ χάρτου καὶ μέλανος· ἀλλὰ ἐλπίζω
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα
λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρω-
μένη. ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελ- 13.
Τέλος της ς. φῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς. ἀμήν. [Τέλος.]

Ἐπιστολὴ δευτέρα. στίχων λ.

Ἰωάννου

Ἰωάννου
Ἐπιστολή
τρίτη.

A. 1. [Ἀρχή.] Ὁ πρεσβύτερος γαΐῳ τῷ ἀγα-
πητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

A. εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως καὶ εὐχαριστίας ἐφ' ὁμολογίᾳ φιλοξενίας τῶν ἀδελφῶν διὰ χριστόν· ἐν ᾧ, περὶ τῆς διοτρεφοῦς φαυλότητος καὶ μισαδελφίας.

2. ἀγαπητὲ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦ-
σθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ
3. ψυχή. ἐχάρην γὰρ λίαν, ἐρχομένων ἀδελ-
φῶν, καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ,
4. καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. μειζο-
τέραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω
τὰ

1. A. τῇ β. τῆς τυριινῆς [ἐν ἄλλῳ· τῆς λϛ.] ὁ πρεσβύτερος.

4. μειζοτέραν τούτων] μειζοτέραν ταύτης. E. Ita ſane debebat eſſe. Ego tamen in nul!o reperi, niſi in infimo 13. Comparari poſſit Marc. 12. 28. 29. πρώτη πάντων ἐντολή. Damaſc. II, 357. ταύτης.

ἵνα] ἢ ἵνα. E. Non quidem male. Sic et vulg. lat. *quam ut*. Ex nullo hoc notatum reperio. Habet ergo ita ſolus meorum infimus 13.

τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
ἀγαπητὲ, πιςὸν ποιεῖς, ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς 5.
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ εἰς τοὺς ξένους, οἳ 6.
ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη-
σίας· οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως
τοῦ θεοῦ. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος * ἐξῆλ- 7.
θον, μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνῶν.
ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν τοὺς 8.
τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀλη-
θείᾳ.

5. καὶ εἰς τοὺς ξένους] καὶ τοῦτο ξένους. E. Ex meis folus 16.

7. ὀνόματος αὐτοῦ] αὐτοῦ —. Ex iis, quos poltea vidi, tres etiam omittunt.

ἐθνῶν] ἐθνικῶν. D.

8. ἀπολαμβάνειν] ὑπολαμβάνειν. E. Oecumen. II, 616. c. in fcholiis: ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν· ἀπολαμβάνειν, ἀντὶ τοῦ, ἀναλαμβάνεσθαι, ὑποδέχεσθαι. Ergo ἀπολαμβάνειν pro textu agnofcit. Sic et Theophyl. 413. fed ἀναλαμβάνειν, loco ἀναλαμβάνεσθαι. Tamen Griesbachus, exemplo Wetftenii, Oecumenium pro ὑπολαμβάνειν laudat. Ipfe tamen credo, apud Oec. in fcholio fcribendum effe, ὑπολαμβάνειν. Addit enim exemplum: ὑπέλαβέν με κ. τ. λ. Codex Aug. 6. amplius non erat ad manus, in cuius fcholio credo etiam effe ὑπολαμβάνειν. Plura iam exempla habuimus in his epiftolis, ex quibus conftat, certos Codices ex Pfeudo - Oecum. corruptos effe. Verum, ut id cognofcas, opus eft oculis. In priore editione mea dudum iam fcripfi et clamavi, Codices, qui a quibusdam ad recenfionem Alexandrinam et Occidentalem referuntur, atque ipfam latinam vulgatam etiam, ex interpretibus graecis corrupta effe. Sed qui funt a natlvitate coeci et furdi, non nifi divina facultate fanantur.

9. θείᾳ. ἔγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ᾽ ὁ Φι-
λοπρωτεύων αὐτῶν διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχε-
10. ται ἡμᾶς. διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνή-
σω αὐτοῦ τὰ ἔργα, ἃ ποιεῖ, λόγοις πονη-
ροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ
τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελ-
φοὺς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ
11. τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. ἀγαπητὲ, μὴ
μιμοῦ τὸ κακὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν· ὁ ἀγα-
θοποιῶν, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὁ * κακοποιῶν,
οὐχ ἑώρακε τὸν θεόν.

B. περὶ δημητρίου, ᾧ μαρτυρεῖ τὰ κάλλιστα.

12. δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ
ὑπ᾽ αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ
μαρτυ-

9. ἔγραψα] + ἄν τι ἢ ἄν τι. E. Latina vulgata: *scripsissem forsitan.* Cur ergo non reddiderunt: ἔγραψα ἂν ἴσως, aut, ἔγραψα ἂν, ὡς εἰκός;

10. φλυαρῶν] Oecum. II, 628. d. καταφλυαρεῖν nominatim.

βουλομένους] ἐπιδεχομένους. E.

καὶ ἐκ τῆς] ἐκ — E. Poterat abesse.

11. ὁ δὲ κακοποιῶν] δὲ —. Tres etiam omittunt, quos postea examinavi. Damasc. II, 329. δὲ servat.

12. ὑπ᾽ αὐτῆς] + τῆς ἐκκλησίας καὶ. A. * C. Syr. etc. Ita Wetst., adeoque etiam Griesb. notant. Id cum mihi mirabile videretur; etsi in Cod. A. nihil absurdum sit mirabile: tamen accedebam edit. Lond. Woidii. Ibi ergo legitur: καὶ ὑπ᾽ αὐτῆς τῆς ἀλη...θείας· καὶ ἡμεῖς. Vide Woidii animadv. p. 52. Ipse habeo editionem N. Test. Lond. 1705. ex typogr. Eliz. Redmayne, quae cor-

μαρτυροῦμεν, καὶ οἴδατε, ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστι.

Γ. περὶ ἀφίξεως αὐτοῦ πρὸς αὐτοὺς ἐπ' ὠφελείᾳ ἐν τάχει.

πολλὰ εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ 13.
μέλανος καὶ καλάμου σοι γράψαι· ἐλπί- 14.
ζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς
στόμα λαλήσομεν. εἰρήνη σοι· ἀσπάζονταί 15.
σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ'
Τέλος τῆς β. ὄνομα. [Τέλος.]

Ἐπιστολὴ ἰωάννου τρίτη. στίχων λβ.

correcta eſt ad Cod. A. In ea ſolum ἀληθίας, pro more illius ſcribae, loco ἀληθείας notatur. Ceterum idem ſcriba verſ. 8. etiam, loco ἀληθείᾳ exhibuit ἐκκλησίᾳ, et in eodem verſu, ὀφίλομεν et γεινώμεθα, uti apud nos nec pueri ſcribunt. Qui vero ita ſcribunt, baculis caſtigantur a praeceptoribus, ut ſtudioſi *recenſionis* Alexandrino — occidentalis.

οἴδατε] οἴδαμεν t οἶδας. E. Ita ſcilicet correctum, quod ad unam perſonam ſcripta eſt epiſtola. Id, quam vanum ſit, quivis intelligit. Οἶδας nullus meorum agnoſcit: οἴδαμεν unus, ex Io. 21, 24.

Ἰούδα Ἐπιστολή.

A. 1. [Ἀρχή.] Ἰούδας ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος,
ἀδελφὸς δὲ ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ
ἡγιασμένοις, καὶ ἰησοῦ χριστῷ τετηρημένοις
2. κλητοῖς· ἔλεος ὑμῖν, καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη
πληθυνθείη.

A. περὶ προσοχῆς τῆς εἰς χριστὸν πίστεως, διὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀσελγῶν ἀνδρῶν· ἐν ᾧ, περὶ μελλούσης αὐτῶν κολάσεως, καθ' ὁμοίωσιν τῶν πάλαι ἁμαρτωλῶν τε καὶ πονηρῶν.

ἀγάπη.

1. A. τῇ γ. τῆς τυρινῆς καὶ ἰουνίου ιθ. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἰούδα· ἰούδας ἰησοῦ.

1. ἰησοῦ χριστοῦ] χριστοῦ ἰησοῦ. Di Orig. hanc epistolam et eius initium laudat III, 463. Item 607. De ea, ut dubia, loquitur 814. Ergo dubitatum.

ἡγιασμένοις] ἠγαπημένοις, E. Orig. III, 607. Oecum. in textu et in schol. II, 621. Theophyl. 446. in scholio solum. Sed ista explicatio, nec in vetusta catena, nec in Mosqq. Codd. scholiis legitur.

τετηρημένοις] Orig. III, 607. explicat: πάντως (sine ullo dubio:) ὑπὸ τῶν τηρούντων ἀγγέλων.

ἀγαπητοὶ, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος, γρά- 3.
φειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγ-
κην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγω-
νίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις
πίςει. παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι 4.
οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρῖ-
μα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριν
μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον
δεσπότην θεὸν καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χρι-
ςὸν ἀρνούμενοι. [Ὑπέρβα.] ὑπομνῆσαι 5.
δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ
τοῦ-

Ὑπέρβα τοῦ ἀποςόλου.

3. ποιούμενος] + τοῦ. E. Cyrill. V, d. 77. Nominatim hunc versum attingit Ath. III, 9.

κοινῆς] + ἡμῶν t ὑμῶν. E. Cyrill. V, d. 77.

παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίςει] *traditae sociétati.* Sanctus Lucifer, cui hic apud Sabat. debemus veterem Italam. Huiusmodi lectiones sufficit solum memorasse.

4. οἱ πάλαι] οἱ καὶ πάλαι. E. Cyrill. V, d. 77. V, c. 190.

θεοῦ ἡμῶν] ἡμῶν. E. Cyrill. V, c. 190.

δεσπότην θεὸν] θεὸν — E. Cyrill. V, d. 77. V, c. 190. Habent id mei omnino omnes, praeter Mosq. b. Legitur etiam in scholiis. In Cod. Aug. 6, haec leguntur fol. ρια. pag. 2. In reliquis tribus, denuo a me adhibitis, facile quilibet reperiet.

5. ὑπομνῆσαι δὲ] εἰδέναι γάρ. E. Clem. Alex. 239. nominatim.

εἰδότας — αἰγύπτου] ὅτι ὁ θεὸς ἅπαξ ἐκ γῆς αἰγύπτου.

τοῦτο, ὅτι ὁ κύριος λαὸν ἐκ γῆς αἰγύπτου
σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιςεύσαντας
6. ἀπώλεσεν. ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρή-
σαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολι-
πόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγά-
λης ἡμέρας, δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τε-
7. τήρηκεν. ὡς σόδομα καὶ γόμοῤῥα, καὶ
αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τούτοις
τρόπον ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀπελθοῦσαι
ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται δεῖγμα,
8. πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. ὁμοίως
μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα μὲν
μιαίνου-

αἰγύπτου. E. Clem. Alex. l. l. nominatim. Mox ibid. λαὸν σώσας. Quis haec probavit, aut unquam probabit? v. verſ. 6. 23.

ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο] ἅπαξ πάντα. E. Cyrill. V, a, 302.

ὁ κύριος] ἰησοῦς. E. Cyrill. V, a, 302.

6.] In caten. Niceph. I, 129. οἱ τὴν ἰδίαν ἀρχὴν οὐ τετηρήκασιν. Sine varietate, niſi quod τε abeſt. Damaſc. II, 308. Attingit etiam Orig. III, 692. 693. bis. Ex eo noto ſolum, δεσμοῖς ἀϊδίοις ἐν ζόφῳ τηρούμενοι, contra lectionem ἀλύτοις et ἀγρίων ἀγγέλων. Ipſe vero Orig. variat in vocabulis ἐν ζόφῳ. Ibid. 814. totum verſum ſine ulla varietate laudat. Attingit rurſus IV, 247. Eo autem utroque loco inclinat, ut ἀγγέλους interpretetur, περὶ τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ, Geneſ. 6, 2.

ζόφον] + ἀγρίων ἀγγέλων. E. Clem. Alex. l. l.

8. ὁμοίως κ. τ. λ.] Clem. Alex. 431.

ἐνυπνιαζόμενοι] Obſcoena S. Epiphanii explicatio.

μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. ὁ δὲ μιχαὴλ ὁ ἀρχ- 9.
ἄγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ μωυσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλ᾽ εἶπεν· ἐπιτιμήσαι σοι κύριος. οὗτοι 10.
δὲ, ὅσα μὲν οὐκ οἴδασι, βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται,
Τέλος της γ. ἐν τούτοις φθείρονται. [Τέλος.]

B. ταλανισμὸς αὐτῶν ἐπὶ τῇ πλάνῃ καὶ δυσσεβείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ καὶ βλασφημίᾳ. καὶ ἐπιπλάστῳ ὑποκρίσει τῆς εἰς ἀπάτην δωροδοκίας.

[Ἀρχή.] οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ καίν 11. B.
ἐπο-

11. B. τῇ ι. τῆς τυρινῆς· ἀγαπητοὶ, οὐαὶ τοῖς [ἀσεβέσιν, ἀπίστοις.] ἀνέμοις, ὅτι τῇ ὁδῷ.

tio, quam memorat Oecum. II, 628. a. b. c. repetita elt ex lupanaribus graecis. Irenaei interpretatio, quae ibidem notatur, forte non fuit honeltior. Quanto vero rectius Severus Antiochenus, qui in catena vetulta habet. κεκαρωμένοι τὸν νοῦν. Nec inepte huic loco accommodari pollit Orig. III, 475. ὑπνώττοντες τοῖς διαλογισμοῖς. ubi haec ita laudat: οἵτινες ἐνυπνιαζόμενοι — βλασφημοῦσιν. v. etiam P. pag. 170. in fcholiis Cod. a. et p. 236. Cum legiffem Epiph. I, 96. a. intellexi, Oecumenium mentitum effe.

9.] Caten. Niceph. I, 1673. διελέγετο διακριν. — μωυσέως οὐκ — σε κύριος. Sed in eadem pagina paullo ante σοι. Utrumque ex Severo, Σώματος omittit etiam Aug. 6. Habet tamen in fcholiis.

ἐπενεγκεῖν] ὑπενεγκεῖν. E. Ita vitiofe etiam in argumento huius epiftolae Oecumenius. Sed II, 629. a. recte ἐπεν.

ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ
μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ
12. Κορὲ ἀπώλοντο. οὗτοί εἰσιν ἐν ταῖς ἀγά-
παις ὑμῶν σπιλάδες, συνευωχούμενοι, ἀφό-
βως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι,
ὑπὸ ἀνέμων * παραφερόμεναι, δένδρα
φθινοπωρινὰ, ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα,
13. ἐκριζωθέντα· κύματα ἄγρια θαλάσσης,
ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας· ἀστέρες
πλανῆ-

11. μισθοῦ] — E. Clem. Alex. 239.

12. οὗτοί εἰσιν] + οἱ. E. Codices infimi. Ex meis omnino nullus. Οἱ, nisi coecus sum, refertur ad σπιλάδες. Doleo ergo, quod σπιλὰς est generis feminini. Erat autem adhuc generis feminini Synesii aetate. v. Epist. 4. p. 3. διαναυμαχῆσαι πρὸς τὰς σπιλάδας. Et Oecumenii II, 361. a. ὥστε γὰρ σπιλάδες. Eodem modo divini scribae Codd. Wetst. B. L. ἀλάβαστρον, quod est masculini et neutrius generis, (v. Eustath. ad Hom. Il. p. 946. edit. Rom.) fecerunt generis omnis, quia in Latino erat *ampulla*. Studiosus ergo huius graecitatis Griesbachus tanto opere laudat istiusmodi Codices, eorumque scribas, alios facit duces classiarios Alexandrinos, alios Occidentales. Mihi vix idonei videntur, qui sentinam exantlent.

ἀγάπαις] ἀπάταις ex principibus Codd. Griesbachii solum memorandum est. Unus εὐωχίαις, quae minus apta est veterum Christianorum frugalitati interpretatio. Mox tamen συνευωχ. Miror, cur non adeo scripserint, ἀποπάτοις.

συνευωχούμενοι] + ὑμῖν. E.

περιφερόμεναι] παραφερόμεναι.

13. ἐπαφρίζοντα] ἀπαφρίζοντα. E. Etiam in schol.
vul-

πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς *
αἰῶνα τετήρηται. προεφήτευσε δὲ καὶ 14.
τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ, λέγων·
ἰδοὺ, ἦλθε κύριος ἐν * ἁγίαις μυριάσιν αὐ-
τοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ * 15.
ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν, περὶ
πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν, ὧν
ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν,
ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσε-
βεῖς. οὗτοί εἰσι γογγυσταὶ, μεμψίμοιροι, 16.
κατὰ τὰς ἐπιθυμίας * ἑαυτῶν πορευόμενοι·
καὶ

vulgatum Oecum. II, 632. a. Istud ad lat. vulgatam fictum. ἐπαφρίζειν est, ὥσπερ ἀφρὸν ἐπιφερόμενοι, ἐπιφαίνοντες τὰ αἴσχη αὐτῶν.

εἰς τὸν αἰῶνα] εἰς αἰῶνας E. εἰς αἰῶνα. A.

14. ἦλθε] ἔρχεται. E. Damasc. II, 347.

ἐν μυριάσιν ἁγίαις αὐτοῦ] ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ. Sic postea etiam in quatuor inveni. Damasc. l. l. μυριάσιν ἁγίαις.

15. κρίσιν — ἠσέβησαν] κρίσιν κατὰ πάντων τῶν ἔργων αὐτῶν, ὧν ἠσέβησαν. E. Damasc. l. l.

ἐξελέγξαι] ἐλέγξαι. Sic postea in tribus reperi. Nam quartus a κατὰ πάντων καὶ — ἀσεβεῖς αὐτῶν omittit.

ἠσέβησαν] Birch. voluit ἠθέτησαν, ut in uno inveni. Est enim ab ἀθετεῖν.

σκληρῶν] + λόγων. E. Damasc. l. l., et mox, οἱ ἁμαρτωλοὶ, omisso in fine ἀσεβεῖς.

16. ἐπιθυμ. αὐτῶν] ἐπιθυμ. ἑαυτῶν.

καὶ τὸ ϛόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα, ὠφελείας χάριν.

Γ. περὶ ἀσφαλείας αὐτῶν ἐπὶ τῇ πίϛει, συμπαθείας τὲ καὶ φειδοῦς τοῦ πλησίον, ἐπὶ σωτηρίᾳ ἐν ἁγιασμῷ.

17. ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, μνήσθητε, τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποϛόλων
18. τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριϛοῦ· ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, ὅτι ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας
19. πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. ὅυτοί ἐισιν οἱ ἀποδιορίζοντες, * ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες

καὶ τὸ ϛόμ. — ὑπέρογκα] Clem. Alex. 431.

ὑπέρογκα] ὑπέροχα καί. E. Damafc. II, 564.

17.] Sine variet. Cyrill. IV, 798. V, a. 695 V, d. 21.

18. ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ] ἐπ᾽ ἐσχάτου τοῦ χρόνου. E. Cyrill. IV, 798. ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν χρόνων. V, a. 695. ἐπ᾽ ἐσχάτου τῶν χρόνων. V, d. 21. Ἐπ᾽ ἐσχάτου τῶν χρόνων per fe valde probabile in N. Teft.

ἔσονται] ἐλεύσονται. E. Cyrill. IV, 798. ἐλεύσονται ἐν ἐμπαιγμονῇ. V, a. 695. V, d. 21. Ex 2 Petr. 3. 3. quod vide.

τὰς ἑαυτῶν] τὰς αὐτῶν. E. Cyrill. V, d. 21.

πορευόμενοι] θυρευόμενοι. (Scilicet in ifta edit. litterae θυ iunctae funt, ut πο. Ergo typothetae lectio eft.) Cyrill. V, d. 21.

19. ἀποδιορ. ἑαυτούς] ἑαυτούς —. Et Cyrill. IV, 798. V, a. 695. V, d. 21. 163. v. P. Omittunt quoque quatuor poftea a me examinati. Ἀποδιορίζοντες accipio pro *medio*, et intellige ἑαυτούς.

Ἄρξου τοῦ ἀποστόλου. τες. [Ἄρξου.] ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, 20.
τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες
ἑαυτοὺς, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι,
ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε, προσ- 21.
δεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον. καὶ οὓς μὲν 22.
ἐλεεῖ-

21. ἔλεος] τέλος. E. Ita etiam Theophyl. ſed in ſchol. 454. b. ἔλεον, τὸν εἰς τὴν ἐσχάτην ἡμέραν τῆς αἰωνίου ζωῆς βραβευόμενον ὑμῖν. Vide etiam Oecum. II, 634. c. Τέλος forte eſt ex Iac. 5, 11.

22. καὶ οὓς μὲν — 23. ἁρπάζοντες] Memoratur etiam haec lectio: καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους (ſchol. ἤγουν, περὶ τὴν ὀρθὴν διστάζοντας πίστιν.) οὓς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς (ſchol. δηλαδὴ, τοῦ τῆς γεέννης.) ἁρπάζοντες· οὓς δὲ ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ. (ſchol. ἐυμενῶς προσδέχεσθε, ὡς ἐνιάτως ἔχοντας· φοβούμενοι (addo: μέντοι.) μὴ δι᾽ αὐτοὺς τῇ κρίσει ὑποπέσητε.) Haec eſt lectio Codicis Moſq. f. qui eſt ſane unus ex praeſtantioribus, etſi in epiſtolis Paulinis ſaepius ex Chryſoſtomo ſit interpolatus. Eandem lectionem cum ſcholiis hic adiectis in marg., addita nota: ἐν ἑτέρῳ οὕτως εὗρον κείμενον, memorat Moſq. a. qui eſt meorum omnium optimus. Sed idem alteram lectionem, quam praetulit, in contextu habet. Hanc ipſe etiam, ut multorum ac praeſtantiſſimorum Codicum atque ipſius Cod. a. auctoritate firmatam, probo. Ea ergo bimembris eſt. Altera trimembris, ex eo orta eſt, quod verſ. 22. loco ἐλεεῖτε, in aliquibus legebatur ἐλέγχετε. Id notavit Cod. a. in marg. γρ. ἐλεεῖτε ἢ ἐλέγχετε. Sic enim voluit, non ἐλεοῦτε, nec ἐλεᾶτε, (de quo tamen Etymol. M. in ἐλεῶ,) nec denique ἐλέγχεται. Idem διακρινομένους, loco διακρινόμενοι, ſed ſine nota γρ. in marg. notat. Primo ergo duo membra

23. ἐλεεῖτε, διακρινόμενοι· οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ * πυρὸς ἁρπάζοντες· μισοῦντες

καὶ

bra fuerunt. Primum, καὶ οὓς μὲν ἐλεεῖτε, διακρινόμενοι. Et eiusdem membri alia lectio: καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους. Secundum, οὓς δὲ σώζετε, ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες. Deinde, primo membro propter lectionis varietatem divulſo in duo, extiterunt tria membra, quorum tamen tertium claudicat. Tria iſta membra hic in principio exhibui. Iam de ſingulis.

ἐλεεῖτε, διακρινόμενοι] ἐλέγχετε διακρινομένους. E. Ut ego arbitror, primo per errorem ſcribebatur διακρινομένους, quod praecedebat οὓς. Iam cum ita, propter incertam notionem τοῦ διακρινομένους, male haberet aliquos τὸ ἐλεεῖτε, corrigebatur ἐλέγχετε. Sed lectioni, ἐλέγχετε διακρινομένους contrarii ſunt ceteri Codices omnes mei, iſti quatuor etiam, quos nuperrime examinavi. Τῷ διακρινομένους vero etiam contrarium eſt ἁρπάζοντες, quod eſt in ſecundo membro. Notabile eſt, quod in textu et in ſchol. Cod. Moſq. d. eſt διακρινόμενοι, cum tamen id continuo in ſcholiis explicetur διακρινομένους. v. P. pag. 244. Sic etiam in textu Cod. Moſq. g. eſt διακρινόμενοι. Sed in eiusdem catena legitur, τουτέστι, τοὺς διακρινομένους κ. τ. λ. Hic huius catenae locus ceteris ſcholiaſtis, qui hanc catenam dein. de tractarunt, fraudi fuit. Verum hic locus haud dubie temere huc translatus eſt a catenarum fabris. Forte ex aliquo homileta, qui interpretatus erat Iac. 1, 6. qui locus in iſta catena hic recitatur. Διακρινόμενοι notat, *adhibito examine et iudicio, ne temere quibusdam, miſericordia indignis, gratificemini.*

23. ἐν φόβῳ] Quia his duobus vocabulis opus erat ad fabricandum tertium membrum, aliqui Codd. iſta verba hic omittunt. Sed vel ſic haec claudi-

καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

Δ. Εὐχὴ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἁγιασμὸν καὶ παῤῥησίαν καθαρὰν σὺν δοξολογίᾳ Θεοῦ.

τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι * αὐτοὺς ἀπταίστους, 24.

cant. Deſtituuntur enim participio alicuius verbi. Ex meis haec nullus omittit. Solus a. in tertia parte inſerta habet, ſed ab eadem manu. Nam in prima parte in contextu eſt. Codex enim a., ut ſuo loco monui, tripartitus eſt. Aliqui Codices iſtud, ἐν φόβῳ, non cum ἐλεεῖτε, ſed cum ἐλέγχετε commiſcent. Ἐν φόβῳ autem σώζει τίς τινα, ὅταν (μετ' ἐλέγχου, μετ' ἐξελέγξεως, ἢ) ἐλέγχων σώζει. Ergo vel ſic iſtud ἐλέγχετε oriri poterat. Poſtremo addo, iſtud ἐλέγχετε a me nec in vetuſta illa catena, nec in ſcholiis Codicum Moſqenſium inventum eſſe. Eſt ergo inventum recentius Oecumenii et Theophylacti, qui duo, in aliis etiam ſibi ſimillimi, pro uno habendi ſunt. v. Oecum. II, 634. c. Theophyl. 454. b.

ἐκ τοῦ πυρὸς] τοῦ —. Id omittunt quatuor etiam, quos poſtea conſului. Clem. Alex. 647. ita habet: καὶ οὓς μὲν ἐκ πυρὸς ἁρπάζετε, διακρινομένους δὲ ἐλεεῖτε. Neſcio, utrum ex Iuda, an ex libris Sibyllinis. Quid enim h. l. notare poſſit διακρινομένους; Forte ergo adeo ſcripſerat, δυσκρινομένους Simile fere 1 Cor. 3, 15. Laudatur hic locus etiam in Latino, ſive Clementis, ſive Caſſiodori, in edit. Potteri pag 1008. hoc modo: *quosdam autem ſalvate de igne rapientes: quibusdam vero miſeremini in timore. Odientes* etc.

24. ὑμᾶς] αὐτούς. Sic et poſtea in duobus inveni. v. Birch. Forte ex Rom. 14, 24. noſtrae edit.

ἀπταίστους] + καὶ ἀσπίλους. E.

ςους, καὶ ςῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐ-
25. τοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, μόνῳ σοφῷ
θεῷ, σωτῆρι ἡμῶν, δόξα καὶ μεγαλωσύνη,
κράτος καὶ ἐξουσία, καὶ νῦν, καὶ εἰς πάν-
τας τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ι. καὶ τοῦ ἀποςόλου.

Ἐπιςολὴ τοῦ ἁγίου ἀποςόλου Ἰούδα.
ςίχων ξη.

25. μόνῳ σοφῷ] σοφῷ — E.

σωτῆρι ἡμῶν] + διὰ ἰησοῦ χριςοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν t διὰ ἰησοῦ χριςοῦ ἡμῶν. E. Forte ex Rom. 14, 26.

ἐξουσία] + πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος. E.

Addenda.

Qui ea, quae in priore tomo huius editionis (pag. 676 — 716. et 769 — 783.) a me monita ſunt, attentius legerint, nullam, ut arbitror, praefationem hic deſiderabunt. Tomo tamen tertio, ad epiſtolas Paulinas, enucleatior, luculentior et longior, ad apocalypſin, tenuior et brevior comparebit praefatio. Alia etiam, hoc conſilium ſpectantia, occupavi iam in libello Germanico, quem invitus quorundam Germanorum, non germanorum, fabulis et commentis de ementitis textus Graeci *recenſionibus*, ut vocant, opponere coactus fueram. Eius hic eſt index: Über die ſogenannten Recenſionen, welche der Herr Abt *Bengel*, der Herr Dr. *Semler*, und der Herr G. K. R. *Griesbach* in dem griechiſchen Texte des N. Teſtaments wollen entdeckt haben. 1804. 8. Ronneburg, bey Schumann.

Addo quaedam hic de Athanaſio. Is ipſe quoque, uti plures ex Patribus, Origenis lector et imitator, (v. Tom. I, 183. 561.) in evangeliis multa turbat, ac multa loca

loca similia [1]) miscet, maxime in evangelio Ioannis. Igitur eum in primo tomo brevitatis caussa fere prorsus neglexeram. Idem constitueram facere in secundo et tertio tomo, cum praesertim singulari libello huius et aliorum lectiones notare decrevissem. Mutavi tamen inde a capite nono Actuum istud consilium, ac plura notabiliora hic retuli. Editione usus sum Patavina 1777. fol. III. Voll. Ex eo ergo hic quaedam addo ad priora octo capita. Actuum igitur Cap. I. v. 4. habet quidem vulgatum παρήγγειλεν, sed omisso ἀυτοῖς, quod ibi antecedit, I, 522. 7. ὀυχ — ἔξουσ. I, 474. 8. λήψ. γὰρ δύναμιν — ἔσεσθε γάρ μοι, φησὶ, κήρυκές τε καὶ μάρτυρες ἐν ἱερουσ. II, 18. 9. καὶ ταῦτα — ὀφθ. ἀυτῶν, I, 820. 11. τί ἑσ. — ὀυρ. II, 401. ibid. ὗτος ὁ —, omisso priore, ἐις τὸν ὀυρανόν. II, 513. ibid. ὕτως — ὀυρανόν, I, 730. II, 401. 16. vulgatum

1) Exempli caussa memorari possunt haec. Matth. 11, 23. ubi accommodat suo consilio hunc locum. II, 433. Marc. 3. 29. nominatim laudans. I, 566. Luc. I, 35. ubi violenter intrudit, ἐκ σοῦ, ex sua theologia dogmatica. I, 723. II, 183. 186. III, 32. Luc. 2, 1, nominatim habet, ἐτέθη, loco ἐξῆλθε. I, 574. Luc. 24, 43. habet: καὶ φαγὼν ἐνώπιον ἀυτῶν, λαβὼν τὰ ἐπίλοιπα, ἐπέδωκεν ἀυτοῖς. I, 511. Ioann. 7. 38. καθὼς ἔιπεν ἡ γραφὴ, omittit I, 700. Servat II, 5. Prius secuti sunt Basil. I, 173. Theophanes Ceram. 268. 285. Matth. 5, 32. totus pendet ex Origene, et ἐικῆ excludit, memorans etiam Codices, pro more Patrum, nimirum temerarii Origenis. II, 325. Nominatim laudat Matth. 7, 11. et Luc. 11, 13. tamen variat, II, 417. Luc. 1, 11. seqq. bis tractat II, 330. Semel ergo versu 11. habet ἑστὼς, deinde versu 13. καὶ ἰδοὺ ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, bis diserte. Sed id est ex versu 36. Ibid. vers. 14. ἀγαλλίασις, καὶ παντὶ τῷ λαῷ σου. Verum haec sufficiant.

tum ἔδει. I, 543. Cap. II, v. 1. ἐν τῷ — πάντες ὁμοῦ ἐπιτοαυτὸ — 3. καὶ ἐκάθισαν ἐφ' — 4. ἀποφθ. αὐτοῖς. I. 522. Sed. ἐκάθισέ τε — αὐτοῖς ἀποφθ. 705. καὶ ἐκάθισεν. II, 8. 22. ἄνδρες — εἰς ἡμᾶς —, omiſſo, καὶ αὐτοὶ, et 23. λαβόντες — ἀνείλατε. I, 194. ibid. καθὼς αὐτοί. I, 379. ibid. τὸν ἀπὸ ναζαρὲτ, et. ἀπὸ θεοῦ — εἰς ὑμᾶς. III, 12. 24. ὃν ὁ — ὑπ' αὐτοῦ. I, 354. ib. ὀυ γὰρ ἦν, Φησὶ, δυνατὸν — ὑπὸ τοῦ θανάτου. II, 1. ibid. ἤγειρεν, loco ἀνέστησε. II, 457. 30. προφ. — καθίσαι τὸν χρ. κατὰ σάρκα ἐπὶ τ. θ. αὐτοῦ. I, 706. 33. τῇ — ἀκούετε. II, 478. 36. (nominatim laudans, tamen ex cap. 4. v. 10. habet:) γνωστὸν ἔστω ἔστω πᾶσιν ὑμῖν πᾶς οἶκος — ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ χριστὸν — ἐσταυρ. I, 361. coll. 378. Rurſus vulgatum: ἀσφαλῶς — ὅτι καὶ κύρ. — ἐσταυρ. 709. καὶ χριστὸν καὶ κύριον. 755. II, 165. ſed, πᾶς ὁ οἶκος — καὶ κύριον — omiſſo αὐτόν. III, 8. καὶ κύρ. αὐτὸν καὶ χρ. ἐπ. ὁ θεὸς — ἐσταυρ. Tot ergo in uno verſu diverſae lectiones! Cap. III, v. 6. τοῦ ναζωραίου abeſt. II, 504. Cap. IV, v. 10. ἐν τῷ — ὑγιής. I, 195. 24. δέσπ. ὁ ποιήσ. — 25. ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος δαυὶδ τοῦ παιδός σου εἰπών. I, 543. ſed editor recte cenſet haec corrupta, et, ut ego edidi, ex aliis Athanaſii Codd. adſert, nec tamen dicit, quibus? Scilicet hoc loco habebant opus, ut demonſtrarent, Spiritum S. per prophetas, ac nominatim per Davidem, locutum eſſe. Quia ergo, ut iſti loquuntur, *ſuperflua non nocent*, hic quoque ἐκ περιουσίας fingebant alii, διὰ πνεύματος ἁγίου, alii, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, unde luculenter fraus apparet. Veritas enim ſimplex eſt. Πατρὸς, loco παιδὸς, ut honeſtius, primo inculcabatur. Deinde etiam, διὰ πνεύματος. Vide in priore

editione

editione mea Cod. I. In plerisque Codicibus Psalmorum hic locus legitur in praefatione Hesychii et aliorum, modo plus, modo minus corrupte. Ibid. δέσποτα, σὺ ἐποίησας — 25. ὁ τοῦ πατρὸς — σόμ. παιδός σου δαυ. εἰπών. III, 52. 29. καὶ νῦν. I, 869. Sic et 881. ubi etiam deest πάσης. Cap. V, v. 3. et 4. laudat, omissis, καὶ νοσφ. — πρᾶγμα τοῦτο. II. 12. 4 οὐχί, addito, post τοῦτο, ex versu tertio: ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. II, 179. Cap. V, v. 28. mulcet cum versu 40. I, 881. et 996. 29. πειθαρχ. — ἀνθρ I. 480. II, 498. Cap. VII, v. 2. ὁ θεός — ἀβραάμ. I, 707. 51. ὑμεῖς — ὑμῶν. II, 12. 56. ἰδοὺ — διηνηγμένους — θεοῦ. I, 195. Abrupte laudat. III, 7. Ita quoque, et, ἐπὶ δεξιῶν ἑστῶτα τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. III, 11. 59. κύρ. ἰησ. χριστὲ, δέξαι — μου. II, 504. Cap. VIII, v. 29. εἶπε τὸ (nam δὲ huic loco non conveniebat) — τούτῳ, I, 707. 22. κακίας σου καὶ δ. τ. κυρίου, sed mox, κακίας σου ταύτης. III, 75. ubi tractat versus 20 — 24.

Tertius tomus, epistolas Pauli et apocalypsin complectens, iam typis exprimitur, ac quinto, sextove ab hinc mense prodibit. De primo tomo huius editionis monendum, quod in aliis exemplis in indice legitur: *Wittenbergae. Anno* MDCCCIII. in aliis: *Curiae Variscorum* etc. Verum eadem est editio. Prius enim per errorem venerat in aliquot exempla.

Corrigenda.

Corrigenda, a me animadverſa, haec ſunt. pag. 7. a fin. 3. ἐκάθισέ τε, loco δέ. 12. a. fin. 6. nius, ergo. 14, 23. ἑλεῖν. λαβεῖν] λαβεῖν —. Habet. 28, 17. διδάσκειν. Ibid. a fine 8. Plerumque fit. 81, 3. προκηρύξαντος. 100, 12. edidi. 168, in notis verſ. 6. με. A. 171. a fine 6. permittunt. 208, 5. ἔχῃ. 225. a fine 7. et 8. circumfuſus — palpando. 240. a fine 6. φιλαδελφίᾳ.

